

અનુક્રમણિકા

શુદ્ધિ-વૃદ્ધિ પત્રક
પૂરવણી

ભાગ ૧-ધારાધારણો

૧ વંધારણ	૧-૧૧
૨ સમિતિઓનાં વંધારણો—કાર્યવાહક સમા (૧૧); કુમાર અને વિનયમદિર સમિતિ (૧૨); વિદ્યા સમિતિ અને વિદ્યાનિધિ મંડળ (૧૩); પુસ્તક સમિતિ, ગૂજરાત પુરાતત્વ મંદિર પ્રગ્થ સમિતિ (૧૪).	૧૧-૧૫
૩ જુદાં જુદાં સમિતિઓનાં કાર્યપદ્ધતિના અને પોતાના ક્ષેત્રમાં કરેલા નિયમો—કાર્યપદ્ધતિના સામાન્ય નિયમો, નિયામક સમાની કાર્યપદ્ધતિના નિયમો (૧૫); કુમાર અને વિનયમદિર સમિતિના નિયમો, વિદ્યાનિધિમંડળ, પુસ્તક સમિતિના નિયમો (૧૭); વિદ્યા-પીઠની નીતિ સંવેધી ઠરાવો (૧૯); સેવકો માટે નિયમો (૨૨); ગૂજરાત પુરાતત્વ મંદિર (૨૪); પદવીદાન સમારંભ વિધિ (૨૬); શાળાઓ માટે નિયમો (૨૭); વિદ્યાપીઠને મળેલી મેટ (૨૯).	૧૫-૨૧

ભાગ ૨-અભ્યાસક્રમો

ક કુમાર મંદિરો માટે અભ્યાસક્રમ અને પાઠ્ય પુસ્તકો	૩૨-૬૦
ઁ વિનયમદિરો માટે અભ્યાસક્રમ અને પાઠ્ય પુસ્તકો	૬૦-૭૧
વિનીત પરીક્ષાનો અભ્યાસક્રમ	૭૩-૯૧

ઞ મહાવિદ્યાલયોના અભ્યાસક્રમ, પાઠ્ય પુસ્તકો વગેરે—સામાન્ય નિયમો (૯૩-૯૭); પ્રથમા પરીક્ષા (૯૮-૧૦૦);	
--	--

સ્નાતક પરીક્ષા ૧૦૧-૧૨૧

[મદિરો: સામાન્ય નિયમો (૧૦૧); આર્યવિદ્યા મદિર (૧૦૨); સમાજવિદ્યા મંદિર-રાજકારણ (૧૦૪); ઇતિહાસ, સંપત્તિશાસ્ત્ર (૧૦૫) વાગ્વિદ્યામંદિર—સંસ્કૃત, ગૂજરાતી (૧૦૬); મરાઠી, હિંદી (૧૦૭); બંગાળી (૧૦૮); ફારસી, અરબી, ફ્રેન્ચ, પાઠ્ય (૧૦૯); પાઠ્ય (૧૧૦); ગણિત મદિર (૧૧૦); વાણિજ્ય વિદ્યામંદિર (૧૧૧); તત્ત્વજ્ઞાન મદિર (૧૧૪); ઔદ્યોગિક રસાયન મદિર (૧૧૫); પારંગત પરીક્ષા (૧૧૬); અનુસ્નાતક અભ્યાસક્રમ (ગણિત-તત્ત્વજ્ઞાન) (૧૧૬); રુઝિત કલામંદિર (૧૧૮), ચિત્રકલા (૧૨૦)]

૯૩-૧૨૧

પાઠ્ય તથા ભલામણ કરેલાં પુસ્તકો પ્રથમા પરીક્ષા—માનવ ભાષા (૧૨૧); રાષ્ટ્રીય ભાષા, શૈક્ષિક નિયમો, અર્વાચીન ભાષા (૧૨૩); સંપત્તિશાસ્ત્ર, રાજ્યવ્યવસ્થા ૬૦ (૧૨૪).

૧૨૧-૧૨૧

સ્નાતક પરીક્ષા—માનવભાષા (૧૨૪); રાષ્ટ્રીયભાષા (૧૨૬).

શુદ્ધિ-ટુદ્ધિ પત્રક

પાનું ૪ છોટી નીચેથી ૪ થી—નોંધાયેલ સ્નાતકોના મતદાર મંડળે ચૂંટવાના સભ્યોની સંખ્યા ૧૨ ને બદલે ૧૨ કરવી.

પાનું ૫ છોટી ૫ મી—કુમાર મંદિરના શિક્ષકોના મતદાર મંડળે ચૂંટવાના સભ્યોની સંખ્યા ૧ ને બદલે ૨ કરવી.

પાનું ૭ છોટી ૪—‘કામ’ ને બદલે ‘કામ’; છોટી ૨૨—‘કરધામાં’ ને બદલે ‘કરવામાં’ વાંચવું.

પાનું ૯ ઉમેરો:—

૨ અ. રાષ્ટ્રીય શાઢ્ઢાનો વ્યાખ્યા—મહાસભા એ કરેલી રાષ્ટ્રીય સંસ્થાની વ્યાખ્યાને નિયામક સભા સ્વીકારે છે, અને એ સંસ્થા આ વ્યાખ્યાને ઝનુસરી કામ કરતી ન હોય તેડે તેમ થડે જવા એક વર્ષની મદેતલ આપે છે. (નિ. સ. ડરાવ ૪૪/૧૯૮૧ મામલો વડી ૧૪)

[મહાસભાની વ્યાખ્યા—(વેલગામની) મહાસભાનો એવો હલ અભિપ્રાય છે કે દેશનુ મહિપ્તની આશા તેના યુવાનોમાં રહેલી છે; અને તેથી આશા રાલે છે કે પ્રાંતિક સન્નિતિઓ થઈ રાષ્ટ્રીય કેલ્વળીની સંસ્થાઓને સન્નિવન રાલવા હજુ પળ થધારે ઝોશમેર પ્રયત્ન કરશે. પરંતુ મહાસભાનો હાલની રાષ્ટ્રીય કેલ્વળીની સંસ્થાઓને ધોધવાનો અને નવી ઉધાલવાને અભિપ્રાય હોવા છતાં એવી કોઈ પળ સંસ્થાને મહાસભા રાષ્ટ્રીય ગળતી નથી કે ઝેમાં—

૧. દિંદુસ્તાનની કોઈ માયા કેલ્વળીના વાહન તરીકે વપરાતી ન હોય;
૨. હિંદુ મુસલમાન એકલ, અસ્પૃશ્યોની કેલ્વળી અને અસ્પૃશ્યતા નિવારણને સકિર સ્તેજન મલ્લું ન હોય;
૩. કાંતળ ધીજળ, વ્યાયામ અને વ્યાખરણની તાલીમ ફરજિયાત ન હોય;
૪. શિક્ષકો અને વાર વર્ષની ડપરની ડંમરના વિચાર્થીઓ શાઢ્ઢાના દિવસોમાં દરરોલ અલ્ધો કલાક કાંતતા ન હોય; અને
૫. વિચાર્થીઓ અને શિક્ષકો સામાન્ય રીવાજની ઝેમ હંનેશાં લાદો પહેરતા ન હોય.]

પાનું ૨૬ પદ્ધતી શ્વાન સમારંભ વિધિ—કલમ ૩ પઝી નીચે પ્રમાણે કલન ૧ ડેમરવી.

૪. મહામાત્ર ડમેદવારોને નીચે પ્રમાણે સંચીવન કરે:—

વિદ્યાર્થીગળ, તમને પદ્ધતી એનાયત કરવા કુલપતિઝીને વિનંતિ કરું તે પહેલાં નીચે પ્રમાણે તમારે કુલપતિઝી, નિયામકો અને આ સભ્યો સમક્ષ પ્રતિઝા લેવી આવડ્યક છે. તમારે મોદ્ધેથી લોલી એ પ્રતિઝા લેવા તમને સૂચવું છું.

(મહામાત્ર કલકે કલકે પ્રતિઝાનાં વાક્યો લોલે. તે પ્રમાણે પ્રયમ ડમેદવારે ધીમે ધીમે અને સ્પષ્ટ અવાઝે એ વાક્યો લોલવાં, અને લીઝા ડમેદવારોએ એના અવાઝની સાથે પોતાલે અવાઝ મેલવી વાક્યો લોલવાં.)

पद्य—१. Sohrab and Rustam—Arnold.

२. Poetical Selections for the Vinita Examination मांडी नीचेनां
अक्काळां काव्यो—१थी ८, १०थी १३, १५थी १७, १९, २१, २३, २४, २६, ३३थी
३६, ३८ अने ३९.

बंगाली—स. १९७९-८० प्रमाणे.

मराठी—गद्य-१. गॅरिबाल्डीचे चरित्र—केळसर

२. गड आला पण सिंह गेल्या—ड. ना. आपटे

पद्य—बाल नवनीत (रामगर्व राष्ट्रीय शाळा)

व्याकरण—जोशी इत. भाग २ रा.

हिन्दुस्तानी-हिन्दी-गद्य-१. सम्राट अशोक—ले० बाबु सपूर्णानंद.

२. हिंदीची पाँचवी पोथी—रामदास पौड.

पद्य-१. घन चरित्र—ले० यदुनाथ भट्ट

२. सधिस तुलसी रामायण (इन्डियन प्रेस, अलहाबाद)

मैं से टमा काण्ड दोहा १८ से दोहा ४३ तक (पृ.
२०० से २०९) तथा प्रस्तावनामें से तुलसीदासजी के
जीवन चरित्रकी मुख्य घटनायें (पृ. १० से ५१)—
काल आदिके निर्णय की छिष्ट चर्चा छोड़ करके.

व्याकरण—मरळ

उर्दु—मुन्तजेबाते उर्दु (गुजरात विद्यापीठ)

पार्श्व ७६ विषय ४ थो. पाठ्य-पुस्तक.—ब्रिटिश राजतंत्र अने आपणी महासभा
(गुजरात विद्यापीठ)

पार्श्व ८१ सुधार काम—माटे नीचेनो सुधारेलो अभ्यासक्रम नीमवामां आवे छे.

१. प्लान, एलियेशन, सेक्शन तथा एसोमेट्रीक व्यूनी माहिती तथा तेलु आलेखन.

२. नीचेना सांघाओनां चित्रो काडवा तथा बनाववा. (१) साल अने वेहनो सांघो
(२) सांघावाळा साल अने वेहनो सांघो, (३) एक बाजु कातरवाळा साल अने वेहनो सांघो,
(४) वे बाजु कातरवाळा साल अने वेहनो सांघो, (५) दूका सालनो सांघो, (६) गमे ते
खुणे साल अने वेहनो सांघो, उलवेलना सांघाओ (ऑबलिक टेनन), (७) खांचो, स्लोप अने
साल वेहनो सांघो, (८) फाचरवाळो अथुरा सालनो सांघो, (९) फाचरवाळो आरपार
वेहनो सांघो.

३. स्लूल, डेरुचेर, कीव पोस्ट, कातरानी प्रेम, शेल्फमांथी वे नमुनाजो परीक्षा
वखते दरेक उमेदवारे पोते करेलु छे एवा आचार्येनां प्रमाणपत्र सहित रजु करवा जोइए.

प्रायोगिक परीक्षा-उपरना सांघाओनी.

पा. ९७—छीटी ११—‘विद्यार्थीओने’ बदले ‘विद्यार्थीओने’ बांचवुं.

छीटी १६ ‘नियमो’ ने बदले ‘नियमे’ बांचवुं.

छीटी २६ ‘चुटी’ ने बदले ‘चुंटी’ बांचवुं.

पा. १८—कुल गुणनो सरवाळो ८०० ने बदले ७०० बांचवो.

टीप चारमां उमेरो “ (वाणिज्यना विद्यार्थीओए अर्वाचीन भाषा तरीके इंग्रजी पसंद करवी जोइए)—(नि. स. ठराव ४५, १९८० जेठ वद ६).”

पा. १०२—पहेला खानामां औद्योगिक रसायन मंदिर’ने बदले ‘विज्ञान मंदिर’, बीजा खानामां ‘औद्योगिक रसायन विचारद (औ. र. वि.)’ ने बदले ‘विज्ञान विचारद (वि. वि.)’ बांचवुं अने त्रीजा खानामां ‘औद्योगिक रसायन’ उमेरवुं.

पा. १०३—धर्म अने तत्त्वज्ञान विभागमां प्रश्नपत्र ५ मां ‘पूर्वमीमांसा दर्शन’ ने बदले ‘पूर्वमीमांसा दशननी रूपरेखा’ बांचवुं.

पा. १०४—राजकारण विभाग ८ मा प्रश्नपत्र पढी ‘९ भारतीय सपत्तिशास्त्र’ उमेरवुं.

पा. १०६ छीटी १८—‘१ला अने’ ए शब्दो काढी नांखो.

पा. १०८—इंग्रजी विभागमां कलम (ग)नी नीचे नीचेनी कलम उमेरो.

स्नात लेखनो अभ्यास करनार विद्यार्थी माटे ५० गुणनो एक लेखी प्रश्नपत्र रहेशे अने ५० गुण माटे त्रण वर्ष दरम्यान ते लेखक उपर दस निबंधो तेने लखवा पडशे. ते बदल परीक्षामां अरजी साथे तेमां उत्तीर्ण थयानु इंग्रजीना अभ्यापकनुं प्रमाणपत्र रजु करवुं जोईशे.

दरेक लेखक उपर विद्यार्थीनि पसंदगी करवा अवकाश मळे एटला निबंधो वपनी शरुआतमां इंग्रजीना अभ्यापक जाहेर करशे.

आ कैरफारनो अमल सं. १९८१ नी शरद परीक्षार्थी थशे, अने वसंतमां जूनां तैमज नवी बग्ने रीते परीक्षा लेवाशे.

पा. ११२ प्रश्नपत्र १ मां उमेरो : नीचेनां पाठ्य पुस्तको नियत करवामां आध्या छे:

१ Unto This Last—Ruskin.

२ Pride and Prejudice—Jane Austin.

पा. ११४ छीटी २० “प्रश्नपत्र पहेलानी परीक्षा आपवी पडशे” ए वाक्य रद करवुं.

छीटी २५ ‘आव्यां’ एक बार बांचवुं.

પા ૧૨૧ માનુષાવા નૃપરાત્રીમાં ઉમેરો: સં. ૧૯૮૧-૮૨

૧ કાવ્ય સમુચ્ચય ભાગ ૧

૨ મુખત્રાહરણ-પેમાન્દ

૩ વાન્તા-મળિલાલ નથુભાઈ

મરાઠી—સ. ૧૯૮૧-૮૨ માટે ગયા વર્ષે મુજબ,

પા ૧૨૨ હિંદી-ન. ૧૯૮૧-૮૨ માટે ગયા વર્ષે મુજબ,

ગૂજરાતી—(સરલ અભ્યાસક્રમ) ” ”

પા ૧૨૩ હિંદી—(૧ મા.) સ. ૧૯૮૧-૮૨ માટે ગયા વર્ષે મુજબ.

ઉર્દુ—ન ૧૯૮૧-૮૨ માટે

૧ જમીન મોઅને ઉર્દુ

૨ અગ્રીવાલા વ ખાલી ચોર

૩ વાસ રહે ઠુ

પેચિઝમ તિપય—સંસ્કૃત-૧૯૮૧-૮૨ માટે.

૧ ઉપનિષદશાસ્ત્રી

૨ પુસ્તકરિતમ્ મગ ૧-૪—અશ્વમેધ

૩ પચરાત્ર—ભાગ

ફારસી, અરબી, મરાઠી—સ. ૧૯૮૧-૮૨ માટે ગયા વર્ષે મુજબ.

પા. ૧૨૪ બંગાળી સ ૧૯૮૧-૮૨ માટે ગયા વર્ષે મુજબ.

હિંદી— ” ” ”

ફ્રેન્ચ— ” ” ”

પા. ૧૨૫ હીંદી ૧૨-૧૦૧ ને બદલે '૧૦૧' વાંચવું.

હીંદી ૧૫ 'પ્રસ્થાન ૧૫ થી ૩૧' (કામમીમાંસા અને ગણમીમાંસાનાં કૂટ અને
લાંબા વિવેચનો વાદ કરીને) વાંચવું.

હીંદી ૨૩ પ્રસ્થાન ૩૦ થી પૂરું વાંચવું.

પા. ૧૨૬—ગૂજરાતી [સરલ અભ્યાસક્રમ] અગાઉ મુજબ.

હિંદી ” ”

પા. ૧૨૭—ઉર્દુ—અગાઉ મુજબ.

આર્ય વિદ્યામંદિર પ્રથમ પત્ર ૧ માં ઉમેરો ભારતવર્ષે કા રિતિદાસ—લગ્નપતરાય

પા. ૧૨૮—ધર્મ અને સત્ત્વજ્ઞાન વિભાગ પ્રથમ પત્ર ૫ માં ' પૂર્વમીમાંસા દર્શન ' ને બદલે
' પૂર્વમીમાંસા દર્શનની રૂપરેખા ' વાંચવું. પુસ્તકોની ચાલીમાં ' પ્રભાકર સ્કૂલ
ઑફ પૂર્વમીમાંસા ' ઉમેરવું.

पा. १३३—भाषामंदिर-संस्कृत प्र. प. २ भांघी 'अथ संग्रह-लौगाक्षी भास्कर'
काढी नांखु.

पा. १३७—बंगाळी प्र. प. २ मां 'निवृत्ति चिन्ता' ने बदले 'उद्भ्रान्त प्रेम' वांचवुं.

इंग्रैजी प्रथमपत्र १ मां उमेरो—

First Book of English Literature—Saintsbury.

Introduction to the Study of Literature—Hudson.

Comparative Philology Ch. I only—Gune.

पा. १३८—Poetry including Dramas मां उमेरो.

Saint Joan—Bernard Shaw

Dark Lady of the Sonnets—

Loyalties—Galsworthy

तेमांघी काढी नांखो.

Doctor's Dilemma—Bernard Shaw

Every Man in His Humour—Ben Jonson

4. Special Author मां उमेरो.

Bernard Shaw

પૂરવણી

શિક્ષક પરીક્ષાઓ*

કુમાર મંદિર શિક્ષક પરીક્ષા—

(૧) આ પરીક્ષા દર વર્ષના વસન્તમાં ડેવામાં આવશે. એનો પહેલો અમલ સ. ૧૯૮૨ માં થશે.

(૨) પરીક્ષાનો ઘરજી કરવાની મિતિ પહેલાં ઓછામાં ઓછું એક વર્ષ મુઘી કોઈ પણ માન્ય રાષ્ટ્રીય કુમાર મંદિરમાં શિક્ષક તરીકે કામ કરનાર આ પરીક્ષા માટે ઉમેદવારી કરી શકશે.

(૩) ઉમેદવારે ગૂજરાતી સાત ધોરણ મુઘીનો અભ્યાસ પૂરો કર્યો છે, એવું એની શાલાનું કે કોઈ પ્રતિષ્ઠિત ગૃહસ્થનું પ્રમાણપત્ર રજુ કરવું જોઈશે. તથા એને સારી રીતે કાંતતાં આવડે છે એવી મતલબનું એની શાલાના આચાર્યનું (અથવા આચાર્ય ઉમેદવાર હોય તો શાલા-સમિતિના મંત્રીનું) પ્રમાણપત્ર રજુ કરવું જોઈશે.

(૪) દરેક ઘરજી પોતે જ મંદિરમાં કામ કરતો હોય તેના આચાર્ય મારફતે ૬ ૨ ની પી સાથે મોકલવામાં આવે.

(૫) નીચે પ્રમાણે પરીક્ષા ડેવામાં આવશે :

૧. ગૂજરાતી—

૨ પ્રશ્નપત્રો; દરેક ૧૦૦ ગુણનું અને ૩ કલાકનું. તે પૈકી ૧૩ પ્રશ્નપત્ર નિયત પાઠ્ય-પુસ્તકોપરથી. (તે વર્ષનાં વિનિત પરીક્ષા માટેનાં પાઠ્ય-પુસ્તકો આ પરીક્ષા માટે પણ સુવરર થયેલાં ગણાશે). બીજા પ્રશ્નપત્ર સામાન્ય ગૂજરાતી : વ્યાકરણ, નિબંધ, ૬૦ સહિત (મલામળ કરેલા પુસ્તકો—લલિતકાવ્ય ત્રિવેદીનું લઘુવ્યાકરણ ભાગ ૧-૨ તથા મધ્ય વ્યાકરણ પ્રકરણ ૧ થી ૨૨ અને ૨૬ થી ૨૮).

૨. इतिहास—

૧ પ્રશ્નપત્ર ૧૦૦ ગુણનું, ૩ કલાકનું : [પાઠ્ય-પુસ્તકો—પૂર્વેરંગ (વિદ્યાપીઠ), ગૂજરાતનો અર્વાચીન ઇતિહાસ (ગૂજરાત યુનિવર્સિટી સોસાયટી), હિન્દુસ્તાનનો ઇતિહાસ (મલામળ પ્રાણલાલ ટી. સુનશીનો હિંદનો ઇતિહાસ)]

૩. भूगोल—

૧ પ્રશ્નપત્ર ૧૦૦ ગુણનું, ૩ કલાકનું. જગતની રાજકીય તથા પ્રાકૃતિક ભૂગોળ [મલામળ કરેલાં પુસ્તકો—અ. ૨. દેસાઈકૃત ભૂગોળ વિદ્યા ભા. ૧. ૨; ઓ. યા. પુરાણોદ્ધત પ્રાકૃતિક ભૂગોળ (વિદ્યાપીઠ તરફથી છપાશે)].

૪. સામાન્ય જ્ઞાન—

૧ પ્રશ્નપત્ર ૧૦૦ ગુણનું, ૩ કલાકનું; (પાઠ્ય-પુસ્તકો—આટલું તો જાણજો ભાગ ૧-૨; માનવદેહધર્મવિદ્યા માનુષીચરમ મહેતા)

૫. અંકગણિત—

૧ પ્રશ્નપત્ર ૧૦૦ ગુણનું ૩ કલાકનું, (મલામળ—લલિતકાવ્ય મોટું અંકગણિત)

* આ અભ્યાસક્રમ છટો એક બાનાની કિમ્મતે મળી શકશે.

૬. શિક્ષણશાસ્ત્ર—

૨ પ્રશ્નપત્રો દરેક ૧૦૦ ગુણનું ૩ કલાકનું; તે પૈકી એક માનસશાસ્ત્રનું રહેશે; અને બીજું શિક્ષણશાસ્ત્ર, વર્ગવ્યવસ્થા, પદ્ધતિ ઇ. નું રહેશે.

[પાઠ્ય-પુસ્તકો-શિક્ષક અને શિક્ષણ (દક્ષિણામૂર્તિ વિદ્યાર્થીભવન) માંથી પૃ. ૧ થી ૫૫, ૮૭ થી ૧૨૫, ૧૪૨ થી ૧૬૦, ૧૭૩ થી ૩૨૮ અને ૩૭૩ થી ૪૪૫; તમા કેન્દ્રવર્ણીની કબ્જા અથવા શાળા વ્યવસ્થા અને શિક્ષણ પદ્ધતિની સામાન્ય માહિતી; ગાંઠાભાઈ પ્રાગજી કૃત)

૭. પ્રત્યક્ષ પરીક્ષા—

૨૦૦ ગુણની. શાળા, ઇતિહાસ, ભૂગોળ તથા ગણિત એ ચાર વિષયોમાંથી કોઈ પણ બે વિષયો પર પરીક્ષક નક્કી કરે તે ધોરણમાં ઉમેદવારે પદાર્થપાઠ (નોંધ સહિત) આપવા.

૬. ઉત્તીર્ણ થવા ઇષ્ટ ગુણ માટે દરેક પ્રશ્નપત્રમાં તથા પ્રત્યક્ષ પરીક્ષામાં ૩૩ ટકા.

૭. અરજીના નમુના એક આનાની ટીકીટ મોકલવાથી અથવા અર્વા આનાની કિમતે વિદ્યાપીઠ કાર્યાલયમાંથી મળી શકશે.

વિનયમંદિર શિક્ષક પરીક્ષા

૧. આ પરીક્ષાઓ દર વર્ષના વસન્ત તથા શરદમાં લેવામાં આવશે. પરીક્ષાની અરજી કરવાની મિતિ પહેલાં ઓછામાં ઓછું એક વર્ષ સુધી કોઈ પણ રાષ્ટ્રીય વિનય મંદિરમાં શિક્ષક તરીકે કામ કરનાર આ પરીક્ષાઓ માટે યોગ્યતા પ્રમાણે ઉમેદવારી કરી શકશે.

૨. દરેક અરજી પોતે જે મંદિરમાં કામ કરતો હોય તેવા આચાર્ય મારફતે આજી પરીક્ષા માટે રૂ. ૧૦ ની ફી સાથે, અને વિભાગીય સ્નાતક પરીક્ષામાં પ્રશ્નપત્ર લેઈ રૂ. ૩ ની ફી સાથે મોકલવામાં આવે.

૩. પરીક્ષા બે પ્રકારની લેવામાં આવશે:

પહેલી—સ્નાતક પરીક્ષા—માં ગુજરાત વિદ્યાપીઠનો સ્નાતક અથવા કોઈપણ યુનિવર્સિટીનો પ્રેજ્યુએટ, અથવા જેને આ પછી જળાવેલી પ્રથમા શિક્ષણ પરીક્ષા પસાર કરી હોય તે ઉમેદવારી કરી શકશે. એ પરીક્ષામાં ઉત્તીર્ણ થનારને ‘ શિક્ષણશાસ્ત્ર વિશારદ ’ ની પદવી આપવામાં આવશે.

બીજી—પ્રથમા શિક્ષણ પરીક્ષા—માં વિનિત કે મેટ્રિક થયેલ વિનય મંદિરનો શિક્ષક ઉમેદવારી કરી શકશે. એ પરીક્ષામાં ઉત્તીર્ણ થનારને વિદ્યાપીઠ તરફથી પ્રમાણપત્ર આપવામાં આવશે. પણ પદવી આપવામાં નહિ આવે.

૪. ઉત્તીર્ણ થવા માટે દરેક પ્રશ્નપત્રમાં ૩૦ ટકા ગુણ ઇષ્ટ છે. ૪૫ અને ૬૦ ટકા ગુણ મેળવનારને અનુક્રમે બીજા અને પહેલા વર્ગમાં મૂકવામાં આવશે. આજી પરીક્ષામાં ઉત્તીર્ણ ન થઈ શકનાર વિદ્યાર્થી જે વિષયમાં ૪૦ ટકા ગુણ મેળવશે, તેને એ વિષયમાં ઉત્તીર્ણ થયેલો ગણવામાં આવશે, અને એમી એને ફરીથી બેસવાની જગર રહેશે નહિ. પરંતુ એવી રીતે હપતે હપતે ઉત્તીર્ણ થનાર વિદ્યાર્થીને પ્રથમા પરીક્ષામાં વર્ગ નહિ મળે.

૫. સ્નાતક પરીક્ષામાં ગમે તે પ્રશ્ન માટે ગમે ત્યારે ઉમેદવારી કરી શકાશે. પ્રથમા પરીક્ષામાં આજી પરીક્ષા માટે અથવા બાકી રહેલા સર્વ વિષયો માટે ઉમેદવારી કરવી પડશે.

૬. સ્નાતક પરીક્ષાના નિયમો—(દરેક વિષય પર એક પ્રશ્નપત્ર ૧૦૦ ગુણનું ત્રણ કલાકનું પરીક્ષા માટે રાખવામાં આવશે).

१. मानसशास्त्र

पाठ्य-पुस्तको—Manual of Psychology — Stout; Talks to Teachers — James.

२. शिक्षणनो इतिहास

पाठ्य-पुस्तको—Student's History of Education—Graves (Macmillan Co); Educational Institutions in Ancient India—Longmans.

३. शिक्षण पद्धति

पाठ्य-पुस्तको — Principles of Teaching — Landon.

Direct Method of Teaching English — Stokes.

४. शिक्षण विषयक सामान्य प्रश्नो

पाठ्य-पुस्तको — What Do We Mean By Education ?—Welton; Logical Basis of Education—Welton; What Is and What Ought to Be in Education ?—Edmund Holmes; Report on the Universities of the World—C. R. Reddy (Mysore University); Report of the Calcutta University Commission—Abridged (Govt. Printing); Ideals, Aims and Methods in Education—New Educator's Library (S. Govind & Son—Bombay).

५. प्रथमा शिक्षण परीक्षाना विषयो—

(दरेक विषयमां एक प्रश्नपत्र १०० गुणनुं ३ कलाकनुं रहेशे).

१. मानसशास्त्र

पाठ्य-पुस्तको — मानसशास्त्र (गूजरात बनविद्युलर सोसायटी).

Talks to Teachers—James

२. शिक्षणनो इतिहास

पाठ्य-पुस्तको — शिक्षणनो इतिहास—मणिसंकर रत्नजी मट,

Locke to Montessori—Adam Boyd

३. शिक्षण पद्धति

पाठ्य-पुस्तको — स्नातक परीक्षा प्रमाणे ज.

४. शिक्षण विषे सामान्य प्रश्नो

पाठ्य-पुस्तको — विद्यार्थीनुं मानस — हरिशंकर त्रिवेदी—दक्षिणामूर्ति विद्यार्थी मदन.

Principles of Teaching—Findlay.

८. उपरनी बजे परीक्षाओ—कुमार मंदिर शिक्षक परीक्षा तथा विनय मंदिर शिक्षक परीक्षा — माटे तैयार यता उमेदवारोने उठती संकाओनां समाधान माटे महामात्रने लखवायी निष्णात शिक्षको भारकते तेनुं निराकरण करावया प्रयत्न करवामां आवशे, धने सर्वेने उपयोगी विषयो माटे पत्रिकाओ काढवा प्रयत्न करवामां आवशे. आ उपरान्त दरवर्षे एक व्याख्यानमाळा गोठववा प्रयत्न करवामां आवशे.

जोड़णीना नियमो

नियामक सभानो सं. १९८१ नो ठराव ४७—गूजराती भाषातुं लखाण गूजरात विद्यापीठनां कागळपत्रो, पुस्तको वगैरेमां तथा सर्वे मान्य मंदिरोमां नीचेना जोड़णीना नियमोने अनुसारी करवामां आवे:

१. भाषामां तत्सम अने तद्भव बने रूपोने समान रीते स्वीकारवा: उदाहरण कठिन अने कठण, फल अने फळ, काल अने काळ, आश्चर्य अने अचरज, दश अने दस,

२. संस्कृत स्वरान्त तत्सम शब्दो मूल प्रमाणे लखवा. उदा० मति, गुरु. गूजरातीमां व्यंजनान्त तत्सम शब्दो स्वरान्त गणीने लखवा: उदा० जगत, विद्वान, अकस्मात्, परिपद, क्वचित्, अपवाद-पश्चात्, अर्थात् जेवा अव्ययो एमज सत्त्वा.

३. तत्सम सिवायना एक स्वरवाळा शब्दोमां ई, ऊ दीर्घ लखवा. उदा० पी, जू, छ, पण एवा सानुस्वार शब्दो ह्रस्व लखवा. उदा० हुं, छुं, तुं.

४. बहु स्वरवाळा तद्भव शब्दोनी जोड़णी करवामां शिष्ट उच्चार पर अने ज्यां व्युत्पत्तिनो आधार मळी शकतो होय त्यां विशेष करीने व्युत्पत्ति उपर ध्यान आपवुं. उदा० दूध, फूल, शीख, ऊठ, ऊठ, नीवड, मूक, सूकव, जूनुं, जूजुं, गूजरात.

त्रिसकोली शब्दो नि ह्रस्व करवो.

टीप—दरेक संदिग्ध जोड़णीने प्रसंगे आ नियम लागू करतां विचार करवो. एवा शब्दोनी जुदो नोंध करवी अने एमां करेला निर्णय परयीं बनीं शके तो कोइ नियम तारववो.

नोंध—वे के ग्रण स्वरवाळा शब्दोमां ज्यां पहिलो स्वर दीर्घ होय त्यां तेज शब्दो परयीं पढाता वधारे स्वरवाळा शब्दोमां पहिला दीर्घ स्वरने ह्रस्व यवातुं बलग छे के केम तेनो विचार करवो; दरम्यान, ह्रस्व लखवानी पद्धति राखवी. उदा० भूल-भुलामणी, शीख-शिखामण, शिखव, ऊठ-उठमणु; रीस-रिसाळ; मूक-मुकाव.

५. जे शब्दोमां 'ऐ' अने 'औ' एम एक स्वरवाळो ज उच्चार धत्तो होय ते शब्दोमां 'ऐ' अने 'औ'ज वापरवा. उदा० 'पैसो', 'चौड' लखवुं 'पइसो', 'चउड' नहि.

६. 'ऐ' तथा 'औ'ना पढोळा तथा सांकडा उच्चारानी भिन्नता दर्शाववा जुदां जुदां चिह्नो वापरवानी जरूर नथी. परंतु इंग्रजी भाषाना 'ऐ', 'औ'ना उच्चारमां भ्रान्ति न थाय ते भाटे चिह्नोनों उपयोग करवामां इरकत नथी. उदा० कॉलेज, अँकट. व्यंजनान्त उच्चारानी विशेषता दर्शाववा चिह्नोनों उपयोग करवानी जरूर नथी.

७. शब्दमां आवता जोडाक्षरयी ज्यां आगला स्वरने चढको लागतो होय त्यां 'इ' के 'उ' जे होय ते ह्रस्व करवा: उदा० डकर, जुता, दुरस्ती, जुस्सो.

८. ज्यां अनुस्वरनो उच्चार पछीना व्यंजनना अनुनासिक जेवो न धत्तो होय, पण स्वरनी साथे कीमळ अनुस्वार बोलातो होय त्यां 'ई' 'ऊ' 'ऊ' दीर्घ ज वापरवा उदा० पीछुं, सींच, पूछड, सींचणियुं, छेंट.

९. एकथी वधारे स्वरवाळा शब्दोमां अन्य उ सादो के अनुस्वारवाळो इंग्रेशां ह्रस्व करवो. उदा. पंडे, कावुं, गाठ.

१०. अन्य 'ठ' અને 'ઠા' વાળા શબ્દોમા ઉપાન્ય 'દ' હોય તો 'દ' દ્વિત્વ કરી 'યુ' અને 'યો' લખાયા. ઉદા દરિયો, કઠિયો, રેંટિયો, સીંચણિયુ, માચિયુ, અઠવાડિયુ, જાચિયુ, ધોંટિયુ

૧૧. દીર્ઘ ફેકારાન્ત નામોને વિમર્શિ કે વચનના પ્રત્યયો લગતાં ૧૦મો નિયમ લાગુ કરવો નહિ ઉદા નદિયો, કિયો નહિ પણ નદીઓ, છાઓ

૧૨. જોઈએ, કરીએ, સહીએ, છીએ, એ દસો માન્ય કરવાં, પણ ગવેલો, ધયેડુ, નસાવેડુ વગેરેમા 'યે' રાખવો

૧૩. વીયર, દીયર, મહીયર, સહિયર, કાઠિયાવાડ એમ રજતુ

૧૪. 'નહિ' શબ્દ 'નહિ', 'નહી' 'નહિં' એમ ઘણી રીતે લખાય છે તેમા 'નહિ' એ જોડણી માન્ય રાખવી

૧૫. વાકતુ, ચિટ્ટી, પાચરને બદલે ચોરતુ, ચિટ્ટી, પચ્ચર એમ લખવુ

તત્સમ શબ્દોમા મસ્કૃત જોડણી વાચ્યમ રાખવી ઉદા. અશ્વત્થ, ઉરયાન

૧૬. સાજ, સજા, જિદગી, સમજમા 'જ' નહિ પણ 'જ' લખવો ગોક્ષાદ, મના દિયાદિમા 'જ્ઞ' લખવો

૧૭. ચાદલો-ચાલ્લો, સાડલો-સાલ્લો અને રૂપો ચાલે પણ વિદ્યાપીઠે ચાલ્લો ચાલ્લો લખવુ

૧૮. વિછાન-વિછાળ, ઠઠુ-પઠુ, જામણુ-જામણુ, જામલી-જામલી, વિજે-વિજે, અને કપો ચાલે, પણ વિદ્યાપીઠે પહેલી જોડણી રાખવી

૧૯. કેટલાક શબ્દોમા ઉચ્ચારમા મૂજરાતના કેટલાક ભાગમા થકાર ધતિ થાય છે ઉદા. જાતથ, ખાતથ, લઘ્ય તે લખવામાં દર્શાવવાની જરૂર નથી આજ, લાજ, જાત (જાતિ તદ્ભવ) એમ લખવુ

૨૦. કેટલાક શબ્દો (ઉદા. દોરડુ, જાદળી, વલ્લુ, ચાલ્ળી)મા ર, ઢ, ળ ને બદલે કેટલાક એ ઉચ્ચાર કરે છે, પણ જોડણી માટે મૂળ રૂપ જ લખવુ.

૨૧. કદેવજાવ-કદેવરાવ, ગવજાન-ગવરાવ અને રૂપો ચાલે પણ વિદ્યાપીઠે પહેલુ રાખતુ.

૨૨. અનાદિ શ ના ઉચ્ચારની માન્યતા કેટલાક શબ્દોમા પ્રાચીન ઉચ્ચાર મેદ છે ઉદા. ઢોશી-ઢોશી, મેશ-મેશ, છાશ-ઝાશ, પોરશુ-પોરશુ, વેશ-વેશ, આવા શબ્દોમા 'શ' અને 'સ' નો વિકલ્પ રાખવો, પણ વિદ્યાપીઠે ઢોશી, મેશ, છાશ, પોરશુ, વેશ લખવુ

૨૩. દડકો દડકો, ટોચ, -ટોચ, દાડમ-દાડમ, ગોટાલો-ગોટાલોમા વિદ્યાપીઠે પહેલી જોડણી રાખવી

૨૪. તેમજ નાંચલુ, વાંચલુ, ન હતુ નહિ, પણ નાંચલુ, વાંચલુ, નહોતુ વાચરવા

૨૫. મુલ્તાવી, મલ્લુકુ વગેરેમાથી જોડાક્ષર કાઢી નાંચવા

૨૬. શક, શોષ, શુમા રૂઢ શ રાખવો સાકરમા શ રાખવો

૨૭. જુવો, પુવો, ફુવો નહિ પણ જુઓ, ધુઓ, ફુઓ લખવુ

૨૮. મ્હાલ, ત્હાલ, બ્હાં, ત્હા નહિ પણ મારુ, તારુ ગ્યા, ત્યા લખવુ

૨૯. અ મ્હોટો, ન્હાનો યાથી 'હ'કાર કાઢી નાંચવો

૨૦. ક્હાલ્યુ, ચ્હલ્યુ, મ્ચેહ, ન્હોહ, ક્હોહો, ર્હાહ, અહાહ નહિ પણ કાલ્યુ, ચલ્યુ, મોહ, લોહ, ઈટો, ટાહ, અહાર એમ લખવું.

૨૧. ક્હેયુ, રહેયુ, પ્હોંચયુ, વ્હાસ, વ્હેન, પ્હેલ, વ્હેલ એમ ન લખવુ, પણ કહેયુ, રહેયુ, પહોંચયુ, વહાસ, વહેન, પહેલું, વહેલ એમ લખવુ.

૨૨ અ. નાયુ, ન્હાયુ, નહાયુ તથા નાહ્યુ એમ ઘણા પ્રયોગો થાય છે, તેમા ' નહાયુ ' લખવાનુ પસંદ કરવુ. ' નહ'યો ' એમ ભૂતકાળના તથા ' નહાઈશ ' એમ ભવિષ્યકાળના રૂપમાં લેવાય.

૨૩. જ્યાં પરમાપામાંથી અપભ્રંશ થયેલો શબ્દ રૂઢ થઈ ગયો હોય ત્યાં તેજ અવમાં તત્સમ શબ્દ ન વાપરવો, પણ સ્કૃત શબ્દ વાપરવો. ઉદા० અક્ષિ, વાટિકા, પર્પટ, શ્વાહિશ, દુબદ્, આલીમ, ફગ્લિશ, ઈંજિનોઅર નહિ પણ અક્ષિ, વાટી, પાપટ, શાયેશ, આવેહુશ, રસ્મા, ફમ્પેશી, ફજનેર.

૨૪. માલેક-માલિકમાંથી માલિક લખવો.

૨૫. ઘોંપ વિ. અપોપમાં અષાષ વ્યંજન સ્વીકારવો. ઉદા. ફકકો, વાઠકો, પઠકારુ, મુગટ, પ્રગટ.

૨૬. ડન, કબાટ નાન્યતર જાતિમાં અને વિદ્યાપીઠ નારીજાતિમા વાપરવા.

૨૭. કવિતામાં પ્રસિદ્ધ જોડણી વાપરી દૂસ્વ-દોષે વ્તાવનારાં ચિહ્ના વાપરવા.

ગુજરાત વિદ્યાપીઠ વિજ્ઞાપક

સંવત ૧૯૮૦-૮૧

ભાગ ૧-ધારા ધોરણો

વંધારણ

[સવત ૧૯૭૨ ના આસો મુદ ૭ ને દિને ગુજરાત રાજકીય પરિપદે નીમેલી રાષ્ટ્રીય શિક્ષણ સમિતિએ મંજુર કરેલ, પાછઢથી કરેલા મુધારા વધારા સાથે]

૧ આ સસ્થાનુ નામ “ ગુજરાત વિદ્યાપીઠ ” રાલવામા આવ્યુ છે પરતુ આ વધા નામ રણમા અને ટુગમા વિદ્યાપીઠ કહેવામા આવશે

૧ આ (ક) ‘ સા વિદ્યા યા વિમુક્તયે ’ (જે મુક્તિ આપે તે જ વિદ્યા) તથા ‘ અલ્લ્હિમતો સ્લાનુલ મોમીને ફહૈસો વજદરા અહ્કોવેહા ’ (હિન્મત મુસલમાનોની ગૂમ થયેલી ચીજ છે, ઝ્યાધો તે મઢી આવે ત્યાર્થી તેને લઈ લેત્રી એ તેમનો હક્ક છે) અને વિદ્યાપીઠના ધ્યાનમત્ર તરીકે રવારવામા આવે છે

(૫) નીચે પ્રમાણે વિદ્યાપીઠ માટે વિહ પસદ કરવામા આવે છે જે દ્વારા મન્યવિદુવાગા વર્તુલો લેવા, અદરના વર્તુલમા શુદ્ધિસૂચક વઢનુ કાટ વધે મૂકનુ, તે ઉપર ચદ્રસ્લા રાલવા, નાચ અનાસક્તિ દર્શક કમલ રાલવુ વઢની નાચ યોગ્ય સ્થલે અરવા ધ્યાનમત્ર લલવો, વન વર્તુલ વધેના ભાગમા ઉપર સસ્કૃત ધ્યાનમત્ર લલવો, નીચે ‘ ગુજરાત વિદ્યાપીઠ એ શદ સલના, અને અદરના વર્તુલના આધાર આગલ ‘અમદાવાદ’ લલવુ, અને વધે વને વાઝુદ પ્રનાશમૂચક દીપકો રાલવા x

૨. ઝ્યા ઝ્યા અન્વય ઉપરથી સ્પષ્ટ રાતે હુદો અર્થ નીકઢતો ન હોય, ત્યા ત્યા આ વ્યાહવાઓ વધારણમા સર્વત્ર નીચના અથમા શન્દોની યોજના કરવામા આવી છે

માન્ય-અમાન્ય- (ક) ‘માન્ય’ દ્વારે વિદ્યાપીઠ સ્વીકારેલ, ‘અમાન્ય’ દ્વારે ન સ્વાકારેલ, અન ‘અવમાન્ય’ દ્વારે દ્વાર સ્વીકારા પાછઢથી સ્વીકાર અવમાન્ય રદ થયો હાય તલુ

- મંદિર (૪) 'મંદિર' એલે વિદ્યાર્પીઠે માન્ય કરેલી કોઈ શાખા કે ફતર જાતની સરથા.
- ઘાઠમંદિર (૫) 'ઘાઠમંદિર' એલે છર્થા સાત વર્ષના અઢરના ઘાઠકોને કેઠવણી આપવાના ફરાદાથી યોજાયેલુ મંદિર
- કુમાર-મંદિર (૬) 'કુમાર-મંદિર' એલે છર્થા સાત વર્ષના ઘાઠકોથી આરમીને આશરે છ વર્ષમા જેટલી કેઠવણી આપી શકાય તેટલી જ કેઠવણી આપવાના ફરાદાથી યોજાયેલુ મંદિર
- વિનય-મંદિર (જ) 'વિનય-મંદિર' એલે કુમાર-મંદિરની કેઠવણી લીધેલા ઘાઠકોને જીવનમા એમનો પ્રવેશ ચારી રીતે થઈ શકે, એ માટે જેટલા સામાન્ય જ્ઞાન અને સત્કાર એમને પ્રાપ્ત થવા જોઈએ તેટલી કેઠવણી આપવાના ફરાદાથી યોજાયેલુ મંદિર
- મહાવિદ્યાલય (ઘ) 'મહાવિદ્યાલય' એલે વિદ્યાર્પીઠે સ્વીકારેલા કોઈ પણ વિષયોમા વિદ્યાર્થીને નિજ્ઞાત કરવાના ફરાદાથી યોજાયેલુ મંદિર
- છાત્રાલય (જ) 'છાત્રાલય' એલે કોઈ મંદિરમા અભ્યાસ કરવા માટે વિદ્યાર્થીઓને સાથે રાખવાના ફરાદાથી સ્થપાયેલુ અને વિદ્યાર્પીઠે માન્ય કરેલુ ઘઠ
- શૃદ્ધપતિ (ઝ) 'શૃદ્ધપતિ' એલે છાત્રાલયનો ક્યવસ્થાપક
- વિનાત (ઞ) 'વિનાત' એલે વિનય-મંદિરની કેઠવણી પૂર્ણ કરી, મહા-વિદ્યાલયની કેઠવણી લેવા યોગ્ય છે એવી જાતનુ વિદ્યાર્પીઠે તરફથી પ્રમાણ-પત્ર મેઠવનાર.
- સ્નાતક (ટ) 'સ્નાતક' એલે વિદ્યાર્પીઠે તરફથી કોઈ પદવી મેઠવનાર
- કુલપતિ (ઠ) 'કુલપતિ' એલે વિદ્યાર્પીઠના પ્રમુલ
- કુલનાયક (ડ) 'કુલનાયક' એલે વિદ્યાર્પીઠના ડપ-પ્રમુલ
- મહામાત્ર (ઢ) 'મહામાત્ર' એલે વિદ્યાર્પીઠનો મુલ્ય કારભારી કે મંત્રી
- નિયામક સમા- (ળ) 'નિયામક સમા' એલે વિદ્યાર્પીઠની કોઈ પણ વાચત ઉપર નિચાર તથા નિર્ણય કરી તે પ્રમાણે અમલ કરવાની આજ્ઞા કરવાની મતા ધરાવનાર મઠઢ, 'નિયામક' એલે કોઈ ચાસ અધિકાર ન ધરાવનાર નિયામક મમાનો સબ્ધ.
- નિયામક (૦) 'નિયામક સમા' એલે વિદ્યાર્પીઠનો તરભાર વલારનાર મઠઢ, અને 'કાર્યવાહક' એલે મીઝો કોઈ ચાસ અધિકાર ન ધરાવનાર કાર્યવાહક મમાનો સબ્ધ.

નિધા

(થ) 'વિદ્યા' ઇટલે કેળવણીના જે વિષયનું વિદ્યાપીઠે ગામ
કલ્પાદિદુ શાસ્ત્ર ઠરાયુ હોય તે.

વિદ્યાસમિતિ

'વિદ્યાસમિતિ' ઇટલે કોઈ વિદ્યા માટેનો વિચાર કરવા નિમાયેછ
મંડલ.

વેત્તા

'વેત્તા' ઇટલે કોઈ વિદ્યાસમિતિનો સભ્ય

વિદ્યાનિધિ

'વિદ્યાનિધિ' ઇટલે કોઈ વિદ્યા-સમિતિનો પ્રમુખ

શુલાસો—સાધારણ રીતે વિદ્યાના વિષયનું નામ ઉપરના દરેક શબ્દની પૂર્વે દર્શાવવામા
આવશે ઉદાહરણાર્થે વળાટવિદ્યા, વળાટવિદ્યાસમિતિ, વળાટવેત્તા, વળાટવિદ્યાનિધિ

નિરિપ

(દ) 'નિધિપ' ઇટલે જે ગ્રંથ કે સ્થાને નામે વિદ્યાપીઠની,
અથવા વિદ્યાર્પીઠને માટે, કોઈ પણ જાતની સ્થાવર કે જપ્ત મિલકત મૂલ્યવામા
અથવા તેને સોપવામા અથવા તેના વચવામા આવી હોય તે.

નિધિપમંડલ

'નિધિપમંડલ' ઇટલે વિદ્યાપીઠે નામેલા નિરિપોનું મંડલ

કોપાધ્યક્ષ

'કોપાધ્યક્ષ' ઇટલે વિદ્યાપીઠે નામેલો વિદ્યાપીઠની મિલકતનો
રાસનાર અને મમાજનાર

સરકાર

(ધ) 'સરકાર' ઇટલે ઇમેજ સરકાર તથા ઇમેજ સરકારના
શાસનથી સ્થપાયેલી કોઈ પણ યુનિવર્સિટી

હેતુઓ અને ઉદ્દેશો

૩. આ વિદ્યાપીઠના હેતુઓ અને ઉદ્દેશો નીચે પ્રમાણે છે

(ક) આપણા દેશની સંસ્કૃતિને ધોપનારી અને દેશની પરિસ્થિતિને અનુકૂળ, તેમજ દેશની
પ્રજાને ધાર્મિક, સ્વચ્છપ્રેમી, સ્વાશ્રયી, ચારિત્રવાન અને વલ્લવાન બનાવવાની તાલીમ આપવાને
તથા ૫ હેતુ માટે અધ્યાપકો તૈયાર કરવાને સરકારથી સર્વ પ્રકારે સ્વતંત્ર રહીને ગૂજરાતમા
તેમજ ગૂજરાત બહાર વસતા ગૂજરાતી ભાષા બોલનારાઓમા કેળવણી આપવાને મદિરો સ્થાપવા,
સ્થપાર્થા અને નીમાવવાં,

(લ) કેલવણીના વિષયમા નવીન ઢિગામા નવીન માગે પ્રયોગો કરવા અને ફરાવવા,

(મ) મદિરોનાં નિરીક્ષણ અને પરીક્ષણ કરવા,

(ઘ) યોગ્ય વિદ્યાર્થીને તથા વિદ્યાવ્યાયમીઓને પદ્વીદાન દેવા,

(ચ) વિદ્યાનો ઉત્કર્ષ કરનાર અથવા પ્રાણીમાત્રની આદર્શરૂપ સેવા વજાવનાર ચારિત્રવાન
જનોને માનની પદવી આપવી,

(છ) અધ્યાપકો તથા નિરીક્ષકો નીમવા કે નોતરવા,

(જ) વિદ્યાના ઉત્કર્ષ માટે અપાયેલા દાન સ્વીકારવાં તથા તેનો વહીવટ કરવી,

(ઇ) ફેનામો, નાંદો તથા છાત્રપ્રતિઓ આપવાં;

(જ) છાત્રાલયો, ગ્રંથાલયો, પ્રયોગશાળાઓ, વેધશાળાઓ, મહાસ્થાનો દિવાલિયાદિ સ્થાપનાં, સ્થપાવવાં અને નોંધાવવાં;

(ઝ) સેક્રુત, હુત્રપધાનાઘા તથા વીજા શ્રમજીવી લોકો તથા સામાન્ય પ્રજાની ટરતિ માટે વિદ્યાવિપયક ભાષણો અપાવવાં, તથા લેખો, પુસ્તકો દિવાલિયાદિ પ્રગિદ્ધ કરવાં;

(ઞ) વિદ્યાર્થીઓ, અધ્યાપકો, ગૃહપતિઓ દિવાલિયાદિના ઉપયોગ માટે તથા વિદ્યાપીઠના અન્ય હેતુઓ પાઠ પાઠવા માટે પાઠ્ય પુસ્તકો, નિવંધો, નિયતકાલિરૂપનો પ્રગિદ્ધ કરવાં.

(ટ) કેલ્ચરનાં અંગે જરૂરી માહિતિઓ અને આસ્પદાઓ મેળા કરવાં તથા પ્રગિદ્ધ કરવાં;

(ડ) વિદ્યાપીઠના વિનિતો તથા સ્નાતકોને સેવાના તથા આજીવિસના સન્માનો શોધવા- માં મદદ કરવી, અને

(ણ) સારાંશમાં, પૂરવણીમાં દર્શાવેલા સિદ્ધાન્તોને અનુસાર ગૂજરાત તથા ગૂજરાતી શૈલ- નારાઓમાં વિદ્યાનો પ્રચાર, શોધરોઝ, તથા ભારતીય સંસ્કૃતિનો વિશાળ થાય તેને માટે જે જે યોગ્ય લાગે તે ઉપાયો લેવા.

૪. વિદ્યાપીઠની હેપટની સર્વ સત્તા નિયામક સભા વિષે છે, અને તે સત્તાની રૂપ

સભા મિલકત સ્વીકારવાની, દાનથી લેવાની, શીરો મૂકવાની, તેના સચદમાં

સત્તાનો આરોપ તરફારો ઉઠતાં તેનો જેમ યોગ્ય લાગે તેમ ફડચો કરાવવાની આજ્ઞા કરી

શકે છે; મદિરોને માન્ય, અમાન્ય, અવમાન્ય કરી શકે છે, વિદ્યાપીઠનું

કાર્ય કરતી વીજી સમાઓર કે મહલોર કરેલા ટરાવો, નીચાલો તથા શિક્ષા કે ક્ષમાના પત્રો-

માં ફેરફાર કરી શકે છે; પીઠાની સત્તાનો યોગ્ય લાગે તેવો ભાગ નિયામક સભાના કોઈ

અધિકારીને કે મહલને સોંપી શકે છે; તથા વીજા સર્વ વહીવટને માટે જરૂરી કાર્યો કરી

શકે છે.

૫. (૧) નિયામક સભા જુદાણા ૫૦ સમ્યોની ધરે અને જુલપતિ અને જુલનાયક નિયામક સભા હોવાની રૂપ નિયામક સભાના સમાસદો ગણાશે. દરેક નિયામક સભાના સરયા સમ્યોની સરયા વધુમાં વધુ ૫૨ હશે.

(૨) નિયામક સભાના સમાસદોની જુટળી નીચે જણાવ્યા મુજબનાં મતદાર મહલો મતદાર મહલો નીચે જણાવેલ સરયામાં કરશે.

મતદાર મહલનું નામ :

જુટવાના

સરયા :

(૧) નોંધાણ સ્નાતકોનું મતદાર ૨

૧૧

૧૩

(૨) ગૂજરાત પ્રાંતિક સમિતિ ૧

૧

૧૦

(૩) મહાવિદ્યાલય મતદાર મહલ

(૪)	દાતા મતદાર મંડલ	૫
(૫)	વિનય મંદિરના મુખ્ય અધ્યાપકો અને નિરીક્ષકોનું મંડલ	૩
(૬)	પૂર્ણ અને અપૂર્ણ વિનય મંદિરોમાં શીશવતા પાંચથી વધુ વર્ષના અનુભવવાળા શિક્ષકોનું મતદાર મંડલ	૩
(૭)	કુમાર મંદિરના શિક્ષકોનું મતદાર મંડલ	૧
(૮)	વિશિષ્ટ મંડલના શિક્ષકોનું મતદાર મંડલ	૧
(૯)	ઉપરના નં. ૧ થી ૮ મુખીના મતદાર મંડલોના ચુટલ ૪૫ મંચોના ચુટવાના	૫

(૩) કુલપતિ તેમજ કુલનાયક ચુંટાણ સભાસદો પૈકી અથવા બહારના હોઈ શકે. જો તે ચુંટાણ સભ્યો પૈકીના ન હોય અને બહારના હોય તો હોદ્દાની રૂપ નિયામક સભાના સભાસદ ગણાશે અને જો તે ચુંટાણ પૈકીના હોય તો કુલપતિ અથવા કુલનાયક તરીકેની તેમની નિમણૂકથી જે મતદાર મંડલ તરફથી તે ચુંટાણ હોય તે મતદાર મંડલોના ચુંટાણ સભાસદોમાં જગ્યા ભરી પડેલી ગણાશે નહિ.

મતદાર મંડલોની રચના (૪) ઉપર ધીજા નિયમમાં જણાવેલ મતદાર મંડલો નીચે મુજબ રચવામાં આવશે:—

(ક) નોંધાયેલ સ્નાતકોનું મતદાર મંડલ:—

ગુજરાત વિદ્યાપીઠનો તેમજ ધીજી કોઈ પણ વિદ્યાપીઠનો સ્નાતક જે આ વિદ્યાપીઠના હેતુ સ્વીકારતો હોય અને કાર્ય વિષે સહાનુભૂતિ ધરાવતો હોય તેમજ કોઈ પણ સરકારી વિદ્યાપીઠ સાથે પ્રત્યક્ષ સંબંધ ન રાખતો હોય તેણે કોઈ પણ વયે વિદ્યાપીઠના મહામાત્રને પોતાનું નામ “ નોંધાયેલ સ્નાતક મતદાર મંડલ ” માં નોંધવાને અરજી કર્યાથી તેનું નામ આ મતદાર મંડલમાં નોંધવામાં આવશે; તે જ્યારે કરશે કે આ નોંધણી કાર્ય કરાવતો કસ્ટ નિયામક સમક્ષ તેની છાપેલ હશે તે તે સ્નાતક જ્યાં મુખી આપે ત્યાં મુખી જ તે મતદાર રહી શકશે.*

(ઘ) ગુજરાત પ્રાંતિક સમિતિ:—

રાષ્ટ્રીય મહાસભાના વચતો વચતના વંધારણ મુજબ ગુજરાતને માટે (બ્રિટિશ ગુજરાત-કાઠીઆવાડ તથા ગુજરાતમાં આવેલ દેશી રાજ્યો અને કચ્છ) જે સમિતિ વચતો વચત હોય તે.

* સ્નાતક મતદાર મંડલમાં નામ નોંધવાને ગુજરાત વિદ્યાપીઠના સ્નાતકો પાસેથી પહેલાં પાંચ વર્ષ મુખી કોઈ પણ હવાજમ નહિ લેવાનું અને ધીજી વિદ્યાપીઠના સ્નાતકો માટે એકી સાથે રૂ. ૨૫) કે વાર્ષિક રૂ. ૫) હવાજમ લેવાનું થયું છે.

(ग) महाविद्यालय मतदार मंडल :—

गूजगन विद्यापीठे मान्य राखेला महाविद्यालयोना वरततो वर्गतना आवार्था अने अभ्यापकोनु आ मतदार मंडल वनशे

(घ) दाता मतदार मंडल :—

आ मतदार मंडलमा चार विभाग रचवामा आनशे —

- (१) विद्यापीठने एम्बी वरतते रु १०,०००) के तेथी वधु रकम आपनारा दाताओनु मतदार मंडल आ मंडलने एम्ब गभासद चुटवानो ह्म रहेजे
- (२) विद्यापीठने एम्बी वरतते रु १०००) अथवा तेथी वधारे पण रु १०,०००) थी ओछी रकम आपनारा दाताओनु मतदार मंडल आ मंडलने एक सभासद चुटवानो ह्म रहेजे
- (३) विद्यापीठने एम्बी वरतते रु ५००) अथवा तेथी वधारे पण रु १०००) थी ओछी रकम आपनारा दाताओनु मतदार मंडल—आ मंडलने एक सभासद चुटवानो ह्म रहेजे
- (४) विद्यापीठने वार्षिक रु २५) अथवा वधु आपनाराओनु मतदार मंडल आ मतदार मंडलमा प्रथम नाम नोंरणाने माटे सार्दे पण एखाजम आपसु पडशे नहि परतु वार्षिक एखाजम नहि आपवाथी आ मतदार मंडलमाथी नाम काढी नापवामा आवशे फरीशी नाम दाखल करानसु होय तो जे वर्गमा ते दाखल करवामा आवे ते वर्गना वार्षिक एखाजम उपरांत रु ५०) नु नापणा माटे खास एखाजम आवेरी ज आ मतदार मंडलमा फरीशा नाम नोंथी शकाशे आ मंडलने जे सभासदो चुटवानो ह्म छे *

(च) पूर्ण विनय मदिरना मुख्य अभ्यापको अने निरीक्षकोनु मतदार मंडल :—

विद्यापीठे मान्य राखेला तमाम पूर्ण विनय मदिरना मुख्य अभ्यापकोनु तथा निरीक्षकोनु आ मतदार मंडल रचवामा आनशे

(छ) पूर्ण अने अपूर्ण विनय मदिरना शिक्षकोनु मतदार मंडल :—

विद्यापीठे मान्य राखेला तमाम पूर्ण अने अपूर्ण विनय मदिरना शिक्षको पैकी जेमणे कोई पण विनय मदिरमा पाच वष सुगी शिक्षण आपवानु कार्य क्युं होय तेवा शिक्षकोनु मतदार मंडल रचवामा आवशे मतदार मंडलमा दाखल करेल कोई पण शिक्षक कोई पण मान्य विनय मदिरमा नहि होय तो तेमनु नाम मतदार मंडलमाथी काढा नापवामा आवशे †

* आ वर्गमा पचीस सभासदो नोंधावेथी ते वर्गनु मतदार मंडल वनशे (स १९७९ नी त्रीजी नियामक सभासु कार्य ४ छु मिनि आसो सुद १०)

† पूर्ण विनय मदिरना मुख्य अध्यापक ते शिक्षना मंडलमा न आवी शके (स वा सभानो ठराव स १९७९ ना आसो वद ३ कार्य ९ छु)

(જ) કુમાર મંદિરના શિક્ષકોનું મતદાર મંડળ :—

વિદ્યાપીઠે માન્ય રાखेલાં તમામ કુમાર મંદિરોમાં વસતો વસત કામ કરતા શિક્ષકો-
નું મતદાર મંડળ રચવામાં આવશે. આ મતદારો ઓછામાં ઓછાં પાંચ વર્ષથી
શિક્ષક તરીકે કામ કરનારા હોવા જોડે આ મતદાર મંડળમાં નોંધેલ કોઈ પણ
શિક્ષક કોઈ પણ કુમાર મંદિરમાં ન હોય તો તેમનું નામ મતદાર મંડળમાંથી
કાઢી નાસવામાં આવશે.

(ઝ) વિશિષ્ટ-મંદિરના શિક્ષકોનું મતદાર મંડળ :—

વિદ્યાપીઠે માન્ય રાखेલા મંદિરો પૈકી અમુક પ્રકારનાં અથવા અમુક મંદિરો વિશિષ્ટ
મંદિરો તરીકે નિયામક સભા વસતો વસત ઠરાવે તે મંદિરોના વસતો વસતના
તમામ શિક્ષકોનું એક મતદાર મંડળ રચવામાં આવશે.

ખુલાસો:—પાંચ વર્ષે મુખી શિક્ષક તરીકે કામ કરેલ ન હોય તેમનાથી નિયામક સભા-
માં સમ્ય તરીકે આવી શકાશે નહિ.

હોદ્દો રાખવા અને (૫) દરેક નિયામક પોતાનો હોદ્દો નીચેના નિયમોને અનુસરી અને
છોડવાના નિયમો બાધ ન આવે તેવી રીતે ચાર વર્ષે મુખી ભોગવશે.

(૧) ગુજરાત પ્રાંતિય સમિતિનો જ્યારે જ્યારે નવેસર ચુટણી થાય ત્યારે ત્યારે સમિતિ
૧૦ નિયામકો ચુટશે. એવી રીતે ૧૦ નિયામકો ચુટાણી પ્રાંતિક સમિતિએ પ્રથમ
ચુટેલા જે ૧૦ નિયામકો હશે તે પોતાનો હોદ્દો છોડશે અને તેમની જગ્યાએ નવા
ચુટાણેલ ૧૦ નિયામકો આવશે.

(૨) બાકીના ૪૦ નિયામકો પૈકી દર વર્ષે ૧૦ નિયામકો વારાફરતી પોતાનો હોદ્દો
છોડશે. પ્રથમનાં ત્રણ વર્ષે આ વ્યવસ્થાની રૂપે પ્રથમ ચુટવામાં આવેલ નિયામકો
પૈકી કયા દસ નિયામકોએ હોદ્દો છોડવો તે નિયામક સભાની વેઠકમાં ચીઠ્ઠીઓ
નાંટી નહીં કરવામાં આવશે અને ચોથે વર્ષે બાકીના દસ નિયામકો હોદ્દો છોડશે.
જે મતદાર મંડળ તરફથી ચુટેલા નિયામકો એ રીતે હોદ્દો છોડશે તે મતદાર
મંડળો હોદ્દો છોડનાર નિયામકોની જગ્યાએ બીજા નિયામકો ચુટશે. એ રીતે નવા
ચુટાઈ આવેલા નિયામકો ચાર વર્ષે મુખી પોતાનો હોદ્દો ધરાવશે અને પ્રથમના
ચાર વર્ષમાં હોદ્દો છોડવાનો જે અનુક્રમ ચીઠ્ઠીઓ નાંટી નહીં થયો હોય તે મુજબ
ચાર વર્ષે પછીથી પણ નિયામકોની નવી ચુટણી મતદાર મંડળો દર વર્ષે કરશે.
હોદ્દો છોડનાર નિયામકો ફરી ચુટણી માટે લાયક ગણાશે.

(૬) કુલપતિ અને કુલનાયક દર વર્ષેની આસપાસે પોતાનો હોદ્દો છોડશે
ને નવા વર્ષમાં ચૂંટણી પ્રથમના નિયામક સભામાં કુલપતિ અને કુલ-
નાયકની નવેસર ચુટણી થતા મુખી તેઓ કુલપતિ અને કુલનાયક તરીકે રહેશે.
હોદ્દો છોડનાર કુલપતિ અને કુલનાયક ફરી ચુટાવા લાયક ગણાશે.

કુલપતિ-કુલનાયક-
ની મુદત

ફાંચે ચુટાણાનો અધિકાર (૧૦) નિયમ ૪ માં જણાવેલ મતદાર મંડળોમાં જે જે કોઈ દારાલ થઈ શકે તે તમામ સ્ત્રી રે પુરુષ પોતાના મતદાર મંડળ તરફથી નિયામક ચુટાણાને લાયક છે

અપવાદ :—નિયામક સભાએ વચ્ચત વચ્ચત નિયામકોની અયોગ્યતા મળ્યો જ નિયમો વર્ગા જય તે નિયમો મુજબ જે અયોગ્ય હોય તે નિયામક થઈ શકશે નહિ

છુલાસો :—કોઈ પણ સગીર, દાતાઓના મતદાર મંડળમાં નોંધાઈ શકે, પરંતુ તેના સગીરપણામાં તેના વાલીને તેની અવેજીમાં મત આપવાનો તેમજ નિયામક તરીકે ચુટાણાનો હક રહેશે.

અન્ય મંડળમાં સમ્યક્તા (૮) એ જ વ્યક્તિ એકથી વધુ મતદાર મંડળોમાં મતદાર હોઈ શકે અને એવી વચ્ચત દરેક મતદાર મંડળમાં મત આપવાનો હક ધરાવી શકે

અપવાદ :—દાતાઓના મતદાર મંડળમાં કોઈ પણ મતદાર જે વર્ગમાં નોંધાયો હોય તે સિવાય તે મંડળના ધીજા વર્ગમાં મતદાર તરીકે મત આપી શકશે નહિ, અને બોછી રસ્મવાળા વર્ગમાં નોંધાણ મતદાર વધુ રસ્મ આપી વધુ રસ્મવાળા મતદાર વર્ગમાં નામ નોંધાવે તો તેમ વવાથી બોછી રસ્મવાળા મતદાર વર્ગમાં મત આપવાનો તેમને હક રહેશે નહિ પરંતુ વધુમાં વધુ રસ્મવાળા મતદાર વર્ગમાં નામ નોંધાવવામાં આવ્યું હોય તે એક જ મતદાર વર્ગમાં તે મત દાર તરીકે મત આપી શકશે

છુલાસો :—દાતાઓના મતદાર મંડળનો મતદાર ધીજા કોઈ પણ મતદાર મંડળનો મતદાર થઈ શકશે

મહામાન અને નિરીક્ષકોના અધિકાર અનધિકાર (૯) મહામાન અને નિરીક્ષકો નિયામક સભાના સમ્યક્ હોઈ શકે નહિ પરંતુ મહામાન નિયામક સભાની વેટમાં હાજરી આપી શકશે, વાદ વિવાદમાં ભાગ લઈ શકશે, દરખાસ્તો રજુ કરી શકશે, પરંતુ કોઈ પણ વચ્ચતમાં નિયામક સભામાં મત લેવામાં આવે ત્યારે તે મત આપવા હકદાર નથી

૫ અ.૬ જ નિયામક લાગલાગટ ચાર સભામાં, અગર વે મહિના સુધી નિયા મેરહાજરીથી મક સભાની મંજૂરી મેળુ યા સિવાય હાજરી ન આવે, તેને નિયામકો વચ્ચતરથી પૈકી કમાં થયેલા સમજવા આ વે પૈકી જે મુદત લાવી હશે તે ગણવામાં આવશે

† ગરદારા નોંધરી રરનાર, તથા જેને ૧૮ વર્ષ પૂરા થયા ન હોય, તે નિયામક સભામાં સમ્યક થઈ શકે નહિ

§ સ. ૧૯૭૭ ના કાયમી બદ ૩ ની નિ ય ચુ રાય - જ

૬ નિયામક સભા નિયામકોની જુદી જુદો વિદ્યાના ચેતાઓ તરીકે વહેંચણી કરી દેશે
 વિદ્યાસમિતિ સભાની વધારના જનોને પણ ચેતા તરીકે મેલ્લવી શકશે. એવી રીતે ઘનેરા
 મટલ્લને આ કાર્યમાં તે તે વિદ્યાની વિદ્યાસમિતિ ગણવામાં આવશે દરેક
 વિદ્યાસમિતિ પોતપોતાના વિદ્યાનિધિને જુદશે, પણ નિયામક સભાનો સમ્ય ન હોય એવો કોઈ
 ચેતા વિદ્યાનિધિ થઈ શકશે નહિ *"

૭ નિયામક સભા પોતામાંથી ઓછામાં ઓછા ત્રણ અને વધારેમાં વધારે સાત નિધિપો
 જુદશે, વિદ્યાપીઠનો મર્ચ સ્થાવર મિલ્લત તથા તેને લગતા દુકો એ નિધિપોને
 નિધિપમહલ્લ ગામે રહેશે. વિદ્યાપીઠની સર્વે જગમ મિલ્લત, બંકનાં ચાતાં, સરકારી નોટ
 કે ઘીજા મુઠી ભાગના સતપનો નિધિપો પૈકી કોઈ પણ બે અથવા ત્રણને
 નામે રાસપાની નિધિપો મોઠવળ કરશે +

૮. કુલપતિ, અથવા કુલનાયક, અથવા ઘને તથા મદામાત્ર અને નિધિપો મલ્લીને એક
 કોપાધ્યક્ષ નામશેડુ ૫ કોપાધ્યક્ષના કચગામા વિદ્યાપીઠના સ્થાવર તથા જગમ
 મિલ્લતના સર્વે પત્ર પત્રો, રોકડ નાપુ તથા સમાલ્લીને રાલ્લવાની ઘમુઓ
 રહેશે.

૯. નિયામક સભા એક અથવા વધારે યોગ્ય પુરુષોને વિદ્યાપીઠના હિમાલો તપાસવાને
 અન્યેપકો નામશે અને હીમાલની ચોરપટ કરવા માટે તેમને યોગ્ય
 અધિકાર આપશે.

* વિદ્યા સમિતિ અને વિદ્યાનિધિ મટલ્લનુ વધારણ સ્વતન્ન ઠરાવોથી આ કલમ કરતાં
 કાંદિક જુદી રીતે થયુ છે એ વધારણ પાઠલ્લ યોગ્ય સ્થલે આવવામાં આવ્યુ છે. ૫ વધારણ
 નિયમનર લેવાય ૫ રીતે ડપલી કલમ રાલ્લી હોય તો તે નીચે પ્રમાણે વચાય—

“ પ્રતિ વર્ષે નિયામક સભા જુદી જુદી વિદ્યાના વિપત્રમા વિદ્યાસમિતિઓ નામશે અને
 તેમનો કાર્યપ્રદેશ નક્કી કરશે. દરેક વિદ્યાસમિતિ પોતપોતાના વિદ્યાનિધિને જુદશે, પણ
 નિયામક સભાનો સમ્ય ન હોય એવો કોઈ ચેતા વિદ્યાનિધિ થઈ શકશે નહિ.”

+ ચાલુ પદ્ધતિ પ્રમાણે ગુજરાત પ્રાંતિક સમિતિ વિદ્યાપીઠના નિધિપ મટલ્લનુ કાર્ય સારે છે.

§ ચાલુ પદ્ધતિ પ્રમાણે નિયામક સભા કોપાધ્યક્ષની નીમણુક વરે છે.

પૂરવણી.

સિદ્ધાન્તો ૧૧ વિદ્યાપીઠના સિદ્ધાન્તો નોંચે મુજબ છે. એ સિદ્ધાન્તોને અનુમરીને જ વિદ્યાપીઠ પોતાનું કાર્ય કરે.

રાજ્યસત્તાનો અંકુશ (૧) શિક્ષણ ત્રિપે ધોરણ ટરાવવામાં, તેમજ મંદિરોની વ્યવસ્થામાં વિદ્યાપીઠ મરકારથી સંપૂર્ણ રીતે વ્યતંત્ર રહે.

નં ટેકાણે માન્યતા ન હોય (૨) સરકાર સાથેનાં પણ પોતાનાં મધ્ય કાયમ રાખે અને વિદ્યાપીઠ સાથે પણ જોડાવા દે છે, તેવા કોઈ મંદિરને વિદ્યાપીઠ માન્ય કરે નહિ પરંતુ કોઈ પણ મસ્જીદના વિદ્યાર્થીઓને યોગ્ય ગરને પરીક્ષા માટે જ્ઞાનગી વિદ્યાર્થી તરીકે દાખલ કરવાને હરકત નથી.

વિવિધતા (૩) વિદ્યાપીઠના દરેક મંદિરમાં શિક્ષણના એક જ પદ્ધતિ રજાવવાનાં આગ્રહ ન હોય.

પરીક્ષાની મર્યાદા (૪) પરીક્ષાનાં સગવડ માટે જ શિક્ષણક્રમમાં ફેરફાર કરાવવો નહિ.

કેલવર્ણીનું ધ્યેય (૫) ધાર્મિક વૃત્તિને ધોપર્ષા એ કેલવર્ણીનું ધ્યેય છે.

અનર્હિત (૬) સર્વ સામાન્ય જનતાને ઝંચે ચઢાવવી છે એ વધા શિક્ષણનું દષ્ટિબિન્દુ હોવું જોઈએ.

અભેદ (૭) કોઈ પણ વ્યક્તિનાં ધર્મ, જાતિ, કે મત એના શિક્ષણમાં વાધરૂપ ન ગણાય.*

કેલવર્ણીનું વાહન (૮) દરેકથી યાદર મુધી કેલવર્ણીનું વાહન ગૂજરાતી જ હોવું જોઈએ.

શુલાસો-આ સિદ્ધાન્ત ૧૪ મા સિદ્ધાન્તને ચાપક ગણવામાં ન આવે, અપચાદ-આપા શિક્ષણ ને તે આપામાં આપવાને હરકત નથી.

શારીરિક-અમ (૯) વિદ્યાપીઠનાં દરેક મંદિરમાં ઔદ્યોગિક કેલવર્ણી અથવા શારીરિક મહેનત કરજ્યાત ગણવામાં આવે.

પ્રતિષ્ઠા-ક્રમ (૧૦) વિદ્યાપીઠમાં કામ કરતા અધ્યાપકો વગેરે કામદારોની પ્રતિષ્ઠા કે કદર ટરાવવામાં તેમના પગાર ઉપર ધ્યાન ન અપાય.

પ્રતિનિધિત્વ (૧૧) વિદ્યાપીઠના દરેક મંદિરને વિદ્યાપીઠના કામમાં પોતાનો મત દર્શાવવાની યોગ્ય રીતે તક મળે.

* આ સિદ્ધાન્તનો એક અર્થ એવો છે કે વિદ્યાપીઠે માન્ય કરેલું કોઈ પણ મંદિર કેલવ અન્યજોનો ત્રિધ્વર ન કરી શકે. (૨ જી નિયામક મંત્રી, આગો વદ ૫/૭૬ કાયદે ૪ ધુ.)

ભોજનમ

(૧૦) વિદ્યાર્થીઓના કાર્યા વિષે વિદ્યાપીઠનાં મદિરાંમાં મળતા વિદ્યાર્થીઓના વહિલોનો અમિત્રાજ જાણવાને યોગ્ય વ્યવસ્થા હોય.

ગુજરાત વહારના
ગુજરાતીઓ

(૧૧) ગુજરાત વહાર જઈ વસેલા ગુજરાતીઓના હિત તરફ પણ વિદ્યાપીઠ યોગ્ય ધ્યાન આપે.

ગુજરાતમાં બોલતી
અન્ય ભાષાઓ

(૧૪) ગુજરાતમાં રહેતા મરાઠી, હિન્દી, ઉર્દુ વગેરે ભાષા બોલનારા વિદ્યાર્થીઓ માટે જો તે તે ભાષામાં કેલ્વણી આપવાની ગણ્યા સ્પષ્ટતા તો વિદ્યાપીઠ તેમને પણ માન્યતા અને આશ્રય આપી શકે; પણ તેવાં મદિરાંમાં ગુજરાતી ભાષા ફરજિયાત મળાવવામાં આવે.

દાનમ્પ્રીકાર

(૧૫) આ સિદ્ધાન્તોને ગ્રાધ આવે એવી કોઈ શક્તિ અથવા સ્થિતિમાં વિદ્યાપીઠ કોઈના દાન કે સેવા સ્વીકારે નહિ.

(૨) સમિતિઓનાં વંધારણો

(ક) કાર્યવાહક સભા

- ૧ કાર્યવાહક સભા ૧૧ સભ્યોની ધનશે.
- ૨ કાર્યવાહક સભાને નીચેના કાર્યો કરવાની રાત્તા છે:—

- (ક) વિદ્યાપીઠના દરેક સ્થાતામાં મજુર કરેલા સર્વની દરમા રહી તથા જે નિયમો ઠરાવવામાં આવ્યા હોય તેને અનુસરી તે માટે યોગ્ય ભાગે તેઓ સર્વ કરવાની
- (લ) જે સ્થાતા માટે સર્વ મજુર કરવામાં ન આવ્યો હોય અને કાર્યવાહક સભાને તે સર્વ ઉતાવળે કરવાની આવશ્યકતા લાગતી હોય, તો તે સમ માટે રૂ ૫૦૦૦ મુખી સર્વ મજુરી મેલવ્યા પહેલાં કરવાની અને પાછલ્લી મજુરી મેલવવાના
- (મ) જે ગાતાંઓ માટે જુદી સમિતિઓ નિર્માઈ ન હોય તે સ્થાતાઓ માટે જરૂરી માળમની નિમણુક કરવાની, તેમને છુટા કરવાની, રજા આપવાની, પગાર વધારવા થટાડવાની અને દટ કરવાની
- (ઘ) વિદ્યાપીઠની પરીક્ષાઓ માટે પરી ઠરાવવાના, પરીક્ષાનો નામવાની અને તેમની ફી ઠરાવવાની
- (ચ) મદિરાંને માન્ય કરવાની *

* મ. ૧૯૭૯ ની નિયામક સભાની બીજી બેઠકના કાર્ય ૧૨ માના ઠરાવથી આ ગત્તા કુમાર અને વિનય મદિર સમિતિને નોંધવામાં આવી છે મિતિ આપાઠ મુદ ૧/૭૯

(છ) જે મંદિરો પોતાની મેળે વિદ્યાપીઠની માથે રાખી તોલવા દષ્ટે તેને અવમાન્ય કરવાનાં તથા થીનાં મંદિરોને અવમાન્ય કરવાની ભલામણ કરવાની

(જ) જે રાજાઓ માટે સુદી સમિતિઓ નીમવામાં ન આવે દ્રોણ તે સર્વ માતાઓનો શહિદ કરવાની અને તેને માટે નિયનો ઘડવાના અને—

(ઝ) માત્ર નિયામક સભા કરી અને એવા જે કામો દ્રોણ તેમા નિયામક સભા મળે તે પહેલાં કોઈ વિષયનાં વાદ વ્યવસ્થા કરવાનાં કે હુકમ કાઢવાનાં કે નિર્ણય આપવાનાં જરૂર પડે, તો નિયામક સભા એ વિષે ઉદ્દેશી નિર્ણય આપે ત્યાં સુધીને માટે તેને યોગ્ય રાગે તેમા વ્યવસ્થા કરવાના, હુકમ કાઢવાનાં તથા નિર્ણય આપવાનાં X

૩ કાર્યવાહક સભા સધારણ રીતે દર મહિને એક દગલ મલકે અસાધારણ વેટક કુલનાયક પોતે અથવા ચાર સભ્યોની અરજી ઉપરથી ચોલાવી જમને વેટકની દરબ પાંચ દિવસ પહેલાં આપવી †

કાર્યવાહક સભાને સોંપાયેલાં કામો

(૧) માદમી કે એવા કોઈ કીના સબલ કારણસર કોઈ વિદ્યાર્થી સત્તના હાજરી ભરી ધન્યો ન હોય તેની મહાવિદ્યાલયના આચાર્યની ભલામણ વિચારી ગેરહાજરી દરગુજર કરવાની

(સ) કુમાર અને વિનયમંદિર સમિતિ.

નામ ૧ કુમાર મંદિરો, વિનયમંદિરો, અને અધ્યાપન મંદિરો માટે એક સમિતિ નિમાશે, તેનું નામ “કુમાર અને વિનયમંદિર સમિતિ” રહેશે.

સદસ્ય ૨ આ સમિતિના સભ્યોની સંખ્યા પાંચથી ઓછા અને ચારથી વધારે નહિ હોય

મુદત ૩ આ સમિતિની શૂરણી એક વર્ષને આતરે નવંસરથી થશે જૂના સભ્યો ફરીથી પૂર્યાં જકાશે

પ્રમુખ ૪ સમિતિ પોતાનો પ્રમુખ નામશે

વાતપ્રદેશ ૫ કાર્યપ્રદેશ—(૧) કુમાર મંદિરો, વિનય મંદિરો અને અધ્યાપન મંદિરોના અન્ધારક્રમ સૂચવવા, પાઠ્ય પુસ્તકો નીમરા, ધિનીત પરીક્ષાના પરીક્ષકો નીમવા, અને વીડુ જે કામ કાર્યવાહક સભા આ સમિતિને સોંપે તે કરવા §

X ૭૬-૭૭/૮ ની સ ૧૯, કા ચદ ૩-૭૭

† ૭૮-૭૯/૧ ની સ ૯ કા મુદ ૧૩-૭૮

૪ ૭૮-૭૯/૨ ની સ ૧૭ મહા મુદ ૧૧-૭૮ કા કા સમાના ટરાવ ૬૩/૮૦ થી

દસ દિવસ મુધાની ગેરહાજરી દરગુજર કરવાની સત્તા આચાર્યને આપવામા આવી છે

§ સ ૧૯૮૮-૭૯ ની ૧ સી ટી સનુ કાર્ય ૪ થુ

મદિરોનાં અદાજપત્ર (૨) વિદ્યાર્થી ટરફથી ચલાવવામાં આવતાં કુમાર મદિરોના આવક-સર્વનાં અદાજપત્ર તૈયાર કરવાં અને મંજુર થયેલાં અદાજપત્ર પ્રમાણે કરવાના સર્વે ઉપર અંકુશ રાખવો.

શિક્ષકોની નીમણુક- (૩) મદિરોના શિક્ષકોની નીમણુકો તથા પગાલુ ધોરણ નિયામક નુ ધોરણ સમાનો મંજુરીથી નક્કી કરવું.

(૪) મદિરોને માન્ય કરવાં

કાર્યવાહક સમાપ સોંપેલું કામ

- (ક) વિદ્યાર્થી ટરફ ચાલતી શાળાઓનાં અદાજપત્ર તૈયાર કરવાં.
- (ઘ) કાર્યવાહક સમા પાસે તે અદાજપત્રો મંજુર કરાયાં તે પ્રમાણે શાળાઓનો ઘડીવટ કરવો.
- (ગ) શાળાઓનાં નિરીક્ષણ અને પરીક્ષા સવધી નિયમો ઘડી, કાર્યવાહક સમાનો મંજુરી મેળવી, તે સવધી મોટવણ કરવાં.
- (ઘ) શાળાઓને માન્ય કરવા અને મદદ આપવા માટે તપાસ કરી કાર્યવાહક સમાને છેવટની મલામત કરવી.
- (ઙ) વિદ્યાર્થીની શાળાઓમાં શિક્ષકોને માટે મોટવણ કરવી અને નિરીક્ષક અને અધ્યાપન મદિરના આચાર્યનો નિમણુક માટે મલામત કરવી.*

(ગ) વિદ્યાસમિતિ અને વિદ્યાનિધિ મંડળ

- (૧) નિયામક સમા મહાવિદ્યાલયના દરેક મદિર માટે એક વિદ્યાસમિતિ નીમણે, સિવાય કે માધ્યમમદિર, જેમાં નીચે પ્રમાણે ત્રણ વિદ્યાસમિતિઓ નોમવામાં આવશે
- (ક) અરબી, પારગી અને ઉર્દુ માટે 'ઇસ્લામી વાવિદ્યા સમિતિ'
- (ઘ) હિંદી, ગુજરાતી, મરાઠી, વગાડી, અને સંસ્કૃત માટે 'આર્ય વાવિદ્યા સમિતિ'
- (ગ) યુરોપીય ભાષાઓ માટે 'યુરોપીય વાવિદ્યા સમિતિ'

§ ૭૮-૭૯/૬ કો નિ રા ૧૧ (આનો વદ ૨-૭૮) ઉપધ્યા પેટાકલમ (૨) ઘડી છે. સદરહુ ઠાપ નીચે મુજબ —

વિદ્યાર્થી ટરફથી ચલાવવામાં આવતી પ્રાથમિક શાળાઓનું આવકસર્વેનું અદાજપત્ર વિદ્યાર્થીની શાળાસમિતિ તૈયાર કરે અને અદાજપત્ર મંજુર થયા પછી પણ જે કાંઈ સર્વે તેને અંગે કરવાનું હોય તે આ સમિતિની મંજુરી પછી જ થઈ શકે શાળાઓના શિક્ષક વર્ગની નીમણુકો તેમજ પગાલુ ધોરણ પણ નિયામક સમાનો મંજુરી સાથે શાળાસમિતિ નક્કી કરે

† સ. ૧૯૭૯ની ૧૨ મી નિયામક સમાનું કાર્ય ૧૨ મી મેતિ અપાડ મુદ ૧-૭૯

* ૭૮ ૭૯/૧ કા. ના. સમા ૨ (કા. વદ. ૧૩-૭૮)

- (૨) દરેક વિદ્યામંડળિતિ ના કચને ખાંતરે નોમરખી ચૂટામે, અને જુના મખ્યા પરીખી ચૂટામે ઘકાશે.
- (૩) દરેક સમિતિ પોતાનો વિદ્યાનિધિ નીમશે.
- (૪) કાર્યપ્રદેશ—પોતપોતાનાં મંદિરોને લગતા વિષયોમાં અધ્યાસક્રમ સૂચવવો, પાઠ્ય પુસ્તકો નક્કી કરવાં, અને પરીક્ષકો નીમવા.
- (૫) જો કોઈ વિદ્યામંડળિતિના વેત્તાઓ કાર્યમાં ભાગ ન લે તો એ સમિતિનો વિદ્યાનિધિ પોતાનાં મંડળિતિનુ સર્વ કાર્ય પૂર્ણ કરી જાશે.
- (૬) મધ્ય વિદ્યાનિધિઓનુ એક વિદ્યાનિધિ મહદ્ધ ધનમે અને મહાવિદ્યાલયના આચાર્યો વિદ્યાનિધિ મહદ્ધના મતાની જાગ મખ્ય ગણાશે, દરેક વિદ્યામંડળિતિના ટરાવોનો એ મહદ્ધ પહેલા વિચાર કરી નિયામન સમાની મજુરી માટે પાતાની દરગાસ્તો અને મલામતો રજુ કરશે.
- (૭) વિદ્યાનિધિ મહદ્ધ જ પરીક્ષા સમિતિ તથા નિવંધ સમિતિના કામ કરશે.^૧
- (૮) વિદ્યાનિધિ મહદ્ધને પરીક્ષા સમિતિનુ કામ સંપાદ્ય હોવાથી, મવિષ્યમા ટનામાં નિવંધોના પરીક્ષન નીમવાની મતા પળ એ જ મહદ્ધને સંપાદમા આવે છે †

(ધ) પુસ્તક સમિતિ

વિદ્યાપીઠ સરકારી દરેક જાતના પુસ્તકો પ્રગટ કરવાં, નિયામ કરવાં અને કરાવવાં, તથા બીજા લેખકો વિદ્યાપીઠ પાને પુસ્તકો મજુર કરાવવા અગર પ્રગટ કરાવવા માંગતા હોય તેવા પુસ્તકોની તપાસ કરવા સારુ એક સમિતિ પોતાના એક અલગ મંત્રી સાથે નીમવામાં આવે છે.

મદરહુ સમિતિનુ પુસ્તકો પ્રગટ કરવા મરખી તથા પાઠ્ય પુસ્તકો નક્કી કરવાની ગરતમા પોતાનો અભિપ્રાય નિયામન મમાને જાહેર કરવો ×

(ચ) ગુજરાત પુરાતત્વ મંદિર પ્રવંધસમિતિ

આ મંદિરમા સર્વ પ્રકારના ચાલુ પ્રવંધો વ્યવસ્થા કરવા માટે નિયામન સમા એક પ્રવંધ સમિતિ નીમશે જેમાં આચાર્ય અને બીજા પાંચ સભામંદો રહેશે, અને તેમાં આ મંદિરમંદી

^૧ મ. ૧૯૭૮-૭૯ના પહેલાં નિયામક સભાનુ કાર્ય ૩ જુનિ સરતક મુદ્ ૧૩-૭૮ તથા મ. ૧૯૭૯ની પહેલાં તથા ગ્રીજી નિયામક સભાનુ અનુસ્થમે કાર્ય ૩ અને ૧૦ મુ મિતિ ચેત્ર મુદ્ ૩ તથા પાપો મુદ્ ૧૨-૭૯ મેલ્લીને ઉપલ્લા નિયમો માટ્યા છે. કાલમા નીચે મુજબ વિદ્યાસમિતિ નીમાય છે.

આર્યવિદ્યા, ફિલાસોફી વાગ્નિયા, યુરોપીય વાગ્નિયા, મમાજ વિદ્યા, ગણિતવિદ્યા, વાણિજ્યવિદ્યા, લલિતકલા. આર્યવિદ્યા, આર્યમાધા અને પાશ્ચાત્ય તત્વજ્ઞાન માટે એક જ સમિતિ નીમાય છે.

† મ. ૧૯૭૯ની ૧૦માં કા-વા-સભાનુ કાર્ય ૩ જુનિ ચેત્ર વદ ૧ ૭૯

× મ. ૧૯૭૮-૭૯ની છઠ્ઠી નિયામક સભાનુ કાર્ય ૧ મુ મિતિ આગો વદો ૨/૭૯

કામ કરનારામાથી હશે એ પ્રવચ સમિતિ જરૂર પ્રમાણે પોતામાથી એક અથવા અનેક મંત્રીઓ પસંદ કરશે આ મંદિરના જુદી જુદી પ્રવૃત્તિઓને પહોંચી વળવાને માટે પ્રવચ સમિતિ જુદી જુદી ઉપસમિતિઓ અંદરના કે બહારના ચોગ્ય વિદ્વાનોમાથા નીમા શરૂશે.*

(૩) જુદી જુદી સમિતિઓએ કાર્ય પદ્ધતિના અને પોતાના ક્ષેત્રમાં કરેલા નિયમો કાર્યપદ્ધતિના સામાન્ય નિયમો

- ૧ કુલનાયક વિદ્યાપાઠની દરેક સમિતિમા મત્તાની રૂપ સભ્ય ગણાશે
- ૨ કુલનાયક એ દરેક સમિતિની મેટકમા પ્રમુખ તરફે કાચ કરગ પમતો મેરજાજરીમા સમિતિ પોતાનો પ્રમુખ જુટા લેશે
- ૩ મહામાત્ર દરેક સમિતિનાં સામાન્ય મના લેવાશે જો કોઈ સમિતિનો ઘાસ મના મામવામા આવ્યો હોય તો તે મહામાત્રની સામાન્ય દેશરખ નીચે પોતાનુ કાર્ય કરશે પણ મહામાત્ર અથવા તેવા મંત્રીના અધિકાર ધરાવનાર પુરુષના તે સમિતિના સભ્ય તરીકે નામથી નિમણુક કરવામા આવી ન હોય તો તે એ સમિતિના વિચાર-નિર્ણયમા ભાગ લઈ શકશે નહિ
- ૪ જે સમિતિ માટે કાર્યસાધક સહ્યા ઠરાવવામા આવી ન હોય તેવી સમિતિના સભ્યોની ચતુર્યશ સહ્યા કાર્યસાધક ગણાશે.†
- ૫ ગૂજરાત વિદ્યાપાઠની નિયામક સભાની કે યોજા સમિતિઓની મેટકમા હાજરી આવવા આવતા વહારના સભ્યોને આવવા જવાનુ ઝીંજા વર્ગનુ માડીમાહુ અને યોજા મુસાફરીને અને ધવેલુ પરચુરણ સ્થર્ષ માંગે તેને આપવાનુ ઠગવવામા આવે છે ‡

નિયામક સભાની કાર્ય પદ્ધતિના નિયમો

(સ ૧૯૭૬-૭૭ની પાંચમી નિયામક સભાનુ કાર્ય ૧ હુ નથા મવત ૧૯૭૮ની પહેલી નિયામક સભાના ૯ મા કાર્ય પ્રમાણે સુધારા સંહિત)

* સ ૧૯૭૬-૭૭ની છઠી નિયામક સભાનુ કાર્ય ૧ હુ. મિતિ માગસર મુદ ૧૨/૭૭

† સ ૧૯૭૭-૭૭ ના પાંચમી નિયામક સભાનુ કાર્ય ૨ હુ મિતિ કારતક વદ ૧૦

‡ ૧૯૭૭

§ ૧૯૭૮-૭૯ ના આઠમા નિયામક સભાનુ કાર્ય ૨ મુ-મિતિ પાંચ વદ ૨/૭૭

૧ નિયામક સભા સાધારણ રીતે વર્ષમાં ચાર વચન નીચે મુજબ મળશે.
 સાધારણ ચેટકો ૧ જુનના અંતમાં ૨ સપ્ટેમ્બરના અંતમાં
 ૩ નવેમ્બરના અંતમાં ૪ ફેબ્રુઆરીની શરૂઆતમાં
 અસાધારણ ચેટકો ૨ સભાની અગાગરણ ચેટકુ કુલનાયક પોતે ચોલવા શકશે.

૩ પડી પંદર નિયામકોની રેગ્યુ માર્ગથી આવ્યાથી કુલનાયક નિયામક સભાને ચોલવા શકશે.

૪ નિયામક સભા મહામાન ઓછામાં ઓછા છ અટકાઈયા અગાડ મહામાન દરેક ચેટકની સર નિયામકને તે સભામાં રજુ કરવાના દરેક કામનો નિર્દેશ કરશે. નિર્દેશપત્ર મુજબ મર્યાદા નિયમિતતાનો વાંધો તે અથવા ત્યાર પછીની નિયામક સભામાં રજુ કરી શકાશે, પણ ત્યાર મુરીમાં વાંધા ન રજુ થયા હોય, તો તે નિયામક સભામાં જાયેલ માર્ગ યોગ્ય રીતે જાયેલ મનાશે.

૫ ઉપર પ્રમાણે નિર્દેશ વર્ગ મિવાયની કાંઈ દર્જીકન મહામાન પ્રમુખની સમતિથી રજુ અનિર્દેશ વર્ગ કરી શકશે, પણ આવી રીતે પસાર કરેલા કોઈ પણ ટરાન સામે કોઈ નિયામકને પામ હોય, તો ત્યાર પછીની યીજી અ નિયામક સભામાં તે વિષે મુધારો લાવી શકશે.

૬ કુલપતિ, તેની ગેરહાજરીમાં કુલનાયક, અને તેની ગેરહાજરીમાં સભા પગર કરેલો પ્રમુખ કોઈ પણ નિયામક, નિયામક સભાનુ પ્રમુખ પદ રહેશે.

૭ ચાર નિયામકોની હાજરી કાર્યસાધક (quorum) ગણાશે, પણ વાર્યસાધક મહ્યાને કાર્યસાધક સદયા અભાવે મુલતથી રહેલી સભામાં ગમે તેટલી હાજરી પણ વાર્ય થઈ શકશે. મુલતથી રહેલી સભાની સર એક દિવસ અગાડ મહે તેા પુરતી ગણાશે.

૮ કોઈ પણ દરખાસ્ત લાવનાર નિયામકે સભામાં થનારા કાર્યક્રમની સર માથે ૧૫૦૦ દરખાસ્તો લાવનાર સર આપી શકાય એવી રીતે મહામાનને આગલથી જણાવવું જોઈશે. કાર્યક્રમમાં ન જણાવેલા વિષય ઉપર મહામાન મિવાય ઘીજા કોઈથી દરખાસ્ત લાવી શકાશે નહિ.

૯ નીચેની યાવતનો નિર્ણય પ્રમુખ આપી શકશે.

(૧) કાર્યક્રમમાં લેનો નિર્દેશ થયો ન હોય, તેવી કોઈ યાવત પ્રમુખની સભા મહામાન રજુ કરે તે વિષે.

(૨) કાર્યવાહીની નિયમિતતા સંબંધીના વાંધાઓ વિષે (points of order)

(૩) મત લેવાની પદ્ધતિ વિષે

(૪) નિયામકને ચોલવાના દર તથા વસ વિષે

(૫) સામાન્યતઃ નિયામક સભાનુ કાર્ય બરાબર ચાલે તે મહામાન માટે.

૧૦ દરેક નિયામક, સભામાં આવતાં જ એક ઠરાવેલા પુસ્તકમાં 'પોતાનો સહી અને નિયામકોનો ફરજિયાત આવવાનો વસ્તુ નોંધશે. જે ક્રમમાં સહી થઈ હશે, તે ક્રમમાં નિયામકો આવેલા ગણાશે.

૧૧ યનતાં મુખી દરેક નિયામકે 'ગૂજરાતી અગર હિંદુસ્તાનીમાં' જ વ્યવહાર ચલાવવો. મહામાત્રે કાગળો ગૂજરાતીમાં જ રજુ કરવા.*

૧૨ નિયામક સભા જે કોઈ વાચત ઉપર એક ઘરાત નિર્ણય ઉપર આવી હોય, તે વાચત ઉપર ત્રણ માસ પહેલાં ફરીથી વિચાર નહિ કરે, સિવાય કે તે વાચત હાથ ધરવાને માટે નિયામક સભાના અર્થ ઉપરાંત સભ્યોની તે માટે અરજી આવે.†

કુમાર અને વિનય મંદિર સમિતિના નિયમો

૧. રજા આપવાની સત્તા—વિદ્યાપીઠના કુમાર અને વિનય મંદિરના આચાર્યો તથા નિરીક્ષકોને જોઈતી ૨૦ દિવસ મુદ્દીની આવશ્યક રજાઓની અરજીઓનો નીકાલ કરવાની પ્રમુખને મત્તા આપવામાં આવે છે, અને મદદનીશ શિક્ષકોને એવી રજા આપવાની સત્તા તે તે મંદિરના આચાર્યને આપવામાં આવે છે.

૨. મંદિરોમાં શિક્ષકોની નીમણુંક—વિદ્યાપીઠના મંદિરોમાં માસિક રૂ. ૩૦ મુદ્દીના પગારના શિક્ષકો યોગેરની નીમણુંક કરવાની સત્તા પ્રમુખને આપવામાં આવે છે. તેવી નીમણુંક થયે તેની નોંધ સમિતિની બેઠકમાં હેવી.+

વિદ્યાનિધિ મંડલ

વિદ્યાનિધિની મેરહાજરી માટે નિયમ—

વિદ્યાનિધિ મંડલની કોઈ બેઠકમાં કોઈ વિદ્યાનિધિને હાજરી આપવી અસમ્ભવ હોય તો તે બેઠક માટે તે પોતાનો વિશાસમિતિના કોઈ બેઠાને વિદ્યાનિધિ તરીકે નીમી શકે.†.

પુસ્તક સમિતિના નિયમો

પરિપત્રથી કાર્યની ઉકેલ—

(૧) જે વિષય માટે મહામાત્રને એમ ઠાને કે પત્રથી અભિપ્રાય માંગી શકાય, તે માટે સમિતિને યોજાવવાને વહેલ અઠવાડીયાની મુદત ઠરાવી પરિપત્ર (સરક્યુલર)થી સભ્યોના અભિપ્રાય માંગી છે.

(૨) ઠરાવેલ મુદતમાં ઓછામાં ઓછા ત્રણ અભિપ્રાયો આવે અને તે સર્વે એક સરખા હોય તો તે પ્રમાણે સમિતિએ ઠરાવ કર્યો છે એમ સમજી એ પ્રમાણેનો ઠરાવ

* મં. ૧૯૭૬-૭૭/૧૧ નિ. સ. કાર્ય ૧૨ મુ. મિતિ કાગળ વદ ૩/૭૭

‡ ૧૯૭૮-૭૯ ૧ નિ. સ. ૧૦ કા. મુ. ૧૩/૭૮

+મં. ૧૯૭૮-૭૯/૧૧ કુ. વિ. મં. સમિતિ કાર્ય ૧૦ મું. મિતિ ચૈત્ર વદ ૧૬/૭૯

† મં. ૧૯૭૯ની નિયામક સભાની ત્રીજી બેઠક કાર્ય ૧૦ મું મિતિ આગો મુદ ૧૨/૭૯

અદેવાલના પુસ્તકમાં ઉતારો હશે, તે ઉપર ચુન્નાયત્તની મજૂરી હશે તે મુજબ મહામાત્ર અમલ કરે.

- (૩) જો અભિપ્રાયોમા મતભેદ હોય, અથવા ચર્ચાની માગણી કરવામાં આવી હોય, કે તેની જરૂર લાગી આવે તો સમિતિની સભા ઘોડાચલામાં આવે. §
- (૪) જે વિષય માટે પરિપત્ર ફેરવવામાં આવ્યું હોય તેજ વિષય માટે સમિતિની બેઠક ભરવા પડે તો એ બેઠકમાં સાર્યગાધર સભ્યા જરૂરી ન ગણવી.*

અવલોકનાર્થે ફેરવેલાં પુસ્તકો રૂ ૧ ના અભિપ્રાય સંબંધી નિયમો—

- ૧ અન્યત્ર પ્રસક્તિ પુસ્તકને, મોં પાને ત્રણ દિવસ લેતે ધાંચવા રાહી શકાય. એ મુદતમા ફેરો અભિપ્રાય સાથે પાત્રુ આપણુ જોડાવે
- ૨ નીચેની કોશ્વણ એક રીતે અભિપ્રાય આપવો—
 “પાટય પુસ્તક તરીકે _____ ધોરણો માટે મનામળ”
 “બાહ્યોના પુસ્તકાલયમા રાખવા મામાન્ય ન રાખવા જેવુ ”
 “શિક્ષકોને ઉપયોગી ”
 “ ————— ને ઉપયોગી, પણ નીચેનો ભાગ કાટો નાચવામાં આવે તો ”.
 (ભાગ સ્પષ્ટપણે જણાવવો)
 “ના પસંદ ”
- ૩ લેખકને પ્રકાશકને કાંઈ સૂચના અથવા પુસ્તક વિષે કાંઈ સામાન્ય ટીકા કરવાની ઇચ્છા હોય, તો એને તે સાથે જુદી લખી મોકલવી
- ૪ વિદ્યાપીઠ દ્વારા પ્રસિદ્ધ કરાવવા માટે આવેલ હસ્તલેખ કે છેલ્લુ પ્રૂફ સો પાને પાંચ દિવસ લેયે વાચવા રાહી શકાય (એ વિષે અભિપ્રાય આપવા માટે સમ્યે યોગ્ય લાગે તે ભાષા ધાપરથી)

દાતાઓને આપવાની ભેટ સંબંધી નિયમ—

પહેલા વર્ગના દાતાઓને સર્વ પુસ્તકો, બીજા વર્ગના દાતાઓને રૂ ૧) ની વિંમત મુધીનાં પુસ્તકો અને ત્રીજા વર્ગના તથા પહેલા બે વર્ગના દાતાઓને વિદ્યાપીઠના નિવેદનો વગેરે ભેટ મોકલવા x

વિદ્યાપીઠના મુખ્ય આહતોઆ—

વાલ્ગોવિંદ કુવેરદાસની કુ ને વિદ્યાપીઠનાં પુસ્તકો વેચવા માટે મુખ્ય આહતોઆ નીમવામા આવે છે †

§ મ. ૧૯૭૮-૭૯ ની ૮ મી પુસ્તક સમિતિનુ કાર્ય ૫ મુ મિતિ ચેત્ર વદ ૧/૭૯

* સ ૧૯૭૯ ની પુસ્તક સમિતિની પદરમી બેઠક ઠરાવ ૨ મિતિ આમો વદ ૧/૭૯

x સ ૧૯૮૦/૨ પુ સ ઠરાવ ૬ પોષ વદ ૧

† સ ૧૯૭૯ ની પુસ્તક સમિતિની નવમી બેઠકનુ કાર્ય ૧ મિતિ દ્વિ જેઠ મુદ ૩/૭૯.

વિદ્યાપીઠની નીતિ સંવંધી ઠરાવો

૧ કાંતણ કામ ઉપર માર—

આ નિયામક સભાનો એવો ઠરાવ છે કે રાષ્ટ્રીય મહાસભાના અસહકાર ઉપરના ઠરાવને માન આપવાને ચાતર અને એક વર્ષની અંદર સ્વાસ્થ્ય મેલ્લવવાના પ્રયત્નમાં સાહાય્ય આપવાનું ચાતર ગુજરાત વિદ્યાપીઠે માન્ય કરેલી વધી શાળામાં વ્યવસ્થાપનો, અધ્યાપકો વગેરે વિદ્યાર્થીઓને કાંતવાનું શિક્ષણ આપવું, અને સ્વદેશીનો પ્રચાર પૂરા વેગથી થાય તેને સારું અને દેશમાં સૂતરની જરૂરદસ્ત તૂટી છે તેની પૂર્તિ કરવા સારું જે જે વિદ્યાર્થીઓ તૈયાર થાય તેઓની પાસે સૂતર ઉત્પન્ન કરાવવું, અને આમ કરતાં વસ્ત્રનો ભોગ આપવો પડે તે ભોગ આપવા શિક્ષકોએ વિદ્યાર્થીઓને સમજપૂર્વક તૈયાર કરવા, અને એ અભિપ્રાયનો અમલ કરવા માટે જે વ્યવહાર પગલાં ભરવાં જરૂરી લાગે તે પ્રત્યેક મંદિરોને લેવા આ સભા મલામણ કરે છે †

૨ હિંદુસ્તાની ઉપર માર—

આ સભાનો એવો અભિપ્રાય છે કે રાષ્ટ્રીય શિક્ષણમાં હિંદુસ્તાનીના જ્ઞાનની જાણી અત્યંત જણાય છે, તે દૂર કરવાને સારું વિદ્યાર્થીઓને હિંદુસ્તાની જરૂરી ગ્રંથોના પ્રચાર વિદ્યાપીઠને લગતાં શાળાઓએ કરવો પડે છે, કે જેથી નવી શિક્ષણ પદ્ધતિ દાખલ કરવામાં વિદ્યાપીઠને અનુકૂળતા મળે †

૩ *પુરાતત્ત્વ મંદિર અને મહાવિદ્યાલય—

(૧) ગુજરાત પુરાતત્ત્વ મંદિર અને ગુજરાત મહાવિદ્યાલય બંને સંસ્થાઓ એક જ ઉદ્દેશ વાળી એકબીજાને મહાય જરૂરી સંસ્થાઓ છે, અને તેથી તે બન્ને મહકાર હોવો જોઈએ

જુલાસી—આ વિધાનનો દ્વારો નિયામક સભાએ સ ૧૯૭૭ ના માગસર મુદ ૧૦ ની વેટક્રમાં, પુરાતત્ત્વ મંદિરની યોજના મંજૂર કરતી વખતે જે સાત ઉદ્દેશો નહીં કરી આપ્યા છે, તેમાં ફેરફાર કરવાનો નથી, પણ વિદ્યાની વૃદ્ધિ (advancement of learning) ને વધે સંસ્થાઓનો એક પરમ ઉદ્દેશ છે, ને કહેવાનો જ છે

(૨) પુરાતત્ત્વ મંદિરની અન્તર્ગત વ્યવસ્થા માટે નીચે પ્રમાણે સમજાવે જોઈએ—

૪—(૧) પુરાતત્ત્વ મંદિરના પુસ્તકાલયની પૂર્ણ વ્યવસ્થા એમની પ્રથમ સમિતિના હાથમાં રહે અને પુસ્તકો યોગ્યતા, વહાલ કાટવા-ન કાઢવા, અને પુસ્તકોની વ્યવસ્થા રાખવી (લાઇબ્રેરિયનની ફરજો) પ્રથમ સમિતિના નિર્ણય પ્રમાણે થાય, પણ પુસ્તકો નશામાં લેવાય નહિ તેટલા માટે વગેરે સંસ્થાઓએ પુસ્તકો યોગ્યતા પહેલાં તે પુસ્તકો વીજા પુસ્તકાલયમાં છે કે નહિ તેની પરસ્પર તપાસ કરવી

(૨) પુસ્તકોનું અદાજપત્ર પુરાતત્ત્વમંદિર તરફથી રૂચવવામાં આવે, અને કાર્યવાહક સભા તે ઉપર વિચાર કરી મલામણ કરે, અને નિયામક સભા મલામણનો વિચાર કરી રકમ નક્કી કરે

† સ ૧૯૭૬-૭૭ ની સાતમી નિયામક સભાનું પોષ મુદ ૫/૭૭ નું કાર્ય ૧

* સ ૧૯૭૯ ની કાર્યવાહક સભાની વાલીસમી વેટનું ૬ નું કાર્ય મિતિ આમો વદ ૧/૭૯

ગ—મહાવિદ્યાલયના નિલ્ધન માટે પુરાતત્વ મંદિરના અધ્યાપકોનું મદદ કરવી જોઈએ, એ નિયમનું સમાનો ઠરાવ ધ્યાનમાં રાખી પુરાતત્વ મંદિરના આચાર્ય મારફતે મહાવિદ્યાલયના આનાય ન વિધે ચોટવળ નરે

ગ—પુરાતત્વ મંદિરમાં ગરબોધન, સ્વાધ્યાય દૃશ્યાદિ કાર્યના યોજના પુરાતત્વ મંદિરની પ્રથમ સમિતિ નર્મી નરે, અને તેની નોંધ નિયમનું ગમા પામે વચ્ચેનરત કરવે

ઘ—પુસ્તકોના પ્રગણન ચત્રથી નિર્ણય પ્રથમ સમિતિ કરે ન પુસ્તકો નિઠાપીઠની પુરાતત્વ મંદિર પ્રત્યક્ષરૂપે પ્રતિરૂઢ થાય ળના ટ્રુપ વગેરેના સન્નોધન માટે પ્રતર સમિતિના મત્રી જવાબદાર ગણાય, પુસ્તકાની નરૂઢના મર્યા, મેટ વગેરે જાપરના નિયમો નિધે પ્રથમ સમિતિ નિર્ણય કરે, ષળ ળને છપાવવા કરવાની વ્યવસ્થા નિઠાપાઠ કાર્યાલય ઢ્વારા થાય

ઙ—પુરાતત્વ મંદિરના અધ્યાપકાને પુસ્તકાલયમા ત્રેસીને ઢ્વાતપણે જ્યારે ગમે ત્યારે કાર્ય કરવાની મગલ જોઈએ

(૩) મહાવિદ્યાલય પુસ્તકાલય અને પુરાતત્વ મંદિર પુસ્તકાલયની વ્યવસ્થા ઢાલના મિત્ર રાસત્રી જ યોગ્ય છે ષળ ષત્રે પુસ્તકાલયો મિત્ર છતા ળક જ મરજનમા મોટવાય એ ઢટ છે, ળઢલે આ પ્રક્ર કેવલ યોગ્ય મરજન મલવા ળપર રહે છે

૫ વેતનો—

વિદ્યાપીઠના સેવકો વિધે વેતન વિચારિણી સમિતિના નિધેઢનને વિચારી નાંધે મુગલ કાર્યવાહક સમાન ઠરાવ કરો છે —૬

(ક) વિદ્યાપીઠના જવાબદાર સેવકોના વેતનો વિધે નીંધે પ્રમાણ ઢોરળ સ્વીકારવામા આવે છે, અને મધિધ્યમા ઢનારી ઢરેક નીમણુક મમયે નીમાવા રૂઢતા સેવકોને ન ઢોરળની જાળ છે એમ માનવામા આવશે

જુલાસો—જવાબદાર સેવકોમા નીંધના પ્રકારના સવકોનો મમવેશ કરવો કુલનાયક, મહામાન, મૂજરાત મહાવિદ્યાલયના આચાર્ય અને અધ્યાપકો, પુરાતત્વમંદિરના આચાર્ય અને અધ્યાપકો તથા સામાન્યત્ર જેમને કાર્યવાહક સમા જવાબદાર સેવકની ઢ્રેણમા મૂનવા ઠરાવે સે

(૧) વિદ્યાપીઠમા કોઈને પોતાની આર્થિક સ્થિતિ મુધારવાને માટે ક્ષેત્ર નથી

(૨) વિદ્યાપીઠ ળવી આશા રાધે છે કે ઢરેક સેવક પોતાના સત્રાક આયુધ્યનો મોત્રે માર પોતાની શક્તિ પ્રમાણે મૂજરાતની પ્રજાની સેવા મરવાની શૃત્તિથી પ્રેરાઈને આવેલો છે, અને એ સેવા કરવાને માટે ળને નિશ્ચિતતા મલે તથા ળની શક્તિ જલવાઢ રહે સેટલા માટે જ ળને વિદ્યાપીઠમાથી જરૂર હોય ત્યારે અને સેટલી નિવાહશક્તિ સ્વીકારવાની ફરજ પડે છે આથી વિદ્યાપીઠના સેવકોને આર્થિક નુકસાન સહન વરસુ પડે એ સ્વામાવિક ગણાય

૬ સ ૧૧૭૧ ની કાર્યવાહક સમાની ચાવીસમી મેઢરસુ ૫ મુ કાર્ય મિતિ આરો વઢ ૧/૭૧.

(૩) સેવકોની પ્રતિષ્ઠા કે વરદ કરવામાં તેમના પગારનો કશો સવધ નથી એ વિદ્યા-પીઠનો એક મિદ્ધાન્ત છે

(૪) આથી કરીને દરેક સેવક જોડાય ત્યારે પોતાની વધાઈ ગયેલી રહેણીની ટેવો, કૌટુંબિક પરિસ્થિતિ અને અનિવાર્યપણે દેસાતા પ્રસંગોને છીધે જે જરૂરીઆતો પાંતે ઓછી કરી શકે એમ જ હોય તેને તથા તેને પહોંચી વળવાનાં બોજો સાધનો હોય તેને ધ્યાનમાં લઈ જે પગાર ઠરાવી છે તેમાં કદી વધારો થવાની એણે આશા રાખવી ન જોઈ

(૫) જ્યાં એવી રીતે પગાર ઠરાવતી વચ્ચે શરૂઆતમાં ગણત્રીમાં કાંઈક ભૂલ થઈ હતી એમ માલમ પડે, ત્યારે જ એમના પ્રમુખ એવો સમ્મતિ ગણાય કે જેમાં પમારમાં વધારો કરવાની માગણી કરી શકાય. ગણત્રીમાં એવી ઠલટ્ટી ભૂલ થઈ હોય તો પગાર ઘટાડવાની માગણી પણ આવે, અને વિદ્યાપીઠ એવી આશા રાખે કે કોઈ પણ સેવક એમ કરવામાં સંકોચ ન માને.

(૬) વિદ્યાપીઠ સામાન્ય રીતે કોઈને એવો પગાર ન આપી શકે કે જે સામાન્ય રીતે એને અદા કરવાની ક્ષમતા માટે મહત્ત્વ પમારથી વધારે પડતો હોય, ઠલટ્ટુ વિદ્યાપીઠ એને વહાર મઠી શકે તેના કરતાં ઓછા પગારે એની સેવા મેઢવવા ઉમેદ રાખે. વધા સેવકોના પગારો ઠરવા હોય તો વિદ્યાપીઠ રાખી શકે એમ નથી.

(૭) ભવિષ્યમાં નીમવાના જવાબદાર સેવકો માટે સામાન્યતઃ માસિક રૂ. ૧૦૦) નો પગાર પૂરતો ગણાશે, અને હાલના કે ભવિષ્યના કોઈ પણ સેવકનો પગાર માસિક રૂ. ૨૦૦)થી વધુ રાખવામાં આવશે નહિ.

અપવાદ—શ્રી. ધર્માનંદ કોસમ્બીની નીમણૂક અપવાદ રૂપ ગણવામાં આવે

(૮) પગાર ઠરાવવામાં સેવકને પ્રામાણિકપણે વીંછી રીતે ડપજતી અથવા ડપજી શકે એવી આવકનો હયાલ કરવામાં આવે અને તેને માટે ગ્રીમ પરવાનગી તેમજ તે ઉપર અકુશ વિદ્યાપીઠ મૂકી શકશે.

(૯) વિદ્યાપીઠ કોઈ પણ સેવકને એક માસ પહેલાં સ્વર આપી છૂટા કરી શકે

(૧૦) આ વિદ્યાપીઠ વીજા દફતરચાતાંઓના, કુમારમદિગના અને વીજા સેવકો વિષે નીચે પ્રમાણે ધોરણ રાખવામાં આવે છે—

૧. ઉપર જણાવેલા નિયમ ૧ થી ૫ ને એ સ્વીકારે એવો પ્રયત્ન કરવામાં આવે, પણ એ સ્વીકાર્યું છે એમ માની લેવામાં ન આવે

૨. એને અદા કરવાની ક્ષમતા માટે અગદ્દૃષ્ટિ અને એની ન્યાયતા કરતાં વધારે પગાર ઠરાવવામાં ન આવે.

૩. કોઈ પણ સેવકને રાહ્યા વાદ છ મહિના પહેલાં પમારમાં વધારો કરવામાં ન આવે.

૪. વર્ષમાં એકથી વધારે વચ્ચત પમારમાં વધારો કરવામાં ન આવે

૫. એની સામટો માસિક રૂ. ૫ થી વધારે વધારો કરવામાં ન આવે.

૬. પમારની આસરી હદ દરેક સેવક માટે એની ન્યાયતા મુજબ જુદી જુદી હોઈ શકે. તેમાં એણે કરેલી સેવાની મુદત વિચારવા જેવી એક વાચત ગણાય, પણ એ નિર્ણયકારી વાચત ન ગણાય. એ આસરી હદ નીમણૂક વચ્ચતે અથવા ભવિષ્યમાં કોઈ પણ સમયે ઠરાવી શકાય

૭. છ મહિના વાદ અથવા વર્ષમાં એક વાર પગાર વધવો જ જોઈએ એમ હક ન ગણાય.

(ગ) નથી ગૂજરાતી શાળાના શિક્ષકોનાં વેતનોં વિષે નીચે મુજબ બોરણ રાસવામા આવ્યું છે —

(૧) સિનિયર ટેન્ટ—૪૫-૨૧-૬૦-૧-૩૦-ચાર્પિસ

યોલુ ચર્પ પાસ—૩-૨-૩-૧-૬૦- „

પટેલુ ચર્પ પાસ અથવા અધ્યાપન મંદિરમા પાસ—૩૦-૩-૪૫-૧-૫૦

(૨) ગદરહુ શિક્ષકોને અનુક્રમે રૂ ૬૦, ૫૦ અને ૪૫ નું વેતન મળતું થાય ત્યાં મુધી પણ સ્થાન ગ્રાન્ટની શિક્ષણ આપવાની છુટ આપવામા આવશે ઉપલી પગાર મળતી થાય ત્યારે શિક્ષકોએ રાત્રીની શિક્ષણ વધ કરવું પડશે §

સેચકો માટે નિયમો

૧. સેચકોની ધીજી પ્રવૃત્તિ—

વિદ્યાપીઠના મેન્જરના પોતાના વિદ્યાપીઠના માધારણ સમમા વિશેષ થાય ત્યાં સીટ પણ ધીજી પ્રગતિ ઉપાડયા પહેલાં કાયવાહક સમાના પરવાનગા મેલવા જોઈએ *

૨. સંચાલકોનું મહેનતાણું—

(પરીક્ષાના) નિયામક તથા સંચાલકોને મહેનતાણુ આપવાની પદ્ધતિ ન વેગાદર્શી ૬ આ સમાને કૃષ્ટ લાગે છે, પરાધાઓનું સાર્ય ઉકેલવામા ગૂજરાત મહાવિશાલયના અધ્યાપકોએ સહાય આપવાની સમા પરજ ગમન છે તે ઉપરાત જરૂર નિયામકો-સંચાલકોની જરૂર જણાય તેટલા સ્વયંસેવકો-વિદ્યાર્થીઓ, મિત્રો તથા માન્ય મંદિરોમાથી મેલવા પ્રયત્ન કરવામા આવે †

૩. નિરીક્ષકની નોંધ—

વિદ્યાપીઠના નિરીક્ષકો દર અટવાડીએ પોતાના કામની નિત્યનોંધ શાળા સમિતિ ઉપર મોકલાવે, અને તે સમિતિના સભ્યોને જોવા માટે પ્રાતિક સમિતિ કાર્યાલય જેવા મધ્યસ્થ અને અનુકૂળ સ્થળે રાસવામા આવે અથવા સભ્યોમા ફેરવવામા આવે x

૪. નીમણુંકો કરવા સવધી નિયમો-રૂ. ૩૦) ઉપરની નીમણુંક—

સર્વે રાતાઓમા માસિક રૂ ૩૦) કે તેથી બોછા પગારની નીમણુંકો તે રાતાના અધિકારી કરા શકે, પણ તે નીમણુંકના કાર્યવાહક સમામા નોંધ લેવડાવા જોઈએ તે ઉપરની મર્વે નામણુંકો કાર્યવાહક સમાના મજુરા લઈને પછીજ કરા +

§ સ ૧૯૮૦/૮ કુ વિ. મ મ ઠરાવ ૫૩-આપાલ વ. ૧૦

* સ ૧૯૮૦ની કાર્યવાહક સમાની ટ્રીજા ઘેટવનુ કાર્ય ૧ લુ ઠરાવ ૪ મિતિ પોપ મુદ ૧૫/૮૦

† સ ૧૯૭૧ ની ૧૫ મી ફા વા ગમાનુ કાર્ય ૧૩ મુ મિતિ ચૈત્ર વદ ૧/૭૧

x સ ૧૯૭૮-૭૯ ની છઠી નિયામક સમાનુ કાર્ય ૧૭ મુ મિતિ આગો વદી ૨/૭૮

+સ ૧૯૭૧ ની કાર્યવાહક સમાની ૧૮ મી ઘેટવનુ કાર્ય ૪ થુ ઠરાવ ૧ મિતિ શ્રાવણ વદ ૧/૭૧

૫. રજાના નિયમો—

(ક) મહાવિદ્યાલયના અધ્યાપકો માટે

૧ કોઈ પણ રજા મેલબવાનો હક મનાશે નહિ.

૨ વર્ષમાં ૧૦ દિવસ સુધી આવશ્યક કારણોને માટે રજા આપવાનો અધિકાર આચાર્ય-ને આપવામાં આવે છે. સદરહુ રજા ગેરહાજર રહ્યા પહેલાં મેલબવી જોઈએ. અને તે એક સાથે ૪ દિવસથી વધુ અથવા તહેવારોની લાંબી રજાના અનુસધાનમાં મોગવી શકાશે નહિ.

૩ ઊાસ કારણો માટે કાર્યવાહક સમાની પહેલેથી મજુરી મેલબવી એક વર્ષે એક માસની અર્ધે પગારે રજા મોગવી શકાશે.

૪ ઉપરના નિયમોનો ભગ કરી રાખેલી ગેરહાજરીની સપૂર્ણ મુદતનો (એટલે તહેવારોના દિવસો સુધીનો) પગાર વાપી લેવામાં આવશે. +

(ખ) પુરાતત્ત્વ મંદિર માટે

મહાવિદ્યાલયમાં મોટી રજાઓ ચાલતી હોય ત્યારે મંદિરના અધ્યાપકો તથા મન્ત્રીઓ પરસ્પર સમતિથી રજા લઈ શકશે. x

વાકીના અધિકારીઓને મંદિરના વહીવટને વાંધો ન આવે એ રીતે ડનાઢામાં એક માસ સુધીની રજા આપવાની મન્ત્રી ગોઠવણ કરી શકે. ■

(ગ) વિદ્યાપીઠ દ્વારા ચાલતાં મંદિરો માટે

૧ વિક્રમ વર્ષમાં જે સન્નાન્ત રજાઓ તથા તહેવારો ઉપરાંત વધારેમાં વધારે ૨૦ દિવસની આવશ્યક કારણો સાહ રજા મઢી શકે

૨. એ આવશ્યક રજા એકી વચ્ચે એક અઠવાડીયાથી વધુ ન હોય. રજા દરમિયાન સાપ્તાહિક છુટ્ટીનો દિવસ ન આવતો હોય, તો તે મુદતથી જુદો ગણાય.

૩. આવશ્યક રજા મનની તથા તહેવારોની રજાઓના અનુસધાનમાં ન મઢી શકે.

૪ આવશ્યક રજાઓ મેલબવાનો સેવકોનો અધિકાર જ છે એમ ન ગણાય.

૫. પહેલેથી રજા મેલબવી અશક્ય અથવા લગભગ અશક્ય હોય તે સિવાય ધીજા પ્રસંગોમાં સેવક રજા પહેલાં મેલબવી પછી જ ગેરહાજર રહી શકે. જે પ્રસંગોમાં એમ ન થયું હોય તે વચ્ચે એમણે ગેરહાજરીની તુર્ત જ સ્વર આપવી જોઈએ.

૬. માંદગી કે ધીજા કોઈ અતિ આવશ્યક કારણોને લીધે આવશ્યક રજા કરતાં વધુ રજાની કોઈ સેવકને જરૂર પડે તો એક વર્ષ સુધી નોકરી કરેલ સેવકને અર્ધે પગારે એક મહીના સુધીની, અને વપાતે પગારે વધારે મુદતની રજા મઢી શકશે. ૭. કરતાં ઓટી નોકરી બજાવેલ સેવકને એવી રજા મઢી શકશે નહિ. આવી રજા માંગવા માટે દર્શાવેલાં કારણોની યોગ્યાયોગ્યતાનો નિર્ણય રજા આપનાર અધિકારી કરશે.

+ સવત્ ૧૯૭૯ ની સાર્વજાહક સમાની ૧૬ મી ષેટર. કાર્ય ૧૮ મુ મિનિ ધીજા ડેડ મુદ ૧૦/૭૯

■ ગુ. પુ. પ્રવધ સમિતિ ૨ જો ઠરાવ મિનિ શ્રાવણ મુદ ૫/૭૯.

* ગુ. પુ. પ્રવધ સમિતિ ૨ જો ઠરાવ. મિતિ મહા વદ ૩/૭૯

૭. યોગ્ય કારણોને લીધે રામ પ્રસાદોમાં માંદગીની રજા વિધેના નિયમોમાં આ (પુનરા અને વિતરણ) સમિતિ ફેરફાર કરી શકશે.†

(ઘ) દફતરી કામ કરતા સેવકો માટે રજાના નિયમો

૧-(૧) વિદ્યાર્થીના જે તે ગણના પડતી તહેવારની રજાઓ અને અઠવાડિયા રજા ઉપરાંત દફતરા કામ કરતા દરેક સેવકને દરેક સાથે કે છુટક છુટક વર્ષમાં દરેક દરેક માસની નવે પચાસે દરેક રજા મળે તે રજાનો ગણતરી દરેક સેવક માટે દરેક ગણના અધિકારીના કાર્યની અનુકૂળતા પ્રમાણે નથી કરવો

(૨) મહાવિદ્યાલયના કારકુનોને વર્ષમાં દરેક દરેક આપવાની રજાના મુદત નવી કરવાની રજા આચાર્યશ્રીને આપવામાં આવે છે

૨ દરેક રજા ઉપરાંત આવડ્યક પ્રસંગમાં દરેક સેવકને વર્ષમાં વધારેમાં વધારે ૨૦ દિવસના 'આવડ્યક રજા' મળી શકશે, પણ તે મોગવવાની કોઈનો જ નહિ ગણાય એવી સાથે સામાન્ય રીતે દરેક અઠવાડિયા કરતા વધારે 'આવડ્યક રજા' વાઈને આપવામાં નહિ આવે, તેમ તે લાંબી રજાઓના સંધાનમાં સામ અનિવાર્ય સંજોગો ગિવાય રાઈને મળી શકશે નહિ આ રજાઓ આપવાનો અધિકાર પણ દરેક ગણના અધિકારીને આપવામાં આવે છે.

૩ રજા દરમિયાન અઠવાડિયા રજાની દિવસ ન આવતાં હોય તો તે ૧ મુદતથી જુદો ગણાશે.

૪ દરેક સેવક સામાન્ય રીતે પહેલા રજા મેળવી પછી જ ગેરહાજર રહી શકશે. જો અવધાનને લીધે તેમ ન થઈ શક્ય હોય તો વરસે તૂલ જ ગેરહાજરીની રકમ આપી રજા મેળવી લેવી જોઈએ.

૫ માંદગી કે યોગ્ય અનિવાર્ય કારણોને લીધે આવડ્યક રજા કરતા વધારે રજા ની કોઈને જરૂર પડે તો તે સંબંધી અરજાનો નિર્ણય કાર્યવાહક સભા કરશે

૬ ઉપરના નિયમોનો ભંગ કરા રાખેલી ગેરહાજરીની મુદતનો પગાર કાપી લેવામાં આવશે.*

ગુજરાત પુરાતત્ત્વ મંદિર

૧. ગુજરાત પુરાતત્ત્વ મંદિરની યોજના—

(છટ્ટો નિયમક સભાએ સ ૧૯૭૭ ના માગસર મુદ ૧૦ ને દિવસે મંજૂર કરેલી)

નામ	૧ આ સંસ્થાનું નામ 'ગુજરાત પુરાતત્ત્વ મંદિર' એવું રાખવામાં આવે છે
ઉદ્દેશો	૨ (૧) સાધારણ રીતે તો આજે હિંદુસ્થાનના અને રાજ્ય કરીને ગુજરાતના પ્રાચીન ઇતિહાસ, સાહિત્ય, સ્થાપત્ય, ભાષા, સ્તંભ, વિજ્ઞાન, ધર્મ, સમાજ અને તત્ત્વજ્ઞાન વગેરે વિષયોની છોપલોક કરવી અને તેના પરિણામો પ્રકાશિત કરવા

† સ. ૧૯૭૮-૭૯ ની કુ. વિ. મ. ની ૧૦ મી બેઠકનું કાર્ય ૫ મુ-માધ વ ૩-૭૯

*કાર્યવાહક સભા ઠરાવ ૧૬/૮૦

(૨) હિંદુસ્થાનના પ્રાચીન ઇતિહાસ, સાહિત્ય અને દર્શનશાસ્ત્રો, તેમજ સંસ્કૃત, પ્રાકૃત અને પાલી આદિ ભાષાઓનું શાસ્ત્રીય અને તુલનાત્મક પદ્ધતિએ શિક્ષણ આપવું

(૩) શોધસંબંધી વિષયમાં રસ લેનારા શોધકોના ઉપયોગ માટે એક સારામાં સારું પુસ્તકાલય ચલાવવું, જેની અંદર પ્રાચ્ય વિદ્યાને લગતું આજ સુધીમાં પ્રકટ થયેલું સમગ્ર સાહિત્ય સંગ્રહિત કરવામાં આવે

(૪) સંસ્કૃત, પ્રાકૃત, પાલી, અપભ્રંશ, અને જુની ગૂજરાતી, કારસી, ઈરગ્ચી, આદિ ભાષાઓમાં લખાયેલા અલભ્ય-દુર્લભ ગ્રંથોને નવીન પદ્ધતિએ સંશોધિત-સુદિત કરી પ્રકટ કરવા-કરાવવા

(૫) ટેકા અને વિદેશની જુદી જુદી ભાષાઓમાં લખાયેલા પુરાતત્ત્વ વિષયક સાહિત્યને ગૂજરાતી ભાષામાં ઉતારવું

(૬) શોધસંબંધી વિષયના અભ્યાસીઓને તેમના અભ્યાસકાર્યમાં દરેક પ્રકારના સાહિત્ય સબંધી સહાયતા આપવી

૨ પુસ્તકોની ખેંટના નિયમો

પ્રથમ સમિતિના સભ્યોને અભિપ્રાય અર્થે પુરાતત્ત્વ મંદિર તરફથી પ્રસિદ્ધ થતા પુસ્તકોની એકેક નકલ આપવી સભ્યોમાંથી કાંઈ પોતે જ પ્રથમવાર હોય તો પ્રથમવાર તરીકે તેને ચોપડી-ઓ મળતી હોવાથી એને સભ્ય તરીકે પ્રત ન આપવી

ટીપ —પુરાતત્ત્વ મંદિર તરફથી પ્રસિદ્ધ થતાં પુસ્તકો અવલોકનાર્થે માસિકોને મોકલવામાં આવે છે *

૩ 'પુરાતત્ત્વ' સંબંધી નિયમ

ત્રિમાસિક કૉમ્પર્લીમેન્ટરી લિસ્ટમાં પ્રગ્ન સમિતિના સભ્યોના નામ રાખવા, એવી માન્યતાથી કે પ્રગ્ન સમિતિના સભ્યો ત્રિમાસિકમાં હમેશાં લખતા રહેશે

ટીપ —પુરાતત્ત્વ ત્રિમાસિકની એક નકલ દરેક લેખકને આપવામાં આવે છે અને લેખકના કહેવાથી તેના પોતાના લેખના વધારેમાં વધારે પચાસ નકલ યોગ્ય ભાગે તો કાઢી આપવામાં આવે છે લેખક પોતે જો પ્રગ્ન સમિતિનો સભ્ય હોય તો પણ તેને તે અક્ષની નકલ નહીં આપવામાં આવે છે †

૪. પુસ્તકોનું સંપાદન

પુરાતત્ત્વ મંદિર તરફથી જે પુસ્તકો તૈયાર કરવામાં, સંપાદન કરવામાં અથવા પ્રસિદ્ધ કરવામાં આવે તે વિષે દરેક વગતે નીચે પ્રમાણે વ્યવસ્થા કરવી

* ગુ. પુ. પ્ર. સમિતિનો ટાપ ૫ મી. મિતિ આગો વદ ૧૨/૭૮

† ગુ. પુ. પ્ર. સમિતિનો ટાપ ૬ ટી. મિતિ આગો વદ ૧૨/૭૮

ક—પ્રમુખ-ટેન્કા અથવા-સપાદક થયા ધોળવગર અને વડે રીતે ચોપડી તૈયાર કરવા માંગે છે, અથવા તેને તૈયાર કરવા જોડણ, અને તેને માટે અને વડે રીતે મગરુડ જોડણ અને વેટલો વગર આગરે તેમા અને રોજનો પટે ન વિપજની યોજના પ્રમુખ સમિતિ પ્રથમ મંજુર કરે

ચ—આ રીતે ચોપડી અથવા તેનો પ્રથમ નવા ફરેલી મટ તૈયાર થયા પછી અથવા સ્થગમ તૈયાર થયા આગે છુટ્ટે પ્રમુખ સમિતિ વગ મગા તે પ્રમુખ પ્રસાધન કરે રીતે વગરુ અને તેના વચ્ચે માટે શી મગરુડ કરવી તે નિર્ણય થાય કરે.

ઞ—છાપવા માટે ચોપડી વગર તૈયાર થયા પછી જ તે છાપવા માટે આવવામા આવે

ટ—આ પ્રણાલી પ્રમાણે રામ મરતા જો ચોપડી છપાતા દરમ્યાન અમુક જાનના ફેરવારો અથવા સુધારા વધારા કરવાની જરૂર જ જણાય તો તે પ્રમાણે છુટ્ટ આપવામા મતા આચાર્યશ્રીને રહસે માત્ર તેમ મરવાના કારણો આચાર્યશ્રી લખાને પ્રમુખ સમિતિ આગળ રજુ કરશે †

પદવીદાન સમારંભ વિધિ*

૧ નિયામકો, મહામાત્ર તથા ઉમેદવારોના શુદ્ધ ચાદીના પોષાકમા હાજર થયુ પોષાકમા માત્ર ધોતીડ (કે પાંજામો) પહેરણ અને ટોપી એન્જુ જ હોય ડગલો વગેરે વધારે વસ્તો પોષાક ન હોય ગાંધી ટોપી ગર્થે ઉમેદવારો પહેરવી જ જોઈએ નિયામકોએ ઉપવીત પ્રમાણે આગમની રંગનો ઢુપડો રાખવો

૨ ઉમેદવારોએ એક 'સ્નાતક સ્થવિકા' રાખવી, પણ તેની પર રંગીન પટ્ટાની જરૂર નથી, પણ સર્વે 'વિશારદ' પદવીના ઉમેદવારોએ ગુલાબી રંગનુ વિદ્યાપીઠનુ ચિહ્ન સ્થવિકા ઉપર રાખવુ નિયામકોએ ધ્યાન ચિહ્ન ચતાવવાની જરૂર નથી

૩. મહામાત્રને મોગરે રાહી મુલપતિ, કુલનાયકો, કાર્યવાહકો, નિયામકો, અને સરપસ ઉમેદવારો, એ ક્રમમા થયેલી હારમા સરપસ આવે

૪ મહામાત્ર નાચે પ્રમાણે કુલપતિને સ્વીચન કરે —

ક્રિયાવિધિ
સ્નાતક માટે
કુલપતિજી, આ વિદ્યાર્થીઓ (વિદ્યાર્થીના નામ વાચવા) વિદ્યાપીઠના ધારાધોરણ પ્રમાણે તાલીમ લીધી છે, તથા અભ્યાસ પૂરો કર્યો છે, અને અધ્યાપનો તથા પરીક્ષકોએ તેમને પોતપોતાના વિષયમા 'વિશારદ'ની પદવીને લાયક જાહેર કર્યા છે, તથા આ વિદ્યાર્થીઓ હવે સ્નાતક થઈ જીવનનો ફરજો અદા કરવા દ્રષ્ટા થરાવે છે, માટે તેમને 'વિશારદ'ની પદવી એનાયત કરવા આપને વિનંતિ કરું છું

કુલપતિજી, આ વિદ્યાર્થીઓ (નામ વાચવા) 'વિશારદ' પદવી માટે યોગ્ય ગણાય એટલી તાલીમ મુદ્દ તથા અભ્યાસ કરી રાખ્તી સારી રીતે સેવા થજાયા છે, અને

† ગુ. પુ. પ્રમુખ સમિતિ ટાવ ૧ લો મિતિ માહ મુદ ૧૩-૮૦

* આસો મુદ ૫/૭૧ ની કાર્યવાહક સભાનુ કાર્ય ૩ જુ

સેવાયેંપદવી કાર્યવાહક સમાપ્ત એમને પોતપોતાના વિષયમાં 'વિશારદ'ની પદવી માટે
 લેનારા માટે લાયક જાહેર કર્યા છે, માટે તેમને 'વિશારદ'ની પદવી અનાયત કરવા આપને
 વિનંતિ કલુ છુ

કુલપતિ—આ વિનંતિ સામે કોઈનો વિરોધ છે ?

નિયમકો મૈન રાલે તો—

કુલપતિ—આપના મોનથી આ સર્વની સમતિ છે, એમ દુ માનુ છુ (ઉમેદવારોને)—ગૂજરાત
 વિદ્યાપીઠની પ્રતિષ્ઠા અને ગૌરવનુ સરક્ષણ અને સર્વવેન થાય, અને સ્વધર્મચરણથી તમારી,
 સ્વદેશની અને સ્વભાષાની ઉન્નતિ થાય, અને આ રીતે તમાર જીવન અમોઘ થાય,—એ
 તમારાં કર્તવ્ય પ્રતિ તમે જાગ્રત રહેશો ?

ઉમેદવારો—જી

કુલપતિ—વિદ્યાર્થીગણ, ગૂજરાત વિદ્યાપીઠના નિયામકોએ આપેલી સમતિ અને સત્તાથી તથા
 તમે આપેલા આશ્વાસનથી હુ તમને પોતપોતાના વિષયમાં 'વિશારદ'ની પદવી અર્પણ
 કરી, સ્નાતક થઈ જગતમાં જઈ પોતાના જીવનની ફરજો અદા કરવા અનુમતિ આપુ છુ

૫. સરઘસ

પ્રાર્થના—સસ્કૃત તથા અરવી

કાર્યક્રમ મહામાનુસુ નિવેદન

પદવીદાન

કુલનાયકનુ વ્યાહ્યાન

કુલપતિનુ વ્યાહ્યાન

રાત્રીગીત

(સ્વ) શાલાઓ માટે નિયમો

મંદિરોને માન્ય કરવાના નિયમો×

૧. ગૂજરાત અથવા વીંજા કોઈ ભાષના ગૂજરાતી લોકોનો અને ગૂજરાતી ભાષામાં શિક્ષણ
 આપતા મંદિરોને આ વિચારીઠ માન્ય કરી ગરશે
૨. ગૂજરાત વિદ્યાપીઠની માન્યતા માગુ હાય તેવા મંદિરના વ્યવસ્થાપકોએ મહામાનને અરજા
 કરવાથી મંદિરના વારતમાં ચાલ્ય તપાસ કરી તેને માન્ય કરવામાં આવશે માન્ય કરતી
 ઘરાતે નોર્ચની શરતોનુ પાલન કરવા ઉપર યામ ધ્યાન આપવામાં આવશે

(૧) મંદિરનો મામમાં અગર સ્ત્રામાં જરૂરીજાન, વિશાર્વીઓનો ગર્યા, મામના
 લોકોનો ઉત્સાહ, અને નીમારવા માટે કરવામાં આવતી સમરઠ.

પુલાસો—મદદ માટે વિનયમંદિરનાં ઓછામાં ઓછાં પાંચ ધોરણ શીગડવાનાં વ્યવસ્થા આરા મંદિરમાં હોવી જોઈએ.

ત્રે મંદિરનો સર્ચ ૬. સામાન્ય રીતે એક સ્થાનમાં ત્રે વિનયમંદિરોને વિદ્યાપીઠ મદદ આપશે નહિ. સર્ચના નિયમો ૭. નીચે જણાવેલા સર્ચો માટે વિદ્યાપીઠ મદદ કરશે નહિ.

(૧) મંદિર અને છાત્રાલયને લગતાં વાંધામો (૨) એક ઔદ્યોગિક વર્ગમાં ઓછામાં ઓછા ૧૫ વિદ્યાર્થી થાય તે પહેલાં વીજો ઔદ્યોગિક વર્ગ શરૂ કરવાનો અને નામાવવાનો સર્ચ (૩) વિદ્યાર્થીને વધારે પડતાં લાભે એવાં સાહિત્યો, સાધનો, પુસ્તકો, સરગામાન તથા યોજાં સર્ચો (૪) જે વિનયમંદિરમાં ૧૦૦ કરતાં ઓછા વિદ્યાર્થી હોય, તે મંદિરમાં વર્ગ શિક્ષકો ઉપરાંતના શિક્ષકોના પગાર.

સુલાનો—ઉપર જણાવેલા કોઈ સર્ચો માટે સ્વાસ (ear-marked) દાન હશે તો તે દાનમાંથી મદદ આપવાને આ નિયમ વાધક થશે નહિ.

૮. આ ઉપરાંત મદદ આપતો વ્યક્તિ કોઈ મંદિર સાથે સ્વાસ કરતો કરવાની વિદ્યાપીઠ છૂટ રાખે છે.

૯. મદદ માટેની અરજી આવતાં વિદ્યાપીઠ ઘટતી તપાસ કરાવી અને મંદિરના વ્યવસ્થાપક સ્વાસ કરતો જે વિગતો રજૂ કરે તે સામઝી મદદની રકમ, પ્રમાર અને કરતો નક્કી કરશે. રકમ નક્કી કરતાં વિચા- ૧૦. મદદની રકમ નક્કી કરવી વ્યક્તિ નીચેની વિગતો ઉપર ધ્યાન રાખી શોધ્ય વિગતો આપવામાં આવશે.

- (ક) મંદિરની ગામમાં અગર સુતામાં જરૂરિયાત,
- (ખ) મંદિરના મકાનની હવા અજવાલા અને તદુરસ્તીના નિયમો પ્રમાણે ચોગ્યતા;
- (ગ) તદુરસ્તીના નિયમો, કસરત, પુણ્યામાં રમવાની રમતો તથા વિદ્યાર્થીઓના શારીરિક વિકાસ ઉપર અપાતુ ધ્યાન,
- (ઘ) શિક્ષણ માટે શોધ્ય અને પૂરતાં સાધનોની સામગ્રી;
- (ચ) અધ્યાપક વર્ગની લાયકાત અને પગાર;
- (છ) માલિકનો મંદિરમાંથી પોતાને સાતે ઉપાડ,
- (જ) કામમનુ મહોલ, જોણા અથવા તાલુકા સમિતિ તરફથી મહેલો રકમ;
- (ઝ) ઔદ્યોગિક શિક્ષણની સગવડ;
- (ટ) અત્યંત વિદ્યાર્થીઓની સહ્યા અને એમના પ્રત્યે દર્શાવવામાં આવેલાં શ્રુતિ;
- (ઠ) મંદિરોનાં પત્રો તથા હિસાબ વગેરેની ચોગ્યવડ.

માન્યતાના નિય- ૧૧. મદદ મેલવતાં મંદિરોએ માન્ય મંદિરોને પાલવાના નિયમો અવશ્ય યોનો સ્વીકાર પાલવા જોઈશે.

૧૨ મદિરોળ મદદ માટેની અરજી વતાવેલા નિયમો પ્રમાણે કરવી અને તે ઉપર અરજીનો નમુનો સહાઈ આપનાર અમલદારોળ વતાવેલા નમુના પ્રમાણે ગલાહ આપવી †

(ગ) વિદ્યાપીઠને મઝેલી મેટ

પુરાતત્ત્વ મંદિરના પુસ્તકાલય માટે મેટ—

૧ શેઠ પૂજાભાઈ હીરાચંદે લખેલ પત્ર મૂજવ શ્રીમદ્ રાજચંદ્રજીના સ્મરણાર્થે એકઠા થયેલ રૂ ૩૦૦૦૦ ની રકમ ગૂજરાત પુરાતત્ત્વ મંદિરના પુસ્તકાલય માટે સામાર સ્વીકારવી અને પુસ્તકાલયનુ નામ શ્રીમદ્ રાજચંદ્ર જ્ઞાનભંડાર રાખયુ *

ચાંદીનાં ફાસ્કેટો—

૨ મુઘાઈ શ્રી ટિલક સ્વરાજ ફાળાગા ટસ્ટીઓ પાસેથી ભાદ એન્ડ્રુસને મળેલાં લેદીનાં આઠ ફાસ્કેટોની મેટ, ફાસ્કેટોને જાઢવી રાખવા અને વેચવા નહિ એ શરત સાથે સામાર સ્વીકારવામા આવે છે ફાસ્કેટોને ગૂજરાત મહાવિદ્યાલયમા રાખવા.†

તિજોરીની મેટ—

૩ મેસર્સ ગોદરેજ અને વૉઈસની ફ. મુઘઈ તરફથી એક તિજોરીની મેટ મઢી છે.‡

† પત્રનો માટે ભાગ ૩ જુઓ

* સં ૧૯૭૬-૭૭ ની અગીઆરમી નિયામક સમાનુ કાર્ય ૫ મુ. મિતિ ફાળણ વદી ૩

† સ. ૧૯૭૮-૭૯ ની નિયામક સમાનુ કાર્ય ૫. મુ મિતિ શ્રાવણ સુદ ૧૪-૭૮ આ ફાસ્કેટો હાલ વિદ્યાપીઠ કાર્યાલયમા રાખેલા છે

‡ સ. ૧૯૭૯ ની નિયામક સમાનો પ્રીજી ચેટક મહામાત્રનુ નિવેદા. (૧)

भाग २

अभ्यासक्रमो

कुमार मंदिरो माटे अभ्यासक्रम अने पाठ्य पुस्तको*

शिक्षकोने स्मरण

१. 'शिक्षक अने शिक्षण'—प्रकाशक, दक्षिणामूर्ति विद्यालय, भावनगर. ए दरेक शिक्षके वांछी जसु जोइये
२. भणतर परीक्षा माटे नधी; पण बाळन ए माणस छे, अने वधारे माणसाई मेळववा आय्यो छे, ए भूलसु नहि
३. तबीयतने भोगे काई पण भणायसु नहि.
४. मारीने अधवा धीक बतावीने भणायसु नहि
५. भणतरधी ज माणसाई आवती नधी. माटे मदबुद्धि विद्यार्थी तरफ दयाभाव राखवो; अने ते आपसु भणायसु न भणे तो चिंता न राखवी, पण एगामां शु भणवानी शक्ति छे, ते दोधी काळसु.
६. विद्यार्थीनी नीति अने बुद्धिमा दोष देसाय, त्यारे माबाप साथे सहकार वधावो; अने एमनी बाळको प्रत्ये सहानुभूति मेळववी.
७. स्वदेशीना सवादो—सरपतो हद बहार काटवा नहि, पण स्वदेशीनो रम एमनी रगोमां जतारी देवो.
८. फरवा जवा माटे जखर समय राखवो.
९. केळवणी ए ज राष्ट्रीय चळवळ छे; मटे आपत्काळ विना शिक्षकोए मंदिर सिवायनी चळवळोमां हाथ घालवो नहि; पण ए वधाधी वाक्के ररेसु; अने विद्यार्थीओने ए विषे समजावसु.
१०. उदरनिर्वाहने माटे शिक्षक धसु नहि; राजकीय चळवळना कार्यक्रमसु केळवणी एक पेढा—अग छे एम समजी शिक्षक धसु नहि; पण बाळको प्रत्येना प्रेमधी, एमने अज्ञान

* आ अभ्यासक्रम जुदो चार आनानी किंमते मळी दकसे. पोस्टेज जुडु

માંથી જ્ઞાન તરફ દોરવા, એમની માળમાઈ વધારવા કેલ્લવળીને ધર્મ સમજીને જ શિક્ષક થયુ. અને તેથી જે મંદિરનું સૂત્ર હાથમાં લીધું હોય, તેને બીજાં પ્રલોભનોને વશ થઈ છોડી દેવું નહિ.'

૧૧. જો બાલકોમાં સ્વાશ્રય, સ્વાગિમાન, નીડરતા, સત્યપ્રિયતા, અને સ્વાર્પણની ઘૃત્તિ ન આવે તો શિક્ષણ મિથ્યા મયું છે એમ સમજવું.

અભ્યાસક્રમ *

સારાંશ

પૂર્ણકુમાર મંદિરનો નીચે પ્રમાણે સાડા આઠ વર્ષનો અભ્યાસક્રમ રાહ્યો છે:—

વર્ષ	ધોરણ	વય વર્ષ
પહેલા છ મહીના	તાલીમ વર્ગ	૫-૬
૧ છું	બાલ વર્ગ	૬-૭
૨ છું	પહેલું	૭-૮
૩ છું	બીજું	૮-૯
૪ થું	ત્રીજું	૯-૧૦
૫ સું	ચોથું	૧૦-૧૧
૬ ઠું	પાંચમું	૧૧-૧૨
૭ સું	છઠું	૧૨-૧૩
૮ સું	સાતમું	૧૩-૧૪

ધોરણ છ, સાત અને આઠનો અભ્યાસક્રમ વિનયમંદિરના પહેલાં ત્રણ ધોરણને મળતો છે; પણ ઘના વિદ્યાર્થીઓ ૧૩-૧૪ વર્ષની ઉમરે પોતાનો અભ્યાસ બંધ કરતા હોવાથી વિનીત પરીક્ષાની દૃષ્ટિથી વિનયમંદિરમાં દાખલ કરેલા કેટલાક વિષયો ટાલીને તેને બદલે એ જીવનમાં પ્રવેશ કરવા યોગ્ય થને એસુ કેટલુક જ્ઞાન આપવાનો અભ્યાસક્રમ ઘડયો છે. તોયે પૂર્ણ કુમાર મંદિરમાં અભ્યાસ કરેલા વિદ્યાર્થીને વિનયમંદિરના ૪ થા ધોરણમાં પ્રવેશ થવામાં મુશ્કેલી નહિ નહે, કારણ કે એને કેટલાક વિષય નવા લાગશે, તો કેટલાક ઉપયોગી વિષયોમાં એ આગલ બધેલો હશે.

વિનયમંદિરના પહેલા ત્રણ ધોરણમાંના ટાલેલા વિષયોનું અધુરું જ્ઞાન, એ વય પછી અભ્યાસ છોડી દેનાર વિદ્યાર્થીઓને કેવલ કાલ્પણે કરાવનાર હોવાથી, મંદિરોના વ્યવસ્થાપકોએ ૫ મા ધોરણ સુધીનું કુમારમંદિર અને ત્યાર બાદનું અપૂર્ણ વિનયમંદિર કરવાની લાલચમાં પડવું ઇષ્ટ નથી.

તાલીમ વર્ગ—છ મહીના.

વિષયો—૧. શારીરિક સ્વચ્છતા. ૨. વચ્ચની વ્યવસ્થા. ૩. કાર્યવ્યવસ્થા. ૪. નિયમ-પાલન.

૫. રમત-પર્યટન. ૬. વાર્તા-કથન. ૭. કવિતા-ગાન. ૮. વાચન-પ્રયોગ.

* આ અભ્યાસક્રમ માર્ગદર્શક અને સુચનારૂપે છે.

१. शारीरिक स्वच्छता (दररोज ०॥ समय)

(१) दातण करता शीखवु, (२) नख, आख, वान, नाव, 'वाळ, हाथ, पग, म्हों स्वच्छ रखाववा (वाळ होय तो होळता शीखवु), (३) हाथ धोता अने कोगळा करता शीखवु

सामग्री—दातण, डोल के कुडु, लोटी, माटी, आरसी, बासफ्री

२. घस्त्रनी व्यवस्था (दररोज ०॥ समय)

(१) कपडा काढता अने पहेरता शीखवु—एमा बोरीआ वाढता, नाडी बाधता शीखवानु आर्वा जाय, (२) (वाळक धोतीउ के ओढणी पहेरीने आवनु होय तो) धोतीआने कमर आगळ ओटी देता,—काष्ठी पाटली वाळता, अने बच्छ करता—काम करती अने बेसती बघते धोतीउ सकेलता—दोडता धोतीउ पगमा भराय नहि—वारेवारे धोतीउ छुटीं न जाय—एवी व्यवस्था चताववी, तेमज छोकरीने ओढणीनो छेडो खोसता अने पाटली वाळता—छुटो छेडो जमीन पर घसडाय नहि एवी रीते खमे राखता, वाळ बीखराय नहि एवी रीते माथे ओढता, दोडता छुटो छेडो पग तळे आवे महि एवा व्यवस्था राखता शीखवु, (३) कपडाने लगती कुटेवा दूर करवा—उदा० कपडा चाबवा, कपडाथी नार, हाथ लोवा बगेरे, (४) कपडानी साचयण, घडी करवी बगेरे, (५) (नदी के कोसनी अनुकूळता होय त्या) नाना नाना कपडा धोता अने सूकवता शीखवु

३. कार्य—व्यवस्थिति (दररोज ०॥ समय)

(१) खावापीवानी—खाता के पाणी पीतां पहेला हाथ धोता, अने लोता—वेर्वा विना चवाणु बगेरे खाता अने पीरसता—माटलामाथी होज्या विना पाणी काढता, पीता, अने पाता—खाथा पछी हाथ धोता अने कोगळा करता—शीखवु, (२) हाथ पगनी—चालता, दोडता, बदन करता, वस्तुजो व्यवस्थित रीते शांतिथी लावता, लड जता अने मूकता—शीखवु; (३) रीतभातनी—विनय विवेकधी बोलता, मेळावडा, भाड बगेरेमा बसता, त्या बेसता, त्यांथी उठता—आसन गोठवता, सकेलता, मूकता, ते उपर बेसता, अने ते उपरथी उठता—शीखवु.

सामग्री—आसन, पाणी काढवा माटे डोयो अथवा लोटी, पीवानो प्यालो.

४. नियम—पालन (दररोज ०॥ समय)

(१) मळमूत्रना त्याग माटे, धुक्वा माटे, पाणी होळवा माटे बगेरे जे स्थानको नडी कर्या होय त्याज ते क्रियाओ करवानी देव, (२) ते स्थानकोए क्रिया करी त्या माटी बगेरे नाखवानी देव, (३) हाथ स्वच्छ धोवानी देव, (४) वर्गमा नियमित आववानी देव—पादवी, (५) विद्यार्थीने सवारे नियमित रीते शौच माटे जवानी देव छे के नहि ते तपासवु, अने न होय तो ए देव पाडवी

५. रमत—पर्यटन (दररोज २ समय)

(१) रमतो—दोडधामनी तेमज रमवानी देशी रमतो—हारजीत माटे अति रस के विवाद विना अने घोषाट विना रमवी

(૨) પર્યટન—ફરવા જેવાં સ્થાનકોળ ફરવા જતુ, ત્યાની વિશેષતા કે ચામીઓ, સ્વચ્છતા કે ગદ્દી, પશુ, પક્ષી, જાડ, પાન વગેરેને જોવાં, ચિત્તાકર્ષક વસ્તુઓ ઉપર ધ્યાન રાખવું.

(૩) પર્યટનમાં ધંધો—જાતજાતનાં ફૂલ, પાન, વીજ, ઘાસ, કાંકરા, છોપ મેળા કરવાં, એની રચના તપાસવી, ઉદા—

અંરડાના જેવાં જાડો નવા ઝગતા હોય, ત્યારે તેનાં પાનોની અળીઓ ગળવી,

કોઈ જીવને ડુબવ્યા બિના એની રચના તપાસવી,

કોઈ જાડ નીચે, ડુગરા પર, નદી કિનારે, ક્ષેત્રમાં કે દેવાલયમાં બેસી વાર્તા કહેવી, કે પ્રાર્થના કરવી, કે મંજન ગાવા.

૬. વાર્તા-કથન (પર્યટનના સમયમાં)

જાલ વાર્તાઓ ફક્ત સમજાવવી. (વાર્તા જાલક પાસે કહેવડાવવી નહિ, અને વાર્તાનો બોધ કહેવો નહિ પણ જાલકો પોતાની મેળે જ પરસ્પર વાર્તા કહે અથવા કહેલી વાર્તા પર ટીકા કરે તેમાં રોકવાની જરૂર નહિ)

શિક્ષકોને વાંચવા યોગ્ય પુસ્તકો—

‘ જાલ વાર્તાઓ ’ વિષે વ્યાખ્યાન—શ્રી. ગિરુભાઈ વધેકા અને કાકા કાલેલકર (ગુજરાત વિદ્યાપીઠ-કિ. ૦-૩-૦)

જાલવાર્તાની શ્રુતીઓ—શ્રી. કાલેલકર (દક્ષિણામૂર્તિમંડપ, ભાવનગર)

જાલવાર્તા કહેનારને—શ્રી ગિરુભાઈ વધેકા (દક્ષિણામૂર્તિમંડપ, ભાવનગર)

વાર્તાઓ શોધવા માટે પુસ્તકો

હસપ કથા મા. ૧-૨ (ચિત્રજાલક પ્રેમ, પૂના)

જાલવાર્તાઓ મા ૧-૨-૩ (દક્ષિણામૂર્તિમંડપ, ભાવનગર)

દિતોપદેશ (વ. ધીમંતરામ નવલરામ)

પંચતંત્ર (ગુજરાતી પ્રેમ)

મૂરખો (ગુજરાતી પ્રેમ)

ચતુરસીંગ (ગુજરાતી પ્રેમ)

સીતાદરણ (નવજીવન પ્રકાશન મંદિર)

જાલવાર્તા (ગંગાશંકર વૈષ્ણવ)

અરેવિયન નાઈટ્સ

પુરાણની જાલવૈધક વાર્તાઓ (સં. શરદા મહેતા)

૭. કવિતા-ગાન (પર્યટનના સમયમાં-અથવા પ્રકાંતરે પ્રક્રમ સમય)

ચળીયોર (ગૂજરાત વિદ્યાપીઠ)

મુંદર મેટ (દક્ષિણામૂર્તિમંદિર, ભાવનગર)

—આમાંથી ચાલ-વર્ગમાં નહાવવા જેવી કવિતાઓ ગાવી અને ગવરાવવી પણ મોટે કરાવવાનો આગ્રહ ન રાગવો.

૮. વાચન-પ્રયોગ (પ્રકાંતરે અથવા રોજ ૧ સમય)

સહેલી વાર્તાઓ અને જાતજાતની થાળ્યોથીઓમાંથી મારી રીતે વાચન કરી સંગ્રહાવવું.

ચાલવર્ગ વર્ષ ૧ લું

વિષયો—૧. ભાષા ૨. લેખન ૩. ગણિત ૪. સામાન્યજ્ઞાન ૫. કવિતા-રસમત.

૧. ભાષા

(૧) વાચન—મૂળાક્ષર અને વારાણસીય (શુદ્ધ ઉચ્ચારણ માથે) જ્ઞાન; પ્રક્રમ ચોપડીનું વાચન (પ્રક્રમે ભક્તિમય કરેલ કોઈપણ પ્રક્રમ પુસ્તક અથવા પ્રક્રમ વાક્યો વાંચવડી શક્તિ.)

વાપરી શકાય પ્રક્રમ પાઠ્ય પુસ્તકો

નાની અને મોટી ચાલણગાડી (ગૂજરાત વિદ્યાપીઠ)

સરલ ચાલપોથી (નવી ગૂજરાતી શાળા, અમદાવાદ)

નવી પહેલી ચોપડી (લક્ષ્મી કલેક્ટરિક પ્રેસ, વડોદરા)

(૨) મ-કવિતા—મોટે આકારે ૨૫ લીટી તથા ચીજી આકારે ૧૦૦ લીટી શિક્ષક સાથે ગાવી.

પાઠ્ય-પુસ્તકો

વાચનમાલ્લાનાં પુસ્તકમાંથી અથવા

ચળીયોર (ગૂજરાત વિદ્યાપીઠ) ભાગ ૧ માંથી પતંગી

ચાલવાડી ભાગ ૧ લો (રાષ્ટ્રીય પ્રથમાલ્લા કાર્યાલય, મુરત)

મુંદર મેટ (દક્ષિણામૂર્તિમંદિર, ભાવનગર)માંથી ચળીયોરને ધોરણે પસન્દગી

વીરપસંહી (વનિતાવિશ્રામ પાઠશાળા, અમદાવાદ)માંથી એ જ ધોરણે પસન્દગી

આ-તાલી માથે ધૂન ગાવી

સહેલી ધૂનો—૧. રાજા રામ રામ રામ, સીતા રામ રામ રામ.

૨. મોપાલ કૃષ્ણ-રાધે કૃષ્ણ.

૩. રામ કૃષ્ણ ગોવિંદ, જય જય ગોવિંદ,
હરે રામ ગોવિંદ, જય જય ગોવિંદ.

૪. શ્રી રામ જય રામ જય જય રામ.

(સૂચના—દરેક ધૂન સાથે જાતજાતની ચાલની, તાલની, હાથ ફેરવવા વગેરેની રમતો પણ રમી શકાય તદા પહેલી બીજી અને ત્રીજી ધૂનો બન્ને હોવરા અથવા ટોલીઓ વચ્ચે થોલી શકાય; બીજી ધૂન કે વિદ્યાર્થી સામસામા બેસી આ રીતે રમી શકે—‘ગોપાલ’ બોલતી વચ્ચે પોતાના હાથોની તાલી, ‘કૃષ્ણ’ બોલતી વચ્ચે સાથેના છોકરાના કે હાથ પર તાલી, ‘રાધે’ બોલતી વચ્ચે પોતાની સાથલ પર તાલી, અને ‘કૃષ્ણ’ બોલતી વચ્ચે પાછી સામે તાલી આપવી.)

અવકાશ અને આવડત હોય તો—

૬-રાસ

(૧) ચિત્રચાત્રન—પટલે ચિત્ર જોઈ એવું વર્ણન કરવું, અને એની વાર્તા કહેવી. વર્ણનમાં આજ્ઞા ચિત્રનો ત્યાગ, અવયવો, રંગ, સ્થિતિ, સમય, પરિસ્થિતિ. વગેરે, અથવા ચિત્ર દ્વારા સમજાતી વાર્તાઓ.

સાધનો—ચિત્રશાળા પ્રેસ (પુના) નાં ચિત્રો.

પ્યુપિલ્સ પિન્નર કૉમ્પોઝિશન (કે અને જી. કૂપર, મુબઈ)

હિંદી પંચ (મુબાઈ સમાચાર પ્રેસ, મુબાઈ)—નાં કાર્ટુનોની ચોપડી.

ફાથર ટક (Tuck) ની ઈલ્ટ (Calico) સિરીઝનાં ચિત્રનાં પુસ્તકો જેવી ચોપડીઓ ટુનીઆનાં પશુ, પક્ષી વગેરેના મોટા નકશાઓ.

સચિત્ર પુસ્તકો

પુષ્પ, ફાલ, છોડવા વગેરેનાં માટીનાં પ્લાસ્ટરનાં કે લાકડાનાં રમકડાં વગેરે

ચાલમાસિકો

(સૂચના—આ વિષય માટે પુસ્તકો કે ચિત્રો વિદ્યાર્થી પાસે વેચાતાં લેવડાવવાની જરૂર નથી. કોઈ વિદ્યાર્થીઓ પાસે આવા પુસ્તકો, ચિત્રો કે રમકડાં હોય તો બીજા વિદ્યાર્થીઓને દેવાડવા અને સમજાવી મળાવવા)

(૪) વાર્તા—તાલીમ વર્ગના અભ્યાસક્રમમાં સૂચવેલી યાદીમાંનાં પુસ્તકોમાંથી.

૨. લેસન

(૧) શબ્દ લેસન—વિદ્યાર્થીની મરજીમાં આવે તે લખે.

(સૂચના—વિદ્યાર્થીની પાટી પર ચોરસ ચાનાં પડે એવી લોટીઓ સિધકે જાંકી દેવી, અને ચોરસના ચરાવર અમુક માગમાં જ અતરવ પ્રમાણ સાચવી લખવાની ટેવ પાડવી, એ મલાદ મર્યુ છે ચોરસ અર્થાં રૂચનો.)

સામગ્રી અને અવકાશ હોય ત્યાં—

(૨) આલેસન—અ. જુદા જુદા આકારનાં નાનાં પાટીયાં વગેરેની આગપાસ ફાંકરો ફેરવી તેવો આકાર પાટી પર ટટાવવો, અથવા તેવા આકારનાં ઇન્કોવાલ્ડ

पाटीयां पाटीपर गोठवी, अंदर कांकरो फेरवी तेवो आकार पाड्यो.
 एवा आकारमां गुंणी खटीधी रंग पूरवो.

आ. विद्यार्थीनी इच्छामां आवे एवी आकृतिओ काटवी.

“ (नाना बाळको काटी शके एवां योग्य चित्रो बनी शके तो वर्गमां राखवां.)

३. गणीत.

- (१) आंक— $१० \times १० = १००$ सुधी जुनी पद्धतिथी; अथवा $२० \times ५ = १००$ सुधी नवी पद्धतिथी.
- (२) पल्लाखां—सीपां (एटले पांच सत्ता ? छ अड्डा ? चोगटेपांचदे ? वगेरे.)
- (३) गणत्री—एकधी सो सुधी पदर्थोनी गणत्री.
- (४) उलट्टी गणत्री—मोथी एक सुधी.
- (५) पदार्थोनी उमेरणी तथा बाइबाकी.

पुस्तको—देशी हिसाब

आंकनी चोपटी

नवा आंक (चरोतर एज्युकेशन सोसाईटी, आणंद)

विद्यार्थी गणीत भा. १ लो („)

नवुं सरल मुखगणित—प्रेमचंद करमचंद शाह

मुखगणित शिक्षक भा-१ लो (छगनलाल मोतीराम शाह, मुरत.)

. गणितमाळ बाळपोथी (न्यु हार्ड स्कूल, मुंबई.)

“ (सूचना—विद्यार्थीने देशी हिसाब के एकाद आंकनी चोपडी सिवाय बीजां पुस्तकोनी जरूर नथी.)

साहित्य—पदार्थ गणत्री माटे—चवुका, माळाना मणका, कोटी, लखोटा, कांकरा, पास के धान्यना बीज वगेरे.

४. सामान्य ज्ञान

(१) इंद्रियोनी कळवणी—

मूळरंगीनी ओळखाण; आकारनी ओळखाण—गोळ, त्रिकोण, चतुष्कोण वगेरे धातुओ बाळी आकृतिओ, परिचित माणसोना फोटा परधी तेमने ओळखवा इत्यादि. अवाजनी ओळखाण, प्राणीओना अवाज; धाळी के बीजी वस्तुओ उपर बेलण, धातुनो सळोयो वगेरे वस्तुओ अफाळी शुं अफाळ्युं छे ते ओळखनुं; वर्गना विद्यार्थीओना अवाज ओळखवा; (साधन होय त्यां, जुदां जुदां वाजीओना अवाज ओळखवा); आंख वीचीने अवाजनी दिशामां जवुं वगेरे; गणनी ओळखाण—गंधवाळां पांढळाने आंगळीमां चोळी ए शाळ के बेलाने ओळखवा. उदा० गुळसी, मरवो, कपास, लींबडो, आंबो, कणजी, काकडी वगेरे. एज प्रमाणे नवसार, गंधक,

રબર, જુનો વગેરેને તપાવવાથી નીકળતા ગંધ ઓઢલાવવા, સ્પર્શ જ્ઞાન-આંશ વાંચીને સરસા આકારની જુદી જુદી ચીજો ઓઢસવી-માટીનો, લાકડાનો અને ધાતુનો દડો; અડધો અને પૈસો; ઢબુ અને સ્પીઓ; જુદી જુદી આકૃતિઓ; સ્પર્શથી વર્ગના વિદ્યાર્થીઓને ઓઢસવા; રમકડાં ઓઢસવાં વગેરે.

(૨) વ્યવહાર જ્ઞાન—

૧. પ્રદેશનાં સામાન્ય 'જીવ, જતુ, પશુ, પક્ષીઓની ઓઢલાણ—ઉદા. કોયલ, હોલો, શુલયુલ, તેતર (કાવર), તેલાં, માંકડી (ઘાસનો ઘોડો), નોઢીઓ, સરડો, ઘો, સાંપોઢીડ, ચાકઢ, સાપ ૬૦.
૨. જુદાં જુદાં ધાન્યો, મસાલા, શાકો, છોડો અને તેનાં પાંદડાં તથા ફૂલોની ઓઢલાણ.
૩. સામાન્ય ધાતુઓની ઓઢલાણ—ઉદા. લોઢ, તાંબુ, પિત્તલ, રુપ, સોનું વગેરે.
૪. ચલણી નાણાંની ઓઢલાણ.
૫. પોસ્ટની ટીકીટોની ઓઢલાણ (એ ઉપરથી રથ વળ શીખવી શકાય).
૬. રેંડીયાના મુખ્ય ભાગોની ઓઢલાણ—ગ્રાફ, સાડી, ચમરગાં, માઢ, પાંજાં, હાથો, પાઢકો, પાઢકી, કોકડુ, સોલી.
૭. રાષ્ટ્રધ્વજની તથા મોટા દેશોની ધ્વજાઓની ઓઢલાણ; સ્વદેશી અને વિદેશીનો અર્થ.

(૩) નિયમોનું જ્ઞાન—

કઈ ઘાણુથી વર્ગ બહાર નીકળુ; કઈ ઘાણુથી જવુ, કોઈ આંધે સ્વારે ંનો કેવી રીતે સત્કાર કરવો; પ્રણામ કેમ કરવો, ક્યારે કરવા, કોને કરવા; જયકાર કેવી રીતે બોલવો; આસન કેમ માંડવુ; પાટી ક્યાં ઘોવી, શા કહે લુછવી, કાંકરો ક્યાં ઘસવો; ચોપડી કેમ ંધાવવી, કેમ પકડવી, કેટલે છેટે રાસવી, ૬૦.

(સૂચના—નિયમોનુ પાલન કૃત્રિમ ન થવુ જોઈએ, નિયમના પાલન પાછઢ ંમળ, હેતુ, સ્વામાલિકતા ન હોય, વળ યાંત્રિકતા હોય, તો તે પાલન નકામુ છે).

૫. ક્ષાયદ-રમત

ક્ષાયદ—“ એક બોલતાં ંભા થઈએ ” વગેરે. હારમાં ચાલવુ, સીધા ંભા રહેવુ, ંટાર બેસવુ, શાંતિ જાઢવવી, પઢછાવો હાલે નહિ તેવી રીતે ંભા રહેવુ કે બેસવુ વગેરે. (કોઈપણ હુકમ વધારેમાં વધારે ત્રણ મીનીટે બદલવો)

પાળો ભરેલુ પ્યાલુ કે લોટી વળર ઢોઢે લઈ જવુ; લોટામાંથી પ્યાલામાં પાળો વળર ઢોઢે રેઢવુ; સીટી, પાટા વગેરે ંપર ચાલવુ.

રમતો—ઢોઢવાની શરત.

ઢોઢધામની રમતો—ંદાહરણાર્થઃ સાતતાઢી (ઢાન), ઢાહીનો ઘોડો, ચલકચલાણ, ઢૂપછાંવ, મારદઢી, લઢકોયોઢાન, અગદ (ંવો) કૂદકો, હનુમાન (સાંવે) કૂદકો, મજગ્રાહ (ઢોરંહુ લેંચવુ), વગેરે

ચેટી રમતો-ચળચળ મોચરી (ચગલી) ૬૦; ટોપી સતાડવી; અડધો દડકો ધગેરે.
શાંતિનો રમતો—

રમતો વિષે પુસ્તકો

દેશી રમતો (હયનલાલ ઠા. મોદી સુરત).

ઘરમ; રમવાના રેમતા (ગોવિંદભાઈ હાથીભાઈ)

ઘરમાં રમવાની રમતો (વઢોદરા સેન્ટ્રલ હાયવેરી)

પહેલું ધોરણ—વર્ષ ૨ જું

વિષયો—૧. ભાષા ૨. લેખન ૩. આલેખન ૪. ગણિત ૫. સામાન્યજ્ઞાન ૬. કવાયદ-
રમત ૭. ઉદ્યોગ.

૧. ભાષા.

(૧) વાચન—મુદ્રવાચન—શબ્દના અર્થ, જોડાક્ષરોનાં શુદ્ધ ઉચ્ચારણ સાથે.

મુદ્રવાચન—ચોટીઓમાં કે પાટીઆં ઉપર લખેલી આજ્ઞાઓ મનમાં વાંચી
તેનો અમલ કરવો. અવાજ કર્યા વિના મનમાં પાઠ વાંચવો.

પુસ્તકો—વિદ્યાપીઠ વાચનમાળા-પહેલી ચોપડી (વિદ્યાપીઠ)

મોટી સ્ટેન (દક્ષિણામૂર્તિગવન, માવનગર),

ત્રિવેદી વાચનમાળા પુસ્તક ૧ જું (એમ. સી. કોઠારી, કાપડોનો
પોલ, વઢોદરા)

સરકારી વાચનમાળા પહેલી ચોપડી.

(૨) કવિતા—અ. મોઢે આશરે ૫૦ લીટી તથા બીજી આશરે ૧૦૦ લીટી શિક્ષક સાથે ગાવી.

પુસ્તકો—વાચનમાળામાંથી અથવા

ચાલવાડી ભાગ ૧ છો, પાઠ ૨ જો. (રાષ્ટ્રીય મન્થમાળ્ય કાર્યાલય, સુરત).

ચર્ણાચોર (વિદ્યાપીઠ) ભાગ ૧ છો

સુંદર મેટ : [દક્ષિણામૂર્તિ, માવનગર] માંથી પસંદગી.

મા. તાઢી સાથે ધૂન ગાવી—પહેલા વર્ષની અને તે ઉપરાંત બીજી.

પુસ્તકો—વાઢમજન સંગ્રહ મા. ૧. ૨. [ચંદુલાલ કાશીરામ દવે, વનિતાવિશ્રામ
પાઠશાળા અમદાવાદ], આશ્રમ મજનાવલિ (સત્યાગ્રહાશ્રમ, સાબરમતી);
આદર્શમાવના (લાલન નિકેતન, મહડા)

अवकाश अने आवडत होय तो—

रास—अथवा संगीतझिल

पुस्तक—संगीतझिल, गांधर्वमहाविद्यालय [मुंबई-४]

(३) चित्रवाचन—वधारे वीगतवाळ; एक ज विषयने लगतां जुदां जुदां चित्रोने जोईने एनी वार्ता कहेवी, वगेरे.

साधनो—पहेला वर्ष माटे जणावेलां साधनो उपरांत—

१. संक्षिप्तरामायण—इन्डियन प्रेस, अन्नाहावाद.

२. चित्ररामायण—पत प्रतिनिधि—औधस्टेट.

(४) घाती

पुस्तको—आगला वर्षमा सूचवेलां पुस्तको उपरांत—

१. वादशाह अने विरयल

२. सद्गुणी बाळको [सत्तु साहित्य, अमदावाद]

३. बाळ सद्बोध [सदर]

२. लेखन

(१) लेखन—विद्यार्थीनी ईच्छामां आवे तेनु.

(२) अनुलेखन—सीसापेन अने कांकराथी वे छीटी वच्चे—मोटा अक्षरे वाक्योनु—पुस्तकमार्थी के पाटीआपरथी जोईने.

[सूचना—आगला वर्षमा जेवी पाटी आंकिली राखवी.]

(३) श्रुत लेखन—पाठोमांन शब्दोनु अथवा नाना वाक्योनु.

साधन अने अवकाश होय त्यां—

३. आलेखन

(१) चोकडीवाळी पाटीपर सीधी छीटीना आकारो; जेवा के जूदी जूदी जातना साथीआ, आरसी, स्लेट वगेरे.

(२) अमुक भागोमां कांकरा वडे के रंगनी खडी वडे जग्या भरवी.

पुस्तको—[१] रांगोळीनां चित्रोना पुस्तकना वे भाग.

[मुंबईना कोइपण मराठी पुस्तक वेचनाराने त्या मळी शके]

[२] चोरस खानांओनी आकृतिओनी आलेखनमाळ्यओ, वगेरे.

[३] किन्टरगार्टन पद्धतिनां पुस्तको.

(टीप—आ पुस्तको विद्यार्थीने लेवानी जरूर नथी, भीत पर पर टगादी शक्य एदां चित्रो होय तो चाले; अथवा एक चोरस आंकिला पाटीआ पर शिक्षक आलेखी आपे)

૪. ગણિત

૧. આંક—૧૦×૧૦=૧૦૦ ગુપ્તી અને અઢધાં-પલારાં સાથે.
પલારાંના ઉપયોગના દાણા.

૨. સંત્યાનું મંડાણ—નવ હજાર નવસો નવ્વાણ ગુપ્તી.

[સૂચના—આંક નવી પદ્ધતિથી શરૂઆતમાં શીસવાટવામાં આવે તોયે જુની પદ્ધતિથી પણ આવડે એ સલાહ મળે છે.]

પુસ્તકો

૧. ૧ લા ધોરણમાં જણાવેલાં પુસ્તકોનો આગલો ભાગ.
૨. વાઙ્ઠાંગગણિત—ડે. ધી. જેઠાલાલ ચીમનલાલ રવામિનારાયણ.
૩. અકગણિત ભાગ ૧ લો—મગનલાલ ન. લાસ્કાવાલા, મુરત.

૫. સામાન્ય જ્ઞાન

વાઙ્ઠાંગના સામાન્ય જ્ઞાનના દરેક વિષય વિષે. વિશેષતઃ ચાર દિશાઓ, વજનની ઓઢણ; વાજવાનો ઉપયોગ; વની શકે ત્યાં પાન્યોના છોડની ઓઢણ, ઢેફુ, પથ્થર અને રેતી; મિશ્ર રંગો (લીલો, નારંગી, જાંબુડો, શુભાવી, પોપટીયો, કાઢો, તપસીરી); પશુ પક્ષી વચ્ચે ભેદ; વેલા, છોડ અને જાડની ઓઢણ; રામ અને કૃષ્ણની યાત્રો; શાઢા રચ્છ કરાવવી; ફેરા આંટાવાઢાં સહેલાં કામો કરાવવાં; શિક્ષકની ગેરહાજરીમાં વ્યવસ્થા રાખતાં શીસવધુ.

નિયમપાલન—

૬. કવાયદ-રમતો—દોડપામની રમતો; પહેલા વર્ષ ઉપરાંત-દોરી કુદાવવી, જાડ પર ચઢવુ; જ્ઞાંત રમતો; તાલ સાથે ચાલવું; (૧ લા વર્ષના હુકમો વધારેમાં વધારે ૭ મિનિટ પઢાવવા.)
૭. ઉદ્યોગ—કાંતતાં શીસવવું; વાગના વચારાં સાક કરાવવા, પાસ નીંદાવવુ.

વીજું ધોરણ-વર્ષ ૩ જું

વિષયો—૧. ભાષા ૨. લેખન ૩. આલેખન ૪. ગણિત ૫. ભૂગોઢ ૬. સામાન્યજ્ઞાન
૭. કવાયદ-રમતો ૮. ઉદ્યોગ.

૧. ભાષા

(૧) વાચન—

પુસ્તક—વિદ્યાપીઠ વાચનમાઢા, વીજી ચોપડી [વિદ્યાપીઠ]
મરકારી વાચનમાઢા, વીજી ચોપડી.

(૧) કવિતા—અ. ગોટે ૫૦ લીટી, માર્ગ સાથે, વીજી ૧૨૫ લીટી સાં,

પુસ્તકો—૧. ચળીયોર—માગ ૨ જો

૨. વાલવાટી માગ ૨ જો, યહ ૧ હો

૩. સુંદર મેટ.

આ. સહેલાં મજન—ધૂન, તાલ સાથે.

આવડત અને અવકાશ હોય તો—

૬. રાસ અને ફીલ આગળ.

(૩) વાર્તા—રહેલી અને કટેવડાવવી.

વિશેષ પુસ્તકો—૧. વાલકોનો આનંદ મા ૧-૨ [ગૂજરાતી પ્રેસ]

૨. મીઠી મીઠી વાતો.

૩. નીતિ શિક્ષણ.

૪. જાતક માલ્લા.

૫. શિશુસદ્બોધમાલ્લા.

(સૂચના—જે વાતો વિદ્યાર્થી સમજી શકતા નથી, અથવા એનો રસ લઈ શકતા નથી
પણુ લાગે, તો તે રહેલી નહિ, અને એનો અનુભવ કાર્યાલયમાં લઈ મોકલવો)

૨. લેખન

(૧) અનુલેખન—અનુલેખનમાલ (જોડીની થુ ઓટ) મળતો ૧ હો: પાટી ઉપર અથવા
વેવડી લીટીમાં અક્ષર વાગળ પર પેનસિલથી જોડેને લખવું

(૨) શ્રુતલેખન—વાચ્યો—જે લીટી

સાધન અને અવકાશ હોય ત્યાં—

૩. આલેખન

(૧) ચોરસના છૂના જોડી આસાર વનાવવાં

(૨) સીસોટી, આસો, પાટી, કોસઠી, ધજા, હોટી, યહીયો, તકીઓ, ઢુગઢી, વાકઢી,
પીપઢાનુ પાન, મુરજમુરો ફુલ, વીજનો જદ, ઘટી વગેરેમાંથી દશ ચિત્રો

પુસ્તક—ઉસમાન વચ્છની અને એવી વીજી ચિત્રપોથીઓ.

૪. ગણિત

(૧) આંક—પાયાં, શેટા, અટીઆં.

(૨) પલાર્યાં—અને આંકના ઉપયોગના હિસાબ

(૩) મંદાણ—લાસ સર્યા મુખીનુ

(૯) દારાસા—સારા મુખીના જગાથ આપે જવા સરવાળા, ગુણાત્મા, ઉતરતી મોજળી, વાદ-
વાસી અને બે આંખના માળાત્મા.

[કોષ્ટકો—દેશી-માળાનુ, સોલનુ, સ્વાદનુ વિરેચી સ્વાદનુ (રૂન, પુટ, અને વાર મુખી)]

પુસ્તક—આગળ સૂચવેલા પુસ્તકોના આગળા ભાગ

અલગલગનુ નાનુ ગણિત.

૫. મૂળો

દિશાઓ, દુગર, નદી, સત્કાવ, ધામ, મામડ, શહેર, વાવવુવા—એની ઓઢરાણ, શાઢાના
મામની મૂળો, આગાડીના નક્શા દ્વારા મૂજરાતનાં જાળવા જેવાં યાત્રા વગેરેનાં સ્થળોના
રસ્તા યતાવવા.

સાધનો—હિંદુસ્તાનનો નક્શો, જેમા મૂજરાતના માળો સ્પષ્ટ હૃદમાં યતાવ્યા હોય તેવો,

મૂજરાતનો આગાડીનો નક્શો

૬. સામાન્ય જ્ઞાન

(૧) હિંદીયોની ફેલ્લવણી—નજરે જોઈને નાની સીધી હીટીઓ વગેરેના બે ભાગ કરવા, ચાર
ભાગ કરવા, યજન ઓઢરાણુ, નાની નાની લવાઈનો અદાજ કરવો, સીધી હીટી દોરવી,
નીચી ઝાંચી જગ્યા પારણવી; (સાધન હોય તો યત સ્વર પારણવા), જુદા જુદા
અધરોના ઉચ્ચાર મુસના વ્યા માગમાંવી નીકળે છે તે પારણુ, સ્પર્શથી યજન ઓઢરાણુ,
મોટા કોરેલા અધરો ઓઢરાણુ, ગરવી વગવી વસ્તુઓ પારણવી—૬૦ આઠી ગપ
પારણવાની ટેવ પાડવી, ઓછો સ્વાદ પારણવાની ટેવ પાડવી

(૨) વ્યવહારજ્ઞાન—

આપળા મહીનાના નામ, વૃક્ષનાં નામ અને ઓઢરાણ, તિથિઓ, ઋતુઓ, નીચેના
તહેવારો—શિવરાત્રી, હોઢી, રામનવમી, વટેવ, જન્માષ્ટમી, દશેરા અને દોવાઢી.

સોલતાં આવડવુ, (ત્રાજવાંની દોરી દાંડીપર ચડવાથી સોલતાં થતા પરક પર ધ્યાન
જયુ), યજન ઓઢરાણુ

મામના શાઢો, વૈલાઓ, છોડવા, શાક, માંજી, ધાન્ય, ફર, ફુલ, જાત-જાતનાં
વાસળો, પશુ, પક્ષી, પોશાક, અવયવો, પોતાના પુસ્તકો, સાહિત્યો, રૂપઢાંલતા વગેરેની
માદી કરાવવી ઘડીયાલ જોતા આવડવુ.

(૩) નિયમોનું જ્ઞાન—સમય-પત્રક સમજતાં અને તે પ્રમાણે યતંતાં આવડવુ, શાઢાનો શાઢો
સાફ કરાવવો, અલ્પ મરેનતનાં વામ કરાવવાં, શૌંચ, યાવા-પીવા, દાતણ કરવાની
નિયમિતતાના પાયદા સમજાવવા

૭. રમત-કલાયદ.

કલાયદ—‘સયવ્યાયામ’, પાઠ ૧ સો (પ્રો મળિત્રાવ, હુમ્મદાદા વ્યાયામશાઢ, વડોદરા)

રમતો—ગ્રાહ-ગજ (દોરડું સેવના) જેવી રમતોમાં સાથે વઢ કરવાથી અને અવ્યવસ્થિત વઢ કરવાથી હારજીતમાં થતો ખરક સમજાયવો.

શરતો—દોડવાની, હુદવાની, એક આસન ઓછું રાખી તે ઉપર બેસવાની વગેરે.

૮. ઉદ્યોગ

કાંતણ—કાંતવાની કટણ વધારવી; માઢ કરવી; સાઢી ચઢાવવી; હાથો/વેસાડવો રૂં.

શિવણ—ફાંક ભરવી, ઓટલું.

ત્રીજું ધોરણ—વર્ષ ૪ થું.

વિષયો—૧. ભાષા ૨. લેખન ૩. આલેખન ૪. ગણિત ૫. ભૂગોળ ૬. સામાન્યજ્ઞાન
૭. કવાયદ-રમત ૮. ઉદ્યોગ.

૧. ભાષા

(૧) વાચન—પહેલા ભાગ જેટલા પાઠો.

પુસ્તક—સરકારી ત્રીજી ચોપડી.

(૨) હાતર વાચન—આશરે ૬૦ પાનાં.

પુસ્તકો—૧. નીતિ વાચનમાળા—ભાગ ૧-૨.

૨. વાઢવાર્તા—ગંગાશંકર વૈષ્ણવ.

૩. જીવનદોરી, સત્ય વિના થીજું કશું નથી, માણસ કેટલી જમીનનો માલિક હોઈ શકે; મૂરખરાજ વગેરે વાર્તાઓ [ગાંડીય સાહિત્યમંદિર, મુરત].

૪. વાઢવાર્તાઓ—(દુક્ષિણામૂર્તિ, ભાવનગર).

(૩) કવિતા—મોઢે ૧૦૦ લીટી; સાર્થ ૧૫૦ લીટી.

પુસ્તકો—

૧. રાયણ ભાગ ૧

૨. સુંદર મેટ—આગઢ થદ ન હોય તે ભાગ.

૩. ઘાલવાઢી—ભા. ૨ જો, ટંક ૨ જો.

(૪) વાર્તાઓ—મહામારત રામાયણની વાતો; ઐતિહાસિક વાતો.

પુસ્તકો—રાસમાળા, રત્નમાળા, ફીતુકમાળા અને ચોધવચન (ગણેશજી જેઠાભાઈ), ઢાંશીમાની વાતો (સૌરાષ્ટ્ર મુદ્દાલય), કુરવાનીની કથાઓ (સૌરાષ્ટ્ર મુદ્દાલય).

(૫) વ્યાકરણ—અક્ષરવિચાર, શબ્દ અને વાક્ય, નામ, સર્વનામ, શરૂમંક અને અકર્મક ક્રિયાપદ.

પુસ્તક—લઘુવ્યાકરણ મા-૧ લે, પાઠ ૧ થી ૫ (કમલદાશકર ત્રિવેદી).

૨. લેખન

- (૧) અનુલેખન—અનુલેખનમાળા, મળસો ૨ જો.
 વેનસિલ ઘટે ચેવટી લીટીમાં આંકેલા વાગલ પર પુસ્તકમાં કે પાટીઆ પર
 જોડેને લખવું.
- (૨) શ્રુતલેખન—વાચ્યો ૩ લીટી—ગુહ્ય ચિત્રમચિત્રો માંડીને.
- (૩) તિચંધલેખન—વાર્તાલેખન, જોણી વસ્તુઓ અથવા વનાયોનું સ્મૃતિ—લેખન, નજર આગળનાં
 ચિત્રનું વર્ણન.

સાધન અને આવકાશ હોય ત્યાં—

૩. આલેખન

- દશ ચિત્રો—પદાર્થ, વનસ્પતિ, પ્રાણીઓ (વલ્લીટી).
- સાધનો—ઉસમાન ઘચલની ઢોઈગની ચોપટીઓ, પરિકાર (વગ્ગાસ) અને અમિત આંકળી
 (ફુટપટ્ટી) નો વપરાશ, ખીના રંગનો વપરાશ.

૪. ગણિત

- (૧) આંક—પોળા અને સવાયા (૨) કોષ્ટકો—તોલ-માપનાં (દેશી તથા હંમેજી)—
 વિલાયતી નાનાં અને તોલનાં, (૩) પલ્લાયનાં—આંક અને કોષ્ટકોનો ઉપયોગ
 થાય એવાં (૪) ગણિત—ચટ્ટી માંજળી, વિવિધ પરિમાણના સરવાળા,
 ગુણાકાર, વાદવાકી અને માગાસાર, આગપાળના સરવાળા, વાદવાકી.

૫. ભૂગોળ

ગામની આસપાસનો પ્રદેશ; અને ગૂજરાત પ્રાન્ત-હિન્દુસ્થાનના નક્શામાંથી.
 પુસ્તકો—અંજારીયા, લઘારીયા કે ઢાઘીધર દેસાઈની ભૂગોળના ચોગ્ય માપ

૬. સામાન્યજ્ઞાન

ત્રીજી ચોપટીના ત્રીજા માગના પાટો;

સ્વચ્છતાના નિયમોનું જ્ઞાન.

ફઢીઝ સાફ રાસવું; સ્પર્શ ઘોવાં, સામાન્ય મહેગતનાં સામ રસવાં, શાઢાની સોઈ
 વ્યવસ્થામાં માગ, ૬૦

૭. કવાયદ-રમત

- (૧) કવાયદ—સપથ્યાયામ, પાટ ૨ જો
- (૨) વ્યાયામ—નાનાં મમદલ.

(३) रमतो—देशी—जेवी के आटापाटा, खोखो, हु वू वू.

(४) पर्यटन—टुकी मुसाफरी.

८. उद्योग

(१) कांतण—झडप वधारवी, पुणी बनाववी (पोजण नहि), सुतर ठरटवु

(२) शिचण—मोटा रमालनी कोर ओटवी, धोंगडु देवु, केस (क्यास, काच, गाज) करवा, जाळीवाळी कोर बांधवी.

चोथुं धोरण—वर्ष ५ मुं

विषयो—१. भाषा २. लेखन ३. आलेखन ४. गणित ५ भूगोल ६. इतिहास
७. सामान्यज्ञान ८. रमत—रूवायद ९. उद्योग.

१. भाषा .

(१) वाचन—१०० पानां.

पुस्तको—(१) सरकारी चोथी चोपडी, महात्माओंनां चरित्रो [दक्षिणामूर्तिभवन]

(२) इतर वाचन—आशरे ७५ पानां—आगळां वर्षोंमांथी वार्ता कहेवा माटे सूचवेलीं पुस्तकोमांथी पसदगी:

(३) कविता—मोट्टे १२५ लीटी साथ; २०० लीटी.

पुस्तको—(१) रायण (विद्यापीठ) मांथी नीचेंमांथी पसदगी.

मागदमन, कृष्णमुदामानी मेट, चदा, फरियाद, भाई ने व्हेन, मानो गुण, देशभक्तनी याचना, स्वदेश प्रीति, वीर पुरुष, सवारानु वर्णन, एन प्रवास, खेडुत, मधमाखी, बळद, ईश्वरस्तुति, माबापना गुण, महेनत विपे, सपुत कोण, कपुत कोण, अदेखा विपे, करी देखाडवु, तारो, पोल छे ते बागे छे, फुरादी, पडपा विपे, टेकचद शाह, प्रार्थना, दाइम खूमे छूमे छे, लविडी

(२) गूजराती कविता—प्रथम वर्ष माटे (दक्षिणामूर्तिभवन—भावनगर.)

(३) बालवाडी भाग ३ जो, खड १ छे.

(४) मधुविन्दुमांथी उपला धोरणे पसदगी.

(५) गोपकाव्यो.

(६) कचि-चाणी, भाग १ छे (बीले-पालें साहित्य सभा).

(४) इतर काव्यवाचन—

पुस्तको—(१) बालभजनसंग्रह, भा-१-२.

(२) अजवाय्दी रात.

(३) वीरपसली.

(५) व्याकरण—कमळाशकर त्रिवेदीनु 'उपु व्याकरण' भा-१ आ खेडलु पु.

૨. લેખન

- (૧) અનુલેખન—અનુલેખનમાઢા મળસો ૩ જો અને ૪ થોઃ ઘેવડી લીટીમાં શાદીર્યા લખાયુ.
- (૨) શુતલેખન—૫ લીટી ગૂજરાતી તથા દેવનાગરી લીપીમાં.
- (૩) નિયંધલેખન—નાની ચીઢીઓ લખવી, ઘાતલેખન, સ્મૃતિથી સઢેલાં ધર્નન.

સાધન અને અવકાશ હોય ત્યાં—

૩. આલેખન

- (૧) આગઢનાં દશોક ચિત્રો (૨) મિતાલેખન (પ્રિન્ટિંગલ ઝ્યોમેટ્રી)—રમ સાથે.

૪. ગણિત

આગવાળના ગુણાકાર અને માગાકાર (ગુણક અને માગ્રકમાં. આના ન આરે તથા), ગુલ્તમ સાધારણ અવચચ અને લઘુતમ સાધારણ અવચચી અપૂર્ણાંસના માદા સરવાળા, ઘાદધાકી, ગુણાકાર અને માગાકાર : ગુણોત્તર અને પ્રમાણનુ પ્રાથમિક જ્ઞાન આપીને સમન્નિરાધિ.

૫. શ્રૂગોલ

ગૂજરાતની સચિસ્તર, અને હિંદુસ્થાનની રુપરેખા.

પુસ્તકો—આગલા ધર્વોમાં સૂચચ્ચાં છે, તેના આગલા માગ.

૬. ઇતિહાસ

ગૂજરાતના ઇતિહાસની ઘાતો.

પુસ્તકો—શ્રી. છગનલાલ ઢા. મોદી (સુરત), અથવા શ્રી. ઘલ્લભમાદ લ. ધટેલ, અથવા શ્રી. નાનચદ ઘલ્લારીયા (જુનાગઢ) નાં રચેલાં પુસ્તકો અથવા રામમાઢા મા. ૧-૨ ને આધારે.

૭. સામાન્ય જ્ઞાન

- (૧) સરકારી ૪ થી ચોપઢીમાંના માગ ઝીજાના પાઢો તથા નીચેનાં પુસ્તકોને આધારે—

[૧] સામાન્યજ્ઞાન પ્રશ્નમાઢા અને તેના સુલ્હાસા (છગનલાલ ઢાકોરદાસ મોદી, સુરત).

[૨] આરોગ્ય ચિયે સામાન્ય જ્ઞાન (મહાત્મા ગાંધી, સસ્તુ સાહિત્ય ઘર્ધક કાર્યાલય)

[૩] સામાન્ય ઘરગથુ ડપાયો

૮. કવાયદ-રમત.

- (૧) કવાયદ—સપ્તવ્યાયામ, પાઠ ૩ જો.
- (૨) વ્યાયામ—મગ્દલ, વેઠક (સાધન અને જાણકાર હોય ત્યાં એની સૂચના મુજબ વિશેષ).
- (૩) રમતો—આગલાં વર્ષના પદ્ધતિસર.
- (૪) પર્યટન—મુસાફરી.

૯. ઉદ્યોગ

- (૧) ઘણાટ—કપાસ લોહવો, નાની પીંજળથી પીંજવું, પુણીઓ કરવી.
- (૨) યાગકામ
- (૩) શિવળ—ઘટન, ઘેલી, ટોપાં કરવી.

પાંચમું ધોરણ-વર્ષ ૬ ટું.

વિષયો—૧. ગૂજરાતી ૨. હિંદુસ્તાની ૩. ગણિત ૪. ભૂગોળ ૫. ઇતિહાસ ૬. સામાન્ય-જ્ઞાન ૭. ઉદ્યોગ.

૧. ગૂજરાતી

- (૧) ગદ્ય—વાચન, અર્થ અને ધ્રુતલેખન સાથે પાઠ ૩૦.

પુસ્તકો—(૧) સરકારી પાંચમી ચોપડી

(૨) ત્રિવેદી વાચનમાળા પાંચમી ચોપડી

(૩) વાલ-મિત્ર

ફતર વાચન માટે આગલા વર્ષોનાં વાર્તા કહેવા ઉપયોગમા લીધેલી હોય તે પછી યોગ્ય ચોપડી.

- (૨) કવિતા—મુદ્રપાઠ ૨૦૦ લીટી; સાર્થ ૪૦૦ લીટી.

પુસ્તકો—(૧) સરકારી વાચનમાળા—મુદ્રપાઠ માટે નીચેનાંથી પસંદગી :

(૨) પાઠ ૧૨, ૨૪, ૪૪; અનુવાદ માટે—પાઠ ૭, ૧૨, ૨૪, ૩૦, ૪૪.

પુસ્તકો—(૧) રાયળમાંથી (આગલાં વર્ષમાં ન સીંચવાઈ હોય તેમાંથી અથવા નીચેનાંથી)—

વલ્લમળ, થઈ મરણીયા ઘસલુ, કુમરજી, સદ્વિદ્યા, મોગરો ને કૌંચ, સર્વ સરણ નથી, ટેવ, નાઠે ન મૂકે, જુઠું જગત, મૂઝ કે પૂછ, ચોલ, હલેસાં, દશાનન, વાપાનો પીપર, જોવા જોગ જેવો ગુજરાત, મુદામા-ચરિત્ર, કર્મી સાપ ને ઉદ્યમી ડંદર, પસ્તાવો, વગલાની પાતાં, રાજવીજ, દરવારમાં વળવી, ગોપીચંદનો રાસડો, હાલ્તરડુ.

(૨) ગૂજરાતી કવિતા—દ્વિતીય વર્ષ માટે (દક્ષિણમૂર્તિ વિદ્યાલય, માનનગર)

(૩) વ્યાકરણ—ત્રિવેદીકૃત લઘુવ્યાકરણ ભાગ બીજાના પાઠ ૧ થી ૮ જેટલું.

(૪) સુલેચન—અનુલેચનમાત્રા ગણનો ૫ મો.

વેવડી લીટીવાઝી ચોપડીમાં સારા અક્ષરે લખવું

(૫) નિબંધલેચન—કોશ વાંચેલા પાઠનો સાર; પરિચિત મનુષ્યનું જીવન-જેવા કે હારિશ્ચંદ્ર, રામ, ગાંધી વગેરે; વગ્નલેચન.

૨. હિંદુસ્તાની

ઘાઘન—લેચન સાથે

પુસ્તકો—(૧) મુરોધિની નાનનવાઝા મા. ૧ લો (પ્રોગ્રામટરી હાઈસ્કૂલ, અમદાવાદ), અથવા

(૨) રાષ્ટ્રીય શિક્ષાવલી

૩. ગણિત

અપૂર્ણાંકનો મહાતરો, સમ અને વ્યસ્ત ત્રિરાશિ, ચતુરાશિ, સાદુ ધ્યાજ (માન ધ્યાજ કાઢવાના સહેલા ઢાપલા), નફો ટોટો (સાદા ઢાપલા)

પુસ્તકો—આગળ સૂચવ્યા છે તે ઉપરાંત.—

લાકઢાવાઝા, કાંઠાવાઝા કે લાલકશકર પ્રવાહીનું અવગણિત

૪. ભૂગોળ

પુસ્તકો—આગળ સૂચવ્યા છે તે ઉપરાંત દિવાનજીની માધ્યમિક ભૂગોળ મા. ૧.

૫. ઇતિહાસ

પુસ્તકો—આપણા દેશનો ઇતિહાસ મા. ૧. ૨. (દક્ષિણામૂર્તિ વિદ્યાલય, માવનગર)

૬. સામાન્ય જ્ઞાન

રાજકારણ—આટલું તો જાણજો-ભાગ-૧ માંથી નીચેનાં પ્રશ્નો:—

રાજ્યપદ્ધતિઓ, નોકરચાહી, મહાસભા (૧), મહાસભા (૨), અસહકાર, સ્વદેશી, અસ્પૃશ્યતા, હિંદુમુસલમાન એકતા, ગોરક્ષા અને સ્વરાજ્ય.

આરોગ્યવિજ્ઞાન—પુસ્તકો—આગળ સૂચવેલાં પુસ્તકો ઉપરાંત—

(૧) પાંચમી ચોપડીના શરીર વિજ્ઞાનના પાઠો.

(૨) ‘માનવ દેહધર્મ વિષ્ણુ અને આરોગ્યવિજ્ઞાન’ લેખક—ભાનુમુખરામ નિર્ણયરામ મહેતા તથા કલ્યાણરાય નથુભાઈ જોશી, પ્રવાશક—એમ. સિ. કોઠારી, વડોદરા.

(૩) આરોગ્યવિજ્ઞાન—ડૉ. રામચંદ્ર મહાદેવ જોશી (મેક્મિલન કં.).

સમાજ શાસ્ત્ર—ઘર્ણાશ્રમ વ્યવસ્થા.

૭. ઉદ્યોગ

પાના ૫૪ થી આગળ જુઓ

છઠું ધોરણ-વર્ષ ૭ મું

વિષયો—૧ ગૂજરાતી ૨. હિંદુસ્તાની ૩. ગણિત અને નામું ૪. ભૂગોળ ૫. ઇતિહાસ ૬. સામાન્ય જ્ઞાન ૭. ઉદ્યોગ.

૧. ગૂજરાતી

(૧) ગદ્ય—પાનાં ૭૫ થી ૧૦ માવસહ વાચન, અર્થ અને શ્રુતરેખન સહ

પુસ્તકો—૧. નીતિ શિક્ષણ

૨. સરકારી વાચનમાળા-છઠ્ઠી ચોપડી.

૩. ત્રિવેદી વાચનમાળા-છઠ્ઠી ચોપડી.

૪. પાઠ સંચય ભાગ ૧ છો (વિદ્યાપીઠ)

હતરવાચન માટે આગલાં ધોરણોમાં વાર્તા કહેવા માટે લીધેલી હોય તે પૈકી કોઈ યોગ્ય ચોપડી.

(૨) ગદ્ય—મુલ પાઠ ૨૦૦ લીટી, સાર્ય ૪૦૦ લીટી

પુસ્તકો—(૧) વાચનમાળા

(૨) સામઝ તથા દલપતસારમાંથી પસંદગી

(વલ્લભતસાર-ગૂજરાત સાહિત્ય સમા, અમદાવાદ તરફથી પ્રકાશિત)

(૩) ગુજરાતી કવિતા-તૃતીય વર્ષ માટે (વક્ષિણાપૂર્તિ વિદ્યાલય, માવનગર)

(૪) પદ્યપાઠ સંગ્રહ ભાગ ૧ છો—સપાદક-કેશવ દ. દ્રુવ તથા જાણા માઈ પિ. દેરાસરી (મૅન્મિલન ક્લૉ.)

(૩) વ્યાકરણ—ત્રિવેદીકૃત લઘુવ્યાકરણ ભાગ ૨ જો પૂરો.

(૪) લેખન—અનુરેખનમાળા મળતો છઠ્ઠો એકવડી લીટીવાળી ચોપડીમાં સારે અક્ષરે લખવું

(૫) નિર્બંધ—કોઈક વાંચેલી વાર્તા, કે ચોપડી કે આલ્યાનનો સાર, પત્રલેખન, માઝા ચિઠ્ઠી, ગણોતપટ્ટા, હુડી વગેરે લખવાં.

૨. હિંદુસ્તાની

પુસ્તકો—(૧) સુચોધિની વાચનમાળા ભા. ૨ જો.

(૨) રાષ્ટ્રીય શિક્ષાવહી ભા. ૨ જો.

૩. ગણિત અને નામું

(૧) ગણિત—સાદુ વ્યાજ પૂર, પાતિ, દશાંશ અપૂર્ણક, ચક્રવૃદ્ધિ વ્યાજ (માત્ર વ્યાજ, વાટયુ), શેર, લેન, હુડીયામણ, વલ્લતર, પતીઆહુ.

(૨) નામું—રોજમેલ (અથવા રોકડમેલ અને નોંધ), યાતાવહી.

પુસ્તકો—પ્રેમચંદ કરમચંદ શાહનુ અથવા હળનલાલ લન્ડુભાઈનુ 'દેશી નામા' ત્રિપેનુ પુસ્તક.

૪. ભૂગોળ

દુનિયાની શાસ્ત્રિક ભૂગોળ અને ગોગોળ ગાથે

પુસ્તકો—અગ્રગ્ર પ્રમાણે

૫. ઇતિહાસ

રજપૂતોનો ઇતિહાસ—' મેવાડની જાહોજલાલી ' અથવા ણુ કોઈ વીજુ પુસ્તક

મરાઠા સમય અને ઇ. સ. ૧૮૧૮ સુધીનો બ્રિટિશ સમય—માત્ર મુખ્ય વીગતો

૬. સામાન્યજ્ઞાન

રાજકારણ—આટલુ તો જાણજો મા. ૧ હો પૂરો.

આરોગ્ય-વિજ્ઞાન—છટ્ટી ચોપડી પ્રમાણે, અથવા આટલુ કોઈ વીજાં પુસ્તકને આધારે.

સમાજ શાસ્ત્ર—વર્ણ અને આશ્રમના ધર્મો, ગૃહ પ્રત્યે, ગામ પ્રત્યે અને સમાજ પ્રત્યેનાં મનુ
ધ્યનાં કર્તવ્યો, પુરપાયો

શિક્ષણ શાસ્ત્ર—શ્રી ગિરજાશંકર વધેરા હૃત વિદ્યાર્થીઓને ઉપયોગી પુસ્તકો (૧ પ્રમિદ્ધ
કરશે)

૭. ઉદ્યોગ

પાના ૫૪ થી આગલ જુઓ

સાતમું અથવા શાલાન્ત ધોરણ-વર્ષ ૮ મું

વિષયો—૧. ગૂજરાતી ૨. હિંદુસ્તાની ૬. ગણિત અને નામુ ૪. ભૂગોળ ૫. ઇતિહાસ
૬. સામાન્યજ્ઞાન ૭. ઉદ્યોગ.

૧. ગૂજરાતી

(૧) ગદ્ય—વાચન, લેખન અને શ્રુતલેખન વિરામચિહ્નો મૂકવાની સમજણ સાથે.

મહામણ કરેલાં પુસ્તકો—

(૧) સાતમી ચોપડી—સરકારી

(૨) „ —ત્રિવેદી કૃત

(૩) પાઠસંચય ભાગ ૨ જો (વિદ્યાપીઠ તરફથી પહાર પડશે)

(૪) સીતાહરણ (નવજીવન પ્રકાશન મંદિર)

(૫) રામાયણ તથા મહાભારતનો માર (નર્મગય)

(૬) રામ અને રૂપણ (નવજીવન પ્રકાશન મંદિર)

(૭) ગદ્યસંગ્રહ (ચરોતર ઇ. સોસાયટી, જાણદ)

(૨) પદ્ય—૨૦૦ છંદો મુલ પાઠ, ૫૦૦ છંદો ચાર્વ.

પુસ્તકો—(૧) વાચનમાળા અથવા નોંધનામાંની પસંદગી.

(૨) શામલ

(૩) દલપતસાર

(૪) કવિચાળી (વિલેપાલ સાહિત્ય સમા)

(૫) પદ્યસંગ્રહ (હિં. ગ બજારીઆ ગુ વ સોસાયટી)

(૬) સાહિત્યરત્ન

- (૩) વ્યાકરણ—ત્રિવેદી કૃત લઘુવ્યાખ્યાનના બે ભાગ પૂરા, અને તે ઉપરાંત ત્રિવેદીના મધ્ય વ્યાકરણમાર્થી કેટલીક પૂરવણી
- (૪) નિરંધલેખન—વર્ણનાત્મક પરિચિત અને સહેલા વિષયોપર ચર્ચાત્મક, ચરિત્રાત્મક વગેરે
- (૫) લેખન—પોતાની ચોપડીયા સારે અક્ષરે લખ્યું,
જાડખથી સારે અક્ષરે લખવા ટેવ પાડવી,
વગર લીટીના પુસ્તકમાં લખવા ટેવ પાડવી

૨. હિંદુસ્તાની

(૧) વાચન પાના ૫૦—(૧) મુશોચિની વાચનશાળા ભાગ ૩ જો, અથવા

(૨) રામદાસ ગૌડ કૃત દુસરી પોથી

કાવ્ય પરિચય સાથે

(૨) રૂતરવાચન—ઈંગ્લિયન પ્રસ, અબ્રાહામ્સદનુ ' વાલ-સલા ' જેવું માસિક

(૩) વ્યાકરણ—હિંદી-ગૂજરાતી-શિક્ષા-લે. શ્રીરામ રામપ્રસાદ શર્મા (શુદાયૂં સિટિ)-જેવું

૩. ગણિત

(૧) આગલા વર્ષોનું પુનરાવર્તન, તથા વર્ગમૂલ, ક્ષેત્રમાપન, ક્ષેત્રફલ, ઘનફળ, સરાસરી, વીમા, વમીશન &c

(૨) નામું—રોજમેજ, ચાતાવરી, કાપી વ્યાજ, દૂડી લખવાની રીત, દવાલા પાડવા, વર્ષ આશરનો હિસાબ કાઢવાના મૂલ્યતત્ત્વો

૪. ભૂગોળ

દુનિયાની ભૂગોળ સાથે વિશેષ પરિચય

પુસ્તકો—આગલ પ્રમાણે—

૫. ઇતિહાસ

હિંદુસ્તાનનો ઇતિહાસ—ગરલ

૬. સામાન્યજ્ઞાન

રાજકારણ—આટલું તો જાણજો, તથા હિંદ કેમ પાયમાલ થયું ?

આરોગ્યવિજ્ઞાન —

પુસ્તકો—૧. આરોગ્ય વિષે સામાન્ય જ્ઞાન—મ૦ ગાંધી.

૨. ગરીબોનો વૈદ

સમાજશાસ્ત્ર—વેદ ધર્મ, અને સપ્રદાયો, જૈનધર્મ, બૌદ્ધધર્મ, મુસલમાન અને ખ્રિસ્તી ધર્મ
વિષે સામાન્ય માહિતિ; સ્વદેશી ધર્મ, નાગરિકતા; યૃદ્ધસ્થધર્મ આચારધર્મ.

આધાર લેવા યોગ્ય પુસ્તકો—

(૧) દિવ્યધર્મની વાલ્કપોથી—આનંદશંકર થા ધ્રુવ

(૨) ધર્મધર્મન—

(૩) સ્વદેશીધર્મ—દત્તાત્રય વાલ્કટ્ટણ વાલ્કેલકર

(૪) મોહમ્મદ પયગમ્બર—દક્ષિણામૂર્તિ વિદ્યાલય

(૫) હિંદુસ્તિસ્ત (નવજીવન)

(૬) બુદ્ધ અને મહાવીર (નવજીવન)

(૭) પાઠસંચય (વિદ્યાપીઠ)

વિજ્ઞાન—જગોઢ-ભરતી-ઓટ, ચદ્રવલ્ક, ચોમાસુ, પાંચમી, છટ્ટી અને સાતમી ચોપડીના
વિજ્ઞાનના પાઠો.

૭. ઉદ્યોગ

ઔદ્યોગિક અભ્યાસક્રમ

છેલ્લાં ત્રણ વર્ષનાં નીચેનાંથી એક વિષયનું વ્યવહાર અને એક વિષયનું શાસ્ત્રીય જ્ઞાન
વિદ્યાર્થીને થયું જોઈએ.

(૧) खेती (૨) વળાટ (૩) મુથારકામ (૪) શિવળકામ (૫) વ્યાયામ (૬) અથવા
તે ઉપરાંત કોઈ ધીજા ઉદ્યોગ, સ્થાનિક અનુકૂળતા મુજબ.

વિદ્યાર્થીનો જે ધધો હોય તેનું વ્યવહાર જ્ઞાન એને ઘેર બેઠાં મળ્યું હોય તો એનું શાસ્ત્રીય
જ્ઞાન માત્ર શાળામાં મળે તો ચાલે.

શાસ્ત્રીય જ્ઞાન માટે ઉપયોગી થઈ શકે એવાં પુસ્તકો—

खेती—અજારીયા દ્વિત પુસ્તકોમાંથી એક નાનકડા પુસ્તકની પસંદગી

વળાટ—વળાટશાસ્ત્ર—સત્યાગ્રહાશ્રમ

—તારાચંદ પોપટલાલ અડાલજા.

દેશી રંગ—સત્યાગ્રહાશ્રમ

શિવળકામ—(૧) શિવળા વેતરવાની વલ્ક (૨) શિવળ મૂળળવલ્ક

અભ્યાસક્રમ

વર્ષ ૧ હું

જાત મહેનતના સર્વે ધંધાદારીઓને નીચે પ્રમાણે સામાન્ય જ્ઞાન અવશ્ય હોયું જોઈયે :

(૧) યંત્રશાસ્ત્ર (Mechanics)—શક્તિ અથવા વજ્ર, કાર્ય (Work), અશ્વવજ્ર (horse-power), યંત્રોની કાર્યશીલતા, શક્તિનું એકીકરણ, પૃથક્કરણ અને સ્તંભન (parallelograms and triangles of forces, and resultant and anti-resultant forces)

(૨) કારીગરી—લુધારી ઓગારોનો પ્રયોગ અને વ્યવહાર—ચીરવું, રંદો મારવો, જોડવું, જરાદવું; સામાન્ય કર્મ બનાવવા, કર્મને માટે ઉપયોગી સાકડ પસંદ કરવું.

લુધારી—ઓગારોનો પ્રયોગ અને વ્યવહાર—મટ્ટી કરવી, ટીપીને લાંબુ કે પાતકું કરવું, અથવા ઢુંકું ને જાડું કરવું; તાલ ચઢાવવો, ચાલવું, છિદ્ર પાડવું, પાળી રેવું; મકામા ટુકડા-ઓમાંથી ગોઠ કે ચોલુણી કઢી બનાવવી, છાંદ, શારડી, ફરશી, સીલા, ચાવી જેવી સાદી વીજો બનાવવી.

(૩) ધંધાઓમાંથી કોઈપણ એકની પ્રાથમિક શરૂઆત.

વર્ષ ૨ હું—એક વિષય

(૧) જોતી

૧. જમીનના પ્રકાર—રેતી, માટી, સેન્દ્રિય પદાર્થનું પ્રમાણ.
૨. જમીનની બનાવટ—પાણીના વસારાથી, કાંપથી, વહેતા અને ઘેંધીયાર પાણીથી; જુદા જુદા પ્રકારની વનસ્પતિથી, અને જમીનનાં જીવદારોથી થતા ફેરફાર.
૩. જમીનના પ્રાકૃતિક ધર્મે—હલકી કે ભારે, ચીકણા, છિદ્રાલુપણું, પાણી રાસવાની શક્તિ, કેશાકર્ષણ, ડાળતા, શોષકપણું, મિનાશ, રંગ, ફુલવું અને સંકોચાવું, ક્ષાર અને મેજ શોષવાપણું.
૪. ઉપલા ધર્મોની પાક અને જમીન ઉપર થતી અસર, અને તેને અનુકૂળ કરવાના ઉપાય.
૫. જમીનની કસ-શેડાળ, પાણીની નિકાશ, વિવિધ પાક, વિવિધ જાતનાં જાતર—હીલો પાક, છાળ, છોડ, મેલુ, વિલાયતી જાતર, દરેકની પાક ઉપર અસર; જાતરને સાવ-વવાની રીત.
૬. છોડ ઉપરનાં જીવદારો—પત્તપત્તોની રચના, ઘણી થતું પાકને હુકમન; તેના કુદરતી દુશ્મન, તેનો નાશ કરવાનો અનુકૂળ સમય.
૭. પ્રાણીઓ, પક્ષીઓ અને જંતુઓના લાભાલાભ
૮. પાક—સ્થાનિક પાક, પજ, જાડ વિષે સામાન્ય માહિતિ.
૯. ક્રિયાત્મક જ્ઞાન—ચારો કરવો, વાવવું, રોપવું (transplant); મીંદવું, મોદવું, પાણી પાડવું, વાડમરવી, વેલા ચટાવવા ક્રિયાદિ.

ત્રીજું વર્ષ

૧. છોટ-એને ઉપયોગી મુરચ ઘટકો-નાટ્ટોજન, પાંદડા, પોટેટ્યમ, ર્લડ્યમ-નો પાક સાથે સવધ, દુધ અને દ્વિદ્વ ધનુરમાં તપાવત, બીજના ભાગ, થડ અને મૂળનુ વધુ તેની દિશા, મૂળ,--ધોરીમૂળ-નાનાં મૂળ-તેનાં વાર્યો, પાંદડાં, નસો, ઉપલો વગેરે.
૨. છોટનુ કાર્ય-છોટમાંથી પાણીનુ ડડી જડુ, શ્વાસોચ્છવાસ, અજવાળાની અગર, પૂલ, પરાગ, કઢ, ધીજ; મટજ અને પાંદડાં, મટજ વનાવતાં છોટમાંથી નીચ્છતો વાયુ.
૩. છોટના રોગ.
૪. ઢોર, તેની પરીક્ષા અને માવજત, તેના રોગ અને ચોરાફ
૫. બીજની સાચવણી.
૬. ઋતુના ફેરફાર અને તેની પાક પર અસર.
૭. ઘર, કોઠાર અને માલની વ્યવસ્થા.
૮. યજાર, વેપારી મૂળો, આનામરી, સદસરી ચેક
૯. મજુરની વ્યવસ્થા, સૂટલ, પાન વાપવાનો, દુધો જરવાનો, લગવાનો, વળવાનો વતત, ચાર માસના કામની વેચણી.

૧૦. ક્રિયાત્મક જ્ઞાન—

- (૧) રોટલુ-સમારદેવો-આસ કાટવા-ઓરલુ-ફરચી દેવી-દતાર દેવુ-રાંપલુ.
- (૨) નોંદલુ-ચાહલુ-લળલુ-મસલુ-કટફલુ-ધાર કરવી.
- (૩) સલીયાં પાહવાં-પાળી પાલુ વગેરે.
- (૪) ગાહુ જોહલુ, કોશ હામ્બો, દોહલુ.
- (૫) સાપનોનુ સમારકામ.

(૨) વળાટ

ચીજું વર્ષ

૧ કાંતણ—૬, ૯, ૧૨, ૧૬, અને ૨૦ આજુ મુગર પ્રત્યેસ્નો એક એક તોલો એક મરણી રીતે ચઢદાર અને રહ વગરનુ ઓછામાં ઓછા કલાકે ૧૦૦ વારની શરૂપે કાંતલુ. (ઉત્તમ શરૂપ કલાકની ૨૩૨ વાર) કાંતણમાં મુતરની સરસાઈ આંસ અને સમય એ વ્રણ વસ્તુ પર ધ્યાન આપવામાં આવે

૨ પીંજણ—ઓછામાં ઓછુ કલાકે ૨૥ તોલ પ્રમાણે પીંજી, પુણી વનાવવી (ઉત્તમ શરૂપ કલાકે ૬૥ તોલ)

(પીંજણની સફાઈ અને પુણીની વળાઈ ઉપર ધ્યાન આપવામાં આવે)

૩ પીલાઈ—કપાસ શૂલ્લો અને પીલવો ઓછામાં ઓછો કલાકે ૩૦ તોલ (ઉત્તમ શરૂપે કલાકે ૬૦ શેર)

४ घणाट—कलाक आछामा आछा पाणा वार नाडा अन पोणा वार पाणी [सादा तथा चटापटा वाली], सादा आसना वणवा

• रगकाम—सुतर रगनु अने घोइन उनछु करवु

६ समारकाम—माज बनाववा, साडा चडाववी, तात चडाववी, नाडा अन पाग मानेना तानी गाठववा वगैर

बीजु वर्प

१ कातण—५, ९, १९ अन १०१ आसनु सुतर एक एक तोला सरखा रीत बळदार अन रुछा वगरनु आछामा ओठु कलाकना १०० वारना झडपे कातनु

२ पींजण—ओछामा ओछु कलाकमा ५ तोला पाणी पुणी बनाववी

३ पीलाइ—कपास झुडवो अन पालवो ओछामा ओछो कलाके १॥ शर

४ घणाट—(१) ताणा पावा अन करवा, राच बाघवी, पावडी बांधवी (२) ३० हच पनानु आछामा ओछु कलाक ०१ वार वणनु, (३) तराहनु घणाट—जीन, बेवडु जीन, लहेर भात, मयपुडा भात, अण अने पान्न राचनी (४) सादा आसनो के शेअजीओ, वणवा

५ रग—देशी रग प्रमाण

६ समार काम—आछा गणववा तात चडाववा भाग्यु द्रव्यु समारी ऐयु, दोरी वणवा वगैरे

(३) सुयारकाम

बीजु वर्प

विषयो—

जुदा जुदा कामो वाट बापरवा योग्य लक्षडालु ज्ञान

सुयारा गणित—उदा० लावडालु धनमाप किंमतना दाराला वगैरे

कारीगरीनी परीक्षा—

अण कलाकमा तैयार करा शकय एवा काइ वस्तु जेवा क पटा बाकडो [स्ट्रुड], कल्मदान घाडी वगैरे पालिश मने तैयार भाय एवा बनाववा

१ तासलानु काम—लाकडा दोरो मारीन बासलाया सीधु करवु सरखु भाज करवु गडनु उतरनु मोळ करवु इत्यादि

दारा मारवा

३ रधावड साफ अन सीधु करवु खावो पाडवा बहारना (Convex) गाळाइ ररवी, अदरना (Concave) गाळाइ ररवा जुदा जुग जातगा म्हा नत्र कता आवडवा

४ करवत चलावता आवडवी—कवा लाकडा माट कवा करवत चलाववा एनु इन अमुक आकड कापता कडे करवत वमन कर्गी नजी ममज सामना लाकडा केरवा

૫. હિંદુકામ-ચરમા અને ધારદી વડે-સીધા હિંદુ પાટવાં, ચમો પકલવાની કુસાહતા ૬૦
૬. ગુર્જાઓ અને વર્ગીયુ કામ-ગુર્જાઓનો ઉપયોગ, કચ્છી વડે હિંદુ અને પૂજ પાટી નામદી જોડવાં અને નોકડાં બેગાટવાં.
૭. ચાંલા મારવા-માર્ચાવાળા, માયાં ચમરના. ચાંલાથી પાટીયાં જોડવાં, ૫૫ બેગાટવા, ૬૦

ચર્ચ પ્રાંતુ

૧. ચરાદુ અંતે લાલયા ચમુ
૨. ગોલાકૃતિઓ ચનાવર્ધા
૩. આકૃતિઓ કોતરવી-જેવા કે પુતળાઓ, અનાવરો, કાલો ૬૦
૪. ત્રિકોણથી અષ્ટકોણ મુર્ધાનાં નામો
૫. ચાનાં પાટવાં, બેસાટવા ૬૦
૬. ચર્ચ વર્ગી કામચાળુ લાકડાં કામ-ઉદા. પોથી મુલવાની બેટફ, રાટલો, ચાજડ.
૭. પટીના ધાળા, ગાઢા, ફાલ વગેરેને લગતા ભાગો નેચાર ચમવા કેમકોતમ વેટીઓ ચના-વર્ધા વગેરે.
૮. માર્દી નકર્ણા.

(૪) શિવળકામ-(બે વર્ણનો અભ્યાસક્રમ)

૧. કાલ (કાસ અથવા ગાજ), ચટન કાલચુ, ઓટલુ, ઝડલકાં ભગ્નો, પ્લેટ કરવા, કપડુ મોઘયુ, ચાંપો ઝગ્ક ચરવો, ચુણ ચર્ચા, દેખા ચર્ચા.
૨. નીચેનાં પૌષાક શિવતાં આવટવો
પુરુષોનો-સ્માલ, કોંધર્ડા, દફનર, મલ્ક, લમાટ, સદરાં, સાદુ પહેરણ, ચર્ડાવાલુ પહેરણ, ચર્ડા, પાસાચર્ડા, ઢબલ ચર્ડા, ચમર્ડા, ચર્માશ, ચાંટીઓ ચમર્ડા, ચાંધી ટોપી, ચર્ચેરી ટોપી, ચમલચેલી
ચાલકોનો-ઝમલુ, લેપી, ચર્ડી, ચાલાટોપી, પ્રૌક.
૩. (૧) માપ લેવાનું તથા ચેતરવાનું (૨) કપડુ કેટલુ જોડે તેનો હિસાબ લેવાનું (૩) મનાનું શિવળ (૪) હાથ શિવળ (૫) શિવેલા પોશાક વૃણે કરવાનું (૬) ચમર્ડા મોલેલાં ચપડાં મુપારી આવવાનું.
૪. પાપાક પહેલવાના હેતુ; તેને ચર લાવવા માટે શિવવામાં કઈ ચાલતો ઉપર લક્ષ આવયુ, રગિન અને મકંદ કપડાં પહેરવાથી થતા લાભાભવુ જ્ઞાન, જુદા જુદા ધધાદારીઓ માટે કપડાં શિવવામાં ચરવા જોડેતા ફેરફાર અને તેના કારણોનું જ્ઞાન, હવામાનને લીધે પહેરવેશમાં ફેરફાર અને તેનાં કારણો; શિવળકાર તરિકે સમાજમાં પ્રતિષ્ઠા અને સ્વતંત્રતા જાગ્રવવા માટે જોડેતા નિયમોનું જ્ઞાન.
૫. મચાના ગામાન્ય સમાર કામગીરી માહિતી ઉદા. કયા ભાગ ચર્ચી તે જાગયુ, તેને ચના લાવી ચેસાહતા આવટવું

(૫) વ્યાયામ—(ધે વર્વેનો અભ્યાસક્રમ)

શાસ્ત્રીય વિષયો—વ્યાયામ શાસ્ત્ર, ગરીર મરદખાન મરબધી તથા ધ્યાયામના વિષયા મરબધી શાસ્ત્રીય જ્ઞાન.

પ્રત્યક્ષ વિષયો—૧ દહ બેઠક	૫. છાઠી	૯ કુસ્તી
૨ જોડી (મગદલ)	૬. આઠાપાટા	૧૦. પટા
૩ ભેજીમ	૭ ચોચો	૧૧ કબાચદ
૪. મહાચંચ	૮. હુ તુ તુ	૧૨ તરવાની કલ્લા

(સાધન હોય ત્યાં)

૧ દહ બેઠક—નાંચે લલેલા પ્રકારોના શાત ગને પદ્ધતિસર આવડત—

(ઇ) સીધે, સીનાકસી, નમમ્વાર વંચે, મયુરદહ, ચગગ દહ, જદ, દહ જોર થીર દહ અને સાફસૂફ

(આ) આગે પાંચ, પીછે પાંચ, બાજુ પાંચ, પેટ ગુઠન, ટાંગનોલ, સ્વડી બેઠક, કુશન, નીમચમની અને સ્વડી સ્વમલી

૨ જોડી (મગદલ)—નીચે લલેલા પ્રકારોની મફાઈથી ઇક બાજાને જોડીને કરવાના આવડત—મોલે, કલાદ, દુર-ચગલ, ચગલી, દુહરી-ચગલી, ચગલ-લપેટ, કલાદ-શીરી, રમાલી ઇક, રમાલી દો, દુહરી શીરી, ફેકલ સીધી, ફેકલ ઉલટી, મોઢા કસી, ચદન ફેર, ચલેદાર ફલની, સીધી કલાદ મોચ, ચંચેદાર કલાદ મોચ અને ચદાર લપેટ

૩ ભેજીમ—નીચે લલેલા પ્રકાર, મચમાં ઇક અવાજે કરવાની આવડત—ઇક જગે, આઠી, પચિશ, ગોલચાલ, ચગ ગોલ, ગાલ બેઠક, અને મુઢ મિલાફ

૪ મહાચંચ—પ્રકારા—

મલામી જે પ્રકાર, સીધી, ચગલી, બેચી, સ્વડા, ઇક ઢાતા, ધાપ, ફિરકી ઉઠી, ઘોઢા જે પ્રકાર, ચાનસઢી સોપરી, મક, સલામી ચાર પ્રકાર, સાધી—આઠી ટોનોં ચાણુ, ઉપેકી મલામી, ચગલી આઠી ટોનોં ચાણુ, બેચી આઠા ટોનોં ચાણુ ઉતગની, ગરેન ઝાઢી, સ્વડા ઝાઢી, ઉલટી ઉઠી, ચદર પકલ સપર્ણ

૫ છાઠી—

ટારચ, મલામા ઇક, મલામી દા, ચોમુચા દો, ચગલમો, જગમો, ચોમુચા ચગલ, ચોચા (ધાની કાટ), ચોમુચી જગ, ઇકમે ગોલ, પોલસે દો ક્તાર

૬-૮—આઠાપાટા, ચો ચો, હુતુતુ—પદ્ધતિસર ચ્ધન

૯—કુસ્તી—

સલામી મર્વ પ્રકારની ડકલ, મર્વ પ્રકારની ચાલ, કુચ, ઢાથ ડોઢાચવાના મર્વપ્રકાર, ઉચેડ, પટ કાઢવાના અને તેના ચનાવના મર્વપ્રકાર તગાચ, નોંચ લેચવાં, તે ઉપર ચનાવ, .

૧૦—પટ્ટા—તટકથી બદન તોટીને—

મીખી સલામી, હુબેદ ગલામી દિહુરેદ, શરખ્વજ, ટુબફર, માધા મદન જાન,
ચીર જાની, પાલ્ટ આની, મર્દન રાટ, ટ્રિચીર

૧૧—કયાયદ્

પોતે કરવા, બીજા પાછે કરાવવા મધ બ્યાયામ પુસ્તકમાથા પ્રથમ અધ્યાયના
દુકમો રેતા અને દતા આવડવા

૧૨—ચાલચમ્

૧૩—તરધું—આસનો સાથે—સિદ્ધાસન, ચદ્ધ પદ્માસન, વ્હાસન, ચારામન, પશ્ચિમ તાનાસન
દ્વિપદ શિર્ષામન

મહામણ કરેલાં પુસ્તકો

- ૧ મધ-બ્યાયામ તથા બીજા જુમ્મા-દાદા બ્યાયામ મદિર વડોદરાના પુસ્તકા
- ૨ બ્યાયામ-શાસ્ત્ર (હિંદી)-ચિત્રશાસ્ત્ર ગ્રેય પૂના
- ૩ આરોગ્ય ઔર બ્યાયામ (હિંદી)
- ૪, પ્રજ્ઞચર્ય હી જીપન ઈ, પીર્યાનાશ હી મૃત્યુ હૈ-હિંદી-કર્તા સ્વામા શિવાનંદ, પ્રવાક્ષક-ચાહુ
કેદારનાથ ગુપ્ત, છાત્ર હિતચારી પુસ્તકમાળા, ટક્કનગર, મીરજાપુર
- ૫ શરીરમરક્ષણ સયધી શાસ્ત્રોક્ત શિસ્ત્રામણ-વડોદરા રાજ્ય
- ૬ દવા ચગરનો રાક્ષર યાને સરીરની ચીલવણી-ચે પી માદન, મુબઈ
- ૭ બ્યાયામ મદિર-ટા વલ્લભદાસ જ્યેમરાજ આટાવાલા, મુબાઈ

ત્રય-વિનયમંદિરો માટે અભ્યાસક્રમ અને પાઠ્યપુસ્તકો*

શિક્ષકોને સ્મરણ

- (૧) વિદ્યાપીઠના નીચેના સિદ્ધાન્તોનું^x વિસ્મરણ થતું ન જોઈએ —
 - (૫) ધાર્મિક વૃત્તિને પાંપવા ત કેલ્લવળીનું ધ્યેય
 - (૭) કોઈ પણ વ્યક્તિના ધર્મ, જાતિ કે મત ણના શિષ્યમ્મા બાધા રૂપ ન ગણાય
 - (૮) શાસ્ત્રી આગર મુખી કેલ્લવળીનું વાહન મૂજરાતી જ હોયુ જોઈએ
 - (૯) વિદ્યાપીઠના દરેક મદિરમા ઔદ્યોગિક કે^૭વળી અથવા શાસ્ત્રીય મતેનન વરજ્યાન
મળવામા આવે
- (૨) મળતર પરીક્ષા માટે નથી, પણ ચાલ્ય ત માળસ છે અને વધારે માળસાદ મેલ્લવવા
આપ્યો છે એ મુલવુ નહિ
- (૩), તરીયતને મોગે અથવા મારની ચીક ચતાવાને મળાવવુ નહિ

* આ અભ્યાસક્રમ જુદો ચાર જાનાની કિંમતે મગી શકશે પોસ્ટેજ જુદું

x મૂજરાત વિદ્યાપીઠના વધારણની પૂરવણીમા આપેલા સિદ્ધાન્તો

- (૪) મળતરથી જ માળમાડ આવતા નથી, માટે મદ્યુદિ વિદ્યાર્થી તરફ દયાભાવ રાખવો, અને તે આપણુ મળાવ્યુ ન મળે તો ચિંતા ન રાખવી, પણ પનામાં શ્રુ મળવાની શક્તિ છે, તે ધોઈ કાઢવુ
- (૫) વિદ્યાર્થીની નીતિ અને બુદ્ધિમા દોષ દેખાય, ન્યારે માયાપ માથે સહકાર વધારવો, અને પમની બાઝવી પ્રત્યે મહાનુભૂતિ મેઝવવી.
- (૬) જગતના ચતેમાન વનાવોથી પાકેફ મ્હી, વિદ્યાર્થીઓને ધરાવર મમજાવવા.
- (૭) ઉદર નિર્વાહ માટે શિક્ષક થયુ નહિ; રાજકીય ચઢવળના કાર્યક્રમનુ કેઢવળા પક્ પંડા-અગ છે પમ મમજી શિક્ષક થયુ નહિ; પણ ચાઢવળ પ્રત્યેના પ્રેમથી પમને અજ્ઞાનમાંથી જ્ઞાન તરફ દોઢવા, પમની માળમાડે ધધારવા, કેઢવળીને ધર્મ મમજીને જ શિક્ષક થયુ અને તેથી જે મદિરનુ સૂઝ હાથમાં લીધુ હોય, તેને ધીજા પ્રલોભનોને વધ થઈ છોઈ દેવુ નહિ.

અભ્યાસક્રમ

નારાંશ

પૂર્ણ વિનય મદિરનાં સાત વર્ષનાં અભ્યાસક્રમ છે તેમાંથી છેડા વર્ષનાં અભ્યાસક્રમ વિનીત પરીક્ષા માટે હાંવાઈ, તે દરેક વર્ષના વિનીત પરીક્ષાના અભ્યાસક્રમ પરથી સમજવાનો છે

પહેલાં ત્રણ ધોરણનો અભ્યાસક્રમ કુમાર મદિરનાં છેડાં ત્રણ ધોરણને મઢનો છે, પણ ઘણા વિદ્યાર્થીઓ ૧૩-૧૪ વર્ષનાં ઉમરે પોતાનો અભ્યાસ વધ કરતા હોવાથી વિનીત પરીક્ષાની દૃષ્ટિયા વિનય મદિરમા દાખલ કરેલા કેટલાક વિપયો ટાઢીને તેને વઢલે ૧ જાંવનમા પ્રવેશ કરવા યોગ્ય વને છુ કેટલક જ્ઞાન આપવાને કુમારમદિરનો અભ્યાસક્રમ વઢ્યો છે, પણ તેથી પૂર્ણ કુમારમદિરમા અભ્યાસ કરી આવેલા વિદ્યાર્થીને વિનયમદિરના ૪થા ધોરણમાં વેમવા અઢવળ ન આવઈ જોડા, અને પના ધીજી ગયેલા વિપયોમાંથી પને ઘટની રીને મુક્ત કરી નવા વિપયો ઉપર વિશેષ મમય આપવાની વ્યસ્થા હોવી જોડા. એને અવગણિત અને ઉયોગોમાં ભાગ્યે જ નવુ કરવાનુ રહે; ઇથી ડલટુ દતિહાસ અને ભાયાના વિપયોમા પને વિશેષ મમય આપવો પડે

હાલનાં વિનીત પરીક્ષાના અભ્યાસક્રમ પ્રમાણે ગણિત અને પ્રાચીન ભાયાનાં અવેજીમાં ઉયોગ લટ શકાય છે આપો વિકલ્પ રાસયાનાં ઉદ્દશ ૫ નથી કે વિનયમદિરોએ એ કે વિપયો ઝીલવવામા પહેલેથી જ પ્રમાદ રાસનો, અને વિદ્યાર્થીને પમદગી કરવાનો જે હવ છે, તે વચ્ચે જ પડે પથી પરિસ્થિતિ ન્તપત્ર કરવી

વર્ષ ૧ હું.૬

વિપયો—૧. ગૂનરત્ના ૨. હિંદુસ્તાની. ૩. રિતહામ ૪. મુગઢ. ૫. અર્વાચાન ભાયા—
(ડમેજી, મરાઠી, વગાઈ કે હિંદુસ્તાની) ૬. ગણિત

૬ વર્ષ ૧ થી ૬ મુર્શીનો અભ્યાસક્રમ માર્ગદર્શક અને સૂચનામ્પે છે

* ડમેજી ભાયાનો અભ્યાસક્રમ મુવ્યો ૩ રોજી ભાયાના અભ્યાસક્રમ, માંગળા વયંગી મુવવવામાં આવશે.

१. गुजराती.

(१) गद्य—पा. ६० थी ७० भावसहित वाचन, अर्थ अने ध्रुतलेखन माघे
पाठ्य-पुस्तको

१. बाळमित्र.
२. सरकारी वाचनमाळा पांचमी चोपटी.
३. त्रिवेदी वाचनमाळा पांचमी चोपटी.

(२) पद्य—४०० लीटी अर्थ गाथे, तेमांथी २०० लीटा कटे

पाठ्य-पुस्तको

१. वाचनमाळानी कविताओं
२. शायणमांथी मोचेनी कविताओंना भलामणः—

बळामणुं, धई मरणीया भमवु, कुमरण गदिद्या. मोगरां ने कीच, रावं गरसु नधी, डेव, बोल, इलेयां, दशानन. वाषानी पीपग, जोषा जोग जेनी गुजरात, मुदामानरित्र, कर्मी माप ने इद्यमी उदर, पस्तायो, बगलानी बार्ता. गजचीज, दरबारमां कणवी, इतरदु (नूनालालवुं)

३. गुजराती कविता-द्वितीय वर्ष माटे—(दक्षिणामूर्तिभवन, भावनगर)

(३) व्याकरण—त्रिवेदीनु लघुव्याकरण भा. २ ना पाठ १ थी ८ जेटलु.

(४) मुल्लेखन—अनुलेखन तथा बेवदी लीटीओंवाळी नोटबूकमां मारा अधरे लग्गु
अनुलेखन माटे—अनुलेखनमाळा (जोशीनी कु. ओड.) मणरां ५. मां

(५) निर्यध्रलेखन—कांडक पांचेला पाठनी के चोपटीनां मार लखवो; परिनित माणसगु
जीवन लग्गु—जेवां के हरिधर, राम. गांधी धगेरे.

२. हिंदुस्तानी

मंजुर करेलां पाठ्यपुस्तको—

(१) मुबांभिनी वाचनमाळा भा. १ लो.

अथवा

(२) राष्ट्रीय शिक्षावर्मी.

३. इतिहास.

१. आपणा देशनी इतिहास—भा १-२ [दक्षिणामूर्ति विद्यालय, भावनगर]

४. भूगोल

अभ्यासक्रम—हिंदुस्तान अने ब्रह्मआर्यावर्तनी गारा: दुनियानी रूपरेखा.

पाठ्यपुस्तक—दीवानजी उत माध्यमिक भूगोल भा. १

૫. અર્વાચીન ભાષા.*

ઇંગ્રેજી§

પાઠ્યપુસ્તકો—નીચે પૈકી કોઈ પણ એક વાચનમાળાનું પહેલું પુસ્તક અને પ્રાથમિક.

૧. આધિમાનદર્શી Boys' Own Home Readers (કલકત્તા)
૨. Yate's Reformed Readers.
૩. Tipping Readers.
૪. Palmerston Readers.
૫. Dutt's Bengal Readers.
૬. New Royal Readers.
૭. Nelson Readers.
૮. Literary & Scientific Readers.

૬. ગણિત

અભ્યાસક્રમ—ગણિતનો ચાર માર્ગો અને સચુક રીતો, માંજળી, સામાન્ય અપૂર્ણાંક, દડમાજક, લઘુત્તમ સાધારણ ભાગ્ય, સમ અને વ્યસ્ત ત્રિરાશી, માત્ર વ્યાજ કાઢવાના મહેલા દામલા, નફોટોટો (સાદા દામલા)

પાઠ્યપુસ્તક—૧. લાકડાવાળાનું અકગણિત

૨. કાંટાવાળાનું અકગણિત

૩. શાલશકર ૩. નવાડોનું અકગણિત

૪. ત્રિધાર્થી ગણિત [ચરોતર એચુકેશન મોસાયટો, આણંદ]

વર્ષ ૨ જું

ભિયમો—૧ ગૂજરાતી ૨ હિંદુસ્તાની ૩. ફિનિહામ ૪ ભૂગોળ ૫. અર્વાચીન ભાષા—(ઇંગ્રેજી, મરાઠી, બંગાળી, હિંદુસ્તાની), ૬. ગણિત.

૨. ગૂજરાતી

(૧)—ગદ્ય—પા. ૭૫ થી ૯૦ ભાવસર વાચન, અર્થ, અને ધ્રુતલેખન માધે.

પાઠ્યપુસ્તક—૧. નીતિશિક્ષણ

૨. મરકારી વાચનમાળા છઠ્ઠી ચોપડા.

૩. ત્રિવેદી વાચનમાળા છઠ્ઠી ચોપડા.

* ઇંગ્રેજી ભાષાનો અભ્યાસક્રમ સૂચવ્યો છે. થાંજી ભાષાના અભ્યાસક્રમ માંગણો યોગ્ય મુજબનામાં આવશે.

§ મવાદ પદ્ધતિનો મલામણ કરવામાં આવે છે.

† જે વાચનમાળા પહેલાં વધે માટે પસંદ કરી નેચ, તે જ વચના સુધી ત્યાં પછીનાં વર્ષો માટે ચાલુ રાખતો

(૨) પદ્ય—અર્થ માથે ૧૦૦ થી ૫૦૦ લાટા તેમાથા ૨૦૦ નોટા કરે

પાઠ્યપુસ્તકો—૧. નોપડીમાંના કવિતાઓ.

૨. માગઢ તથા દલપતમારમાંના પદ્યદર્શી

[દલપતનાર, ગુજરાત માહિત્ય મંથા નરપદ્યા પ્રતિષ્ઠા]

૩. પદ્યપાઠ મગ્રહ ૧ લો—વર્તા ફેશવ ૬ ધ્રુવ તથા ડાળાભાઈ
બી કેમગમ—પ્રગણવ મેંકમિલન કુ. મુબાઈ

૪. ગુજરાતી રિઝના-પ્રાજા વર્ષ માટે [દક્ષિણામુર્તિ વિદ્યાલય,
ભાવનગર]

(૩) વ્યાખરણ—ત્રિવેંદા રૂત લઘુવ્યાખરણ મા ૨ જા—પૂર.

(૪) મુલેલન—અનુલેલન તથા એક લીટીવાળા નોટવુકમા મારા અક્ષર લખવુ
ગમ્પીય અનુલેલનમાળા મળશે ૬ ટા

(૫) નિવધ—પત્રલેખન, પાઠના માગ લખવા, માદાચિટ્ટી, મળાનપદ્યો, ફુડા તમેગ લખવા

૨. હિંદુસ્તાની

મંજુર કરેલા પાઠ્યપુસ્તક—૧. સુયોધિના વાચનમાળા મા ૨ જા

અથવા

૨. રાષ્ટ્રીય પ્રિથાવલી મા ૨ જા.

૩. ઈનિહામ

અભ્યાસક્રમ—૧. જુપુતોનો ઇતિહાસ

પાઠ્યપુસ્તક—મેગડના તાજાજાલા અથવા ૪ વિષયના ઝીજા જે કોઈ નોપડી મન્દા શકે તે

૪. ભૂગોળ

પાઠ્યપુસ્તક—દાવાનગી કૃત મા-થામિવ ભૂગોળ મા. ૧—પ્રાકૃતિક અને મ્યગોળ ઉપર
લક્ષપૂર્વક—પૂરા

૫. અર્વાચીન ભાષા

ફ્રેન્ચી—પહેલા વર્ષમા જણાવેલી કાંઈ પણ વાચનમાળાની ઘીજી નોપડી
પાઠમાન્દા મા ૧ જા

અથવા

માદા ગુજરાતી વાકયાનો અધ્યેન્દામા સરજુમો

વ્યાખરણ—સદના પ્રકાર થોલ્લસતા સીલવધુ

પ્રાંપીવુક—કાગ જે ચેવડી નાટીની નોટ અથવા આર્નોલ્ડ કે મેંકમિલનની કોળો

૬. ગણિત

અભ્યાસક્રમ—સાદુ વ્યાજ, દશાંશ, પાંતિ, દેશી રોકડમેઝની રીતિ.

પાઠ્યપુસ્તકો—પહેલા વર્ષ પ્રમાણે.

વર્ષ ૩ જું

વિષયો—૧. ગૂજરાતી ૨. હિંદુસ્તાની ૩. ઇતિહાસ ૪. ભૂગોળ ૫. અર્વાચીન ભાષા—(ઇમંજી, * મરાઠી, થગાડી કે હિંદુસ્તાની) ૬. ગણિત.

૧. ગૂજરાતી

(૧)—ગદ્ય—પા. ૧૦૦ વાચન, અર્થ અને યુત્તરેણ સાથે.

મંજુર કરેલાં પાઠ્યપુસ્તકો—

૧. સીતાહરણ—હે. ચંદ્રશંકર પ્રાણશંકર શુક્લ. (નવજીવન પ્રવાશન મંદિર, અમદાવાદ)
૨. રામાયણ તથા મહાભારતનો સાર—હે. નર્મદાશંકર લાલશંકર [ગુજરાતી પ્રેસ]
૩. રામ અને કૃષ્ણ—[નવજીવન પ્રકાશન મંદિર, અમદાવાદ]
૪. સાતમી ચોપડી—સરકારી.
૫. „ „ —ત્રિવેદી.

(૨)—પદ્ય—અભ્યાસક્રમ ૫૦૦ લીટી અર્થ સાથે, ૨૦૦ લીટી કટે.

પાઠ્યપુસ્તકો—૧. ચોપડીમાંની વવિતાઓ.

૨. સામઝમાંથી પમંદગી.

૩. દલપતસારમાંથી પસંદગી

૪. કવિ-દ્યાર્ણમાંથી પસંદગી [વિલે પાર્લે સાહિત્ય સમા]

(૩) દયાકરણ—પ્ર. ૧ થી ૧૦, ૧૨ તથા ૨૧.

પાઠ્યપુસ્તક—ત્રિવેદી કૃત મધ્ય વ્યાકરણ.

(૪) નિવંધલેખન—વર્ણનાત્મક—ઉદા. મુસાફરી, જોવાલાયક સ્થળ, ક્ત્યાદિ ઉપર.

(૫) સુલેખન—પોતાની નોટમાં સારે અક્ષરે લખાવુ.

૨. હિંદુસ્તાની

૧. સુયોધિની વાચનમાલા—ખા. ૧ જો.

અથવા

૨. દુસરી પોથી—રામદામ ગૌડ.

* દ્વેજી ભાષાનો અભ્યાસક્રમ સૂચવ્યો છે. ચીઝી ભાષાના અભ્યાસક્રમ માંગળી ધવેષી સૂચવવામાં આવશે.

૩. ઇતિહાસ

પાઠ્યપુસ્તક—પ્રેતિહાસિક યાત્રામાલા—મોગલવંશ—ગૂજરાત વિદ્યાપીઠ

૪. ભૂગોળ

અભ્યાસક્રમ—હિંદુસ્તાનની વસાહતો અને ભૂગોળ ગદ્ય.

પાઠ્યપુસ્તક—ભૂગોળ ભા. ૨ જો-વિદ્યાનગી.

૫. અર્વાચીનભાષા

ફ્રેન્ચી.

૧. પહેલા વર્ષમાં જણાવેલી કોઈ પણ વાચનમાળાની ૩ જી વોલ્યુમ.

૨. Oral Exercises અથવા પાઠમાળા ભા. ૨

૩. ટિગ્લોટનુ ફ્રેન્ચી-ગૂજરાતી વ્યાકરણ ભા. ૧ (મૅન્ડમિલન એન્ડ કુ મુવાઈ)

૪. મુલેસન.

૬. ગણિત

અભ્યાસક્રમ—નફાટોટાના સાદા હિસાબ, ચક્રવૃદ્ધિ વ્યાજ, (માત્ર વ્યાજ કાઢવાના દાસલા), દશાંશની રીતે પ્રમાણભાગ અને પચાસના સાદા હિસાબ, પાંતી, દેશીનામુ, રોજમેલ અને ધાતાવહી.

પાઠ્યપુસ્તકો—પહેલાં ધોરણમાં ગુચ્છાં છે તે તથા દેશીનામા પદ્ધતિનાં કે પુસ્તકોમાંથી ગમે તે એક.

વર્ષ ૪ થું

વિષયો—૧. ગૂજરાતી ૨. હિંદુસ્તાની ૩. ઇતિહાસ ૪. ભૂગોળ ૫. અર્વાચીન ભાષા (ફ્રેન્ચી, મરાઠી, વગાડી કે હિંદુસ્તાની) ૬. ગણિત ૭. પ્રાચીન ભાષા (સસ્ટત, કે ફારસી)

૧. ગૂજરાતી

(૧) ગદ્ય—પા. ૧૦૦ થી ૧૨૫ શ્લોક, શ્લોકલેખન, અર્થ.

મંજુર કરેલાં પાઠ્યપુસ્તકો—

૧. ઘનરાજ ચાવડો.

૨. પ્રતાપ નાટક

૩. શ્રુતું ચલિદાન—નવજીવન પ્રાસન મહિર

(૨) પદ્ય—લીટી ૬૦૦ થી ૭૦૦ અર્થ સાથે, ૨૦૦ લીટી કહે.

પાઠ્યપુસ્તકો—૧. નર્મદાશ્વરનાં ધીર કાવ્યો તથા

૨. પ્રેમાનંદના પ્રહ્લાદાધ્યાનનું નવનીત (હરિલાલ માળેકલાલ દેસાઈ અને વલ્યાળરાય નથુમાડ જોશી) અથવા મુદામાચરિત્ર.

- (૩) વ્યાકરણ—ત્રિવેદી કૃત મધ્ય વ્યાકરણના પ્ર. ૧૧, ૧૩ થી ૨૦ અને ૨૬ લેટહું.
 (૪) નિવધ લેખન—સષ્ટિ વર્ણન.
 (૫) સુલેખન—સારે અક્ષરે સ્વ લખવાનો મ્હાવરો.

૨. હિંદુસ્તાની

પુસ્તકો—સુધોધિની વાચનમાલા ભાગ ૩ જો, અથવા રામદાસ મૉડ કૃત ત્રીસરી પોથી.

૩. ઇતિહાસ

હિંદુસ્તાનનો મુસલમાન સમય (ઈ. સ. ૬૪૮ થી ૧૪૨૬)

પુસ્તક—ઈન્દી તઘારીઝ-પઠાણ અને તુર્ક સમય (વિદ્યાપીઠ)

૪. ભૂગોળ

યુરોપ યહ-ભૂગોળ ભાગ ૨ જો—દિવાનજી

૫. અર્વાચીન ભાષા

ઈંગ્રેજી—૧. વાચન—પહેલા વર્ષમા અણવેલી કોઈપણ વાચનમાલાની ૪ થી ચોપડી.

૨. રૂતર વાચન—નીચે પૈકી માલમાથી એક નાનુ ક્રમિક પુસ્તક.

(ક) A. L. Bright Story Readers.

(ઁ) Oxford Readers.

(ગ) Books for the Bairns.

(ઘ) Stories Told to Children Series.

નોંધ—હિંદુસ્તાનની પૌરાણિક કે દત્તકથાઓ ઇંગ્રેજી દ્વારા ન શીખવવી.

૩. Oral Exercises—અથવા પાઠમાલા ભા. ૩

૪. વ્યાકરણ—ડિગ્લોટનુ ઇંગ્રેજી-ગુજરાતી વ્યાકરણ ભા-૨-જો (મેકમિલન)

૫. કવિતા મુસપાઠ-૧૦૦ હીટી વાચનમાલામાંથી અથવા નીચે પૈકી ક્રમવદ્ધ વાચન-માલાના એક પુસ્તકમાંથી.

Types of English Poetry—By A. C. Mukerji—(Macmillan & Co., અથવા The Indian Press, Allahabad).

P. C. Wren ની વાચનમાલા (K & J. Cooper, Bombay.)
 Gems of Poetry—Wadia.

૬. Simple Composition.

૭. Handwriting.

૬. ગણિત

અકગણિત—ચક્રશુદ્ધિ વ્યાજ પૂરુ, વર્ગ અને વર્ગમૂલ, ઘન, વ્યાજ ગણવાની દેશી રીત, વીમો-કમિશન, દેશ દેશનાં નાણાના વદલાના હિસાબો (પૌંડ, ટ્રેન અને ડોલર), યોગગણિતનો અકગણિત સાથેનો સમ્બંધ, કોઈ છોડવાના તથા વાપરવાના.

ધીજગણિત—સરવાળા, ચાદવારી, ગુણાકાર અને ભાગાકાર.

ભૂમિતિ—ઝપકરણોનો ઉપયોગ, તે કટે લીટી તથા ગુણના બે સરવાળા ભાગ તરવા, લીટીપર લઘુ દોરવો, આપેલી લીટીને સમાન્તર લીટી દોરવી; આગળ ગુણા કરાવેર ગુણો દોરવો (સારીતોની જરૂર ન હોય), પ્રમાણ માપથી અંતર, ઊંચાઈ અને ભૂમિતિની આકૃતિઓ (જેમ કે ઓરડા મનન વિગેરે) દોરવી.

પાઠ્યપુસ્તકો—ધીજગણિત—છગનલાલ યુનીલાલ મહેતા (મગલદાસ દરશીરામદાસ સુરત).

ભૂમિતિનાં મૂલતત્ત્વો ભાગ ૧—મીલામાઈ હુવેરમાઈ પટેલ (ચરોતર એજ્યુકેશન સોસાઈટી, આણંદ).

૭. પ્રાચીન ભાષા

૧. સંસ્કૃત—૧. ગીર્વાણભાષાપ્રવેશ-પૂર્વાર્ધ—(પાંડુરંગ વિઠ્ઠલ ઘડામે) પહેલા ૧૭ પાઠ, અથવા મર્ગોપદેશિકા (ભાદારકર) પાઠ ૧ થી ૨૦.

૨. કથામુક્તાવલી પહેલી શ્રેણીમાંથી પાંચ નાની વાતો

૩. હુમાપિતરત્નસમુદાય ૩૦ શ્લોક

૨. ફારસી—મધ્ય આરસીવાળાની પહેલી ચોપડીમાંથી ચાર પાઠ.

પદ્ય—કરીમામાંથી દશ ટુકો.

વ્યાકરણ—કાલ યનાવવા તથા એક યચન અને બહુવચનના રૂપ યનાવવાના નિયમ

વર્ષ ૫ માં

વિષયો—૧. ગૂજરાતી ૨ હિન્દુસ્તાની ૩ ઇતિહાસ ૪ ભૂગોળ ૫ અર્વાચીન ભાષા (દ્રમેજી-મરાઠી-બંગાળી-હિન્દુસ્તાની) ૬. ગણિત ૭ પ્રાચીન ભાષા-(સંસ્કૃત કે ફારસી).

૧. ગૂજરાતી

(૧) મધ્ય પાના ૧૨૫ થી ૧૫૦ વાચન, અર્થ, ધ્રુતલેખન, ભાષા શૈલી, પાત્રનું ચારિત્ર, ૬૦ નો વિચાર.

પાઠ્ય પુસ્તકો—૧. સંક્ષિપ્ત કરણધેલી (ગૂજરાત વિદ્યાપીઠ)

૨. મેવાડ પતન.

૩. બુદ્ધ અને મહાવીર (નવજીવન)

૪. બુદ્ધલીલાસારસંગ્રહ (ગૂજરાત વિદ્યાપીઠ)

પદ્ય ૬૦૦ થી ૭૦૦ લીટીઓ અર્થ માથે, કટે ૨૦૦ લીટી. લઘુ-ગુરુ તથા ગણની સમજ. સાદી અને અલ્પકારિક શાખાની સમજ, શબ્દાલ્પકાર તથા અર્થાલ્પકારનો મેદ.

પાઠ્ય પુસ્તકો—૧. પ્રેમાનંદની પ્રસાદી

૨. રણયજ્ઞ

૩. નઠાણ્યાન અથવા મામેરું—(માનુસુખરામ મહેતા)

૪. શ્રાદ્ધ

વ્યાકરણ—ગ્ર. ૨૧ થી ૩૦—ત્રિવેદીનું મળ્ય વ્યાકરણ

નિબંધ લેખન—જીવન ચરિત્ર વર્ણન

૨. હિંદુસ્તાની

પુસ્તકો—૧. ચૌથી પુસ્તક—રામદાસ ગૌડ

૨. હિંદી મિઝલ વ્યાકરણ

૩. ઇતિહાસ

૧. હિંદુસ્તાનનો—મુગલ, શીરા, મરાઠા અને યુરોપીય પ્રજાઓ—ઈ. સ. ૧૭૬૧ સુધી.

૨. ઇંગ્લાંડનો ઇતિહાસ ૭ મા હેજી સુધી (મધુસુધાનુ દેવેજી ઇતિહાસનું પુસ્તક અથવા અર્ધ કોઈ બીજું પુસ્તક)

૪. ભૂગોળ

આફ્રિકા અમેરિકા અને એશિયા.

૧. ભૂગોળ મા. ૨ જો—દિવાનજી

૫. અર્વાચીન ભાષા

ઇંગ્રેજી—૧. વાચન—પહેલાં વર્ષમાં જણાવેલી વાચનમાળાની પાંચમી ચોપડી.

૨. હતર વાચન—૪થા વર્ષમાં વાપરી હોમ તેના કરતાં ઓછા કમની.

૩. કવિતા—મુખપાઠ અને અર્થ સાથે લીટી ૧૫૦

(૧) વાચનમાળામાંથી અથવા ૪થા વર્ષમાં જણાવેલી કોઈ એક કાવ્યમાળામાંથી અથવા

(૨) Tennyson for the Young

(૩) Children's Treasury of Songs

(૪) Wadia's Gems of Poetry Book II

૪. Oral exercises અથવા પાઠમાળા ભાગ ૪

૫. Nesfield's Grammar Part II

૬. Composition—Reproduction of Stories

1 Junior Composition by Nesfield

2 Short Stories—Chambers.

૬. ગણિત

અંકગણિત—કાટલુણ આકૃતિઓનું ક્ષેત્રફલ, કાપીયું વ્યાજ, સુદત કાપવાના હિસાબ, નકોટોટો.

बीजगणित—सादां समीकरण अने तेना वूट दाखला, अनेतरण समीकरण, सादा अवयव.
पुस्तको—छगनलाल तु. महेतातु बीज गणित अगवा आद्यवर्तनी के एवी कोड बीजी
बीजगणितनी चोपडी.

भूमिति—एक बिंदु आगळना गुणा, समान्तर छीटीओपरना गुणा, एकरूप त्रिभुज,
त्रिभुजनी बाजुओ अने खुणाओनी समानता अने असमानता.

चोथा वर्पमां करेली भूमितिक रचनाओतु पुनरावर्तन—साचीती साधे.

पुस्तक—भूमितिनां मूळतरवां (चरो ए सां , आणद)

७. प्राचीन भाषा

१ सस्कृत—

(१) गोर्वाणभाषाप्रवेश—पूर्वार्ध—ले. पांडुरंग बिठ्ठल बळामे—पूरी
अथवा

मार्गोपदेशिका पूरी अने भाटारकरनी बीजी चोपडी पहिला १० पाठ

(२) कथामुक्तावली अथवा एवी ज बीजी कोड चोपडीमाथी दशथी चार वार्ता.

(३) सुभाषितरत्नसमुच्चय श्लोक ४०

२. फारसी—गद्य—भारसीवाळानी बीजी चोपडीमाथी १० पाठ

पद्य—करीमा—चोथा धोरणमां थवेल भागनी आगळ १० हुको
दुकोनो मुखपाठ.

व्याकरण—कागानु—प्रकरण १-३-अथवा एवा बीजा व्याकरणमांथी एटलो विषय,
गूजरातीमाथी फारसीवां तरजुमो—सीधा वाच्योनो.

वर्ष ६ ठुं

विषयो—१ गूजराती २. हिंदुस्तानी ३ इतिहास ४. भूगोल ५. अर्वाचीन भाषा ६. गणित
७ प्राचीन भाषा—सस्कृत के फारसी ८. उद्योगरूढ्या

१. गूजराती

गद्य—पा. १५० वी २०० वाचन, अर्थ, श्रुतलेखन, सादी टीका, चर्चा.

भंजुर करेलां पाठ्य पुस्तको—

१. राइनो पर्वत (६हो अक वाद)

२ हिमालयनो प्रवास तथा उत्तराराटनी यात्रा—नवजीवन प्रकाशन मंदिर.

३. वीरमती नाटक—नवलराम

४. मुक्तधारा करसनदास भाणिकनो अनुवाद

५ जोन ओफ आर्क—सस्तु साहित्य

६. सुकर टी. बोर्किंग्टन—,, ,,

પદ્ય—લીટી ૬૦૦ થી ૭૦૦ અર્થ ૨૦૦ લીટી કઠે, પ્રચલિત છદો અને સાદા
અલંકારની પાસઘ

પાઠ્ય પુસ્તકો—૧. નઠ્ઠાચાન ૨. કાવ્યમાધુર્ય ૩. કવિતા પ્રવેશ ૪ સાહિત્ય રત્ન
૫. પદ્ય સમ્રઢ (અજારિયા)
(આ પુસ્તકોમાથી શાઢ્ઢાના આચાર્યની મનુરીથી શીઢવવાનો માગ
પસદ કરવો.)

૬. દલપતરામનુ પિંગઢ

ઢ્યારણક—પુઢ. ત્રિવેદી કૃત મધ્યમ ઢ્યાકરણ " " " "

સાહિત્ય—ઇતિહાસ

૧. કાવ્ય માધુર્યની પ્રસ્તાવના

૨. સાહિત્ય રત્નની પ્રસ્તાવના

નિયંધ ઢેપન—ચર્ચાત્મક

૨. હિંદુસ્તાની

૧. રામદામ ગોઢ કૃત પાંચમુપુસ્તક

૨. હિન્દી મિઢલ ઢ્યાકરણ

૩. ઇતિહાસ

૧. હિંદુસ્તાન —મરાઠા શીઢ અને અગ્રેઢ

૬. સ. ૧૭૬૧ થી મ૦ ગાઢીને ઢેલમા પૂર્યા ત્યાં મુધી

૨. ઇંગ્ઢાંઢ—૭ મા હેન્રિથી ઑન રાણી મુધી. (૬. સ. ૧૭૨૪)

૪. મૂગોઢ

૧. પ્રાકૃતિક ૨. ઢ્યાપારી.

નોધ—શિક્ષકે ં વિપયની તૈયારી કરી ઢેવી.

૫. અર્વાચીન માપા

ઇંગ્રેઢી.

૧. વાચન પુસ્તક ૬ ઠું અથવા

School Selections from Modern Prose—E. Smith. (K &
J. Cooper & Co., Bombay)

અથવા

Prose Selections from Scott. (K. & J. Cooper & Co.,
Bombay.)

૨. રત્ન વાચન—પાંચમા વર્ષથી આગળ અથવા
 Stories Retold to Indian Students
 (Oxford University Press) માંથી एक.

૩. કવિતા—મુગપાઠ ૧૫૦ લીટી—અર્થ, તરજુમો—ગદ્યાનુવાદ (પંરામેત્ર) માથે.

પુસ્તકો—Horatius—Macaulay—(બે આનાવાઢી)

Lake Regillus, Selections from Idylls of the King અથવા
 ૫ મા ધોરણથી આગળની કાવ્યમાત્રા.

૪. Composition—Simple Description, Essays, Letter Writing.

૬. ગણિત

અંકગણિત—લેન-શેર, ક્ષેત્રફલ, ઘટ્ટફલ, ઘનફલ, દેશી નામુ પૂઠ.

વીજ ગણિત—આગળના અવયવો, દૃઢમાજરુ, લુપ્તમ સાધારણ માજ્ય, અપૂર્ણરુ, અનેક વર્ણ સમીકરણ—અને તે ઉપરના ફૂટ દારાલ્લ, આલેખ, વિંદુઓ રૂપકાવવાનુ, દ્વિવર્ણ સમી-કરણ છોડવાનું.

ભૂમિતિ—પહેલો સ્કન્ધ પૂરો, વીજો સ્કન્ધ-ચતુર્લના સ્પર્શરુ અને સક્રિય ચતુષ્કોણ મુઘીના સિદ્ધાન્તો; સિદ્ધાન્ત ઉપર સાદા દાગમ્લઓ તથા ત્યાં મુઘીમાં આવતી રચનાઓ સાથે.

૭. પ્રાચીન ભાષા

૧ સંસ્કૃત—(૧) ગીર્વાણભાષાપ્રવેશ—ઉત્તરાર્ધ—ડે. પાંદરમ વિટુલ વચ્ચમે અથવા
 માંડારકર વીજુ પુસ્તક પૂઠ

(૨) ગદ્યપદ્ય માલ્લા (જોગલેર) અથવા લેલે વાચનમાલ્લા માગ ૨.

(૩) શ્લોકો આસરે ૫૦.

ફારસી—ગદ્ય આરસીવાઢાની ત્રીજી ચોપડી—૧૫ વાર્તા અથવા વીજી કોડ ચોપડી-માંથી ૧૫ વાર્તા.

પદ્ય—બોસ્તાન.

વ્યાકરણ—કાંગા. ૧-૫ પ્રકરણ અથવા એવુ વીજું કોડ વ્યાકરણ, ગૂજરાતીમાંથી ફારસીનો તરજુમો

૮. ઉદ્યોગકલ્પા

ગણિત અને પ્રાચીન ભાષાને વદલે નીચેમાંથી एक

(૧) ઘણાટ, (૨) મુચારકામ, (૩) કૃષિ, (૪) શીવણકામ, (૫) વાણિજ્ય, (૬) સગીત, (૭) આલેખન, (૮) વ્યાયામ

અભ્યાસક્રમ—વિનીત પરીશાનો ઉદ્યોગોને લગતો અભ્યાસક્રમ તે વર્ષનો છે; તેમાંથી ઘટતો માગ આ ધોરણમાં કરવો.

વર્ષ ૭ મું,

વિનિત પરીક્ષાનો અભ્યાસક્રમ

વિનિત પરીક્ષા નીચેના વિષયોમાં લેવામાં આવશે.

- ૧ ગુજરાતી—ભાષાન્તર માટે હિન્દુસ્તાની ફકરા અથવા સાથે (પ્રશ્નપત્ર ૧૦૦ ગુણનું ૩ કલાકનું) ૫ અને ૬ ને બદલે નીચેનામાંથી
- ૨ અર્વાચીન ભાષા—મરાઠી, બંગાળી ગમે તે એક. (દરેકમાં ૩૨૫ ગુણ)
- હિન્દુસ્તાની અથવા હિન્દી (,,) (૧) કાંતણ, પીંજણ, બળાટ અને રંગાટ.
- ૩ ઇતિહાસ— (,,)
- ૪ હિન્દી રાજવ્યવસ્થા અને રાષ્ટ્રીય મહાસભાનું (૨) સુચારકામ. ,
બંધારણ (૧ પ્રશ્નપત્ર ૫૦ ગુણનું ૨ કલાકનું) (૩) કૃષિ.
- ૫ ગણિત—અંકગણિત, બીજગણિત, અને (૪) શીવણકામ.
ભૂમિતિ દરેકનું ૧ પ્રશ્નપત્ર ૭૫ ગુણનું (૫) વ્યાપાર અને હિન્દી અને હિન્દી
બે કલાકનું કુલ ગુણ ૨૨૫) નામાના શિક્ષાન્તો—
- ૬ પ્રાચીન ભાષા—સંસ્કૃત, અરબી અથવા (૬) સંગીત. ,
ફારસી (૧ પ્રશ્નપત્ર ૧૦૦ ગુણનું ૩ કલાકનું) (૭) આલેક્ષન
(૮) ધ્યાયામ

ગુજરાતી તથા અર્વાચીન ભાષા માટે પ્રતિ વર્ષ પાઠ્ય-પુસ્તકો નીમવામાં આવશે.

ઔદ્યોગિક પરીક્ષાઓ લેખિત અને પ્રત્યક્ષ લેવાશે, કદાચ મૌખિક પણ લેવાય.

પરીક્ષાની પ્રાવેશિક ફી રૂ. (૧૦) છે.

પરીક્ષાઓ દરેક વિષયમાં ગુજરાતીમાં જ લેવાશે, મિલાય કે ગણિત અને બાણિજ્ય જે હિન્દીમાં પણ આપવાની છૂટ રહેશે.

વિનિત પરીક્ષામાં ઉત્તરણ થવા માટે ભાષાના વિષયોમાં ૩૦ ટકા અને બીજા વિષયોમાં ૨૫ ટકા ગુણ મેળવવા જોઈએ.

બાણિજ્ય પરીક્ષામાં “વ્યાપારનો મૂલતત્ત્વો” ના (૧૦૦ ગુણના) પ્રશ્નપત્રમાં ૩૦ ટકા અને બીજા ત્રણ (૩૨૫ ગુણના) પ્રશ્ન પત્રોમાં ૨૫ ટકા ગુણ મેળવવા જોઈએ. આ વિષય પસંદ કરનારે અર્વાચીન ભાષા તરીકે હિન્દી જ લેવી જોઈએ.

બીજા ઉદ્યોગોમાં લેણી (અથવા મૌખિક મૂલ્યોને) ૧૦૦ ગુણનો પ્રશ્નપત્ર રાતવામાં આવશે અને તેમાં ૩૦ ટકા ગુણ મેળવવા જોઈશે. પ્રત્યક્ષ અથવા પ્રયોગાત્મક પરીક્ષા ૨૨૫ ગુણની યશે, અને તેમાં ૨૫ ટકા ગુણ મેળવવા જોઈશે.

બાણિજ્યમાં અને ઉદ્યોગોની પ્રયોગાત્મક પરીક્ષામાં સારી રીતે કસોટી કરીને ગુણ મુકવા પરીક્ષકોને સૂચવવામાં આવશે.

† આ અભ્યાસક્રમ જુદો ત્રણ આનાની કિંમતે મળી જાય.

અધ્યાસક્રમ અને પાઠ્ય પુસ્તકો

વિષય ૧ છો ગુજરાતી

મ. ૧૯૮૦-૮૧ માટે પાઠ્ય-પુસ્તકો.

ગુજરાતી—દિ. વા. અવાલલ સારુલાલનાં માપણો (શ્રી. વ. ક. ઠાકોરની પ્રસ્તાવના છોડીને)

મધ્યમ નાટક—શ્રી. કે. હ. ધ્રુવ.

રણયજ્ઞ—પ્રેમાનંદ.

કાવ્ય સમુચ્ચય ભાગ ૧ છો—સંપાદક શ્રી. પાઠક—માંવી નીચેનાં કાવ્યોની પદ્યદર્શી:—

(મોહનાથ સારાભાઈ) સ્તુતિ, (દલપતરામ) ગુજરાતીનો વકીલ, સાચેલુ મજાએ તો હુ જાણુ, અન્યત્ર તો એક વાકુ, જુની રીત, ધીરે ધીરે સુધારાનો સાર; (નર્મદાશકર) સૌ ચલો જીતવા જગ, ના હુલુ, (મીમરાવ) મારત દર્શન, (દ. હ. ધ્રુવ) રાંદ્ર વર્ષાવર્ણન, યુદ્ધના સાવળી, કેસરીઆં; (નવલરામ) વમતવર્ણન; (રાન્ત) મ્હેમાનોને, શ્લાઘાને ઉપદેશ; (મણિલાલ) પાછલી રાત, રણભૂમિ; (કલાપી) વાજપુરને, ગ્રામ્ય માતા, વનમાં એક પ્રભાત, વીણાનો મૃગ; (મલયારી) ચોલ્યુ પાલો, ગુજરાતનુ ભાવી ગારવ, (અનવર) જાગો જાગો પ્રેમો સ્નેહો, કાયા તારી શાથી ઘડલાણી, (કેશવલાલ મદ) તારનુ તુલુ, (સાં. સુમતિ) સિંધુને; (નરસિંહરાવ) સહસ્રલિંગ તલાય, ચંદા; (મ્હાનાલાલ) કવિ દલપતરામને, વીરની વિદાય; (સરદાર) ગુણવતી ગુજરાત, ગુજરાતનો યજ્ઞકુન્દ, કવિ નર્મદનુ મદિર, રમ્ય રજની, દમણગામાં વિહાર, (વોદાદકર) સૌરાષ્ટ્ર, ગ્રામ્ય જીવન, ઉપા; (વ. ક. ઠાકોર) પેતી, અસલનેરનાં નૂર; (શેલતરામ) સમુદ્રવર્ણન; (લલિત) જન્મભૂમિનુ જય મગલ, (મગનભાઈ) કાલ; (ફરીમ મહમ્મદ) અક્ષાન, (આવસરથી) શિશરિન્, મરિતા; અને (અજ્ઞાત) પ્રાર્થના.

વ્યાકરણ—શ્રી ત્રિવેદીના મધ્ય વ્યાકરણ જેટલુ.

વિષય ૨ જો અર્વાચીન ભાષા.

મ. ૧૯૮૦-૮૧ માટે પાઠ્ય-પુસ્તકો.

{ ૧ } **ઇંગ્રેજી પદ્ય**—The Coming of Arthur,

The Passing of Arthur,

Poetical Selections for the Vinita Examination

માંવી નીચેના કાવ્યો: વર્ગાંક ૫, ૯, ૧૩, ૧૪, ૧૭, ૧૮, ૨૧, ૨૩, ૨૮, ૨૫, ૨૬, ૨૯, ૩૨, ૩૪, ૩૬ અને ૩૮.

મધ્ય—૧. Fables and Legends of Tolstoy (Ganesh and Co.)

માંવી નીચેની વાર્તાઓ :—

How much land does a man need;
The Story of Ivan the Fool;
Where Love is there God is;
If you neglect the little Fire.

૨. Irving's Sketch-Book માંથી નોંધેલા નિવંધો :—

Author's account of himself; the Voyage; Roscoe; the Wife; Rip Van Winkle; English Writers; Rural life in England; the Broken-heart; the Art of Book-making; a Royal Poet; the Country Church the Widow and her Son; અને a Study in London.

(૧) બંગાળી ગદ્ય (૧) પાઠ સવચ. શ્રી રવીન્દ્રનાથ ઠાકુર

પદ્ય (૧) શાલ્મીકીર પ્રતિભા શ્રી રવીન્દ્રનાથ ઠાકુર

વ્યાકરણ સરલ શાલા વ્યાકરણ-ઇન્ડીઅન પબ્લીશીંગ હાઉસ, કલકત્તા.

() હિંદુસ્તાની—

હિંદી-ગદ્ય (૧) ગુરુ ગોવિંદસિંહ—લે. વેળીપ્રસાદ (મનોરજન પુસ્તકમાલા, કાશી-નગરી પ્રચારિણી સમા.)

(૨) હિંદી કી પૌંચવી પોથી—રામદાસ ગોટ—(હિંદી પુસ્તક એજન્સી, ૨૨૬ હૅરિસન રોડ, ફલરુતા)

પદ્ય—(૧) મૌર્ય વિજય—લે. મિયારામચારણ ગુપ્ત (સાહિત્ય મંડન, નિરગૌન જિ કાશી.)

(૨) સક્ષિત રામાયણ—(ઇન્ડિયા પ્રેસ, અલ્હાબાદ) મેં સે અયોધ્યા કાળક દો. ૧૭૪ મેં કાળક કે અન્ત તક (પક્ષિ ૧૬૪, પૃ. ૧૩૮ સે ૧૪૫); તથા પ્રસ્તાવના મેં સે શુલમીદાસજી કે જીવનચરિત્ર કી મુરચ ઘટનાયે (પૃ. ૧૨ સે ૫૧) કાલનિર્ણય આદિ કી ક્રિષ્ણ ચર્ચા છોડકર કે.

(સર્વે હિન્દી પુસ્તકોં ગાંધી પુસ્તક મંડાર, કાલયાદેવી, મુમડેમાંથી ઘણુ કરીને મલ્લશે)

વ્યાકરણ—હિંદી મિડલ વ્યાકરણ.

ઉર્દુ—મુન્તાએ ઘાતે ઉર્દુ (ગૂજરાત વિદ્યાપીઠ)

વ્યાકરણ—સરલ.

મરાઠી—ગદ્ય ૧. ગોવિન્દાચી ગોષ્ઠ (શિ. મ. પરાંત્રપે)

૨. ટેરેન્સ મેંતિસ્વીની (ના. વિ. વડકે)

પદ્ય શાલ નવનીત (રાષ્ટ્રીય શાલા, સામગાંવ-વિરાર)

વ્યાકરણ—જોશીકૃત લઘુ વ્યાકરણ.

(આ પુસ્તકો પરચુરે પુરાણિકની કુ., વિ. વિ. ટૅન્ક રોડ, મુમડેમાંથી મળશે.)

વિષય ૩ જો હિતિહાસ

૧. હિંદુસ્તાનનો—મોગલ, મરાઠા અને બ્રિટિશ સમયનો ઈ. મ. ૧૮૨૦ મુદ્દીનો.

૨. ઇંગ્લાંડનો—ઈ. સ. ૧૪૮૫થી ૧૯૧૪ મુદ્દીનો.

હિંદમાં બ્રિટિશ સરકારનું રાજતંત્ર અને હિંદી મહાત્માનું ધંધારણ.

- (૧) ઐતિહાસિક દર્શન:—વપનીની શરૂઆત, વેપારમાર્ગી રાજ્ય, અને રાજ્યને લીધે રાજ્યવધારણને લગતા કાયદા—૧૭૭૩, ૧૭૮૪, ૧૭૯૩, ૧૮૧૩, ૧૮૨૩, ૧૮૫૩, ૧૮૫૮, ૧૮૬૧, ૧૮૯૧, ૧૯૦૧, ૧૯૨૦ના મોટા ફેરફારો નીંધી ટુંકમાં દર્શન કરાવયું.
- (૨) હિંદી ષજીર અને તેની સમાનો ટુક ઇતિહાસ અને હાલનું વધારણ (વ્યાવહારિક દૃષ્ટિએ)
- (૩) ષજી સરકાર અને તેની કાર્યવાહી સમાનો ટુક ઇતિહાસ: હાલની સ્થિતિ, સત્તા તથા ફરજો સાથે.
- (૪) પ્રાન્તિક સરકારનો ટુક ઇતિહાસ હાલની સ્થિતિ તથા ફરજો સાથે.
- (૫) જિલ્લા સરકાર—સત્તા તથા ફરજો—તાલુકો અને ગ્રામ્ય સ્વરાજ
- (૬) સ્થાનિક સ્વરાજ —ટુક અહેવાલ તથા હાલની સ્થિતિ.
- (૭) અમીન મહેસુલ.
- (૮) જાહેર સહીસલામતી (હાનર, પોલીસ, છુપી પોલીસ તથા જેલ)
- (૯) ન્યાય અને અન્ય પ્રજોત્તિકારક કામો (કેલવણી, વૈદ્યક અને આરોગ્ય, ટુકાલ-શમન, રેલ્વે ઇરીગેશન, જાહેર બાંધકામ.)
- (૧૦) નાણાંસાત્રુ—ટુંક ઇતિહાસ—હાલની વર્ગીની અને ષજેટ.
- (૧૧) ધારાસભા—ટુક ઇતિહાસ—હાલનું વધારણ (વ્યાવહારીક દૃષ્ટિએ.)
- (૧૨) હિંદી મહાત્માનું હાલનું વધારણ ટુક ઇતિહાસ સાથે
- (૧૩) વેસ્ટી રાજ્યો
- (૧૪) બ્રીટીશ સંસ્થાનોમાં ભારતવાસીઓ અને તેમના હક.

વિષય ૫ મો ગણિત

અંકગણિત

૧૬ પ્રશ્નપત્ર—(૨ કલાક)—૭૫ ગુણ

ત્રિરાશિ, ચતુરાશિ, સાધારણ અને દશાંશ અપૂર્ણાંક (આવર્ત દ. અ. સિવાયના) અને તેમના ગુણાકાર ભાગાકારની ટુકની રીત, પ્રમાણ, મીટર પદ્ધતિ, સાદુ, વ્યાજ, તુર્તર્કિમત, લોન, શેર, નફોતોટો કાટબ્જી, ચતુષ્કોણ, વર્તુલ, તથા નબ્બાકાર પદાર્થોનાં પૃષ્ઠફલ, ઘનફલ.

બૈજિક ચિહ્ન અને પદ્ધતિઓ વાપરવા દેવામાં આવશે.

ક્રિષ્ટ અને લઘાણવાળી રીતોના દાખલા આપવામાં આવશે નહિ .

ઘીજગણિત

૧૧૬ પાનાવાળું (૨ કલાક)—૭૫ ગુણ

પ્રાથમિક રીતો, સહેલા અવયવો, ગુરુત્તમ માધારણ અવયવ અને સુષુત્તમ સાધારણ અવયવો (અને સહેલાં અવયવોકરણ દ્વારા કાટી શકાય તેવા), સાદા અપૂર્ણાંકો, શુદ્ધ એકવર્ણ અને દ્વિવર્ણ સમીકરણો (વાર્ષિક ઉપગુણ વિનાના), અવયવોકરણ દ્વારા સહેલાં ઔક્રિક $\frac{1}{x}$ વર્ગસમીકરણો, ઉપરોક્ત સમીકરણો ઉપર કૂટ દાખલાઓ, વર્ગમૂલ, વિંદુઓના અને મુરેલાઓના આલેખન માટે આલેખપત્રનો ઉપયોગ, આલેખ દ્વારા શુદ્ધ અનેકવર્ણ સમીકરણોનો ઉકેલ, ઔક્રિકશાસ્ત્રના આલેખ*

ભૂમિતિ

૧૧૬ પાનાવાળું—(૨ કલાક)—૭૫ ગુણ.

પ્રાયોગિક ભૂમિતિ:—ક. વિભાગમાં બતાવેલી રચનાઓ તથા જરૂર હોય ત્યાં દાખલાના સ્વરૂપમાં તેમના સાદા વિકાસ ઉપર પ્રશ્નો પૂછવામાં આવશે. વિદ્યાર્થી પાસે નીચેનાં સાહિત્યો હોવાં જોઈએ—ઇન્ચ, દશાંશઇન્ચ, સેન્ટીમીટર અને મીલીમીટરના માપની પટ્ટી, કાટહુણિયુ, કોણમાપક, પરિકર (કમ્પાસ) અને સચ્ચત પેન્સીલ. ચર્ચા આકૃતિઓ માપસર દોરવી જોઈએ.

તાત્વિક ભૂમિતિ:—ખ. વિભાગમાં બતાવેલાં સિદ્ધાન્તો. તે પર પ્રશ્નો. સહેલાં દાખલાઓ અને ઔક્રિકાં ઉદાહરણો ઉપર પ્રશ્નો પૂછવામાં આવશે. વિષયના વ્યવસ્થિત નિરૂપણના અગ્રણ્ય હોય એવી કોઈપણ ઉપપત્તિ સ્વીકારવામાં આવશે. ય. વિભાગમાં બતાવેલો ક્રમ એ જ વિષયના નિરૂપણનો ક્રમ હોય એવો આગ્રહ નથી.

સહેલાઈથી સમજી શકાય તેવાં સંક્ષેપ ચિત્રો વાપરવાની ભલામણ કરવામાં આવે છે.

ક વિભાગ

કોણ, મુરેલા અને ચતુર્થાંશના ચાપ (arc) નું દ્વિભાગન
મુરેલા પર લઘુની રચના.

આપેલા કોણ બરાબર કોણની રચના.

આપેલી મુરેલાને સમાંતર મુરેલાની રચના.

પુરતા પક્ષ (data) પરથી સહેલાં ત્રિકોણરચના.

મુરેલાના ગમે તેટલા સરખા ભાગ પાડવાની રચના.

ચતુર્થાંશ સ્પર્શક (tangent) ની રચના.

આપેલા ચતુર્થાંશને અંતર્ગત અથવા પરિગત ૩, ૪, ૬, ૮ બાજુની નિયમિત આકૃતિઓની રચના.

ત્રિકોણ અને ચોરસને અંતર્ગત અથવા પરિગત ચતુર્થાંશની રચના

આપેલી મુરેલા ઉપર આપેલો મુળો આંતરાય એવા ચતુર્થાંશ સહની રચના.

× Not involving literal coefficients † Arithmetical

* આ વિષય નવીન છે,

સ્વ વિભાગ

ત્રિદુ આગળનો કોણ

જો એક મુરેલા પર બીજી મુરેલા પડે તો તેથી થતા બે કોણનો સરવાળો બે મૂલકોણની બરાબર છે. અને તેનો પ્રતિસિદ્ધાંત.

જો બે મુરેલાઓ પરસ્પર છેદે તો અભિકોણ સરસા થાય.

સમાંતર મુરેલાઓ

જો એક મુરેલા બીજી બે મુરેલાને છેદે અને જો (૧) યુગ્મકોણ સરસા હોય, અથવા જો (૨) અનુકોણ સરસા હોય, અથવા જો (૩) છેદક રેખાની એક બાજુના અંતઃકોણનો સરવાળો બે મૂલકોણની બરાબર હોય તો તે બે મુરેલા સમાંતર હોવી જોઈએ; અને તેનો પ્રતિસિદ્ધાંત.

એક જ મુરેલાને સમાંતર એવી મુરેલાઓ પરસ્પર સમાંતર હોય.

ત્રિકોણ અને સુરેખ આકૃતિઓ

ત્રિકોણના કોણોનો સરવાળો બે મૂલકોણની બરાબર છે.

જો ડમ્પતોદર બહુકોણના મુજ નમણ લઘાવીએ તો તેથી રીતે ઉપજેલા કોણોનો સરવાળો ચાર મૂલકોણ બરાબર છે.

જો એક ત્રિકોણના બે મુજ અનુક્રમે બીજા ત્રિકોણના બે મુજની બરાબર હોય, અને જો આ મુજના અંતર્ગત કોણ પણ સરસા હોય, તો તે બે ત્રિકોણ એકરૂપ છે.

જો એક ત્રિકોણના બે કોણ અનુક્રમે બીજા ત્રિકોણના બે કોણની બરાબર હોય અને જો એક ત્રિકોણનો એક મુજ બીજા ત્રિકોણના અનુવર્તી મુજની બરાબર હોય, તો તે બે ત્રિકોણ એકરૂપ છે.

જો ત્રિકોણના બે મુજ સમાન હોય તો સમાન મુજની સામેના કોણ પણ સમાન હોય; અને તેનો પ્રતિસિદ્ધાંત.

જો એક ત્રિકોણના મુજ અનુક્રમે બીજા ત્રિકોણના મુજ બરાબર હોય, તો તે બે ત્રિકોણ એકરૂપ છે.

જો બે મૂલકોણ ત્રિકોણના કર્ણ સરસા હોય, અને એક ત્રિકોણનો એક મુજ બીજા ત્રિકોણના એક મુજની બરાબર હોય, તો તે બે ત્રિકોણ એકરૂપ થશે.

જો ત્રિકોણના બે મુજ અસમાન હોય તો મોટા મુજની સામેનો કોણ મોટો હોય; અને તેનો પ્રતિસિદ્ધાંત.

આપેલા ત્રિદુથી આપેલી મુરેલા યુધી દોરેલી સર્વ મુરેલાઓમાં લઘુ સાર્થી ટુકી છે.

સમાંતર ચતુષ્કોણના સામસામેના મુજ અને કોણ સમાન છે, પ્રત્યેક વિકર્ણ ચતુષ્કોણને દુભાગે છે અને એને વિકર્ણ પરસ્પર દુભાગે છે.

જો કોઈ સુરેલા ણ અથવા વધારે સમાંતર સુરેલાઓને છેદે અને જો તેથી ઉપજતા અંતરાલ સમાન હોય તો તે સમાંતર સુરેલાઓને છેદનાર બીજી કોઈપણ સુરેલાથી ઉપજતા અંતરાલો પણ સમાન થશે.

ક્ષેત્રફલ

એક જ અથવા સમાન આધાર અને સમાન ઉચાઈવાળા સમાંતર ચતુષ્કોણોનું ક્ષેત્રફલ સમાન છે.

એક જ અથવા સમાન આધાર અને સમાન ઉચાઈવાળા ત્રિકોણનું ક્ષેત્રફલ સમાન છે.

એક જ અથવા સમાન આધાર પરના સમક્ષેત્ર ત્રિકોણની ઉચાઈ સમાન છે.

ત્રિકોણના બે ભુજ વચ્ચેનો કોણ લઘુ મૂલ અથવા શુરુ હોય, તે પ્રમાણે અનુક્રમે તે બે ભુજ પરના વર્ગોનો સરવાલો ત્રીજા ભુજ પરના વર્ગ કરતાં મોટો, સમાન અથવા ન્હાનો હોય ત્યાં અસમાનતા હોય ત્યાં બે ભુજમાંથી એક, અને તેના ઉપર બીજા ભુજનો પ્રક્ષેપ-આ બે વધે થતા આયાત જેટલું અસમાનતાનું અંતર હોય.

કોઈપણ ત્રિકોણની બે યાજી પરના વર્ગોનો સરવાલો અર્ધો આધાર અને આધારને છેદતી મધ્યગા એ બે વર્ગોના સરવાલાથી ઘમળો છે.

નિધાન

બે અલલ બિંદુઓને સમાંતર એવા કોઈ ત્રીજા બિંદુનું નિધાન અલલ બિંદુઓને જોડનાર સુરેલાની લઘુ દ્વિભાજક છે.

બે પરસ્પર છેદતી સુરેલાથી સમાંતર એવા કોઈ બિંદુનું નિધાન તે બે સુરેલાથી થતા ચાર કોણને દુભાગનાર બે સુરેલાઓ છે.

વર્તુલ

વ્યાસ નહિ એવી કોઈ પણ જીવાની દ્વિભાજક સુરેલા કેન્દ્રમાંથી દોરી હોય તો તે જીવાને લઘુ યાજ; પ્રતિસિદ્ધાંતે, કેન્દ્રમાંથી દોરેલી જીવા પરનો સઘ જીવાને દુભાગે.

એક સુરેલા પર ન આવે એવાં ણ બિંદુમાંથી પસાર થનાર એક, અને એક જ વર્તુલ દોરી શકાય.

સમાન (અથવા એક જ) વર્તુલમાં—(૧) જો બે ચાપ કેન્દ્ર આગલ સરેલા કોણ આંતરે તો તે બે ચાપ સમાન છે,

(૨) પ્રતિસિદ્ધાંતે જો બે ચાપ સમાન હોય તો તે કેન્દ્ર આગલ સરેલા કોણ આંતરે.

સમાન (અથવા એક જ) વર્તુલમાં—(૧) જો બે જીવા સમાન હોય તો તેના ચાપ પણ સમાન હોય.

(૨) પ્રતિસિદ્ધાંતે જો બે ચાપ સમાન હોય તો તેમની જીવા પણ સમાન હોય.

સમાન જીવાઓ કેન્દ્રથી સમાંતરે હોય અને; અને તેનો પ્રતિસિદ્ધાંત.

વર્તુલના કોઈ પણ બિંદુ આગલનો સ્પર્શક અને તે બિંદુમાંથી ણના સઘ હોય.

જો કોઈ ચઢારના બિંદુથી વર્તુલને બે સ્પર્શકો દોરવામાં આવે, તો

(૧) તે બે સ્પર્શકો સમાન થાય.

(૨) તેઓ કેન્દ્ર આગળ સમાન કોણ આંતરે,

(૩) આવેલા બિંદુને કેન્દ્ર સાથે જોડનાર મુરેલા સાથે તેઓ સમાન કોણ કરે,

જો બે વર્તુલો સ્પર્શે તો સ્પર્શબિંદુ કેન્દ્રમાંથી જતી મુરેલા પર હોય.

વર્તુલનો ચાપ શેષ પરિધિના કોઈ પણ બિંદુ આગળ જે કોણ આંતરે તેના કરતાં ઘમંગો કોણ કેન્દ્ર આગળ આંતરે.

એક જ વૃત્તસંદ પરના કોણ સમાન છે. અને જો બે બિંદુને જોડનાર મુરેલા પોતાની એક જ યાજુ પરના કોઈ બે બિંદુ આગળ સરખા કોણ આંતરે તો તે ચાર બિંદુઓ ચક્રીય છે.

વૃત્તાર્ધ પરના કોણ મૂલકોણ છે વૃત્તાર્ધ કરતા મોટા ચાપ પરના કોણ શુદ્ધકોણ અને વૃત્તાર્ધ કરતાં ન્હાના ચાપ પરના કોણ લઘુકોણ છે.

ચક્રીય ચતુષ્કોણ સામસામેના કોણોનો સરવાલો મૂલકોણ છે; અને તેનો પ્રતિસિદ્ધાંત.

જો કોઈ મુરેલા વર્તુલને સ્પર્શે અને જો સ્પર્શ બિંદુમાંથી કોઈ પણ જીવા દોરવામાં આવે, તો તે જીવા અને સ્પર્શક વધેનો કોણ તે જીવાથી પૂર્વાંતરવૃત્તસંદમાં આંતરેલા કોણની બરાબર છે.

જો વર્તુલની બે જીવા વર્તુલની ચઢાર અથવા અંદર પરસ્પર છેદે તો એક જીવાના સ્પર્શકો આપત્ત શીર્ષી જીવાના સંહોના આપત્ત બરાબર છે; અને તેનો પ્રતિસિદ્ધાંત.

વિષય ૬ ઠો પ્રાચીન ભાષા

સંસ્કૃત—(પ્રચલિત ધોરણ પ્રમાણે—પદ્ધતિ) માષ્ટારકરનાં બે પુસ્તકો જેટલાં નીચેનો ભાગ શાદ કરીને—પરોક્ષ ભૂતકાલ (લિટ્ Perfect Tense) ના પહેલા (ઉત્તમ) અને બીજા (મધ્યમ) પુરુષોનાં રૂપો:

નીચેનાં રૂપો માત્ર ઓલ્લસતાં આવડવાં જોઈએ; અઘટન ભૂતકાલ (લટ) Aorist આશિર્લિંગ (Benedictive), સનન્ત (Desiderative), યદન્ત (Frequentative) સહેલાં વાક્યો અને શ્લોકોનો અનુવાદ.

ફારસી અથે અરબી—શ્યાકરણ તથા અનુવાદ.

૫મા અને ૬ઠ્ઠાને વદલે ઉદ્યોગ કલાઓ

પરીક્ષા લેલી (અથવા લેવી અને મૌલિક)

૧૦૦

પ્રત્યક્ષ અથવા પ્રયોગાત્મક

૨૨૫

૧ વળાટ

૧. વળાટ માટે સ. ૧૯૮૦-૮૧ માં નીચેના અભ્યાસક્રમ પ્રમાણે પરીક્ષા લેવામાં આવશે:—

૧ પ્રથમ વર્ગ—૧૦૦ ગુણનું ૩ કલાકનું.

પાઠ્ય-પુસ્તકો—૧. ઘણાટશાહ મા. ૧ લો. કર્તા મગનલાલ શુ. ગાંધી, (નવજીવન અમદાવાદ) ૨. દેશી રંગ-કર્તા પ્રફૂલચંદ્ર રૌય. અનુવાદક : મગનલાલ ગાંધી, (નવજીવન અમદાવાદ).

પ્રત્યક્ષ ક્રિયા—૨૨૫ ગુણ

૧ કાંતણ—૬, ૧, ૧૨, ૧૬ અને ૨૦ આંકનું સૂતર એક એક તોલો સરસી રીતે ચઢદાર અને રંછી ચગરનું ઓછામાં ઓછું કલાકના ૨૦૦ ચારની શરૂઆતે કાંતવું. (ઉત્તમ શરૂઆત કલાકની ૩૫૦ ચાર)

૨ પીંજણ—ઓછામાં ઓછું કલાકના ૫ તોલા પીંજી પૂણી ચનાચવી (ઉત્તમ શરૂઆત કલાકે ૧૦ તોલા) (મધ્યમ પીંજણ)

૩ પીલાઈ—કપાસ જુદો તથા પીલબો—ઓછામાં ઓછું કલાકનો ૦.૧૧ ચેર (ઉત્તમ શરૂઆત કલાકે ૨ ચેર)

૪ ઘણાટ—(૧) ૩૦ ઇંચ પનાનું ઓછામાં ઓછું કલાકે ૦.૧ ચાર (સારી શરૂઆત કલાકે ૦.૧૧ ચાર) (ગુણ આપવામાં શરૂઆત સુષ્ટતા પર વિશેષ ધ્યાન આપવામાં આવે)

(૨) તરાહનું ઘણાટ—જિન, ચેવહું જિન, રહેરમાન, હીરામાન, મધપુડામાન (ત્રણ અને પાંચ રાચની)

(૩) રંગ—દિલી રંગના પુસ્તક પ્રમાણે,

૫ સમારકામ—માઝ ચનાચવી, સાડી પહેરાચવી, તાંત ચડાચવી, રાચ કરચી, તાળ કરચી, ત્રાક મુધારચી इत्यादि.

(૨) સુધારકામ

ધિપયો—જુદાં જુદાં કામો માટે ચાપરવા યોગ્ય લાકડાનું જ્ઞાન.

સુધારી ગણિત—ઉદા. લાકડાનું ઘનમાપ, સિમનના દાખલા ચગેરે

કારીગરીની પરીક્ષા

ત્રણ કલાકમાં તૈયાર કરી શકાય એવો કોઈ ચાપરવા જેવી કે પેદાં; ચાંકડો (સ્ક્રાફ), કલમવાન, પોંકી ચગેરે પોલિશ માટે તૈયાર થાય એવું ચનાચવા આપવામાં આવે; અને જુદી પરીક્ષામાં નીચેની ધાનનો ઉપર ધ્યાન આપવામાં આવે:—

૧. ચાંસલાનું કામ—લાકડાને ચાંસલાથી ઢોરે માગિને ચાંધુ કરવું, ચાંધું મોઢ કરવું, ચડતું ઉતરતું મોઢ કરવું इत्यादि

૨. ઢોરો મારવો—

૩. રંધાનું કામ—રંધાવડે માઢ અને ચીધું કરવું, ચાંચો ચાડવો, ચાગરની (Convex) મોઢાઈ કરવી, અન્દરની (Concave) મોઢાઈ કરવી; જુદાં જુદાં જાળના ચા ચનાચતા આપવા

૪. ચાપરવા ચલાવનાં આનંદો—કેવા લાકડાં માટે જેવી ચાપરવા ચલાવનાં તેનું જ્ઞાન; અમુક લાકડાં ચાપરવા કડે ચાપરવા પગલું કરવી તેની ચમત્ત, ચામત્તો ચાપરવા ચગેરે

૫. છિદ્રરામ—ચરમા અને કારદી વચ્ચે—ગીધા છિદ્ર પાડવા, ચરમો વચ્ચેની ગુફામાં ૬૦
૬. ગુળીઓ અને વરગીનું રામ—ગુળીઓનો પ્રયોગ, વરગી વડે છિદ્ર અને ચૂંટ પાટી લાસ્ટા જોડવા અને ચોટા બેમાડવા
૭. લીલા મારવા—માથાવાગ અને માથા વચ્ચેના માથા વચ્ચેના ગીધા પાળીઆ જોડવા રજૂ બેમાડવા, ૬૦

(૩) કૃષિ

જમીન

૧. જમીનના પ્રારંભ (પ્રયોગસદ્)
૨. જમીનની ઘનતાનું ચરમી, ઠંડી, અને વિજઝી-પથોનું કુલ્લું અને ચીરાણ પાળી—
(૧) વહેતું પાળી, (૨) વધીઆર પાળી—ચરમ, ચરમના ડુગર હવા, કારક, ધુમસ, છુપા, કાંટ વગેરે જુદા જુદા પ્રકારની વનસ્પતિ જમીનના જીવડા
૩. જમીનના પ્રાકૃતિક ધર્મો જમીનના કે ખાર ચાકાશ (structure) કુમાર અથવા ચરમ પથ (texture) છિદ્રાણુપથ પાળી રાગવાની શક્તિ—(saturation) વશાન ધર્મ—(સપ્રયોગ) ડાળતાશોષણ—મીનાશ રંગ કુલ્લું અને વધીઆર છાર શોષતા હવામાની મીનાશ ચૂમવાનો ગુણ
૪. ઉપલા ધર્મોની પાક અને જમીન ઉપર થતી અસર અને તેમાં પાકને અનુરૂપ ઘટતા ફેરફાર કરવાના ઉપાય
૫. છોડને ઉપયોગી મુદ્દા ઘટકો—જાડાજન, ફોસ્ફરસ, પોટેશ્યમ અને કૅલ્શ્યમ, પાકનો સંબંધ પાળીમાં તથા તેજાનમાં દ્રાવક અને અદ્રાવક પદાર્થ (સપ્રયોગ) સૈન્દ્ર્ય પદાર્થોનું ફો વાયુ, તેજાણું છુપા પથ, અને અદ્રાવક પદાર્થોનું દ્રાવક વનસ્પતિ ફોસ્ફરસ અને પોટેશ્યમ—સાતર નાદ્રોપન, કૅલ્શ્યમ અને લેડ્યુમસ લાડમીય—પોશક અને ફોસ્ફરસ એમિડને છુટા પાડવા
૬. જમીનનો વસ—વેડાણ પાળીની નીચાશ (draining) વિવિધ પાક સાતર—વિવિધ જાત—છાણ, લીલો પાક, ગાજ, મેલુ, ચિલાચતા સાતર, વગેરે—દરેકની પાક ઉપર અમર, સાતરને સાચવવાની રીત

છોડ

છોડના ભાગ—અકુરોદ્ભવ—એક દળ અને દ્વિવલ્લના અકુરમાં તફાવત ચાત્તના ભાગ (સપ્રયોગ) થડ અને મૂલ્લું વચ્ચે અને તેની દિશા મૂલ-ધોરીમૂલ, નાના મૂલ અને તેનાં કાર્યો પાડવા નસો કુપલો વગેરે

છોડનું કાર્ય—૧ પાળીનો ઉપયોગ અને વલ્લ વિદુ (wells) (સપ્રયોગ) છોડનું ટગર રહેતું છારના દ્રાવક અને છોડવા ઉપર અસર (સપ્રયોગ) સારી જમીન અને પાક (સપ્રયોગ)

૨. પાણીનું મૂલ ઘટે ટકે ચડતું.
૩. છોડવામાંથી પાણીનું વાષ્પીભવન
૪. મડજ (starch) અને પાંદડાં—લીલાં પાંદડાં અને તાપ, મડજનો ને છોડનો ઉપયોગ—મંડજ બનાવતાં છોડમાંથી નીકળતો વાયુ (સપ્રયોગ).
૫. શ્વામોર્ચીસ (સપ્રયોગ).
૬. છોડવા અને અજવાલુ (સપ્રયોગ).
૭. વેલાઓ.
૮. ફૂલ, ફલ, બીજ, પરાગમકમણ, બીજનું ફેલાવું, વૈરાયુ, જીવન કલહ વિગેરે.

છોડના રોગ.

છોડ ઉપરના જીવડાં—(૧) પદ્મપદના આદ્ય શરીરનો રચના, શરીરના ભાગ અને વિકાસ, તેનાથી થતું પાકને નુકસાન :

(૨) તેના કુદરતી દુસ્મન, તેનો નાશ કરવાને અનુકૂળ વસ્તુ.

(૩) પ્રાણીઓ, પક્ષીઓ, અને જનુશોથી થતા લાભાભા.

પાક—૧. સ્થાનિક પાક.

૨. ફલ, શાક વિષે સામાન્ય માહિતી.

૩. કલમ કરવી છાંટવું (pruning) વિગેરે.

સામાન્ય જ્ઞાન

૧. ક્ષેત્રમાં થપરાતાં ઓઝાર, તેના ભાગ, તેની કિંમત, તેનાથી થતું કામ, તેની કાઠજી વિગેરે.
૨. ટોર, તેની પરીક્ષા અને માપજન.
૩. ઋતુના ફેરફાર અને તેની પાક ઉપર થતી અસર—વહતાં પાણી (monsoon currents), મેજમાપક યંત્ર (barometer).
૪. કાંસ, દરિયાની સપાટી (sea-level) કાઠો, નદી, પર્વત, શાક, હીમ, તાપ, ધૂમસ, શાકલ વિગેરેની પાક અને વરસાદ ઉપર અસર.
૫. ક્ષેત્રનાં ઘર, કોટાર અને માલના વ્યવસ્થા અને હિસાબ, બીજની સાચવણી.
૬. મજુરની વ્યવસ્થા, મૂઠલ, પાક કાપવાનો, ફકટો કરવાનો, લાવવાનો વસ્તુ અને મોઢમનું જ્ઞાન, ક્ષેત્રની જરૂરીઆતો અને ચાર માપના મામની રહેવળી.
૭. ડેરી, દૂધનું વેચાણ.
૮. પાક, ફલ અને ચજાર.

સેતીને અંગે વીજનું ઉપયોગી જ્ઞાન

વેપારી ભૂગોળ : પાકના નક્શાનું જ્ઞાન, જમીનના નક્શાનું જ્ઞાન : સપ્રમાણ નકશો : (scale drawing) મહેગુલી આનાવારી સામાન્ય મુશારીકામ . ડેર . અર્થશાસ્ત્રનું સામાન્યજ્ઞાન : વપ-પાણીનું માપ, કોસની પદ્ધતિ-લાભાભા : ગણવતપટ્ટાનું જ્ઞાન અને વ્યાજનું જ્ઞાન.

૫. છિદ્રમાર્ગ—ચરમા અને ક્ષારદો વટે—ગીચા છિદ્ર પાટવાં, ચરમો પરટવાની ગુદાલના ૬૦
૬. ગુણીઓ અને વરમીશુ કામ—ગુણીજાનો ઉપયોગ, વરમી વટે છિદ્ર અને વૃદ્ધ પાટી લામ્પડા જોટવાં અને ચોમટાં વેગાટવા
૭. તીલા મારવા—માથાપાગ અને માથા વગરના માથા ત્રગરના મીલાધી પાટીઓ જોટવા ૫૦ વેગાટવા, ૬૦

(૩) કૃષિ

જમીન

૧. જમીનના પ્રારંભ (પ્રયોગસહ)
૨. જમીનની ઘનાપટ ગરમી, ટટી, અને વિજરી-વર્ષતોનું કુલ્યુ અને ચીરાણ પાળી—(૧) વહેતું પાળી, (૨) વધીઆર પાળા—ચરખ, ચરખના ડુગર હવા, કામ્પ, ધુમમ, હળી, માટ વગેરે જુદા જુદા પ્રકારની યમસ્પર્શિ જમીનના જીવતા
૩. જમીનના પ્રાદર્શિત ધર્મ જ્ઞાન કે મારે ચીરાશ (structure) કુમાશ અથવા ચરછટ-પણ (texture) છિદ્રાણુપણ પાળી રાગવાની શક્તિ—(saturation) કેશા પેળ—(સપ્રયોગ) ઉષ્ણતાશોષપ્રપણ—મીનાશ રગ કુલ્યુ અને મનોચાણુ ધાર શોષકતા હવામાની મીનાશ પૂરવાનો ગુણ.
૪. ઉપલા ધર્મોની પાક અને જમીન ઉપર ચીનો અતાર અને તેમા પાકને અનુકૂળ પદ્ધતિ પેરફાર કરવાના ઉપાય
૫. છોડને ઉપયોગી મુખ્ય પદ્ધતિ—નાટ્ટ્રોજન, પૅંસ્ફરસ, પોટેશ્યમ અને ફૅલ્શ્યમ, પાકનો મધ્ય પાળીમા તથા તેજાવમા કાવર અન અકાવર પદાર્થ (ગરવાળ) તેનિશ્ય પદાર્થોનું કો વાયુ, તેજાઓનું છુટા પડવું, અન અકાવર પદાર્થોનું કાવર થનવું પૅંસ્ફરસ અને પોટેશ્યમ—સાતર નાટ્ટ્રોજન, પૅંસ્ફરીઆ અને ફેલ્શ્યમ લાદમીંગ—પોટાશ અન પૅંસ્ફરિસ એમિટને છુટા પાડવા.
૬. જમીનનો ધર્મ—સેડાણ પાળીની ચીરાશ (drainage) વિવિધ પાક સાતર—વિવિધ જાત—છાણ, લીલો પાક, મોજ, મેલુ, વિલ્પચતી સાતર, વગેરે—દરેકની પાક પર અસર, સાતરને સાચવવાની રીત

છોડ

છોડના ભાગ—અકુરોદ્ભવ—જાક દહ અને દ્વિદહના અકુરમા તફાવત ચીજના ભાગ (સપ્રયોગ) થટ અને મૂઝનું વધવું અને તેની દિશા મૂઝ—ધોરીમૂઝ, નાના મૂઝ અને તેના કાર્યો પાદડા નમો કુપલો વગેરે

છોડનું સાર્થ—૧. પાળીનો ઉપયોગ અને કલ્લ વિંદુ (cells) (સપ્રયોગ) છોડનું ટટાર રહેણુ ક્ષારની કાવણ અને છોટવા ઉપર અસર (સપ્રયોગ) સારી જમીન અને પાક (સપ્રયોગ)

૨. પાણીનું મૂલ્ય વાટે ઉચે ચડવું.
૩. છોડવામાંથી પાણીનું વાષ્પીભવન
૪. મડજ (starch) અને પાંદડાં—લીલાં પાંદડાં અને તાપ; મડજનો ને છોડનો ઉપયોગ—મડજ બનાવતાં છોડમાંથી નીકળતો વાયુ (સપ્રયોગ).
૫. શ્વાસોર્ચ્છાસ (સપ્રયોગ).
૬. છોડવા અને અંજવાણું (સપ્રયોગ).
૭. વેલાઓ.
૮. ફૂલ, ફળ, ઘીંજ, પરાગસંવનન, ઘીંજનું ફેલાવું, વેરાયું, જીવન કલહ વિગેરે.

છોડના રોગ.

છોડ ઉપરનાં જીવહાં—(૧) પદ્પદના વાદ્ય શરીરની રચના, શરીરના ભાગ અને વિકાસ, તેનાથી થતું પાકને નુકસાન

(૨) તેના કુદરતી દુષ્મન, તેનો નાશ કરવાને અનુકૂળ વસ્તુ.

(૩) પ્રાણીઓ, પક્ષીઓ, અને જંતુઓથી થતા લાભાલાભ.

પાક—૧. સ્થાનિક પાક.

૨. ફળ, શાક વિષે સામાન્ય માહિતી.

૩. કલમ કરવી છાંટવું (pruning) વગેરે.

સામાન્ય જ્ઞાન

૧. રોડમાં વપરાતાં ઓજાર, તેના ભાગ, તેની કિંમત, તેનાથી થતું કામ, તેની વાઙ્ગી વગેરે.
૨. ટોર, તેની પરીલા અને માવજત.
૩. ઝટુના ફેરફાર અને તેમાં પાક ઉપર થતી અસર—વલ્લતા પાણી (monsoon currents), મેજમાપક ચત્ર (barometer).
૪. કાસ, દરિયાની સપાટી (sea-level) કાટો, નદી, પર્વત, શાક, હીમ, તાપ, ધૂમસ, શ્વાસ અને વરસાદ ઉપર અસર.
૫. ડેહૂતનાં ઘર, કોટાર અને માલની વ્યવસ્થા અને હિસાબ, ઘીંજની સાચવણી.
૬. મજુરની વ્યવસ્થા, મૂંઢલ, પાક કાપવાનો, દુરંદો કરવાનો, લાવવાનો વસ્તુ અને મોઝમનું જ્ઞાન, હેટ્ટનની ઝરૂરીઆતો અને ચાર મામલા કામની વહેંચણી.
૭. ડેરી, દૂધનું વેચાણ.
૮. પાક, ફળ અને વજાર.

સેતીને અંગે ઘીંજું ઉપયોગી જ્ઞાન

વેપારી મૂલોહ: પાકના નરજાનું જ્ઞાન, ઝમીનના નકશાનું જ્ઞાન સપ્રમાણ નકશો: (scale drawing) મહેગુલો આનાવારી. સામાન્ય સુધારીકામ: બેંક: અર્થશાસ્ત્રનું સામાન્યજ્ઞાન: પપ-પાણીનું માપ, કોસની પદ્ધતિ-લાભાલાભ. ગણવતપદ્ધતિનું જ્ઞાન અને વ્યાજનું જ્ઞાન.

ક્રિયાત્મક પ્રાન

મેટલુ-સમાર દંધો-ચામ થાઢવા-ઓરલુ-કરવડી ઢેરી-દતાર ઢેલુ-રાંપલુ-નીંદલુ-વાઢલુ-લળલુ-મસલલુ-ફટલુ-ધાર કરવી • સઢીયાં પાટલાં-પાળી પાલુ વગેરે : ગાડુ જાંડલુ, ઢોરની માવજત, ઢોહનાની ત્રિયા ટોરની ઓઢલાણ : સાથનોલુ સમાર કામ.

(૪) શિવળકામ

અ વાચ (વાસ અથવા ગાજ), ઘટન કાંચલુ, ઓટલુ, કાઈડાં ભરવો, પ્લેટ કરવાં કપડુ સોગલુ, સાંગો ડરફ ખરવો, ચુળ કરવી, ક્ષી કરવી.

આ નીચેનો પોશાક સાંના પર તથા હાથે કીવતાં આવઢ્યો—

પુરુપોનાં—રમાલ, કોંચલા, દફતર, ગલેફ, લગોટ, સદરાં, માડુ પહેરળ, વઢાવાઢુ પહેરળ, થડી, પાસાવડી, ડચલ વડી, કચજો, રમીશ, ચાંડીઓ કચજો, ગાંધી ટોપા, કાંચેરા ટોપા, ઘગલથેલી

માલકોનો—કામલ, ડેંધી, ચઢી, ચાલાટાપી, પ્રાંક.

૬ (૧) માપ લેનાલુ તથા કેતરવાલુ (૨) રપડુ કેટલુ જોડાં તેનો હિસાબ લેવાલુ, (૩) સચાલુ શિવળ (૪) હાથ શિવળ (૫) શિવેલા પોપાક પૂર્ણ કરવાલુ (૬) વગઢા ગયેલા વપઢા તુધાર્ગે આપવાલુ.

૬ પોપાક પહેરવાના હેતુ : તેને થર ઢ્યારવા માટે શિવવામાં કડ વાગતો ડપર લક્ષ આપલુ; રમિત અને સફેદ કપલાં પહેરવાથી થતા લામાલામનુ જ્ઞાન : જુદા જુદા પાધાવાનીઓ ગાટ કપડા કીવવામાં કરવા જોડતા ફેરકાર અને તેનાં કારણોનુ જ્ઞાન, હામામાનને તીધે પહેરવેશમાં ફેરકાર અને તેનાં કારણોનુ જ્ઞાન, શિવળના તરીકે સમાજમાં પ્રતિષ્ઠા અને સ્વતઢ્રતા જાઢવવા માટે જોડતા નિયમોનુ જ્ઞાન.

૭ સચાના સામાન્ય સમાર વામની માહિતી : ડડા• કયા માગ મથી તે જાળલુ તેને નવો લાવી કેસાડતા આવઢલુ.

પરીક્ષા—૧. પશ્પત

૨. હાથશિવળ.

૩. સચાલુ શિવળ.

૪. સમાર કામ.

(૫) વાળિજ્ય

૧. વ્યાપારનાં મૂલતરલ્લો—વ્યાપાર ંટલે વસ્તુઓનો વિનિમય. તેમાં મુરયત્વે પરીડવાની અને વેચવાની લે ક્રિયાઓનો સમાવેશ થડ શકે—

(૧) પરીડ કેમ કરલો.

(ક) જયાવધ વેપારીઓને માટે—વસ્તુઓના વનાવનારાઓ પાસેથી તેમના વેંટલોગો, ચાર્ડીઓ, નમુનાઓ વિ. મગારીને તે ક્રિયા માટે કાગલો લડવા, મરતીયાં તપાસવાં, માલનો ઑંડર આપવો, માલની તપાસળી, કોઢર વ્યવસ્થા (warehousing),

માલ લાવવાનાં વાહનો, નૂર વિષે જાણવા 'જેવી માહિતી, રેલ્વે, સ્ટીમર, ધીલ ઑફ લેડીંગ, માલનો વીનો વગેરે.

(૨) છૂટક વેપારી માટે:—જથાવંધ વેપારીઓ પાસેથી માલ કેવી રીતે લેવો; તે બનાવનાર પાસેથી કેમ ન લઈ શકે: માલ આવે ત્યારે તેને કેમ ગોઠવવો.

(૨) વેચાણ કેમ કરવું.

(ક) જથાવંધ વેપારી માટે:—ગામેગામ કરનારા સેલ્સમેનો તથા કમીશન ઉપર કામ કરનારા આડતીયાઓ તથા સરવયુલર કાગઝો, ભરતીયાં (invoices) તૈયાર કરવાં, માલને પેક કરવો અને વહારાગમ મોકલવો.

(લ) છૂટક વેપારી માટે:—સ્ટોરનાં શાખાઓ કાઢીને, અથવા મલ્ટીપલ શોપ કાઢીને અથવા એક જ કિંમતે દરેક વસ્તુ વેચવાની દુકાન કાઢીને; તે રીતોનું સામાન્ય જ્ઞાન તથા વ્યવસ્થા, નામાની પદ્ધતિ, માલને તપાસી લેવાની પદ્ધતિ, સેલ્સમેનોને આપવાની સૂચનાઓ વિ.

(ગ) માલનું વેચાણ કેમ વધારવું:—સેલ્સમેનના ધધા ચાલત દુક માહિતી.

(ઘ) ભરતીયાં, હિસાબ આપવો-લેવો (statement of accounts), પહોંચનો નમુનો, વેચાણ ખાતેનો નમુનો વિ.

(૩) વેપારને અંગે લેણદેણ:—રોકડ, ચટાવ કાપવો, હુંડીઓ, ચેકો, તથા પ્રોમીસરી નોટો, આ વસ્તુઓનાં ચલણ તથા લખવાની રીત વિષે ટૂંક માહિતી.

(૪) શાલ (credit) એટલે શું? શરાફોની શાલ વિષે માહિતી કેમ મેળવવી, રહેણાં કેમ પતાવવાં અને તેનો હિસાબ કેમ રાખવો.

(૫) શરાફો:—બેંન્ક એટલે શું? બેંન્કની સાથે ચાંપી મુદતનો, ટૂંક મુદતનો, ચાલુ કે સેવીંગ્સ જાતાનો વ્યવહાર શરૂ કરવા ચાલત અને પૈસા ઉપાડવા ચાલત, બેંન્કમાંથી પૈસા કેમ ઉછીના લઈ શકાય, 'બેંન્ક-રેટ' એટલે શું?

(૬) શેર બજાર:—શેર બજારની જરૂર, શુણ તથા ડુગુંણ, સેઝી, મંદી, ચાલત વિ. ક્રિયાઓનો વ્યવહાર, શેર બજારની કાર્યપદ્ધતિ, શેર દલાલી, બેંન્કોનો શેર બજાર સાથેનો સંબંધ.

(૭) કાર્યાલય (office)નું કામ:—પત્રોની ફાઈલો તથા નોંધ રાખવાનું તથા હાલ ચપરાસી કાર્યાલયને લગતી નવી રીતો.

(૮) તાર કેમ કરવા:—તારના દેશ તથા પરદેશના દર; તાર કેમ લખવા.

(૯) વ્યાપારી પત્રવ્યવહાર, વ્યાપારને અંગે લખાતા દરેક જાતનાં કાગઝોનું જાણ જ્ઞાન, આ વિષય ઉપર વધારે ધ્યાન આપવાની જરૂર છે.

મલામણ કરેલાં પુસ્તકો:—

Pitman- Manual of Business Training for Indian Students
(શામ મલામણ)

Mairet- Principles and Practice of Business.

Grebb- Modern Business Training.

Pitman- Theory and Practice of Commerce.

Stephenson—Principles and Practice of Commercial Correspondence.

Pitman—Commercial Correspondence.

૨. નામું—

(૧)—ગુજરાતી પાઠુ નામું.

(૨)—ઇમેજી—Book 'Keeping by Aiyar—all chapters except those on Single Entry, Interest, Ledger Method, and Exchange Operations.

૩. વ્યાપારી ભૂગોળ—હિન્દુ દુનિયાપર સ્થાન, સરહદો, વ્યાપારનો અર્થ, તેને માટેની હિન્દમાં અનુકૂળતાઓ, હિન્દનો અસલનો વ્યાપાર, જમીનમાર્ગો અને જલમાર્ગો, કુદરતી પ્રતિકૂળતાઓ, તે દૂર કરવાની આપણી મહેનત, તેમાં સફળતા કેટલે અંશે, રાજ્યની અસર, હિન્દની સ્થિતિ, માલ લાવવા લઈ જવાનાં સાધનો, હિન્દની નદીઓ, રેલ્વે, નહેરો, રસ્તાઓ, વિગેરે

હિન્દના રાજનીય વિભાગ અને રાજવંધારણનો ટુક ઇતિહાસ તથા રૂપરેયા, હિન્દના કુદરતી વિભાગ (regions) છતાં હિન્દની ઘરૂતા, હિન્દની આવોહવા, નરસાદ અને મોંચ, તેના પર તૈતીવાડોનો આધાર.

વ્યાપારની વસ્તુઓ—ઢાંગર, ઘડ, ચગા, તુવેર, થીસુ કઢોલ, ઠ, મુતરાડ વાપડ, પાટ, લોણડ, પેટ્રોલિયમ, કોલમો, મોનુ, છાકડુ, વિગેરે વિગેરે—અનુકૂળ પડતી થીજી યોજોનાં પણ સમાવેશ કરવો (તેનો આધાર શિક્ષકો ઉપર રાખવો જોઈએ.)

હિન્દનાં બદરો, શહેરો, રેલ્વેનાં મથકો, હિન્દના પ્રાન્તો પ્રાન્તો વચ્ચેનો વેપાર, તથા તે વેપારની થીજો વિષેનો રચાલ.

વ્યાપારની આપણી અસલની સ્થિતિ અને હાલની સ્થિતિ વચ્ચેની સરસામણી અને કેટલીક હોવાનાં કારણો વિદ્યાર્થીઓને રાખવાવાં.

પુસ્તકો—

૧—વ્યાપારી ભૂગોળ (ગૂજરાત વિદ્યાર્થી)

૨—વ્યાપાર શિક્ષક

૩—હિંદુસ્તાનના વેપારની યોગત—વા. ક. છાણીવાલા (બડોદરા)

૪—Cottons' Handbook of Commercial Information.

૫—વર્નાક્યુલરનો ફાઈનલ શિક્ષક

૬—Indian Year Book

૭—World & India by Herbertson & Wren.

તે તિવાય શિક્ષકે ગોતાને માટે થીજી કેટલીક મોટી ચોપડીઓ વાંચી લેવી જોઈએ.

૮. વ્યવહાર ગણિત—વ્યાજ—સાદુ અને ચન્નપુદ્ધિ; વચ્ચતર, હુડીઆમણ, શેર, માલની પઢતર અને નફો—ટોટો કાઢવાની રીત, નફા—ટોટાના હીસાબ.

(૬) સંગીત

શાસ્ત્રીય જ્ઞાન

૧. સ્વર, તાલ, છંદ, આરોહાવરોહ, રાગ, નિયમ.
૨. સ્વામી, કાફી, આસા, માંડ (માઢ), શિશોટી, દેશ, સારંગ, ખેરવી, આસાવરી, ગોડમલાર, કલ્યાણ, વિહાર, કેદાર, તિલંગ, મૂપાલી—આ રાગોના સાદા આરોહાવરોહના પ્રાથમિક નિયમો.
૩. દશ દેશી ઢાલો.
૪. તાલ—ધ્રુમલી, કેરવા, દાદરા, ત્રિતાલ, જપતાલ, એકતાલ, તેવરા.
૫. અલંકાર—ભદ્ર, નંદ, જિત, સોમ, પ્રીતિ, માલ, પ્રકાશ.

પ્રત્યક્ષ જ્ઞાન—ગાયન અથવા વાદ્ય.

૧. ગાયનના વિદ્યાર્થીએ તબલા અથવા મૃદંગ જાણવા જોઈએ.
૨. વાદ્યમાં સતાર, વાયોલિન અથવા દિલ્લા.

પાઠ્ય પુસ્તકો—ગાયન વાયોલિન તથા દીલ્લા માટે —

૧. સંગીત તત્ત્વ દર્શક—પં. વિષ્ણુ દિગંધર કૃત (ગાંધર્વ મહાવિદ્યાલય, મુંબઈ)
૨. અંકિત અલંકાર
૩. ચાલપ્રકાશ—બી. ૧-૨
૪. ગૂજરાતી ઢાલો ભા. ૧ પં. નારાયણ મોરેશ્વર જરે પ્રતિદ્ધ કરશે.
૫. તબલા મૃદંગવાદન પદ્ધતિ—પં. વિષ્ણુ દિગંધર

સતાર માટે—

સતાર કી પદ્ધતિ પુસ્તક પં. વિષ્ણુ દિગંધર કૃત.

પરીક્ષા—લેખી ૧૦૦ ગુણ, પ્રત્યક્ષ ૨૨૫ ગુણ (છંદ, તાલ ૬૦ વિચાર ૫૦, રાગ ૧૦૦, દેશી ઢાલ ૭૫)

(૭) આલેક્ષન

વિષય	વિગતો	પરીક્ષા	સમય	ગુણ
૧. અનુસ્મરણાલેખન (memory drawing)	પ્રાણીઓ અને નિર્જીવ સ્થૂલ વસ્તુઓનું.	પ્રત્યક્ષ ક્રિયા અર્ધો કલાક		૭૫
૨. હસ્તાલેખન અને પદ્ધતિ- લેખન (frechand and foliage)—રંગક્રિયા સાથે	મમગધ્યાપસવ્ય (ચન્દ્રે ઘાનુએ સમ) સેમજ અનિયમિત આકૃતિઓનું	,,	ત્રણ કલાક	૧૦

૩. પ્રતિમાલેખન (model drawing) સહેલા આકારવાળી વસ્તુઓનું દર્શનચિત્ર રચનિયા સાથે „ ૭૫
૪. મિત્રાલેખન (Geometry) પ્રેક્ષિકાલ જ્યોમેટ્રી પ્રશ્ન પત્ર સહિત નામના પુસ્તકના રચનિયા સાથે સર્વે શૃત્યો „ ૭૫
૫. છેલ્લા વર્ષમાં કરેલા કામની તપામણી ૨૫

કુલ ગુણ ૩૦૫

(૮) વ્યાયામ

રેપ્લી એક પ્રશ્ન પત્ર

વિષયો—વ્યાયામ શાસ્ત્ર, શરીર સંરક્ષણ સંબંધી તથા વ્યાયામના વિષયો સંબંધી શાસ્ત્રીય જ્ઞાન

પ્રત્યક્ષ—વિષયો	૧ દંડ બેઠક	૭ ચોગો
	૨ જોડી (મગદલ)	૮ હુ હુ હુ
	૩ લેજિમ	૯ કુસ્તી
	૪ મહાસબ	૧૦ પટા
	૫ લાઠી	૧૧ સ્વાયત
	૬ આટાપાટા	૧૨ તરવાની વચ્ચ (મરજીયાત)

૧ દંડબેઠક—નીચે લખેલા પ્રકારોની શાત અને પદ્ધતિસર આવડત—

(અ) સીધે, સીનાકસી નમસ્કાર વજે, મયુરદંડ, ઘજરગ દંડ, જટ, દંડ જોર, ચીર દંડ અને સાપસૂક

(આ) આગે પાવ, પીછે પાવ, બાજુ પાવ, પેટ ગુઠન, ટાંગતોલ, લાડી બેઠક, નીમ બેઠક, કૂદન, નીમસમલી, અને સમીસમલી

૨ જોડી મગદલ—નીચે લખેલા પ્રકારોની સપાઈથી એક બીજાને જોડીને કરવાની આવડત—
જોરે, કલાઈ, દુર-ચગલ, ચગલી, ડુહરી-ચગલી, ચગલ-લપેટ, કલાઈ-ધારી, શીરી, રમાલી ફર, રમાલી દો, ડુહરી શીરી, ફેવન સીધી, ફેવન ઝલટી, મોઢા વસી, ચદન ફેર, વજેદાર ઝલટી, સીધી કલાઈ મોચ, વજેદાર કલાઈ મરોઢ અને ઘઘાર લપેટ

૩ લેજીમ—નીચે લખેલા પ્રકાર સઘમા ણકી અવાજે કરવાની આવડત—

એક જગ્હે, આટી, પચિત્રા, ગોલચાલ, ચન્ન ગોલ, ગોલ બેઠક, અને મુઠ મિલાપ

૪ મહાસબ—પ્રકારો—

સલામી બે પ્રકાર, સીધી, ચગલી, ફેવની, ચદા, એક હાતી, ખાપ, ફિરકી ઝઢી, ઘોઢા બે પ્રકાર, વાનસાળી ચોપરી, મશ્ક, મલામી ચાર પ્રકાર, સાધી—આટી દોનો ચાત્રુ, ડોપરી સલામી, ચગલી આટી દોનો ચાત્રુ, ફેવની આટી દોનો ચાત્રુ, ડોપરી, ચદન આટી, ચદા આટી, ઝલટી ઝડી, ચદર પકટ મપૂર્ણ.

૫ છાટી—

દોરુલ, સલામી એક, સલામી દો, ચોમુચી એક, ચોમુચી દો, બગલમો, જગમો, ચોમુચી બગલ, ચંકના (આનો વાટ), ચોમુચી જગ, એકસે ગોલ, ગોલસે દો કતાર

૬-૮—આટાપાટા, ચો ચો, હુતુતુ પદતિસર રમત

૯—કુસ્તી—

સલામી સર્વ પ્રમાણની ઢવેલ, સર્વ પ્રકારની ચાલ, ડુબ, હાથ છોડાવવાના સર્વપ્રકાર. ડલેડ, પટ કાઢવાના અને તેના વચાવના સર્વ પ્રકાર, તરાયા, નાંદર લેંચવા તે ઉપર વચાવ

૧૦—પટા—તડપચી બદન તોડીને—

સીધી સલામી, ડુબેદ સલામી, પાલટ સલામી, દ્વિડુબેદ, શેરશ્વજ, ડુબકેર, સીધી ગર્દન વાદ, બીર આની, પાલટ આની, ગર્દન કાટ, દ્વિચીર,

૧૧—ફવાયદ.

પાંતે ફરવી, થીજા પાસે ફરાવવી, સઘ વ્યાયામ પુસ્તકમાથી પ્રથમ અધ્યાયના હુકમો લેતા અને ઢેતા આવડવા

૧૨—ચાલચમૂ—

૧૧—સરલું—આસનો સાથે—સિદ્ધાસન, પદ્મ પદ્માસન, દ્વિપાદ શિર્ષાસન, દ્વિપાદ શિર્ષાસન

(આ વિષયની પરીક્ષા નહિ લેવાય, અને યુગ શિક્ષણ મહામંચ રૂપે સમજવું)

મહામંચ કરેલા પુસ્તકો

૧. સઘ-વ્યાયામ તથા ષોજા જુમ્મા-દાદા વ્યાયામ મંદિર (વડોદરા)ના પુસ્તકો
૨. વ્યાયામ-શાસ્ત્ર (હિંદી)-ચિન્મયાજી પ્રેસ પૂના
૩. આરોગ્ય ઔર વ્યાયામ (હિંદી)—''
૪. વૃદ્ધવયે હી જીવન હૈં વીર્યનાથ હી મૃત્યુ હૈ—(હિન્દી)—સ્વામી શિવાનંદ પ્રનાશક વાતુ કેદારનાથ શુક્લ, છાત્ર હિતવારી પુસ્તકમાલા, ડકન ગજ, મિરજાપુર
૫. શરીર સરલણ સવધી શાસ્ત્રોચ્ચ મિલામણ-સરકારી ડૂન ટીપો-વડોદરા રાજ, વડોદરા
૬. દવા બગરનો ડાકટર યાને શરીરની ચીલડણી-ચે પી માદન, ૩૭૧ ભોજર કોલાવા, મુબાઈ
૭. વ્યાયામ-મંદિર-ઠવર વલ્લભદાસ સેમરાજ આટાવાલા, ડકન રોડ, લે ટાકી મુબાઈ

જૂઠા જૂઠા ઉચોગો વિષે તજ્જોની કેટલીક મૂચનાઓ :—

૧. વ્યાયામ—

૧ ૧-૧૨ વર્ષથી નાના વિદ્યાર્થીઓને 'લટ-લેટલ'ની સ્થાને પડતી સ્વચ્છ કરાવવી જરૂર નથી પણ પ્રમાણ વધુ જ માપકમર હોવું જોઈએ ૭ વિદ્યાર્થી તેને તડપદાર (smart and brisk) રમતા અને વ્યાયામોમાં વિશેષ રોચવા જાણ.

તરવાનો વિષય પરીક્ષાના વિષય તરીકે સમજાવવો નથી, પણ જ્યાં સગવડ હોય ત્યાં શીરાવણુ સલાહ મળે છે.

૨. વ્યાયામનો મમય દરેકનાં મનરે કે માંત્રે ૬ થી ૮ નો જ મર્યાદા જોડાવે. યોગે વ્યાયામ કરાવવાથી નુકસાન થવાનો મત્ત છે.

૩. વ્યાયામનો વિદ્યાર્થી પૂરેપૂરી ધીરરક્ષા કરે છે, તેને થોડી પાન વગેરેનો કોઈ પણ જાતનો વ્યયન નથી, પણ એના શિક્ષકે વરાવર માંત્ર જોડાવે, પણ વિદ્યાર્થીનાં શરીર, વસ્ત્ર અને હૃદય સ્વચ્છ રહે તે વિષે રાજ કાઢનાં રાખવી જોડાવે.

પણ માટે શિક્ષકનું નિયંત્રણ ચારિત્ર અને પ્રેમાલ સ્વભાવ અનિવાર્ય છે.

૪. વ્યાયામ-મંદિર માટેનો નરશો અને મગદલ વગેરે માંત્રનો મર્યાદા મુજબના કોઈને જોવાં હશે તો કાર્યાલયમાં જોઈ નરશો, અથવા પ્રો. માણિમગ (જુમ્માદાદા વ્યાયામ મંદિર, વડોદરા) કે શ્રી. છાંટાલાલ કાલકૃષ્ણ પુરબા (ન્યુ ઇસ્લામ સ્કૂલ, મદ્ય) એમને લખવાથી મળી શકશે.

વળાટ.

૧. વળાટનાં જુદા જુદાં અંગોની વહેંચણીનું સમય વસ્ત્ર ૫૦૦ ફલાકમાં નીચે પ્રમાણે મોઢવી શકાય, તેમાંથી મેજ કે વલાક જેવે ૨૫ દિવસનો મદીનાં અને ૮ મદીનાનું વર્ષ એમ સમજી ૬૦૦ વલાક શાલમાં આવી શકાય અને ૧૦૦ વલાક વિદ્યાર્થીનું ગ્વાનની સમયમાંથી કાઢવા જોડાવે.

પણ કોઈ શાલ નિયમિતપણે રોજ કે વલાકનો મમય આવવાને વડલે કેટલાક મદીના મુખી ઔદ્યોગિક વિષય પાછલ વિશેષ મમય આવી થોડા મદીનામાં પણ પૂરા કરી શકે, થોડામાં ઔદ્યોગ વર્ષના ૬૦૦ વલાક જોડાવ મટલાં જ આ મળતીનો અર્થ છે.

કાંતવા.

વલાક.

૧. જાડી શાક પર કાંતવા.

૩૬

૨. શીળી શાક પર કાંતવા.

(અ) સાડી ચઢાવી જાણવું.

(આ) માલ ઘનાવી જાણવું.

(ઇ) રેડીઓ તૈયાર કરી જાણવું.

૫૦

૩. ૬, ૯, ૧૨ મુત્રીના આંક અંદાજથી મટલાં આવડવા

(અ) આંક કાઢવાનો દિમાન જાણવો.

(આ) પોતાનું સંતોષ મુત્ર ૧ મીનીટમાં ૧૦૦ વાર જેટલું પાણીપર લેપેટી શકાય તેનું કોઠક મરી જાણવું.

૫૦

૪. ૧૬ થી ૨૦ આંક અંદાજથી કાંતવા.

૨૦

૫. (અ) આંક પ્રમાણે મજૂરીનો દર નક્કી કરવો.

(આ) કાચુ પાકું મુત્ર ઓલવતાં શીર ૨

(इ) कांतवानी झडप केळवची.

३०

६. ६ थी २० सुधीना आंको माग्या होय ते प्रमाण वरावर अंदाजची कांती जाणवु. २०

२०६

पीजण.

कलाक.

१. कपास झुडवो.	८
२. कपास पीलवो.	१६
३. जुदी जुदी जातनु र सरग्रावतां शीसनु, बीजवाळा कपासची तेनी परीक्षा करवा.	१०
४. कामठा पर पीजनु.	१०
५. जुदी जुदी पीजण पर हाथ केळवचो.	३०
६. कलाके १० तोला पीजी तेनी पुर्ण घनारी लेवी.	१०
	८४

घणाट.

७. सुतरनी मांध जाणवी.	१६
८. फाळसी खोली जाणवी ने कोकडां भरतां शीसनु.	१२
९. सुतरना दडा करवा.	८
१०. सुतर ठरडवु.	१६
११. नाडी घनाववी. (अ) ताणी करमां गीसवु. (आ) राच बोधी जाणवा.	५०
१२. चहापट्टावाळी नाडी घनाववी.	३०
१३. सुतर केशी रंगो बडे रगनु.	३०
१४. पाटी घणती आवडवी.	३०
	१८२

शास्त्रीय ज्ञान

२८

कुल घटक ५००

- कांतवानो मगस घनता सुधी चोमासामां आवे एची गेटवण करचो; घणाट उमाळामां राखनु.
- एक साथे घणवानु के एक साथे कांतवानु अथवा एरु साथे बौद्धिक माहितीनो कम राखचो उचित नथी; कारण के एची विद्यार्थीआने कटाओ चडे छे.
- घणाटनो उद्योग जो शीखवोज होय तो ते गमे निवां माननांची शीकची नहि शक्य. रेंटीयां, साल, त्राक, चमरगां, हाथा वगेरे मदे मायनो परिपूर्ण जेने मुषट होवां जोड्ट. ओजारोनी आकृति न होवां जोडण पण ओजामज (एटले मार्ग रीते चान्दी शके एर)

દોવાં જોઈએ. સાધન સારાં હશે તો છોકરાઓ હોંશે હોંશે શાંગશે અને પ્રગતિ પણ કરશે. દરેક મંદિરે ઘણાં વિભાગ માટે સુધારના ઔજાગેનો એક મેટ સજ્જ સામગ્રી જોઈએ.

૫. દુધીઆરોની યાદી.—

દુધોડાં, દુધણ, લાકડુ ધસવાની વાનગ, લોંડુ ધસવાની વાનગ, પચ્ડ, ધરવત, ચોરસાં, ધાંસલો ત્રાસ ધસતી વગેરે પચ્ડવાં માટે ચમલીઓ, લેવલ, વાટગુણા, કુટપટ્ટી, પરચુરણ—વાતર, ચપ્પુ, નાનુ પ્રાગ્ધુ.

૬. વિશેષ માહિતીવાળી એક યાદી કાર્યાલયમાં છે, જેને દૃષ્ટા હોય તેને જોવા મળી શકશે. અભ્યાસક્રમમાં જણાવેલાં પુસ્તકો ઉપરાંત નવજીવનમાં પ્રસિદ્ધ થતાં સારી વિભાગની પત્રિકાઓ સાથે સુપરિચિત રહેવું શ્રેષ્ઠ છે.

ખેતી.

નીચેના પુસ્તક ઉપયોગી થવાનો શક્ય છે—

૧. પેતર, વાઢી અને વગીચાનો ઉપજ વધારનારાં ચાતર—લે. હુલેરાય છાંટાલાલ અગારિયા. પ્રકાશન—ગુજરાત વર્નાક્યુલર મોસાઈક, અમદાવાદ રિમન ૦-૫-૦.
૨. એક લેસરનાં પેનીને લગના ચીજા પુસ્તકો પણ છે.

રાજવંધારણ.

૧. ત્રિદીશ રાજતત્ર અને આપણાં મહાસભા (ગુજરાત વિદ્યાપીઠ)
૨. Indian Administration to Dawn-B. K. Thakore. Published by D. B. Taraporewala & Sons. Rs. 4 nett.
૩. હિંદુસ્તાનનું રાજવંધારણ—દ્વિલિંગ માધવજી મદ.
૪. Montague-Chelmsford Report: Government of India, Printing, Calcutta.
૫. Government of India-Ilbert
૬. Indian Constitution-Mikherji.

મહાસભાવંધારણ.

૧. Indian National Congress-Ambika Charan Mazumdar-G. A. Natesan & Co., Madras. (એનું ગુજરાતી ભાષાંતર શ્રી. જ. ન. શર્મા, હાહાણા પ્રેસ, વડોદરા)
૭. How India Wrought for Freedom-Mrs. Annie Besant-Theosophical Publication House, Adyar, Madras.

મહાસભા, ગુજરાત પ્રાન્તિક સમિતિ ૬૦ નાં વધારણ, રોલ્લેટ એક્ટ વિષે સમજુતી ૬૦ મત્રી, ગુજરાત પ્રાન્તિક સમિતિ, અમદાવાદ.

“યુગવર્મ”ની કાચરી

હિંદુસ્તાની.

હિંદી-ગુજરાતી વ્યાખ્યાન માટે નીચેનાં પુસ્તકો ઉપયોગી થાય એવાં છે—

૧. હિંદી-ગુજરાતી શિક્ષા-કર્તા-શ્રીરામ રામપ્રસાદ શર્મા, પ્રકાશક, મગધેશ્વર ધણુ મહલી-વડાવૈં. સિટી. (R. K. Ry)

૨. હિંદીશિક્ષિકા-કર્તા વિજયશંકર ત્રિસુવન ત્રિવેદી, રાજકોટ મૂલ્ય ૦-૧૪-૦
૩. હિંદી ભાષા પ્રગોષિની-ભાગ ૧ કર્તા-આશાભાઈ કાશીભાઈ પટેલ, નડિયાદ મૂલ્ય ૦-૬-૦
૪. ઝડું માટે 'ઝડુંકા કાચદા' શીર્યા પછી નીચેના પુસ્તકો વાંચી શકાય—

૧ સીપાહી ઔર દરવેશ	૫ અવુલહસન
૨ ત્રીન ચહનોંઠા કહાનો	૬ પેટોનૌઝવાનકા વિસ્તા
૩ અલીચાવા ચ ચાલીસ ચોર	૭ શિપાહી જ્ઞાદાહ
૪ ચલ્લોંકી ચહાદરી	

ગ. મહાવિદ્યાલયોના અભ્યાસક્રમ, પાઠ્ય પુસ્તકો વગેરે*

સામાન્ય નિયમો

૧. માન્ય મહાવિદ્યાલયો—

વિદ્યાપીઠને માન્ય એવા જે મહાવિદ્યાલયો* છે, ગૂજરાત મહાવિદ્યાલય (અમદાવાદ) અને રાષ્ટ્રીય મહાવિદ્યાલય (મુબાઈ).

૨. ગૂજરાત મહાવિદ્યાલય—

ગૂજરાત મહાવિદ્યાલય વિદ્યાપીઠ સ્થાપિત છે, એનો નિર્વાહ, દેસ્તરેલ, આચાર્ય, અધ્યાપકો વગેરેની નીમણુક વિદ્યાપીઠ તરફથી સીધી રીતે થાય છે. એમાં સ્નાતક થવા સુધી પૂરો અભ્યાસ કરવાની ગોઠવણ છે

૩. રાષ્ટ્રીય મહાવિદ્યાલય—

રાષ્ટ્રીય મહાવિદ્યાલય, મુબાઈ, સ્વતંત્ર સંસ્થા છે, એનો નિર્વાહ, દેસ્તરેલ, આચાર્ય, અધ્યાપકો વગેરેની નીમણુક મુયક્તી પ્રાંતિક સભા તરફથી થાય છે. એમાં પણ સ્નાતક થવા સુધી પૂરો અભ્યાસ કરવાની ગોઠવણ છે અને નોંધેની ધરતે માન્ય કરવાના આવ્યું છે—

“ગૂજરાતી વિદ્યાર્થીઓને ગૂજરાત વિદ્યાપીઠ તરફથી નિર્ણીત કરેલા અભ્યાસક્રમ, અને યાજા વિદ્યાર્થીઓને હિંદુસ્તાનનાં કોઈ પણ પ્રાંતિક ભાષાનો અભ્યાસક્રમ ફરજીયાત શીખવે, હાલ તુર્ત કેન્દ્રવળીનું ઘાહન પોતે નથી કરે, પણ ભવિષ્યમાં કેન્દ્રવળીના ઘાહન તરીકે હિંદુસ્તાનની કોઈ પણ પ્રાંતિક ભાષા રાખે એવી શરતથી મુબાઈ રાષ્ટ્રીય મહાવિદ્યાલયને માન્ય કરવામાં આવે છે †”

૪. મહાવિદ્યાલયોમાં પ્રવેશાધીનિ—

ગૂજરાત વિદ્યાપીઠની વિનિત પરીક્ષામાં, અથવા કોઈ પણ રાષ્ટ્રીય વિદ્યાપીઠની એને મળતી પરીક્ષામાં, અથવા સરકારી યુનાર્વર્સિટીઓના મેટ્રિક્યુલેશન પરીક્ષામાં, ઉત્તીર્ણ થયેલ વિદ્યાર્થી મહાવિદ્યાલયમાં અભ્યાસ કરવાને લાયક ગણાશે

અપવાદ—ગૂજરાત મહાવિદ્યાલયના મગીત મદિરમાં દાખલ થવા ઇચ્છનાર વિદ્યાર્થીએ ઉપલી પરીક્ષા પસાર ન કરી હોય, પણ તે ધોરણ સુધીનો અભ્યાસ કર્યો હોય તો ચાલશે.

* આ ભાગ જુદો આઠ આનાની ક્રિમતે મળી શકશે. નામ ‘સ ૧૯૮૧ નું બોધપત્ર’

* મહાવિદ્યાલય એટલે વિદ્યાપીઠ સ્વીકારેલા કોઈ પણ વિષયોમાં વિદ્યાર્થીને નિષ્ણાત કરવાના દ્રાદાથી યોજાયેલ મદિર.

† સ ૧૯૭૮-૭૯ ની વીજી નિયામક સમાનુ કાર્ય ૨ જુ. મહા મુદ ૧૫/૭૮

૫. અભ્યાસકાલ--

આ વિદ્યાર્થીન સ્નાતક* થવા માટે ઓછામાં ઓછા ચાર વર્ષે ગુપ્તી અભ્યાસ કરવો જાહેશે.

૬. પરીક્ષાઓ--

અભ્યાસ પૂરા થતા ગુપ્તીમાં બે પરીક્ષાઓ ઉત્તીર્ણ કરવી જોઈશે

પહેલી (પ્રથમા) પરીક્ષા પહેલા વર્ષને અન્તે, અને બીજી (સ્નાતક) પરીક્ષા ત્રીજા વર્ષને અન્તે

૭. પરીક્ષાના સમયો--

દરેક પરીક્ષા વર્ષમાં બે વાર લેવામાં આવશે પહેલી (વાર્ષિક) પરીક્ષા ગામાન્વત મીન સન્માન્તિ પછી ગ્રાજા (માર્ચ માસના છેલ્લા) અઠવાડીયામાં શરૂ થશે, અને બીજા (શરત) પરીક્ષા જુનના સન્માન્તિના ગ્રાજા (સપ્ટેમ્બરના ગ્રાજા) અઠવાડીયામાં શરૂ થશે

૮. શરત પરીક્ષા વાર્ષિક પરીક્ષાને પારખે લેવાશે, જનરલ સર્વે પાટથ-પુસ્તકના અભ્યાસક્રમો કચેરેની પસંદગી તથા મહાવિદ્યાલયમાં ચલાવવાના અભ્યાસો વાર્ષિક પરીક્ષાને દૃષ્ટિમાં રાખી કરવામાં આવશે

૯. વિભાગીય સ્નાતક પરીક્ષા--

સ્નાતક થવા માટેના પરીક્ષાઓમાં વધા પ્રથમગણના આદ્ય સાથે પરીક્ષા આપવાને પદ્ધતિ વિદ્યાર્થીઓને તેમની ઇચ્છા પ્રમાણ મહાવિદ્યાલયના આચાર્ય પાસેથી લાયકાતનુ પ્રમાણપત્ર મળ્યેલા વર્ષમાં થતા તે પૈકા ગમે તે પરીક્ષામાં ગમે તે પ્રથમગણની પરીક્ષા આપવાની છૂટ છે.

સાધારણ રાતે વિદ્યાર્થીને જોઈ અધ્યાપક સાથે અનુક વિષયનો અભ્યાસ કર્યો છે, આ સ્ત્રાનો થયે આચાર્ય આવા લાયકાતનુ પ્રમાણપત્ર આપશે

અપવાદ (૧)—જે પ્રથમગણ વિદ્યાનિધિમટલે જવા નહીં કર્યો હોય કે તેમાં સવ સત્રો પૂરા થયા સિવાય વિદ્યાર્થી પરીક્ષા આપી શકે નહિ, તે પ્રથમગણના ઉપર પ્રમાણે ગમે ત્યારે પરીક્ષા આપી શકાશે નહિ

અપવાદ (૨)—રાષ્ટ્રીય મદિરોગા કે અન્વજ સંસ્થાઓમાં શિક્ષક તરીકે કામ કરી સ્નાતક પરીક્ષામાં તેસવા ઇચ્છતા વિદ્યાર્થીઓને અધ્યાપક સાથે અભ્યાસ કરવાના નિયમમાંથી છૂટ આપવામાં આવે છે

જુલાસો (૧)—પ્રથમા પરીક્ષાના સવ વિષયોમાં ઉત્તીર્ણ થયા સિવાય કાંઈ વિદ્યાર્થીને આ નિયમનો લાભ મળ્યા શકશે નહિ

જુલાસો (૨)—વધા પ્રથમગણના પરીક્ષા સંભાળ થયા પહેલા વિદ્યાર્થીને ૩ વર્ષના પૂર્ણ હાજરી આપવી જોડા

૧૦. વિભાગીય પ્રથમા પરીક્ષા--

પ્રથમા પરીક્ષામાં નિષ્ફલ નીવડેલ અથવા કોઈ સવલત કારણસર નહિ થેડેલ વિદ્યાર્થીના પરીક્ષા તે નિષ્ફલ ગયા હોય તે વિષયમાં પરીક્ષી શરતમાં લેવાશે શરત પરીક્ષામાં આગળ વાર્ષિક પરીક્ષાના અભ્યાસક્રમ ચલાવવામાં આવશે

* સ્નાતક એટલે વિદ્યાપીઠ તરફથી કાંઈ પદવી મેલ્લવાનાર.

आवो विद्यार्थी प्रथमा परीक्षा पसार कर्या सिवाय स्नातक परीक्षानां व्याख्यानोंमां हाजरी भरी शकसे, पण प्रथमा परीक्षा पसार कर्या पछी ओछामां ओछु एक शिक्षण वर्ष पुरु थयेज स्नातक परीक्षामां बेसी शकसे.

खुलासो—

१. जे विद्यार्थी प्रथमा परीक्षामां एक उत्तम निष्फल गयो होय तेने करी पसार थाय त्यारे वर्ग मळी शकसे नहि.

२. जे विद्यार्थीनां शरत परीक्षा बखते सत्रो पुरां थयां होय ते प्रथमा परीक्षानां बधा विषयमां ते बखते परीक्षा आपी शकसे.

११. लवाजमो—

(क) लवाजमोना दर नीचे प्रमाणे छे—

१. महाविद्यालयमां हाजरी आपवा माटे सत्र दीठ रु. ३०.
२. सगोत अथवा चित्रकलाना मंदिरमां ज मात्र शिक्षण लेवा माटे सत्र दीठ रु. १५.
३. प्रथमा परीक्षामां बेसवा माटे रु. १०.
४. विभागीय स्नातक परीक्षामां बेसवा माटे प्रश्नपत्र दीठ रु. ३. पण बधारेमां बधारे रु. २०.
५. एकी बखते आखी स्नातक परीक्षामां बेसवा माटे रु. २०.
६. निष्फल घयेल विद्यार्थीओने शुण जाणवा माटे रु. १.
७. विभागीय परीक्षानु प्रमाणपत्र शुम थाय तो नकल माटे रु. १.
८. उपाधिपत्र के परीक्षामां पसार थयानु प्रमाणपत्र शुम थाय तो नकल माटे रु. ५.
९. प्रमाणपत्र के उपाधिपत्रना इंग्रेजी भाषांतर माटे रु. ५.
१०. नाम बदलामणी माटे रु. २.
११. राष्ट्रीय मंदिरमां काम करी परीक्षामां बेसवा इच्छता विद्यार्थीओनी नाम नोधावणी माटे रु. १.
१२. बीजी विद्यापीठना स्नातकोत्तर स्नातक मतदार मंडळमां नाम नोधावणी माटे वार्षिक रु. ५, अथवा एकी बखते रु. २५.
१३. पदवीदान समारंभ बखते पदवी लेवा हाजरी न आपी शकवा माटे रु. १०.
१४. सेवार्थ पदवी मेळवजारने माटे रु. २०.
१५. मुवाईना राष्ट्रीय महाविद्यालयनां लवाजमो—
प्रवेश फी. रु. ५. वे सत्रोनी प्रत्येकनी फी रु. ५०. प्रयोगशाळानी सत्रदीठ फी रु. १०. जीमखानानी फी सत्रदीठ रु. ४.

(ख) परीक्षामां बेसवानी अरजी मजुर थया पछी सामान्य रीते विद्यार्थी पाठकधी कोइ पण प्रश्नपत्रमां बेसवानु मांडी बाळे तो तेने माटे भरेलु लवाजम पावु न मळी शके.

अपवाद—ऑचीती मांदगी के एवा कोइ आकस्मिक कारणथी विद्यार्थी परीक्षा आपी न शके, तो तेनु लवाजम जमे राखवा वावत जो परीक्षा पूरी थया पछी एक मासमां अरजी करवामां आवशे, तो ते उपर कार्यवाहक सभा विचार करी शकसे

૧૨. ૬૪ ગુણ—

કોઈ પણ પરીક્ષામાં પસાર થવા માટે નીચે પ્રમાણે ૬૪ ગુણ છે —

પ્રથમ વર્ગ ૬૦ ટકા, બીજો વર્ગ ૪૫ ટકા, સામાન્ય વર્ગ ૩૦ ટકા.

૧૩. સરલ શ્રમ્યાસ્તક્રમ—

સ્નાતક પરીક્ષામાં પહેલાં જે બીજા વર્ગમાં ઉત્તીર્ણ થવા ન ઇચ્છનાર વિદ્યાર્થીઓને જુદા જુદા મદિરોની પરીક્ષાઓમાંથી કેટલાક પ્રશ્નપત્રો અથવા પુસ્તકોની પરીક્ષામાંથી મુક્તિ મળશે

૧૪. સત્રો—

ગૂજરાત મહાવિદ્યાલયમાં ચર્પમાં ત્રણ સત્રો રાસવામાં આવે છે તેનો વિભાગ વડતોયણત નક્કી કરવામાં આવે છે

દરેક સત્રમાં વિદ્યાર્થીને સેક્ટે ૮૦ દિવસ હાજરી મરવો આવશ્યક છે

૧૫. હાજરીમાંથી મુક્તિ—

(ક) સામાન્ય રીતે મહાવિદ્યાલયોમાં હાજરી મર્યા બિના ચાનથી રીતે કોઈ વિદ્યાર્થીને પરીક્ષા આપવાની છૂટ આપવામાં નહિ આવે પણ ચાન સંજોગમાં દસ દિવસ મુખાની ગેરહાજરી દરજ્જર કરવાની આચાર્યને સત્તા આપવામાં આવી છે તેથી ચધારે છુટ આપવાની કાર્યવાહક સમા સત્તા રાખે છે

અપવાદ—વિદ્યાપીઠે માન્ય કરેલ મહાવિદ્યાલયમાં ઓછામાં ઓછુ એક ચર્પ માસ્યુ હોય, જો કોઈ માન્ય રાષ્ટ્રીય મદિરમાં શિક્ષક તરાકે કામ કરતા હોય, તો તેઓ ચારીની સુદત માટે સ્નાતક પરીક્ષાના વિદ્યાર્થી તરીકે મહાવિદ્યાલયના કોઈ મદિરમાં ટાવેલી પા આપી પોતાનુ નામ નોંધાવા શક, પણ એવા વિદ્યાર્થીઆ એકા ચલતે જે કરતા ચધારે પ્રશ્નપત્રો માટે ડમેદવારી કરી શકે નહિ

(ખ) અન્ય રાષ્ટ્રીય વિદ્યાપીઠના વિદ્યાર્થીઓ ગૂજરાત વિદ્યાપીઠની કોઈ પરીક્ષામાં લેસવા ઇચ્છા ચરાવતા હોય, તો તે વિષેની અરજીઓ તે વિદ્યાપીઠના મહામાત્ર કે બીજા કાઈ મુરય અધિકારીની મારફતે અને મલામણ સાથે આવશે તો કાર્યવાહક સમા તેનો વિચાર કરશે

(ગ) કોઈ પરીક્ષા માટે તૈયાર ન થતા હાય તેવા વિદ્યાર્થીઓ ગૂજરાત મહાવિદ્યાલયમાં લનાજન મરી ચાલવાનોગા હાજરી આપી શકશે

૧૬. ઈનામો ૬૦

મહાવિદ્યાલયના વિદ્યાર્થીઓને માટે નીચે મૂજબ ઈનામો વગેરે નક્કી થયા છે

(૧) વિદ્યાર્થી પરિપદનું ઈનામ—દ્વિતીય ભારતીય મહાવિદ્યાલય વિદ્યાર્થી પરિપદ પાસેથી મળેલી રૂ ૧૩૫૫-૮-૦ ની રકમના વ્યાજમાંથી સ્નાતક પરીક્ષામાં જે વિદ્યાર્થી ગૂજરાતી ભાષાના પ્રશ્નપત્રમાં પહેલો આવે તેને તે સમય મુધીમાં મળેલા વ્યાજનુ ઈનામ પુસ્તક રૂપે આપવામાં આવશે

(૨) તારાગૌરી ચદ્રક—થી રણછોડલાલ છશુમાઈ દેસાઈ તરફથી તેમની પુત્રી લેન તારાગૌરીની ચાદગૌરીમાં મળેલી રૂ ૨૫૦) ની રકમના વ્યાજમાંથી દરવપ 'સાવરમતી પત્રમાં

ઉત્તમ લેસ લક્ષનાર વિદ્યાર્થીને 'તારાવૌરી ચદ્રક' નામે એક રૂપાનો ચાંદ અર્પણ કરવામાં આવશે.

(૩) **ઉપાધ્યાય વૃત્તિ**—ગૂજરાત મહાવિદ્યાલયના અધ્યાપક મંડળની મલાહ લડે સ્નાતક થયા પછી વધુ અભ્યાસ કરવા વધારેમાં વધારે રૂ. ૬૦)ના વેતનથી ત્રણ ઉપાધ્યાય નીમવાની ગૂજરાત મહાવિદ્યાલયના આચાર્યને સત્તા આપવામાં આવી છે.

૧૭. **સ્નાતક સગવડો**—

(૧) **ટ્રેનિંગ કૉલેજના વિદ્યાર્થીઓ**—ટ્રેનિંગ કૉલેજના ત્રીજા વર્ષમાં પસાર થયેલ વિદ્યાર્થીને મહાવિદ્યાલયમાં દાખલ કરવામાં આવશે; પણ વિનિત પરીક્ષાના જે વિષયોમાં તેઓ ટ્રેનિંગ કૉલેજમાં પાસ ન થયા હોય, તે વિષયમાં તેઓને પાસ થવું પડશે.

(૨) **અ-ગૂજરાતી વિદ્યાર્થીઓ**—જેમની સ્વભાષા ગૂજરાતી ન હોય, તેમને માટે ગૂજરાત મહાવિદ્યાલયમાં ગૂજરાતીની સરલ પરીક્ષા રાખવામાં આવશે.

(૩) **ગરીબ વિદ્યાર્થીઓ**—ગરીબ વિદ્યાર્થીઓને ફીની ચાલતમાં નીચે મુજબ રાહત આપવા ગૂજરાત મહાવિદ્યાલયના આચાર્યને સત્તા આપવામાં આવી છે:—

(ક) દર વર્ષે ૧૫ ટકા જેટલા લાયક ગરીબ વિદ્યાર્થીઓને ફીની રકમ ધર્મ-ઋણ તરીકે આપ્યા સમાન ગણી એમને દાખલ કરવાની. વિદ્યાર્થીઓએ પોતાના જીવનમાં સદરહુ રકમ ભરી દેવાનું ધર્મ-ઋણપત્ર લઈ આપવું જોઈશે.

(ઘ) ઉપરના નિયમો યોગ્ય કરવામાં જો ૧૫ ટકા કરતાં વધારે વિદ્યાર્થીઓને રાહત આપવાની જરૂર પડે, તો બીજા ૫ ટકા જેટલા વિદ્યાર્થીઓ માટે એજ પ્રમાણે કરવાની આચાર્યને વિશેષ સત્તા આપવામાં આવી છે.

(૬) **સ્નાતક મતદાર મંડળ** (ક) ગૂજરાત વિદ્યાપીઠનો તેમજ બીજી કોઈ પણ વિદ્યાપીઠનો સ્નાતક જે આ વિદ્યાપીઠના ઉદ્દેશો સ્વીકારતો હોય, અને કાર્ય વિષે સહાનુભૂતિ ધરાવતો હોય તેમજ કોઈપણ સરકારી વિદ્યાપીઠ સાથે પ્રત્યક્ષ સંબંધ ન રાખતો હોય, તેણે કોઈ પણ વસ્તુ વિદ્યાપીઠના મહામાત્રને પોતાનું નામ “ નોંધાયેલ સ્નાતક મતદાર મંડળ ” મા નોંધવાને અરજી કર્યાથી તેનું નામ આ મતદાર મંડળમાં નોંધવામાં આવશે. તે એવી શરતે કે આ નોંધણી બાબત વ્યવસ્થાપિત નિયામક સમક્ષ જે ફી ઠરાવેલ હશે તે, તે સ્નાતક જ્યાં સુધી આપે ત્યાં સુધીજ તે મતદાર રહી શકશે.*

(ઘ) સ્નાતક મતદાર મંડળ તરફથી નીચે પ્રમાણે પ્રતિનિધિઓ ચુંટી શકાશે:—

મતદારોની સંખ્યા	પ્રતિનિધિની સંખ્યા
૧ થી ૨૦	૨
૨૧ થી ૩૦	૨
૩૧ થી ૫૦	૪
૫૧ થી ૧૦૦	૮
૧૦૧ થી ૧૨૦	૧૦
૧૩૦ થી વધુ	૧૨

* ગૂજરાત વિદ્યાપીઠના સ્નાતકો પાસેથી પટેલ પાંચ વર્ષ સુધી કંઈ પણ લવાજમ લેવામાં નહિ આવે.

૨ પ્રથમા પરીક્ષા

સામાન્ય અભ્યાસક્રમ

૧. પ્રથમા પરીક્ષાની રચના નીચે મુજબ છે:—

વિષયો, પ્રશ્નપત્રો ૬૦

વિષય	પ્રશ્નપત્રો	સમય વલાક	ગુણ	ટીપ
૧. સ્વભાષા ^૧	૨	૩	૧૦૦	નિયત પાઠ્ય-પુસ્તકો વગર
૨. રાષ્ટ્રીય ભાષા ^૨	૧	-	૧૦૦	નિયત પાઠ્ય-પુસ્તકો વગર
૩. અર્વાચીન ભાષા ^૩	૧	-	૧૦૦	"
૪. મેન્ડિટક વિષય ^૪	૦	૦	૫૫ દરકના કુલ ૧૫૦	માધ્યમ માટે નિયત પાઠ્ય પુસ્તકો વગર; યોગ્ય વિષયો માટે આગળ જણાવેલી વાંચનો મુજબ
૫. મપતિશાસ્ત્ર	૧	૩	૧૦૦	આગળ જણાવેલી વાંચનો મુજબ
૬. હિંદી આધુનિક ગદ્ય વ્યવસ્થા અને મહાસાહિત્ય ઇતિહાસ	૧	૩	૧૦૦	"
કુલ	૮		૮૦૦	

૧. ગુજરાત મહાવિદ્યાલયમાં જાન મૂલગતને સ્વભાષા સ્પર્ધાવામાં આવ્યા છે. તટલે મહે વિદ્યાર્થીઓને ગુજરાતીનું જ્ઞાન આવશ્યક છે. પણ જેની સ્વભાષા ગુજરાતી ન હોય, તેમને માટે જુદો અભ્યાસક્રમ મૂકવો છે. રાષ્ટ્રીય મળાવિદ્યલય (મુમ્બઈ)ના ગુજરાતી તથા મગદી બે સ્વભાષા તરીકે રાસી છે.

૨. હિંદી અથવા ઉર્દુ પણ બા મેદ સ્પર્ધાવામાં પૂરતો જ છે. હિંદી એટલે ગદ્યનું પ્રશુર અને ઉર્દુ એટલે પારસી પ્રશુર એમ મમજવાનું નથી.

૩. વગાદી, મરાઠી, હમ્મજી કે મેન્ચ.

૪. (ક) પ્રમાણશાસ્ત્ર, (ઁ) મનન, (ગ) નદ્યત, (ઘ) ઝરખી (ચ) વાગ્મી, (ઙ) સગોન, (ઙ) ચિત્ર દદ્ય, કે (ઙ) વાણિજ્ય.

૨. (૧) વિષય ૧ થી ૩

સ્વ-, રાષ્ટ્રીય-, અને અર્વાચીન ભાષાઓના અન્યાસની વીગતો માટે વસતો વસત પુસ્તક ઠરાવવામાં આવે છે.

શુલાસો—ગૂજરાતી સ્વભાષા નથી એવા વિદ્યાર્થીઓની મૌખિક તેમજ લેખી પરીક્ષા લેવામાં આવશે. લેખી પરીક્ષામાં એક આવેલા વિષય ઉપર નિવંધ રચવો પડશે.

(૨) વિષય ૪—વૈચ્છિક વિષયો

(ક) પ્રમાણશાસ્ત્ર

પ્રાચીન ન્યાયશાસ્ત્રના આધારે જ્ઞા વિષયનું નિરૂપણ કરવામાં આવશે. યોગ્ય સ્થળે યુરો-પીય લૅજિકની ઉપયોગી યાવત જણાવવામાં આવશે. એમાં નીચે જણાવેલા વિષયોનો સમાવેશ કરવામાં આવ્યો છે :—

પ્રમાણશાસ્ત્રનો વિષય-નિર્દેશ (પ્રમાણશાસ્ત્ર એટલે ચાર્ય જ્ઞાનના માધનોનું શાસ્ત્ર); વિચાર અને ભાષા; લક્ષણ; વિભાગ; પ્રમાણના પ્રકારો; પ્રત્યક્ષ (આધુનિક માનસશાસ્ત્રની દૃષ્ટિએ ચર્ચા); અનુમાન, વ્યાપ્તિ, વ્યાપ્તિની મિદ્ધિ; દોષ; શાસ્ત્ર પદ્ધતિ, ઉદ્દેશ, લક્ષણ અને પરીક્ષા; તાત્પર્ય નિર્ણય; વાદનીતિ.

(ઘ) ગણિત

૧ હું પ્રશ્નપત્ર :—

(ક) વીજગણિત—શેષ-સિદ્ધાન્ત (Remainder Theorem), યાત્ર વિન્દો (Indices), કરણો (Surds), વર્ગમીકરણનો વિદ્વાન્ત (Theory of Quadratic Equations), શ્રેણીઓ (Progressions), સાદી શ્રેણીઓ (Simp'e Series), માન (Logarithms), વ્યાજ અને વર્ષાસનો (Interests and Annuities).

(ઘ) વીજભૂમિતિ (Algebraic Geometry)—ગુરેલ અને કૃત-સમીકરણો (Equations of a line and a circle).

૨ હું પ્રશ્નપત્ર :—

(ક) ભૂમિતિ—સજાતીય કે અનુપાતી ત્રિકોણો (Similar Triangles) પૅટોલેમી (Ptolemy) સેવા (Ceva) અને મેનાલૉ (Menalau)ના વિદ્વાન્તો, ત્રિકોણના અંત-કર્ત અને પરિકર્ત (In-circle and Circum-circle of a Triangle).

(ઘ) ત્રિકોણમિતિ—૦, ૩૦, ૪૫, ૬૦, ૯૦ યથા અને અનુવર્તી (corresponding) ગુરકોણો (obtuse angles)ના ત્રિકોણમૈત્રિક ફલો (Trigouometrical Functions), ત્રિકોણવર્તો (Properties of Triangles), ત્રિકોણ પૂર્તિરૂપણ (Solution), ઉચાઈ અને અંતરને જગતા સહેલા પ્રશ્નો.

(ગ થી જ) જુઓ આગળ

(બ) વાણિજ્ય—

૧ જું પ્રશ્નપત્ર—ફ્રેન્ચી નામાનાં મુલ્કનત્ત્વો—સિંગલ અને ટયલ ઇન્ડ્રી, ષૂક-કીપિંગ, માગીદારોના હીસાબ, નફાટોટાના હીસાબ, લિમિટેડ કંપનીના સહેલા હીમાબ, ભરતીયાં, કન્નાડન-મેંટ, વ્યાજ ગણવાની રીતો વગેરે.

૨ જું પ્રશ્નપત્ર—હિંદના આર્થિક જીવનનો ઇતિહાસ.

જુલામો—વાણિજ્યનો વિષય લેનાર વિદ્યાર્થીએ અર્વાચીન ભાષા તરીકે ‘ફ્રેન્ચી’ જ લેવી જોઈએ.

(૧) વિષય ૫—સપત્તિશાસ્ત્ર

ટૂંકો ઇતિહાસ—આ શાસ્ત્રનો વાંજા શાસ્ત્ર સાથે સંબંધ

સપત્તિ એટલે શું? સપત્તિશાસ્ત્રના વિભાગો—(ક) ઉત્પત્તિ (ઘ) ઘેંચળી (ગ) વિનિમય (ઘ) ઉપભોગ.

(ક) ઉત્પત્તિ. સપત્તિનાં ઉત્પત્તિનાં કારણો—મૂળ અને અમૂર્ત. મૂર્ત—નૈસર્ગિક શક્તિ, માનવી શક્તિ, મડોલ અથવા મુર્ડા, વ્યવસ્થા; અમૂર્ત—જ્ઞાનમાલની મુરક્ષિતતા, ધાસનાની વૃદ્ધિ : છ કારણોના છ સ્વામી : (૧) નૈસર્ગિક શક્તિનો જમીનદાર, (૨) માનવી શક્તિનો મજૂર, (૩) મુર્ડાવાલો, (૪) કારત્ત્વાનદાર, (૫) સરકાર, (૬) સમાજ.

ઉત્પત્તિના નિયમો—મોટા પ્રમાણ ઉપર ઉત્પત્તિ અને નાના પ્રમાણ ઉપર ઉત્પત્તિ—વધતુ પ્રમાણ અને ઘટતુ પ્રમાણ—શ્રમવિભાગ અને શ્રમસંયોગ મામાજિર શ્રમવિભાગ. આંતરરાષ્ટ્રીય શ્રમવિભાગ—નિગ્રહાનુગ્રહી નીતિ—નિરાગ્રહી નીતિ—રાષ્ટ્રીય સ્વાધ્યય.

(ઘ) ઘેંચળી—છ વસ્તુ ઘેંચળી થવી જોઈએ, તેમાં ન્યાય અને સમતા મહત્ત્વ, નિષ્ઠા અને રૂઝિદારી, અનિયંત્રિત ઘેંચળી અને રાન્ય નિયંત્રિત ઘેંચળી, સમાજ સત્તાવાદ, મજૂર સપ, હલતાલ, જ્ઞાતિવ્યવસ્થા.

(ગ) વિનિમય :—મૂલ્ય અને મિલ્લત, વિનિમય સામાન્ય અને તેના ગુણો, પરદેશ સાથેનો વ્યાપાર.

(ઘ) ઉપભોગ :—કર અને તેનાં તત્ત્વો, અનુપાજિત આવક, યુદ્ધનું સાંપ્રતિક સ્થિતિ ઉપર પરિણામ.

(૪) વિષય ૬—હિંદુસ્તાનની રાજ્યવ્યવસ્થા અને હિંદી રાષ્ટ્રીય જાગૃત્તિ.

વિદ્યાર્થીને નીચેના વિષયોમાં છેલ્લામાં છેલી માહિતી હોવી જોઈએ; રાષ્ટ્રીય ચલચલનાં જુદાં જુદાં વાગો, રાજ્યવ્યવસ્થા પાછલ રહેલી વૃત્તિ (spirit), અને એ બેનું પરસ્પર પરિણામ (interaction).

૩ સ્નાતક પરીક્ષા.

૧. મંદિરો—

છેતાં ત્રણ વર્ષનો અભ્યાસ ગૂજરાત મહાવિદ્યાલય (અમદાવાદ) અથવા રાષ્ટ્રીય મહાવિદ્યાલય (મુંબઈ) નો મોંચેનો કૌશલ્ય મંદિરમાં દાખલ થઈ વિદ્યાર્થી પૂરો કરશે અને સ્નાતક પરીક્ષા આપશે, તેને તે વિષયના 'વિસ્તાર' થયાની પદ્ધતિ આપવામાં આવશે:—

મંદિર	પદ્ધતિ	અનુગત વિષયો	તે મહાવિદ્યાલયમાં શીગરતાની વ્યવસ્થા છે તેનું નામ
૧. આર્ય વિદ્યા-મંદિર	આર્યવિદ્યાવિસ્તાર (આ. વિ.) (શાસ્ત્ર વિભાગના નામ માટે)	(૧) પુરાતત્ત્વ અને આર્યગત્વૃત્તિ (૨) ધર્મ અને તત્ત્વ-જ્ઞાન (૩) સાહિત્ય અને કલા (૪) સમાજ શાસ્ત્ર	પ્રથમ ત્રણ અમદાવાદ } પ્રથમ ત્રણ
૨. સમાજ વિદ્યા-મંદિર	સમાજવિદ્યા વિસ્તાર (સ. વિ.) (શાસ્ત્ર વિષયના નામ માટે)	(૧) રાજસરણ (૨) ક્ષત્રિયાલય (૩) ગરબિજનાય	અમદાવાદ અને મુંબઈ મુંબઈ અમદાવાદ અને મુંબઈ
૩. શાસ્ત્રવિદ્યા—(અથવા ભાષા) મંદિર	ભાષા વિસ્તાર (ભા. વિ.) (શાસ્ત્ર વિષયના નામો માટે)	સંસ્કૃત, પાઠી, મગધી, દ્રિદુગ્ધાની, (દિર) અને ઉર્દૂ, બંગાળી, મરાઠી, ગૂજરાતી, અરબી, વાગ્ધી, દેવેત્રી, વેન્ચ.	મુંબઈ (અમદાવાદ) દિર, મગધી, ગૂજરાતી, દેવેત્રી (મુંબઈ)
૪. શાસ્ત્રવિદ્યા-મંદિર	શાસ્ત્રવિદ્યા (શ. વિ.)	...	અમદાવાદ
૫. શાસ્ત્રવિદ્યા (અથવા ભાષા) મંદિર	શાસ્ત્રવિદ્યા (વા. વિ.)	...	અમદાવાદ
૬. ગરબિજનાય મંદિર	ગરબિજનાય (ગ. વિ.)	...	અમદાવાદ

૧. ઔદ્યોગિક સ્થાપન મંદિર	ઔદ્યોગિક સ્થાપન વિશારદ (ઇ. ઇ. ટી.)	મુવર્ડ
૮. સંસ્કૃત કલા મંદિર	સંસ્કૃત વિશારદ (સ. વિ.) (વિષયના નિર્દેશ માધે)	૧. સંગીત ૨. ચિત્રસ્ત્રી*	અમદાવાદ

૨. પ્રવેશ માટે સ્થાયકાત—

સ્નાતક પરીક્ષામાં બેગરા માટે રોડેપણ ટિફ્ટ વિદ્યાર્થીઓના પ્રથમા પરીક્ષા પત્રના રજૂ કરવા વિદ્યાર્થીને જ્ઞાન શિક્ષણ વપના જાગરી, મત્યમા પરીક્ષા પત્રના રજૂ કરવા વિદ્યાર્થીને એ વર્ષના હાજરી અને સ્નાતક પત્રના વિદ્યાર્થીને જ્ઞાન શિક્ષણ વર્ષના હાજરી મરખી વડે, અને પરીક્ષા પત્રના હાજરી મરખી પ્રમાણપત્ર મહાવિદ્યાલયના આચાર્ય પાનેથી રજૂ કરવું પડશે.

૩. ફરજિયાત વિષયો —

દરેક મંદિરના સ્થાપના અને સ્થાપના અધ્યાય પરજિયાત છે. (જુઓ પા. ૧૮ મે વૃદ્ધાન્ત નોંધ ૧ અને ૨)

૪. પરીક્ષા વિધિ—

૭ મા અને ૮ મા સંદર્ભ મિલાવ સીજા મંદિરોનો સ્નાતક પરીક્ષા વાર પ્રશ્નપત્રોથી લેવાશે. દરેક પ્રશ્નપત્ર તો યુગલ અને ત્રણ કરાસનું રહેશે. વાર પૈકી એ પ્રશ્નપત્રો એ ફરજિયાત વિષયોના ધરો, અને મંદિરના વિષયો માટે દર પ્રશ્નપત્રો આપવામાં આવશે.

આર્ય વિદ્યામંદિર.

૧. પ્રથમ વર્ષ

પ્રથમ (સામાન્ય) વર્ષમાં ચાર પ્રશ્નપત્રો નીચે પ્રમાણે રાસવામાં આવ્યા છે—

- ૧ પ્રાચીન ભારતવર્ષનો ઇતિહાસ
- ૨ ધર્મ અને તત્ત્વજ્ઞાન
- ૩ માત્રિય અને કલા
- ૪ સમાજ વ્યવસ્થા

૨. વાગ્વિદ્યા મંદિરમાં જવાની છુટ

આ મંદિરનો પ્રથમ વર્ષનો અધ્યાય કર્યા પછી રોડેપણ વિદ્યાર્થીને સરહત, પ્રાકૃત અથવા પાત્રી લઈને વાગ્વિદ્યા મંદિરમાં જવું હશે તો તેને જવા ટેવામાં આવશે.

* ચિત્રસ્ત્રીને સ્નાતક પરીક્ષાનો વિષય બનાવી 'વિશારદ' પદવી આપવાની યોજના નથી, પણ એ વધારાના વિષય તરીકે અને શીશ્વચાની યોજના છે.

૩. છેલ્લાં બે વર્ષના વિષયો

પછીનાં બે વર્ષોમાં નીચેમાંથી એક વિષયનો વિનિષ્ઠ અભ્યાસ કરવાનો છે.

- ૧ પુરાતત્ત્વ અને આર્ય સંસ્કૃતિનો इतिहास
- ૨ ધર્મ અને તત્ત્વજ્ઞાન
- ૩ માહિત્ય અને કલા
- ૪ સમાજશાસ્ત્ર

૪. વિશિષ્ટ વિભાગના વિષયો

દરેક વિભાગની ટૂંકજી નીચે મુજબ છે—

૧. પુરાતત્ત્વ અને આર્ય સંસ્કૃતિનો इतिहास

નોંધે પ્રમાણે બાકીનાં છ પ્રશ્નપત્રો રાસવામાં આવ્યાં છે:—

- ૫ મંશોધન પદ્ધતિ અને અત્યાર સુધીના મારતમર્પીય સંશોધનની રૂપરેલા
- ૬ પ્રાચીન લિપિ, છિલાલેલો, અને નિષ્કલિદ્યા
- ૭ શાસનતંત્ર
- ૮ (ક) મહામારતત્ત્વ અભ્યયન, અથવા (લ) મૌર્યવંશ અને શુત્તવંશનો; અથવા (ગ) હર્ષના મનયનો, અથવા (ધ) પ્રાચીન ગૂજરાતનો इतिहास.
- ૯ (ક) પશ્ચિમનો જૂનો इतिहाસ (રોમ, ગ્રીસ, મીસર, આલ્ડર્ડાઆ, એસીરીઆ, ઇરાન વગેરે). (ગ) પૂર્વનો જૂનો इतिहाસ (મદ્રદેશ, જાવા, ચીન, જાપાન વગેરે).

૧૦ યુરોપનો અર્વાચીન इतिहाસ

૨. ધર્મ અને તત્ત્વજ્ઞાન

નોંધે પ્રમાણે બાકીનાં છ પ્રશ્નપત્રો રાસવામાં આવ્યાં છે.

- ૫ ન્યાય, વૈશેષિક અને પૂર્વનીમાંસા દર્શન તથા વાધાત્મ્ય પ્રમાણશાસ્ત્ર
- ૬ યોગદર્શન તથા માનસશાસ્ત્ર
- ૭-૮ મોલ્ક, વૈદાન્ત અને તત્ત્વમીમાંસા
- ૯ જૈન અને થાંદ્લ દર્શન
- ૧૦ ધર્મ વર્ત્ત

મગ્લ અભ્યાસક્રમ—

નોંધ:—મગ્લ અભ્યાસક્રમમાં પ્રશ્નપત્ર સાત અને આઠ કાઢી નાસવાનાં આવ્યાં છે.

માહિત્ય અને કલા

નોંધે પ્રમાણે બાકીનાં છ પ્રશ્નપત્રો રાસવામાં આવ્યાં છે:—

- ૫ કાવ્ય
- ૬ પુરાણ

૭-૮ અલ્પાર દ્વારા

૧-૧૦ ધાનદ્યોગાંગા (Aesthetics) યજ્ઞાનુ નિરૂપણ (ચિત્ર, ક્રિષ્ણ, શાપ્ત્ય, મગીત-ગીત, યાદ અને નૃત્ય)

સરલ અધ્યાત્મક્રમ—

નોંધ :—સરલ અધ્યાત્મક્રમમાં પ્રથમ ત્રણ નવમો અને દસમો ધાર્મિક નામવામાં આવ્યા છે.

૪. સમાજશાસ્ત્ર

નોંધે પ્રમાણે ચાર્ગના ૪ પ્રથમ ત્રણે રાજવામાં આવ્યાં છે :—

૫. ભારતવર્ષીય લોકવ્યવસ્થા અને રાજવ્યવસ્થા
૬. ઈતિહાસ સાહિત્ય મગદાય
૭. સામાજિક-વિષયક વિચાર
૮. દુસ્ત્રામ અને પાશ્ચાત્ય વિચારોની દિગ્દુસ્ત્રામ ઉપર અસર
૯. નાત ધધારણનો દિતિદાન
૧૦. પાશ્ચાત્ય લોકવ્યવસ્થા અને રાજવ્યવસ્થા.

સમાજ વિદ્યાપંદિત

૧. વિભાગો.

સમાજ વિદ્યાપંદિતમાં નોંધેમાથી દક વિભાગમાં વિદ્યાર્થી અધ્યાન કરશે (૧) રાજકારણ, (૨) દિતિદાન, (૩) નપતિશાસ્ત્ર.

સમાજ વિદ્યાપંદિતમાં ગમે તે પ્રથમ ત્રણે ઓછામાં ઓછા દક રાજની દાનરો પછી વેતી શકાશે.

૧. રાજકારણ વિભાગ

રાજકારણ વિભાગમાં—નોંધે પ્રમાણે દશ પ્રથમ ત્રણે રાજવામાં આવ્યાં છે :—

૧. રાજગીર્ણ દ્વારા
૨. યાત્રિક રાજગીર્ણ મીનાયા
૩. દિગ્દુ અને મુમલનાય રાજગીર્ણ.
૪. પ્રાચીન અને મધ્યકાલીન રાજગીર્ણ વિષયક મતમતાંતરે, અને Plato's Republic, Aristotle's Politics, Gierke's Theories of Middle Ages, Figgis's Gerson to Grotius.
૫. અર્વાચીન રાજવધારણો
૬. દુષ્ટગીર્ણ અને પ્રાચીન ભારતીય દિતિદાન
૭. રાપતિશાસ્ત્રના મૂલ્યતત્ત્વો
૮. યુરોપના દિતિદાનનુ દિગ્દશન
૧૦. આંતર રાષ્ટ્રીય કાયદાની રૂપરેખા

સરલ અભ્યાસક્રમ—

નોંધ—સરલ અભ્યાસક્રમમાં ગ્રીજા અને દશમા પ્રશ્નપત્રો કાઢી નાખવામાં આવ્યા છે

૨. ઇતિહાસ વિભાગ

નીચે પ્રમાણે દશ પ્રશ્નપત્રો રાખવામાં આવ્યાં છે:

- ✓ ૧ હિંદુસ્થાનનો ઇતિહાસ મપૂર્ણ
- ✓ ૨ મહાન સીકંદરના મરણપર્યંત ગ્રીસનો ઇતિહાસ અને પ્રજાસત્તાક રોમનો ઇતિહાસ
- ૩ ઇસ્લામી સામ્રાજ્યનો ઇતિહાસ
- ૪ ચીન અને જાપાનનો ઇતિહાસ
- ૫ (ક) પ્રાચીન હિંદુસ્થાન
કે

(ખ) હિંદુસ્થાનમાં મુસલમાનોનો સમય, મરાઠા અને ગીચોના ઇતિહાસ માધે
કે

(ગ) હિંદુસ્થાનમાં યુરોપીયનો અને બ્રિટિશ રાજ્ય અને એ સમયનો ઇસ્ટર્ન ઇન્ડિયા.

- ✓ ૬ યુરોપનો ઇતિહાસ સને ૪૭૬ થી ૧૪૫૩ ઇસ્ટર્નયુલના પતન સુધી.
- ૭ યુરોપનો ઇતિહાસ સને ૧૪૫૩ થી ૧૯૨૦ સુધી
- ૮ રાજનીતિનાં મૂલ્યતત્ત્વો
- ૯ સંપત્તિશાસ્ત્રનાં મૂલ્યતત્ત્વો
- ૧૦ ભારતીય સંપત્તિશાસ્ત્ર

સરલ અભ્યાસક્રમ—

નોંધ—સરલ અભ્યાસક્રમમાં ગ્રીજા અને છઠ્ઠા પ્રશ્નપત્રો કાઢી નાખવામાં આવ્યા છે.

૩. સંપત્તિશાસ્ત્ર વિભાગ

નીચે પ્રમાણે દશ પ્રશ્નપત્રો રાખવામાં આવ્યા છે:

- ✓ ૧-૨ સંપત્તિશાસ્ત્ર મીમાંસા અને તેનો તાત્ત્વિક ઇતિહાસ
- ✓ ૩ ભારતીય સંપત્તિશાસ્ત્ર
- ૪ સામાજીક જમાવણી કે આંદોલન
- ૫ સમાજ સત્તાવાદ અને મહત્ત્વપદ
- ૬ ભારતીય નાણાં ચલણ, વિનિમય અને નગર
- ✓ ૭ રાજ્યનીતિનાં મૂલ્યતત્ત્વો
- ૮ યુરોપના ઇતિહાસનું દિશ્વર્તન
- ૧. વ્યાપારી મુશ્કેલી
- ૧૦ હિંદની અને બહારની મુશ્કેલી સંબંધ

સરલ અભ્યાસક્રમ—

નોંધ—સરલ અભ્યાસક્રમમાં છઠ્ઠા અને નવમા પ્રશ્નપત્રો માત્રી નામવામાં આવ્યા છે

વાગ્ધિયા મંત્રિ

૧. ત્રિપચ નિરૂપણ

વાગ્ધિયા મંત્રિના અભ્યાસ કરવા ટચ્છનાર વિચાર્પીએ નીચેનાથી જે ભાષાનો પસંદ કરવા પડશે—

મસ્કૃત, પ્રાકૃત, પાલી, વગાલી, મરાઠા, હિંદુસ્તાની, ગુજરાતી, ધરગી, પારસી, ટપરજી અને ડ્રેન્ચ દરેક ભાષા માટે પાંચ પ્રશ્નપત્રો રાખવામાં આવ્યાં છે

સંસ્કૃત

૨ સસ્કૃત

(ક) નીચે પ્રમાણે પાંચ પ્રશ્નપત્રો રાખેલા છે—

- ૧ વેદ-મન્ત્ર, ગ્રાહણ અને ભાષા
- ૨ ઉપનિષદ તથા સ્મૃતિ
- ૩ રામાયણ, મહાભારત, મનુસાધ્ય અને નાટક
- ૪ નદ્ય, વપૂ અને અલંકાર
- ૫ દાર્શનિક ગ્રંથો

(લ) સરલ અભ્યાસક્રમ નાટ પહેલુ પ્રશ્નપત્ર બાદ

(ળ) ધૂની હાજરી મનાં નિવાય ૧ તા અને ૪ થા પ્રશ્નપત્રોમાં પરીક્ષણ બાપી શકાયો નહિ.

૩ અર્વાચીન હિન્દી ભાષાઓ

ગૂજરાતી, હિંદુસ્તાની, મરાઠા, વગાલી વગેરે ભાષાઓના અભ્યાસમાં “ભાષાશાસ્ત્ર” અથવા “સાહિત્યનો ઇતિહાસ” ના પ્રશ્નપત્રમાં તે જ્ઞાણના મુલ્યતત્વ સવધી અર્ધું પ્રશ્નપત્ર વધી ભાષાઓમાં સામાન્ય રહેશે.

ગૂજરાતી

૪ ગૂજરાતી

(ક) નીચે પ્રમાણે પાંચ પ્રશ્નપત્રો રાખેલા છે—

- ૧ ભાષાશાસ્ત્ર અને જૂઠું ગૂજરાતી
- ૨ પ્રાચીન કાવ્યો
- ૩ અર્વાચીન પદ્ય અને સાહિત્ય ચર્ચા
- ૪ અર્વાચીન ગદ્ય
- ૫ સાહિત્યનો ઇતિહાસ

- (રા) સરલ અભ્યાસક્રમમાં પ્રશ્નપત્રોની સંખ્યા પટાહવામાં આવતી નથી, પણ વાંચવાનાં ગુસ્તકોની સંખ્યા ઓછી રાખવામાં આવે છે.
- (ગ) પૂરી હાજરી સિવાય ૧ લા અને ૫મા પ્રશ્નપત્રોની પરીક્ષા આપી શકાય નહિ.
- (ઘ) ઉપરના ફેરફારો સં. ૧૯૮૧ ની વાર્ષિક પરીક્ષાથી અમલમાં આવશે.
- (ચ) જૂના અભ્યાસક્રમ પ્રમાણે 'અર્વાચીન સાહિત્ય'ના (૩જા) પ્રશ્નપત્રમાં જે વિદ્યાર્થી પસાર થયો હોય; તેને મ. ૧૯૮૦ ની ધરત્ પરીક્ષા વગરતે નિવંધની પરીક્ષા આપી દેવી.
- (છ) જૂના અભ્યાસક્રમ પ્રમાણે 'નિવંધ'ની પરીક્ષા જેણે પસાર કરી હોય, તેને 'અર્વાચીન ગદ્ય' અને 'અર્વાચીન પદ્ય'માંથી કોઈ એક પ્રશ્નપત્ર પસંદ કરવા દેવામાં આવશે; પણ તેને વર્ગ નહિ મળી શકે. તેને વર્ગ મેલ્લવો હોય તો તે 'નિવંધ'ના ગુણ જતા કરી 'અર્વાચીન ગદ્ય' તથા 'અર્વાચીન પદ્ય' એ ચમ્ને પ્રશ્નપત્રોમાં યેસો વર્ગ મેલ્લવી શકશે.

મરાઠી

૫ મરાઠી

- (ક) નીચે પ્રમાણે પાંચ પ્રશ્નપત્રો રાખેલાં છે.—
- ૧ કાવ્ય
 - ૨ નાટક અને કાદપરી
 - ૩ ઇતિહાસ અને ચરિત્ર
 - ૪ નિવંધ અને સાહિત્ય ચર્ચા.
 - ૫ ભાષાશાસ્ત્ર
- (લ) સરલ અભ્યાસક્રમમાં પાંચનો પ્રશ્નપત્ર કર્યા છે.
- (ગ) ગમે તે ગમતે ગમે તે પ્રશ્નપત્રની પરીક્ષા આપી શકાશે.

હિંદી

૬ હિંદી

- (ક) નીચે પ્રમાણે પાંચ પ્રશ્નપત્રો રાખેલાં છે.
- ૧ પદ્ય
 - ૨ ગદ્ય
 - ૩ નાટક
 - ૪ વ્યાકરણ અને કાવ્ય
 - ૫ સમાલોચના અને સાહિત્યનો ઇતિહાસ

(ગ) સરલ અભ્યાસક્રમમાં પાંચમો પ્રશ્નપત્ર વર્ગી છે.

(ગ) ગમે તે સમયે ગમે તે પ્રશ્નપત્રની પરીક્ષા આપી શકાશે.

ચંગાલી

૭ ચંગાલી

(ક) નીચે પ્રમાણે પાંચ પ્રશ્નપત્રો રાખેલાં છે —

૧ કાવ્ય

૨ ગદ્ય

૩ નવલકથા

૪ નાટક

૫ પ્રાચીન ચંગાલી વાંચ્યો અને ચંગાલી સાહિત્યનો ઇતિહાસ

(છ) સરલ અભ્યાસક્રમમાં પાંચમો પ્રશ્નપત્ર વર્ગી છે.

(ગ) પૂરી હાજરી મર્યા સિવાય ગમે તે પ્રશ્નપત્રની ગમે તે સમયે પરીક્ષા આપી શકાશે.

ઇંગ્રેજી

૮ ઇંગ્રેજી

(ક) નીચે પ્રમાણે પાંચ પ્રશ્નપત્રો રાખેલાં છે —

1. English Language and Literature

2. Prose including Essays and Novels

3. Poetry including Dramas

4. A Special Author, or Translation of a foreign classic in Gujarati or Marathi

5 Composition: An Essay on a given subject.

(છ) પહેલા પ્રશ્નપત્રમાં સમાલોચના પર સવાલો પૂછવામાં આવશે.

(ગ) ચોથા પ્રશ્નપત્ર માટે ભાષાંતર કરનાર વિદ્યાર્થીએ એક વિદેશી પ્રિન્ટ પુસ્તકનું નામ અનુમતિ માટે જણાવી રજા મેલવવી પડશે, અને ભાષાંતર વિદ્યાર્થીએ પોતે કરેલું છે એવા મહાવિદ્યાલયના આચાર્યના પ્રમાણપત્ર સાથે તે વિદ્યાપીઠ કાર્યાલયમાં પહોંચાડવું જોઈશે. ભાષાંતર મળ્યા પછી ત્રણ મહીનામાં વિદ્યાપીઠ ભાષાંતરની ચોગ્યતા તથા નિર્ણય જાહેર કરશે, અને ભાષાંતર અચોગ્ય જણાયે વિદ્યાર્થીને કોઈ એક સાક્ષરના પ્રશ્નોનો અભ્યાસ કરી પરીક્ષામાં બેસવાની છુટ રહેશે.

(પ) સરલ અભ્યાસક્રમ માટે ચોથો પ્રશ્નપત્ર વર્ગી કરવામાં આવ્યો છે.

(ચ) પહેલા પ્રશ્નપત્રની પરીક્ષા સર્વજન હાજરી મર્યા પછીજ આપી શકાશે.

ફારસી

૯. ફારસી

નીચે પ્રમાણે પાંચ પ્રશ્નપત્રો રાખેલા છે —

૧. ગદ્ય. ૨. પદ્ય.
૩. પ્રાચીન અને અર્વાર્ચીન ફારસી સાહિત્યનો ઇતિહાસ
૪. ઇરાનનો ઇતિહાસ અને સાહિત્ય ઉપર તેની થયેલી અસર
૫. નિવંધ, અનુવાદ તથા મૌલિક

અરબી

૧૦. અરબી

નીચે પ્રમાણે પાંચ પ્રશ્નપત્રો રાખેલાં છે —

૧. ગદ્ય ૨. પદ્ય. ૩. શ્યાકરણ
૪. અરબસ્તાનનો ઇતિહાસ ૫. અનુવાદ.

ફ્રેંચ

૧૧. ફ્રેંચ

નીચે પ્રમાણે પાંચ પ્રશ્નપત્રો રાખેલાં છે —

- (૧) ગદ્ય (૨) પદ્ય (૩) અનુવાદ ફ્રેંચમાંથી ફ્રેંચમાં અથવા ગૂજરાતીમાં, અને ફ્રેંચમાંથી ગૂજરાતીમાં ફ્રેંચમાં (૪) ઇ. સ. ૧૭૮૮ થી ફ્રેંચ સાહિત્યનો ઇતિહાસ (૫) નીચેમાંથી કોઈપણ એક સાક્ષરનો લાસ અભ્યાસ Moliere, Anatole France, Balzac, Victor Hugo

- (૬) ગરલ અભ્યાસક્રમ માટે ૫ મો પ્રશ્નપત્ર લખી.
- (૭) ગમે તે વસ્તુ ગમે તે પ્રશ્નપત્રમાં લેવી શકાશે.

પ્રાકૃત

૧૨. પ્રાકૃત

નીચે પ્રમાણે પાંચ પ્રશ્નપત્રો રાખેલાં છે —

૧. વ્યાકરણ, ભાષા શાસ્ત્ર, નાટક અને શિલાલેખોનું પ્રાકૃત
૨. કાવ્ય અને છંદ-અપભ્રંશ સાથે
૩. ગદ્ય-અપભ્રંશ સાથે, અને પ્રાકૃત સાહિત્યની ઇતિહાસિક રૂપરેખા.
- ૪-૫. જૈન આગમો, નિર્યુત્તિ, માધ્ય અને ચૂર્ણ

૧૩ પાઠ

નીચે પ્રમાણે પાંચ પ્રશ્નપત્રો રાખેલાં છે:—

૧. ગુત-અને વિનયપિટક
૨. અમિયમ્મ
૩. વ્યાકરણ અને માપાનાદ્ય
૪. કલિત્તા
૫. અટકયા.

ગણિત યંત્ર

૧ અભ્યાસક્રમ:

નીચે પ્રમાણે દશ પ્રશ્નપત્રો રાખવામાં આવ્યા છે —

(૧) ગ્રીક ગણિત અને ટ્રિફોનમિતિ—

Algebra-Complex Quantities, Logarithmic and Exponential Theorems, Convergency and Divergency of Series, Theory of Equations and Determinants.

Trigonometry-Properties of Triangles, Inverse Trigonometrical Functions, Demoivre's Theorem, Summation of Simple Trigonometrical Series, Exponential Values of Circular Functions, Expressions of Circular Functions as Infinite Products.

(૨) વૈજક-ભૂમિતિ—પૃષ્ઠ અને ઘનની (*Analytical Geometry of two and three dimensions*)-Equations of a General Conic in the Rectangular and Polar Co-ordinates, Plane, Sphere and Ellipsoid with their Elementary Properties.

૩ દ્રવ્ય લઘિત્ર (*Differential Calculus*)—

Elementary Calculus-Differentiation, Tangents, Normals, Maxima and Minima Values, Integration of Standard Forms. Integration by Parts, Method of Partial Fractions for Integration, Application to Area.

Differential Calculus-Expansion, Partial Differentiation, Asymptotes, Singular Points, Curvature, Curve Tracing.

(૪) રૂપયુતિ (*Integral Calculus*)-Definite Integrals, 'Gamma' Functions, Applications to Rectifications and Quadrature and Volumes.

(૫) ડિફરેન્શીયલ અને ફંક્શનલ (Differential Equations and Theory of Functions)–

Differential Equations–Standard Forms of Differential Equations, Linear Equations of the First and Second Degree, General Equations with Constant Co-efficients, Applications to Geometry and Physics.

Theory of Functions–Contour Integration, Theory of Residue, Fourier's Series, 'Gamma' and 'Beta' Functions.

(૬) સ્થિતિશાસ્ત્ર (Statics)

Elementary Mechanics–Parallelogram of Forces, Couples, Equilibrium of Forces in one Plane, Centre of Gravity, Machines, Friction.

Higher Mechanics–General Conditions of Equilibrium, Centres of Gravity, Equilibrium of Heavy Strings.

(૭) ગતિશાસ્ત્ર (Dynamics)

Elementary–Rectangular Motion, Projectiles, Circular Motion, Simple Harmonic Motion.

Higher–Motion under the Law of Direct Distances and Inverse Square of Distance, Central Forces, Moments of Inertia, D'Alemberts' Principle, Motion of a Rigid Body about a Fixed Axis.

(૮) દ્રવ્યશાસ્ત્ર (Hydrostatics)–

Resultant Thrusts of Fluids on Bodies, Centre of Pressure. Floating Bodies, Specific Gravity of Liquids and Solids, Properties of Gases, Hydrostatic Machines and Rotating Fluids.

(૯) ગોળીય ત્રિકોણમિતિ અને ચમોલદિવ્યા (Spherical Trigonometry and Astronomy)–

Spherical Trigonometry–Fundamental Formula, Solution of Triangles, Properties of Triangles.

Astronomy–Refraction, Aberration, Paralax, Earth, Moon, Eclipses, Transits, Planets, Direct and Retrograde Motion.

(૧૦) કુટ પ્રશ્નો (Problems)

૨. મરલ યમ્યાસક્રમ માટે પ્રશ્નપત્રોની સર્યા ઘટાડવામાં નથી આવી, પણ દરેક પ્રશ્નપત્રમાં પૂરતા પ્રમાણમાં સરલ પ્રશ્નો પૂછવામાં આવશે.

૩. કુટ પ્રશ્નોનો પત્ર સપૂર્ણ હાજરી પૂરી થયે ન આપી ગયાશે.

વાણિજ્ય વિદ્યામંદિર

૧ નીચે પ્રમાણે દસ પ્રશ્નપત્રો રાખેલાં છે :—

(૧) લઘુ લેક્ચર અને ઇંગ્રેજી *

આ પ્રશ્નપત્રમાં સરસાણુના બે વિભાગ રહેશે, ઇંગ્રેજી વિભાગમાં માર દોહનના, વ્યાખ્યાનના, અને નિયત કરેલાં પાઠ્ય પુસ્તકોમાંથી નિવંધના સવાલો પુઢવામાં આવશે.

લઘુલેક્ચરમાં ઉત્તરિણ થવા માટે ૧૦૦ શબ્દની શરૂઆત હોવી જોડે.

(૨-૩) નીચેના ચાર વિષયોમાંથી કોઈપણ એક-વિદ્યાર્થીનાં પત્રદર્શી મુજબ; દરેક ઉપર બે પ્રશ્નપત્રો

(ક) અંગ્રેજી નામું અને નીમતાનો (Auditing)

(૧) નામું, રૅમસ્ટિ, આવક અને સ્વર્ચ, કૅન્ડેક્ટ વગેરેના હિસાબ, ટબલ એકાઉન્ટસ, શરાર્ફીનામું, શાહાઓના હીસાબ, હીમાના હીમાવ, નાદારીના હીસાબ, લિમિટેડ કંપનીના અપરા હીમાવ વગેરે દૂકામાં, વધી જાતના હીસાબ

(૩) નામતાનો.

અથવા

(લ) શરાર્ફી અને શરાર્ફી કાયદો—

(૧). શરાર્ફી-ધાતુઓના નાણાચલન, નાણાંનું ઉપયોગીપણું, જૂદી જૂદી જાતનું નાણું, નાણાં ચલન અને મિલ્કા, વિલાયતની ટકશાહ, તેની જાળવા જેવી ચાલતો અને કાયદા, કાયદેસર નાણાચલન, જૂદા જૂદા દેશોનું નાણાંચલન, નાણાંની ક્ષયશક્તિમાં થતા ફેરફાર, કારણો, ક્ષયશક્તિ ટકાવી રાખવાના ઉપાયો, આંતરરાષ્ટ્રીય નાણાંચલનનો પ્રશ્ન, તે વિષેની માહિતી, હિંદી નાણાંચલન, હિંદી ટકશાહ, નિયમો, હિંદને લગતા સવાલો વગેરે.

શરાર્ફી અને શરાર્ફી બજાર, તેની જરૂરિયાત અને કાયદા, વિલાયતની શરાર્ફી પેટીઓ; એક પદ્ધતિ, બેન્ક, ટ્રિલ્યરિંગ-દાઉસ, શરાર્ફી, પેટીઓના નાણાંનું રોકાણ, પૈસા ધીરવાની પદ્ધતિ, પેટીઓ તરફથી છાપેલા ભાવ (Quotations) વગેરે.

ચલણી નોટોનો પ્રતિબંધ; પરદેશની શરાર્ફી પેટીઓ સાથે સરસામણી; હિંદની શરાર્ફી પેટીઓ, ઇતિહાસ, સામાન્યજ્ઞાન, શરાર્ફી પેટીઓને લગતું આંકડાશાસ્ત્ર, પરદેશના નાણાંમાં આપણા નાણાંનો ચલણનો ભાવ, વધઘટનો કારણો વગેરે.

૩ શરાર્ફી કાયદો

અથવા

(મ) રૂ અને રૂનો-ઉદ્યોગ—

(૨) રૂનું ઉત્પાદન, તેને જરૂરી સયોગો, જૂદી જૂદી જાતોનું નિરીક્ષણ, મુદ્રારવાના ઉપાયો પરમ્, રૂની આયાત અને નિકાશ.

* સ. ૧૯૮૧ ની વાર્ષિક પરીક્ષા પઠી વાણિજ્ય મંદિરમાં દાખલ થનાર વિદ્યાર્થીઓ માટે. તે પૂર્વે દાખલ થયેલા વિદ્યાર્થીઓને માટે પહેલું પ્રશ્નપત્ર 'ઇંગ્રેજી નામાનાં મૂલ્યતત્ત્વો' રહેશે.

હિંદી ઑક્ટાસાઇ-જન્મમરજને લગતું; વસ્તોગળાંને લગતું; હિંદના ઑંદરના અને પરદેશના જમીન અને જલમાર્ગના વેપારને લગતું; મેતીને લગતું; રેલ્વેને લગતું; પગાર અને કિમ્મતને લગતું વગેરે.

(૯) વ્યાપાર વ્યવસ્થા

વ્યાપાર વ્યવસ્થા, સંક્ષિપ્તલેખન, જાહેરસ્થર, શેરબજાર, માગીદારી પેદીઓ, લિમિટેડ કંપનીના પત્રવ્યવહાર, મંત્રી તરીકેની ફરજો, કાર્યપદ્ધતિ, વ્યાપારી પેદીઓની કાર્યપદ્ધતિ, ભરતીયાં, તાર, વ્યાપારી પત્રવ્યવહાર, અને તેમના જવાબોની ગોઠવણી-આંશોગિક વ્યવસ્થા અને મજૂરોની કામ કરવાની પ્રક્રિયા, વિમા વિષે, જલમાર્ગે માર્ગ મોકલવા વિષે વગેરે માહિતી

(૧૦) ભૂગોળ

(૧) વ્યાપારી ભૂગોળ—મનુષ્ય પ્રવૃત્તિ તેનાં આધાર; દુધર ઉદ્યોગ અને વ્યાપારને અનુકૂળ સંયોગો; ઉત્તરજન વગેરે: ઉત્પત્તિ—શ્વેતાંત્રી નીપજ, ગ્વનીજ પદાર્થો, જંગલની નીપજ, ગ્રાણા નીપજ, હુમર ઉદ્યોગ, જૂદી જૂદી વસ્તુઓ—પ્રાપ્ત કરીને હિંદને લગતી; તેની જરૂરીયાતો: પરદેશ સાથેના વ્યાપાર-વગેરેની માહિતી; જૂદા જૂદા દેશોની ઉપજ, ઉદ્યોગ, વ્યાપાર, કુદરતી અને માનુષી અનુકૂળ સંયોગો વગેરે.

(૨) પ્રાકૃતિક ભૂગોળ—પૃથ્વીની ઉત્પત્તિ, આકાર, શ્વદ, રાતરિવસનાં અને ઋતુ સ્વધારણનાં કારણો, સ્થલ, જલ, જમીનનાં સ્વરૂપો, તેનો સમારો, આબોહવા, ઊષ્ણતાનું પ્રમાણ, વ્યવનના પ્રવાહ, મહાસાગરના જલપ્રવાહ, વૃદ્ધરતી પ્રદેશો, તેમની મુશ્ય નીપજો, નરજા અને તેમના ઘાટ, વગેરે

૨ સરલ અભ્યાસક્રમ અને પરીક્ષામાં થેસવાનો ક્રમ

સરલ અભ્યાસક્રમ રાસવામાં આવેલ નથી. પ્રથમપત્ર પહેલાની પરીક્ષા પ્રથમપત્ર થે અને ગ્રાણનાં સાથે આપવી પડશે કે તે પહેલાં આપવી પડશે. બાકીના પ્રથમપત્રોની પરીક્ષા ગમે તે સમયે આપી શકાશે.

તત્ત્વજ્ઞાન મંદિર

૧. ■ પ્રાધાત્ય ફિલસુફિનાં, ગ્રાણ આર્ય ફિલસુફિનાં, અને એક હસ્તામી ફિલસુફિનુ, એમ ત્રીણે પ્રમાણે દશ પ્રથમપત્રો રાસવામાં આવ્યાં આવ્યાં છે:

(૧) પ્રાધાત્ય તત્ત્વજ્ઞાનનો ઇતિહાસ અને એક પ્રાધાત્ય તત્ત્વજ્ઞાનીનો અભ્યાસ.

પ્રાધાત્ય તત્ત્વજ્ઞાનીના અભ્યાસક્રમ માટે પ્લેટો, ઍરિસ્ટોટલ, કાન્દ, વર્ગસન પેઠી વગેરેનાં રા ૩ વર્ષ આગળથી ઠરાવવામાં આવશે.

(૨) ચિત્તશાસ્ત્ર (Psychology)

(૩) ચારિત્રર્મીમાંસા (Ethics)

(૪) પ્રમાણશાસ્ત્ર (Logic) અને તત્ત્વર્મીમાંસા (Metaphysics)

(૫) હિંદુશ્વદ (Theology)

(૬) આનંદર્મીમાંસા (Aesthetics) અને કામર્મીમાંસા (Sex-psychology)

(૭) બૌદ્ધ અને જૈનધર્મો

(૮-૯) વૈદિક ધર્મ

(૧૦) ઇસ્લામ ધર્મ

(આ મંદિરની યોજના અમલમાં આવી નથી. એ વિષય માટેના વિદ્યાર્થીઓ નીચ્છતાં
-એની યોજના વિશેષ પૂર્ણ કરવામાં આવશે.)

ઔદ્યોગિક રસાયન મંદિર

૧. આ મંદિરમાં અભ્યાસ કરવાની ગોઠવણ મુલાઈના રાષ્ટ્રીય મહાવિદ્યાલયમાં છે.

૨. અભ્યાસક્રમ ત્રણ વર્ષનો છે, અને તે અરસામાં વિદ્યાર્થીને (સ્નાત્કરણ કરીને હિંદુસ્તાનના કેટલાક*) ઉદ્યોગોને લગતું રાસાયનિક જ્ઞાન એટલે દરજ્જે આપવા ઉમેદ છે કે જેથી એટલો અભ્યાસ કર્યા બાદ વિદ્યાર્થી સરવ્વતાથી આજ મંદિરનો ચોથા વર્ષનો અનુસ્નાતક (Post-graduate) અભ્યાસ કરી શકે, અથવા કોઈ કારખાનામાં રહી શકે, અથવા વિશેષ અભ્યાસ માટે વિદેશ જઈ શકે.

૩. પ્રથમ વર્ષને અગ્રે પ્રથમા વૈજ્ઞાનિક પરીક્ષા પ્રથમ વર્ષના ત્રણ વિષયોમાં લેવાશે : તે પરીક્ષા માટે નીચે પ્રમાણે વિષયો ઠરાવેલા છે.

- (૧) નિરિન્દ્રિય રસાયનનાં મૂલતત્ત્વો
- (૨) પદાર્થવિજ્ઞાન (Physics) નાં મૂલતત્ત્વો
- (૩) ગણિત
- (૪) યંત્રશાસ્ત્રની વ્યાવહરિક (Applied Mechanics)
- (૫) મશીન દ્રશ્ય (Machine Drawing)

રસાયનનાં પ્રયોગશાળામાં વિદ્યાર્થીનું જાતે કામ કરવું પડશે, અને થોડા વિષયોમાં સ્વપ્રયોગ સાબીતીઓ શીખવાશે.

વિદ્યાર્થીની રૂબરૂ હશે તો રૂબરૂ અને સમાજશાસ્ત્રના વિષયોમાં એ હાજરી આપી શકશે.

૪. થોડા વર્ષના વિષયો નીચે મુજબ છે :—

- (૧) નિરિન્દ્રિય રસાયનનો વિશેષ અભ્યાસ
- (૨) સેન્દ્રિય રસાયનનાં મૂલતત્ત્વો
- (૩) નિરિન્દ્રિય ઔદ્યોગિક રસાયન
- (૪) શારીર (Physical) રસાયનનાં મૂલતત્ત્વો
- (૫) પદાર્થ વિજ્ઞાન (Physics)
- (૬) ગણિત

* જેવા કે વનસ્પતિજન્ય તેલો, વળાટ રસાયન, ચર્મરસાયન રસાયન.

નિરિન્દ્રિય રસાયનના મહત્વના પ્રયોગો અને તાર્કિક (Qualitative) પૃથક્કરણ વિદ્યાર્થી જાતે કરશે.

ધ્રીજા વર્ષને અંતે પદાર્થ વિજ્ઞાન અને ગણિતના વિષયો પુરા થશે અને તેમાં પરીક્ષા થશે. કારણનાં અને યંત્રાલયોની મુલાકાત

૫. ધ્રીજા વર્ષના વિષયો નીચે મુજબ છે:—

(૧) સેન્દ્રિય રસાયનનો વિશેષ અભ્યાસ

(૨) શારીર રસાયન (Physical Chemistry)

(૩) ઔદ્યોગિક રસાયન શાસ્ત્ર-રાસાયનિક ઉદ્યોગોના જ્ઞાત ઉદ્દેશ સાહિત

ધ્રીજા વર્ષને અંતે પરીક્ષા થશે તેમાં જે યાકીના થયા વિષયોમાં ઉત્તીર્ણ થશે તેને સંપૂર્ણ પળે ઉત્તીર્ણ ગણવામાં આવશે.

આ વિષયોમાં વિશેષ માહિતી રાષ્ટ્રીય મહાવિદ્યાલય (મુંબાઈ)માંથી મળી શકશે.

પારંગત પરીક્ષા

૧. ગુજરાતી ભાષામાં કોઈપણ વિષયપર સ્વતંત્ર નિબંધ (thesis) લેખનાર સ્નાતકને 'પારંગત' પદવી આપી શકાય.

૨. નિબંધ માટે પસંદ કરેલ વિષય માટે વિદ્યાનિધિ મંડળની ધનુમતિ ઉમેદવારે મેલ્લવવી જાહેર. એવો નિબંધ તૈયાર થયે, વિદ્યાનિધિ મંડળ તે પર મલામણ કરવા પરીક્ષકો નીમશે.

અનુસ્નાતક અભ્યાસ

ગણિત

ગણિતવિશારદ ને માટે નીચે પ્રમાણે અનુસ્નાતક (post-graduate) અભ્યાસ કરવાની મોટવણ થઈ શકશે.

- (૧) વીજગણિત, ઉન્નિતિકલો (Determinants) અને સમીકરણ સિદ્ધાન્ત (Theory of Equations).
- (૨) શૂન્યલઘ્વિ અને શૂન્યયુત્તિ, શૂન્યસમીકરણ.
- (૩) પૃષ્ઠ અને ધનની શુદ્ધ અને પૃથક્ બૈજિક ભૂમિતિ.
- (૪) ફલસિદ્ધાન્ત, અને Quaternions.
- (૫) સ્થિતિશાસ્ત્ર, બૈજિક આકર્ષણનો સિદ્ધાન્ત (Theory of Potential Attractions).
- (૬) ગ્ર્યસરેણુ ગતિશાસ્ત્ર (Dynamics of a Particle) અને અસ્થિર પદાર્થનું ગતિશાસ્ત્ર (Rigid Dynamics).
- (૭) દ્રવસ્થિતિશાસ્ત્ર (Hydrostatics) અને દ્રવગતિશાસ્ત્ર (Hydrodynamics).
- (૮) વિદ્યુત, લોહચુંબક અને ચમોલ ગણિત.

તત્ત્વજ્ઞાન

તત્ત્વજ્ઞાન વિશારદ માટે નીચે પ્રમાણે અનુસ્નાતક અભ્યાસની મલામળ છે.

૧. ઇતિહાસ

૧ એશિયાઈ ફીલસુફી

૨ યુરોપીય ફીલસુફી

૨. નીચેમાંથી એક વિષય

(૧) પ્રમાણશાસ્ત્ર

૧ યુરોપીયન

૨ પ્રાચીન (ભારતીય)

(૨) ચિત્તશાસ્ત્ર

૧ ઠબ પ્રકારનું સામાન્ય

(પ્રાચીન ચિત્તશાસ્ત્ર સાથે)

૨ શારીર ચિત્તશાસ્ત્ર અથવા સમાજ-ચિત્તશાસ્ત્ર

(૩) ચારિત્રમીમાંસા (Ethics)

૧ ચારિત્રમીમાંસાનો ઇતિહાસ (પ્રાચીન ચારિત્ર-મીમાંસા સહિત)

૨ ચારિત્રમીમાંસાના મૂલ્યતત્ત્વો (પ્રાચીન ચારિત્ર-મીમાંસા સહિત)

૩. નીચે પૈકી કોઈપણ એક વિષય

(૧) રાજનૈતિક તત્ત્વમીમાંસા

૧ ઠબ પ્રકારનું સામાન્ય પ્રશ્નપત્ર

(Political Philosophy)

૨ એશિયા અને યુરોપના રાજનૈતિક સિદ્ધાન્તો અને પ્રવૃત્તિઓનો ઇતિહાસ

૩ આર્યનીતિ શાસ્ત્રો

(૨) સમાજવિદ્યા (Sociology)

૧ એશિયા અને યુરોપના સામાજિક સિદ્ધાન્તો અને સામાજિક જીવનના ઇતિહાસ

૨ સામાજિક સ્પર્ધાશાસ્ત્ર

૩ સામાજિક ચિત્તશાસ્ત્ર

(૩) તત્ત્વમીમાંસા (Metaphysics)

૧ તત્ત્વમીમાંસાનો ઇતિહાસ

૨ કિટીક ઓફ ગ્રેયર રીસન

૩ શાકર અને રામાનુજ

(૪) પ્રાચીન દર્શનો

૧ પ્રાચીન દર્શનનો ઇતિહાસ

૨ નીચે પૈકી કોઈ પણ એક દર્શન મમુદ

(ક) ન્યાય-વૈશેષિક

(ખ) સામ્ય-યોગ

(ગ) પૂર્વ મીમાંસા

(ઘ) વેદાન્ત

(ચ) જૈન

(છ) બૌદ્ધ

૧ એક વિશિષ્ટ દાર્શનિક કે ધર્મપ્રવર્તક

(૫) ધર્મ અને દેશ્વરવાદ (Religion and Theology)

૧ ધર્મ અને દેશ્વર વિષયક સિદ્ધાન્તો

૨ ધર્મોનો ઇતિહાસ

૩ મિત્ર મિત્ર ધર્મોનો તુલનાત્મક અભ્યાસ

બ્રાહ્મણ, જૈન, બૌદ્ધ અને જરથોસ્તી ધર્મોનો વિશેષ

સૂચના—વિદ્યાર્થીઓને ૨ જા અને ૩ જા વિષય સમૂહમાંથી પસંદ કરવામાં નીચેના વિષયોની જોડણી કરવાની સલાહ આપવામાં આવે છે.

૨ જા માંથી

૩ જા માંથી

(૧) પ્રમાણ શાસ્ત્ર

તત્ત્વમીમાંસા અથવા પ્રાચીન દર્શનો

(૨) ચિત્તશાસ્ત્ર અથવા ચારિત્ર મીમાંસા

રાજનૈતિક સત્ત્વ મીમાંસા અથવા સમાજવિદ્યા અથવા દર્શનો, અથવા ધર્મ અને દેશ્વરવાદ

લલિત કલા મંદિર

સંગીત

ધાપવાદનનો અભ્યાસક્રમ

(૧) સતાર

૧ હું વર્ષ—ખાસારે ૨૦ ચાદી મત

૨ હું વર્ષ—તોટાની સાથે ખાસારે ૧૦ મતો

૩ હું વર્ષ—મતતોટા તથા મેંદ મમક

૪ હું વર્ષ—સંપૂર્ણ જ્ઞાન

(૨) ફિઢલ

૧ હું વર્ષ—સાદા માયનો તથા અભ્યાસ

૨ હું વર્ષ—ખાલાપ સાથે થોડાં માયનો

૩ હું-૪ હું વર્ષ—અભ્યાસ તથા સંપૂર્ણ જ્ઞાન

(૩) દીલરુબા સતારના અભ્યાસક્રમ પ્રમાણે

તબલા અને જલતરંગ ગાયનના અભ્યાસક્રમની સાથે લઈ શકાય.

ગાનવિદ્યાનો અભ્યાસક્રમ :

૧ હું ઘર્ય

શાસ્ત્ર—(ધિયરી) સપ્તસ્વર, આરોહ, અવરોહ તથા સાદા સ્વરાલંકાર.

પ્રત્યક્ષ પ્રદર્શન (પ્રેક્ટિસ) નીચેના રાગોની ટીજો—સાદી થોડા તાન આલાપનો સાથે—

ભૂપ, કલ્યાણ, આસા, ગૌરી, કૌંઘિયા, દેશ, સારંગ, સમાજ, ઝીંજોટી, કાફી, આસાવરી, પીલુ તથા મૈરથી.

૨ હું ઘપ

શાસ્ત્ર—યથા સ્વરાલંકાર, ગ્રામ, શ્રુતિ, મૂર્છના ઘંગેરેનું જ્ઞાન

પ્રત્યક્ષ પ્રદર્શન—નીચેના તાલ ઘગાડતાં આવડવા જોઈએ—

દાદરા, ધુમાઢી, કેરવા, એકતાલ, ત્રિતાલ, ચૌતાલ, રૂપક, તેવરા, જપતાલ, તથા સુરફાકતાલ. ઢુપદો અને તારાણા.

સાથે નીચેના રાગની ટીજો :—હમીર, ગૌડસારંગ, બાગેથી, ઝંકરા, સિંધુરા, મોહની, કમોદ, કેદાર, મીમપલાસ, વિલાવલ

૩ હું ઘર્વ

શાસ્ત્ર—ટીજોનું સ્વરલેખન (નોટેશન) અને ડચ તાનાલાપનું જ્ઞાન.

પ્રત્યક્ષ પ્રદર્શન—નીચેના તાલ ઘગાડતાં આવડવા જોઈએ—

વીપચંદી, ધુમાર, સુમરા, આઢાચૌતાલ, પંજાબી.

નીચેના રાગોની ટીજો :—

કાનઢા, વિમાસ, તોઢી, સલિસ, મુઠ્ઠાની, હિંદોઢ, ગૌઢમલ્હાર, પુરબી, તથા કાલિંગઢો.

૪ હું ઘર્વ

શાસ્ત્ર—ગમે તે ટીજનું સ્વરલેખન તથા સારીગમ કરતાં આવડથું જોઈએ. જૂઢા જૂઢા રાગો ઘચ્ચેનો ફરક પાસવો. સંપૂર્ણ તાનાલાપ સાથે ટીજ ગાવી.

પ્રત્યક્ષ પ્રદર્શન :—નીચેના રાગો તાન આલાપ સાથે ગાવા—

મૈરવ, માલવસ, કલ્યાણ, મીમપલાસ, મૂપ, બાગેસરી, આસાવરી, અને સારંગ.

યથા પ્રસિદ્ધ તાલોનું સંપૂર્ણ જ્ઞાન—પ્રયોગ સાથે.

મહામળ કરેલ પુસ્તક :—ખાતરુંઢેનું હિંદુસ્થાની સંગીત પદ્ધતિ ભાગ ૧ તો.

સરલ અભ્યાસક્રમ માટે વાદન અથવા ગાયન પૈકી એક.

ચિત્રકલા

ગૂજરાત મહાવિદ્યાલયના ચિત્રશાળા મંદિરમાં નીચેના વિષયો શીસવર્ગમાં આવે છે. ૫ પદવી સંપાદનનો વિષય નથી, પણ એનું નિયમિત શિક્ષણ અને પરીક્ષા હઈને પ્રમાણપત્ર પ્રાપ્તિમાં આવશે. અપવાદ રૂપે, કોઈ યોગ્ય વિષયને બદલે એને ઔચિત્તક વિષય તરીકે લેવા દેવામાં આવે.

અભ્યાસક્રમ

૧ હું ઘરું—ચિત્રક્રિયા

૧. હસ્તાલેખન (Free-hand)—સમસમ્યપત્તન્ય (Symmetrical) ચિત્રો અને પદ્મલાલેખનના નમુના પરથી ચિત્રો શેરીને તેમાં રંગ પૂરવા. (લાલ, પીઠો અને લાલકી ૫ ઘણ રંગોનો જ ઉપયોગ.)

૨ અનુસ્મરણાલેખન (Memory Drawing)—સામાન્ય જોવામાં આવતી સદેશ આકારવાળી વસ્તુઓનું યાદગીરી પરથી ચિત્ર દોરવું. ઉદા. ૦. વાપુ, કાતર, દેગદો, ટોપલી, કલમ વગેરે

૩. પ્રતિમાલેખન (Model Drawing) અને યથાદર્શન (Perspective)—સાદા ભૌમિતિક આકારના પદાર્થો, જવા કે ઘનચોરસ, ત્રિકોણ, ચોરસ, પદ્મકોણ, સૂચિ, પાર્શ્વ, નજાદિતિ, શક્ય વગેરે પદાર્થોની યથાદર્શનના નિયમોને અનુસરી આકૃતિકો લાલવી.

૨ હું ઘરું ચિત્રક્રિયા

૧. મર્યાદાલેખન અને પદ્મલાલેખન—સાદાના દોઢ પરથી તેનું ચિત્ર રંગ સાથે કરવું વગેરે

૨. અનુસ્મરણાલેખન—પદ્મ, પદ્મી, પદ્મ, પુલ વગેરેનું યાદગીરી ઉપરથી ચિત્ર દોરવું.

૩. પ્રતિમાલેખન અને યથાદર્શન—સાદા અને અથવા પદાર્થોના સમુદ્ધતા યથાર્થ ચિત્રો લાલવી, અને તેમના રંગ પૂરવા અને મર્યાદા લાલવી

૪. આકાર (Designing)—પદ્મલાલેખનના નમુનાને આધારે ઘણાકામ (textile), કીનારીઓ (border), ચોપડીનાં પૂઠાં વગેરે

૩ હું ઘરું—રંગાક્રમ ઘરું ? હું.

૧. છાયા લેખન—સાદા ભૌતિક આકારના પદાર્થો ઉપરથી છાયાચિત્ર દોરવું, જેમકે—ચોરસ, ત્રિકોણ, પદ્મકોણ, સૂચી, પાર્શ્વ, નજાદિતિ શક્ય, સાદી પ્લાસ્ટર પરથી વગેરે.

૨. અનુકરણ-ચિત્ર—અજડાની ગુફાઓ વગેરે સ્થલોના ચિત્ર ઉપરથી રંગ સાથે નકલો કરવી

૩. પ્રકૃતિદર્શનાલેખન (Landscape)—સાદા, નદી, કિનારા વગેરેનું સુદર ચિત્ર જોઈને લાલવું, ગૂજરાતનાં પ્રસિદ્ધ ચિત્ર લાલવાં.

૪. ઘટ્ટાચિત્રપ્રતિમાલેખન—પદ્મ, પદ્મ, અથવા સારા આકારનાં વાસણો વગેરેના રંગ અને છાયા લેખન સહિત ચિત્ર દોરવું.

-४थुं घये-रंगक्रिया घये २३३;

१. छायालेखन—पुतळाओ उपरधी काळो खडी (चारकोल-) बडे छायाचित्र दोरतुं.

२. रंगक्रिया—तेलनां, पाणीना के खडीना रंगधी प्रत्यक्ष देखाओ चितरवा, तथा जनावरो वगैरे चितरवा.

३. सच्छायप्रतिमालेखन(Still—life) फळ-फूलनो समुह रंग साथे चितरवो.

४. आदमे कदम—प्रत्यक्ष माणस उपरधी छायाचित्र काळो खडी बडे चितरतुं; तथा माणसतुं आणुं चित्र काढतुं.

५. हिन्दुस्ताननां भाव चित्र—प्राचीन चित्रकारांनां चित्रांतुं अनुकरण तथा तेमणे द्वाविला भावो उतारवानी दृष्टि अभ्यास.

४ पाठ्य तथा भलामण करेलां पुस्तको

प्रथमा परीक्षा-सं. १९८०-८१

मातृभाषा

१. गुजराती-सामान्य अभ्यासक्रम

१. नवल धंधावली भ.ग २ जी (शालोपयोगी आगुस्तिमांथी) नीचेना निबधो:
(१) स्व. साक्षर नवलराम लक्ष्मीरामतुं जीवन वृत्तांत-स्व. गोवर्धनरामतुं लखेलुं;
(२) रघुवंश काव्य; (३) गुजरात तथा काडीयावाड देशनो वार्ता; (४) देशी कारीगरीने उत्तेजन; (५) हरिश्चंद्र नाटक; (६) गुजराती भाषानो मोटो कोष; (७) रामारत्न निरूपण;
(८) करसनदास मूलजी चरित्र; (९) महेताजी दुर्गासम मंछारामतुं चरित्र; (१०) गुजराती शब्दमूलदर्शक कोष; (११) करण घेलो-एक वार्ता; (१२) कांता; (१३) सुयोध चिंतामणी विवेचन; (१४) दिधवानो बकौल; (१५) संस्कृतमय गुजराती; (१६) नाटकशाला ने गोपीचंद नाटक; (१७) पाठ्यग्रन्थ ने बलात्कार वैधव्य; (१८) नात सुधारो; (१९) गुजराती भाषातुं ऐषय; (२०) प्रेमानन्द (मामेरुं); (२१) कवि नर्मदाशंकरनी कविता, (२२) नर्म कवितानी प्रस्तावना; (२३) कबीश्वर दलपतराम दाय्याभाई; (२४) हिन्दुस्ताननां एक भाषा; (२५) देशी पिंगल; (२६) भाषाशास्त्र; (२७) अक्षर लिपिनी उत्पत्ति; (२८) स्वभाषाना अभ्यासतुं अगत्य; (२९) जनावरने संस्कृत करुं.

२. काव्य समुच्चय भ.ग १ लामां थी—नीचेना अंकनां काव्यो १, २, ३, ५, ७, १२अ, १४ थी १८, २१, २२, २४, २७, २९, ३०, ३६, ३७, ३९, ४०, ४३, ४४, ४६ थी ४९, ५२, ५५, ५७ थी ५९, ६१ थी ६६, ६८, ६९, ७१, ७३ थी ७५, ८० थी ८४, ९६.

३. मामेरुं अने सुदामाचरित्र-प्रेमानन्द

२. मराठी—(मुंबई राष्ट्रीय महाविद्यालय माटे ज)

१ महाराष्ट्र इतिहास मंजरी

- २ विनायकाची कविता (वीणाकाव्य मातेचा द्वितीय क्षणत्कार)
- ३ सोतंयाचें बड (केळकर) व त्या वरील टीकात्मक लेख (कोल्हटकर)
- ४ नवनीत [चेचे]
- ५ गुलभ अलंकार [जोशी]

३. हिंदी (मुंबई राष्ट्रीय महाविद्यालय माटे ज.)

- १ सी अज्ञान एक मुज्ञान
- २ कविता कौमुदी भाग १-२

प्राचीन—चंद, कबीर, नंददास, रईम, केशवदास, रसखान, बिहारी और भूपत
अर्वाचीन—भारतेन्दु अभ्यास, धीधर, अयोध्यासिंह, रामदेवीप्रसाद,
शंकर गुप्त, सत्यनारायण

- १ मुद्राराक्षक नाटक—(भारतेन्दु)

४ व्याकरण, काव्य, अलंकार, छंद, पिंगल

सूचित पुस्तको

- १ हिन्दी व्याकरण (अभ्यकाप्रसाद)
- २ हिंदी पद्यरचना (रामनरेश त्रिपाठी)
- ३ छंद-पिंगल-छंद प्रभाकर.
- ४ अलंकार मंजुषा (भगवानदीन)

(निम्नलिखित अलंकार—उपमा, रूपक, उत्प्रेक्षा, अतिसयोक्ति, अनुप्रास, यमक,
अभान्तरन्यास, समेद ध्याज, विभाजना, रूप, दीपक, अपन्हुति)

- ५ समालोचना-बिहारी सतसई भाग १—पद्मसिंह. (बी. एल्. राय)
- ६ साहित्य का इतिहास—हिंदीभाषा की उत्पत्ति-द्विवेदी

सरळ अभ्यासक्रम

गुजराती (अथवा मुंबई राष्ट्रीय महाविद्यालयमां मराठी के हिंदी) जेमनी स्वभाषा नथी,
जेमने माटे गरळ अभ्यासक्रम—

- १ नीति शिक्षण.
 - २ दल्पतसार
- भलमप—'नवजीवन'ना छेरो.

नोंध—आ विद्यार्थीओनी परीक्षा मौस्तिक सेमज लेखी लेवामां आवसे. छेती परीक्षामां
भापेल विषयपर विद्यार्थीओने निबंध लखवो पढसे.

'नवजीवन'ना छेरो समजवा पुरवुं ज्ञान विद्यार्थीन होवुं जोइए.

राष्ट्रीय भाषा

हिंदी

- १ कितान-मैथिलीशरण गुप्त
- २ हिंदी रीढर-भाग ६-रामदास गाँव
- ३ बाल व्याकरण-इन्डियन प्रेस-अल्हाहाबाद

उर्दु

- १ कायदाए उर्दु
- २ अलीबाबा चाखी चैर
- ३ उर्दु व्याकरण

ऐच्छिक विषय

प्रमाणशास्त्र:

प्रमाणशास्त्रप्रवेशिका : रामानारायण पाठक

संस्कृत:

- १ स्वप्नवासवदत्तम्
- २ कुमार सभवाग् सर्ग १-५
- ३ उपनिषत्पाठावली

फारसी:

- १ गुलिस्तान : बाब १ अने ८
- २ दोस्तान : १ खो बाब
- ३ कवायद फारसी (व्याकरण)

अरबी

- १ अरबीनी पहिली खोपडी
- २ कवायद अरबी

अर्वाचीन भाषा-मराजियात

मराठी:

- स्फुट गोष्टी-भाग १ ला - हरि नारायण आपटे
- नवनीत-कर्ण पर्व : मोरोपंत
- वनवासी फूल : टिळक
- वाचन पाठमाला : भाग १ ला—पहेला १०० पाना

બંગાળી

- ૧ વર્ગપરિચય : ચેટરજી
- ૨ કપામાઝા ઓ શિશુશિક્ષા : વિદ્યાસાગર
- ૩ પદ્યપાઠ : મદ્દાચાર્ય
- ૪ રાજપૂત કાદિની : દાસગુપ્ત
- નીચેના પુસ્તકો યોજના મલામળ કરવામાં આવે છે :
- ૧ શિશુરજન રામાયણ
- ૨ અરપોપન્યાસ : ચટરજી

ફ્રેન્ચી

- ૧ Readings in English Prose (વિદ્યાપીઠ તરફથી પ્રદાશિત)
- ૨ Poetical Selections: (વિદ્યાપીઠ તરફથી પ્રદાશિત)
- ૩ Rime of the Ancient Mariner-Coleridge

ફ્રેન્ચ

- ૧ Un Heritage-Sandean
- ૨ Auzas-Les poetes francais du XIXme siecle

સંપત્તિશાસ્ત્ર

સંપત્તિશાસ્ત્ર (વિદ્યાપીઠ તરફથી પ્રદાશિત)

હિંદુસ્તાનની રાજ્યવ્યવસ્થા અને દિલ્હી રાષ્ટ્રીય જાગૃતિ-મલામળ કરેલા પુસ્તકો—
Indian National Evolution—Amlika Charan Mazumdar
હિંદુસ્તાનની રાજ્યવ્યવસ્થા ઉપર કોઈ પણ જાણીતું અને સાદું પુસ્તક.

સ્નાતક પરીક્ષા

માતૃભાષા

ગૂજરાતી (ફરજીયાત) -સામાન્ય અભ્યાસક્રમ

સ. ૧૯૪૮-૪૯, ૧૯૪૯-૮૦, ૧૯૮૦-૮૧ માટે

- ૧ સરસ્વતીચંદ્ર ભા. ૧
- ૨ મહાકવિ-પ્રેમાનંદ
- ૩ પદ્ધતી અને વીજી સાહિત્ય પરિષદના પ્રમુખોનાં વ્યાખ્યાનો
- ૪ ગૂજરાતી પદ્યસંગ્રહ-કાવ્યાંક ૧૩૬ થી ૧૭૯.

સં. ૧૯૭૯-૮૦, ૧૯૮૦-૮૧, ૧૯૮૧-૮૨

- ૧ સરસ્વતીચંદ્ર મા. ૩
- ૨ ગોવિન્દગમન-નરસિંહ મહેતા (વિદ્યાપીઠ પ્રકાશિત) મૂલ્ય ૦-૫-૬
- ૩ વસન્તવિલાસ.
- ૪ ગૂજરાતી પદ્યસંગ્રહ-કાવ્યાંક ૧૭૯ થી અંત સુધી

સં. ૧૯૮૦-૮૧, ૮૧-૮૨, ૮૨-૮૩ માટે

- ૧ સરસ્વતીચંદ્ર મા. ૪ પ્રકરણ ૧ થી ૧૪
- ૨ ભાલુકા કાદંબરી-પૂર્વ ભાગ કહવાં ૧ થી ૧૩
- ૩ કાવ્યસમુચ્ચય-ભાગ ૨ જો-નીચેનાં અંકવાળાં કાવ્યો—૧, ૪, ૭, ૧૦, ૧૩, ૧૫, ૧૬, ૨૨, ૨૫, ૨૮, ૩૧, ૩૪, ૩૭, ૪૦, ૪૧, ૪૪, ૪૭, ૫૦, ૫૩, ૫૭, ૬૦, ૬૩, ૬૮, ૭૧, ૭૪, ૭૭, ૮૦, ૮૩, ૮૪, ૮૭, ૯૦, ૯૨, ૯૬, ૯૯, ૧૦૨, ૧૦૬, ૧૦૯, ૧૧૦, ૧૧૨, ૧૧૭, ૧૨૦, ૧૨૩, ૧૨૪, ૧૨૫, ૧૩૦, ૧૩૨, ૧૩૮, ૧૪૧.

સં. ૧૯૮૧-૮૨, ૮૨-૮૩, ૮૩-૮૪ માટે

- ૧ સરસ્વતીચંદ્ર મા. ૪, પ્રકરણ ૧૫ થી
- ૨ ભાલુકા કાદંબરી—પૂર્વ ભાગ કહવાં ૧૪ થી ૨૫
- ૩ કાવ્યસમુચ્ચય ભાગ ૨ જામાંથી નીચેનાં અંકવાળાં કાવ્યો—૨, ૫, ૮, ૧૧, ૧૪, ૧૭, ૨૦, ૨૩, ૨૬, ૨૯, ૩૨, ૩૫, ૩૮, ૪૨, ૪૫, ૪૮, ૫૧, ૫૪, ૫૬, ૫૮, ૬૧, ૬૪, ૬૬, ૬૯, ૭૨, ૭૫, ૭૯, ૮૨, ૮૫, ૮૮, ૯૧, ૯૪, ૯૭, ૧૦૦, ૧૦૩, ૧૦૫, ૧૦૭, ૧૧૧, ૧૧૫, ૧૧૮, ૧૨૧, ૧૨૫, ૧૨૭, ૧૩૧, ૧૩૪, ૧૩૭, ૧૩૯, ૧૪૨.

સં. ૧૯૮૨-૮૩, ૮૩-૮૪, ૮૪-૮૫ માટે

- ૧ સરસ્વતીચંદ્ર ભાગ ૪ પ્રકરણ થી પુરું
- ૨ નભાહવાન

- ૩ કાવ્ય સમુચ્ચય ભાગ ૨ જામાંથી નીચેના અંકવાળાં કાવ્યો:—૩, ૬, ૯, ૧૨, ૧૬, ૧૮, ૨૧, ૨૪, ૨૭, ૩૦, ૩૩, ૩૬, ૩૯, ૪૩, ૪૬, ૪૯, ૫૨, ૫૫, ૫૯, ૬૨, ૬૫, ૬૭, ૭૦, ૭૩, ૭૬, ૮૦, ૮૬, ૮૯, ૯૩, ૯૫, ૯૮, ૧૦૧, ૧૦૪, ૧૦૮, ૧૧૨, ૧૧૪, ૧૧૬, ૧૧૯, ૧૨૨, ૧૨૮, ૧૨૯, ૧૩૨, ૧૩૫, ૧૩૬, ૧૪૦, ૧૪૩, ૧૪૪.

સર્વે વર્ષો માટે યાંચવા મલામળ—

ગૂજરાતી સાહિત્યના માર્ગસૂચક સ્તંભો (ક. મો. દ્વિતી. ગૂજરાત વર્નાક્યુલર સોસાયટી)

मराठी (फरजीयात)

ग. १९७८-७९

- १ नीतिशास्त्र प्रवेश-उत्तरार्ध-वा. म. जोशी.
- २ गीतारस्य-प्रकरण २, ४, १४, १५
- ३ नवनीत (नीपलक चेचे)
- ४ मराठी वाङ्मय विवेचन-रा. ब. जोशी.

स. १९७९-८०

- १ नीतिशास्त्र प्रवेश-वा. म. जोशी
- २ मराठी गद्याच्या इंग्रजी अवतार-पोतदार
- ३ अभिनव काव्यमाला भाग. ३

सरळ अभ्यासक्रम

गुजराती (अथवा मुयाइ राष्ट्रीय महाविद्यालयमां मराठी) जेनी स्वभाषा नथी तेमने माटे सरळ अभ्यासक्रम—

- १ गुजरातनो नाथ-कनैयालाल मुनशी
- २ काव्य समुच्चय भाग १ लो—प्रथमा परीक्षामां सामान्य विद्यार्थीभां माटे नियन करेलों काव्यो

३ साहित्य विलास-रतनलाल भट्ट.

भलामण—‘नवजीवन’ ना लेखो

नोंध—आ विद्यार्थीभोनी परीक्षा मौखिक तेमज लेखी लेवामां आवशे. लेखी परीक्षामा आपेल विषयपर विद्यार्थीभोने निबध लगवो पदशे. ‘नवजीवन’ ना देखो समजया पुरव ज्ञान विद्यार्थीने होवुं जोडए.

राष्ट्रीय भाषा

हिंदी:

स. १९७८-७९, ७९-८०, ८०-८१

- १ सत्य हरिश्चन्द्र-भारतेन्दु
- २ जयद्रथवध-मैथिलीशरण मुस्त
- ३ सुंदरकाण्ड-तुलसी रामायण-इन्डियन प्रेस, अल्लाहाबाद
- ४ नयनिधि-त्रैलोक्य
- ५ बाल-व्याकरण

ઠડું :

સ. ૧૧૭૧-૮૦, ૧૧૮૦-૮૧ અને ૧૧૮૧-૮૨

૧ મુન્તસે શાતે ઠડું (વિદ્યાપીઠ પ્રકાશિત)

૨ ગુલ્શારે નસીશ્ત

સ. ૧૧૮૦-૮૧, ૧૧૮૧-૮૨, ૮૨-૮૩

૧ સ્વરાજ્ય ઠડું

૨ મસ્નવી મીર હસન

સ. ૧૧૮૧-૮૨, ૧૧૮૨-૮૩, ૧૧૮૩-૮૪

૧ ધાગો ઘઢાર

૨ મસ્નવી હુમે ડમ્મીદ

આર્ય વિદ્યામંદિર

પ્રથમ વર્ષ

૨૧ આર્ય સંસ્કૃતિનો ઇતિહાસ—

મધ્યયુગીન ભારત—વિ. પિ. વૈય

Oxford History of India-V. A. Smith

Aryan Rule in India-E B Havell

૨૨ ધર્મ અને તત્ત્વજ્ઞાન

વૈદિકપાઠાવલિ (વિદ્યાપીઠ પ્રકાશિત)

ધર્મપદ

કાઠકોપનિષત્

તર્કભાષા

મગધગ્રીતા અ. ૨, ૧૨, ૧૮

પદ્મસૂત્રસમુદાય (હરિભદ્રસૂત્રિજન)

૨૩ સાહિત્ય અને કલા

કિરાતાર્જુનીય-સર્ગ ૧, ૨, ૮

ત્રિશુપાલવધ-સર્ગ ૧, ૨, ૧૧

કાવ્યાદર્શ-પરિષ્કેદ ૧, ૨

મણિમણ

પાલપાઠાવલિ (વિદ્યાપીઠ પ્રકાશિત)

Handbook of Indian Art-

પ્રાકૃત કથાસમ્રાટ („)

E. B. Havell

૨૪ સમાજ વ્યવસ્થા

મનુસ્મૃતિ અ. ૧-૧

જ્ઞાનિપર્વ (રાજધર્મપર્વ, આપદ્ધર્મપર્વ

ધીજું અને ત્રીજું વર્ગ-વિશિષ્ટ અધ્યાસ

૧ પુરાતત્ત્વ અને ઇતિહાસ વિભાગ

- (૫) સંશોધન પદ્ધતિ અને ભારતવર્ષીય સંશોધનના ઇતિહાસની રૂપરેખા
Early History of India-V. A. Smith (મુદ્દયત: પરિશિષ્ટ)

મલામણ

પુરાતત્ત્વનો પૂર્વ ઇતિહાસ-મુનિશ્રી જિનવિજયજીનો આર્યવિદ્યા વ્યાખ્યાનમાળામાંનો લેક્ચર
પ્રથમ પ્રાચ્યવિદ્યા પરિષદ (પૂના) ના અધ્યક્ષ (ડૉ. માંદારકરજી) વ્યાખ્યાન

- (૬) પ્રાચીન લિપિ, શિલાલેખો અને નિષ્કલિપિયા

પ્રાચીન લિપિમાલા ગૌરીશંકર ઓક્ષા

Ancient Coins-Rapson

મલામણ

પ્રાચીન શોષ સંગ્રહ-માવનગર રાજ્ય પ્રકાશિત

Bombay Gazetteer Vol. I

પ્રાચીન મુદ્રા (ર. શા. પાનર્વી-વંગાઢીમાં)

- (૭) શાસનસંપત્તિ

શાન્તિપર્વ-(રાજધર્મપર્વ અને આપદમંપર્વ)

ગીતિહાર-કામન્દક

અર્થશાસ્ત્ર-કૌટિલ્ય

મનુસ્મૃતિ-અપ્પાય ૭-૮

મલામણ

Madras Epigraphy: Annual Reports

Village Communities-Henry Mayne

Ancient Law-Henry Mayne

Carmichael Lectures on Ancient History and Administration
of India-Devadatta Bhandarkar.

Ancient Administration of India-Pramatha Nath Bannerjee
Political Theories and Institutions of Ancient Hindus-

B. K. Sarkar

પ્રાચીન ગ્રામ સંસ્થા

વેદિક સ્વરાજ્ય

વાણિજ્યકૌટિલ્ય (શ્રી. રા. વિ. પાઠકનો આર્યવિદ્યાવ્યાખ્યાનમાળામાંનો લેક્ચર)

(૮) (ક) મહાભારતનું અધ્યયન

સક્ષિપ્ત મહાભારત-ચિં. વિ. વૈદ્ય

મહાભારત—

મહાભારત—ઉપનિષદ-ચિં. વિ. વૈદ્ય. (મરાઠી અથવા હિંદી)

The Great Epic of India—Hopkins

A Prospectus of Mahabharat—Udgikar

ભારતમૃત-ચલ્લવત અચક દ્રૌપદ

(૯) મૌર્ય અને શુભવંશનો સમય

Ashoka-Smith

A Peep into the Early History of India—Bhandarkar.

મહાભારત—

આર્ય ચાણક્ય (મરાઠી)

'મેઢની મુદ્રિણ'ની પ્રસ્તાવના-કેશવ હર્ષદ મુવ

'સાનુ સ્વપ્ન'ની પ્રસ્તાવના-કેશવ હ. મુવ

Introduction to Mudra-Rakshasa: P. K. Telang.

Early History of India—V. A. Smith

Indica—Megasthenis.

Corpus Inscriptionem Indicarum

(૧૦) હર્ષના સમયનાં ઇતિહાસ માટે

મહાભારત—

હર્ષચરિતમ્-ચાણ

શ્રી હર્ષ (મરાઠી)—પાંડુરાગ શાસ્ત્રી વારસો

ચાણ (મરાઠી) „ „

'પ્રિયદર્શના'ની પ્રસ્તાવના-કેશવ હ. મુવ.

Huentsang—Waters

(૧૧) ગુજરાતનો પ્રાચીન ઇતિહાસ

મહાભારત—

ગુજરાતનો પ્રાચીન ઇતિહાસ ભાગ ૧—ગોવિંદભાઈ હાથોમાઈ દેસાઈ.

રાસમાલ્યા ભાગ ૧

Bombay Gazetteer—Gujarat

કુમારપાલ ચરિત-દેમચંદ્ર

દ્વયાશ્રય—

દામ્મર મદમદન.

(૯) (ક) પાંચમનો જુનો ઇતિહાસ

મલામણ—

Ancient and Modern Europe-2 Parts-Robinson and Beard

History of Greece-J. C. Owen

History of Rome-Bury

(ખ) પૂર્વનો જુનો ઇતિહાસ

મલામણ—

The Soul of a People—Fielding Hall

The Ancient East (Home University Library)

Civilisation of China (Home University Library)

Bactria-Rawlinson.

(૧૦) યુરોપના અર્વાચીન ઇતિહાસ માટે

Re-making of Modern Europe-Marriot

Modern Europe-E. Philip

Outlines of European History by Robinson and Beard-Vol. II

૨. ધર્મ અને તત્ત્વજ્ઞાન વિભાગ

(૫) ન્યાય, વૈદોષિક અને પૂર્વમીમાંસા દર્શન, તથા પાશ્ચાત્ય પ્રમાણશાસ્ત્ર

અર્થ સંગ્રહ (હૈંગાફિ માસ્કર)

કારિકામલિ.

પ્રમાણશાસ્ત્ર પ્રવેશિકા-રા. વિ. પાઠક (ગૂજરાત વિદ્યાપીઠ)

(૬) યોગ દર્શન તથા માનસશાસ્ત્ર

યોગમૂળ-મોજશ્તિમહ-પાદ ૧

યોગ વિષયક વ્યાખ્યાન (પં. મુષ્ણલજીદત આર્યવિદ્યા-વ્યાખ્યાનમાળા)

માનસશાસ્ત્ર (ગૂજરાત વર્નામ્યુલર સોસાઈટી)

(૭-૮) સાંખ્ય, વેદાંત અને તત્ત્વમીમાંસા

મહાસૂત્ર-શાંકરમાધ્ય સદ-અધ્યાય ૨ (સૃષ્ટિપાદ અને તર્કપાદ)

સાંખ્યકારિકા

Philosophy of Kant-as explained by Watson.

Problem of Truth-H. W. Carr (People's Book Series)

Elements of Constructive Philosophy-Mackenzie

(૧) જૈન અને બૌદ્ધ દર્શન

પ્રવચનસાર

મલામણ—

અભિધમ્મસંગહો (વિદ્યાપીઠ)

જૈન દર્શન-પં. વેવરદાસ

Budhist Psychology-Rhys Davids બુદ્ધલોકમારસંગ્રહ-શ્રી. ધર્માનન્દ કોસેવી

(૧૦) ધર્મચર્ચા

ધર્મવર્ણન

નોતિયાલ પ્રવેશ-ચા. મ. જોશી.

ગીતારહસ્ય

Shakti and Shakta-Woodroffe

ધર્મપર બ્યાહ્યાન-ખાંડારકર Elements of Islamic Philosophy-Ameer Ali

૩. સાહિત્ય અને કલા વિભાગ

(૫) કાવ્ય

માત, કાલિદાસ, મયમૂર્તિ, વાળ, અથવોડ, ફોર્મેન્ડ, વગેરેનાંથી એક કવિનાં પુસ્તકો.

(૬) પુરાણ

દેવી ભાગવત

મલામણ

કથા સરિત્સાગર-લંબક ૧, ૨

Ancient Indian Historical

પંચતન્ત્રાદિક કથા

Traditions-Pargiter

Wilson's Introduction to

Introduction to Mythology.

Vishnu Purana

(૭-૮) અલંકાર શાસ્ત્ર

કાવ્યપ્રકાશ-મમ્મટ

કાવ્યાલંકારસૂત્ર-વામન

ધ્વન્યાલોક-આનંદવર્ધન

દશરૂપક-ધનંજય

Modern Study of Literature-Molten.

(૯-૧૦) આનંદમીમાંસા અને કલાનિરૂપણ

Lectures on Aesthetics -Bosanquet

Essay on the Sublime (Oxford Lectures on Poetry: A. C. Bradley)

Creative Unity-Tagore

What is Art-Tolstoy

An Essay towards a Theory of Art: Abercrombie

Theory of Indian Music-Clements

A Hand-book of Indian Art: Havell

Rupam माना नीचिना लेखो

Name	Vol.	No.	Article	Page
1. The Continuity of Pictorial Tradition in the Art of India }	I	1	2	7
2. A note on Kirtimukha	I	1	4	11
3. Continuation of 1.	I	2	3	5
4. Indian Art and Iconography	I	2	7	19
5. Problems of Indian Art	I	3	2	2
6. Some temples on Mt. Abu	I	3	3	11
7. Indian Art in Siam	I	3	4	21
8. Asiatic Art	I	4	2	3
9. The History of Hindu Iconography	I	4	5	11
10. The subject-matter of Art	II	1	8	26
11. Note on the History of Sikhara temples	III	10	2	42
12. Indian Sculpture	III	12	3	120
13. The training of Architects in Ancient India	III	12	7	128
14. Aims and methods of painting in ancient India	III	13-14	5	19

भाषा मंदिर

संस्कृत

(१) वेद, मंत्र, ब्राह्मण अने भाषाशास्त्र

Introduction to Philology-Guné

वैदिक पाठावलि (विद्यापीठ)

निरुक्त—आस्क, अ० १ (स. १९८१ नी वासन्तिक परीक्षा सुधी तयार पछी)

वैदिक साहित्यना इतिहासनी स्वरेखा—वेद, ब्राह्मण, उपनिषद् अने पैदांग—
मैक्समूलरना प्राचीन संस्कृत साहित्यमांडी ।

(२) उपनिषत् अने स्मृति

अर्थसंग्रह—लैंगीक्षी आस्कर

काठकोपनिषत्

भगवद्गीता थ० २, १२, १८

मनुस्मृति अ० १—३

(३) रामायण, महाभारत, काव्य, नाटक

वाल्मीकिरामायण—अयोध्याकाण्ड अने अरण्यकाण्ड

महाभारत—विराटपर्व

शाकुन्तल

उत्तररामचरित

मृच्छकटिक

रघुवंश सर्ग २, ५, ८, १३, १४

किराताजुनीय सर्ग १, २, ८

शिबुपावध सर्ग १, २, ११

नैषधचरित सर्ग ११.

(४) गद्य, चंपू, अलंकार

कादंबरी जखोद सरोदर्शनवी पूर्वार्ध पुरो

भारतचंपू—स्तंभक १ थी ३

काव्यप्रकाश

दशरूपक

(५) दार्शनिक ग्रंथो

शांकरभाष्य—चतुः सूत्री

वाक्यायन न्याय भाष्य

पातंजल योगदर्शनपर व्यामभाष्यमांडी

समाधिपाद

गुजराती

१ भाषाशास्त्र अने जूनुं गुजराती:

*संक्षिप्त रामायण (संस्कृत): शब्दोना पदच्छेद समजना पुस्तु.

*प्राकृत कथासंग्रह (विद्यापीठ)

शूलभद्र कथा—अपभ्रंश

मिरनार चेत्य परिपाटी (गुजरात पुस्तकत्व मंदिर)

पृथुराज चरित—प्राचीन गुर्जर काव्य संग्रह (गायकनाड ओरिएण्टल सोरीस)

भालग कृत कादंबरी (पूर्व भाग)

*Introduction to comparative Philology: P. D. Gune

વૃહદ્ વ્યાખ્યાન: ચમડાશંકર ત્રિવેદી

*History of Gujarati Language and Literature—N. B. Divetia.

૨ પ્રાચીન કાવ્યો:

નરસિંહ મહેતો—

શામળશાનો વિવાહ
ભક્તિ જ્ઞાનનાં પદો

શામળ—

પદ્માવતીની વારતા

અલો—

*અલે ગીતા

દયારામ—

*રસિક વામ

પ્રેમાનન્દ—

નગાદ્યાન
તપત્યાદ્યાન

વિનયવિજય—

શ્રીપાલનો રાસ

૩ અર્વાચીન પદ્ય અને સાહિત્ય ચર્ચા.

ફાર્વસ પિરદ

દલપતરામ

હરિપ્રેમ પદ્મદશી

ચાલાશંકર ઝાંસરામ

કલાન્ત કવિ

” ”

*અમેદોર્મિ

મણિલાલ નમુભાઈ દિવેદી

કાન્તા નાટક

” ” ”

પૂવાલાપ

મણિશંકર રત્નજી ભટ્ટ

મળકાર

મલ્લવતરાય ક. ઠાકોર

વિભાવરી સ્વપ્ન

ત્રિભુવન પ્રમશંકર

નંપુર સ્તંભ

નરસિંહરાવ મોઢ્યાનાથ દિવેદીઆ

દશકુમાર

મહાનાથલ દલપતરામ કવિ

રાઈનો પદ્મ

રમણભાઈ

વિગલ

દલપતરામ

કવિતા અને સાહિત્ય,

રમણભાઈ

૪ અર્વાચીન ગદ્ય.

*રાજ્ય રંગ

નમદાશંકર

નવલખાવલિ ભાગ ૨

નવલખામ

*સરલ અભ્યાસરૂપ માટે * આવી નિશાનીવાળા પુસ્તક યમતી સમજવાં તથા શ્રી. આનંદશંકર ધ્રુવના 'આપણો ધર્મ' માંથી નીચેના રેષ્ટો જ નાચવાની જરૂર સમજાશે ૧ થી ૩, ૫ થી ૮, ૧૩, ૧૬, ૧૮ થી ૨૦, ૨૦, ૨૧, ૨૩, ૨૭, ૪૪, અને ૪૯ થી ૫૭ (સમય શક્તિ સહ)

भाषणो अने लेखो	अवालाल सागरलाल
गुलाबसिंह	मणिलाल नभुमाई द्विवेदी
नारी प्रतिष्ठा	" "
सरस्वतीचंद्र भाग. ४	गोवर्धनराम
भद्रभद्र	रमणमाई
आपणो धर्म	आनदशंकर

भलामण—

रणजीतरामना निवधो, सन्यासी, उत्तरराम चरित्र, गुजरातनो नाथ अने जयाजयन्त
उपरानो नरसिंहरावनां विवेचनो

५ साहित्यनो इतिहास

भलामण—

दयारामनो अक्षर देह	गोवर्धनराम
Classical Poets of Gujarat:	
गुजराती साहित्यना मार्गसूचक स्तभो	क. मो. शबेरी
यूहत् काव्यदोहननी प्रस्तावनाओ	साडीनु साहित्य
गूर्जर साक्षर जयन्तिआ	लोकगीतः
साहित्य परिपदना हेवालो	रासमाळा भाग १लो (नवी आवृत्ति)

मराठी

१ काव्य

तुकाराम—महाराष्ट्र वेद अभग १-२००	अनंतपदी—‘दो दिनमाची’ ही लावणी
एकनाथ—,, पान १-५०	रामजोशी—‘टटा तटाणे’ ही लावणी
रामदास—दासबोध दशक १-२	मयमुनीश्वर—“तु माझा यजमान” हें पद
मोरोपत—केसावलि	विठोबा अण्णा—‘उत्तम जन्मा येईनि रामा’ हें पद
वामन—भरतभाव	अफझुलखानाचा पोशाडा
सुकेश्वर—शकुन्तलारयान	अभिनवकाव्यमाला भाग २ रा
भीमर—श्रियालगायान	दिल्लव—वनवासी वृत्त

२ नाटक व कादंबरी

शारदा, सतरपरीक्षा, एक व प्याला, पण लक्षांत कोण घेतो, रागिणी (पृथार्थ)

३ इतिहास व चरित्र

शिवाजीचे चरित्र—केळुस्वर	झांशीची लढमीबाई
मराठे आणि इंग्रज—केळकर	एकनाथ चरित्र—पांगारकर
नाना फडनवीस—खरे	

(४) निबंध व साहित्य चर्चा

निबंध मालेतील 'इतिहास व भाषांतर' हा निबंध

भांडारकरांची 'धर्मपर व्याख्यान व लेख'

नीतिशास्त्र—या. म. जोशी

गीतारहस्य प्रकरण २, ४, १४, १५

भावे कृत 'महाराष्ट्र सारस्वत'

(५) भाषाशास्त्र

मल्लामण—

मराठी भाषेची पटना

Wilson Philological Lectures—

मराठी भाषेतील मांजराय व म्हाणी

Bhandarkar

मराठी छंद (वि. का. राजवाडे यांचा लेख)

Introduction to Punsogy—

अलंकार प्रकाश—लेले शास्त्री

P. D. Gune

ज्ञानेश्वरीची प्रस्तावना व ज्ञानेश्वरीचे व्याकरण—राजवाडे

हिन्दी

१ पद्य

संक्षिप्त सुरसागर

संक्षिप्त रामायण—दयाम सुंदरदास

प्राचीन पद्य—कविता कौमुदी भाग १ मेंसे—चंद, कबीर, नंददास, मीराबाई, रहीम, केशवदास, रसगान, विहारी और भूपण के काव्य

अर्वाचीन काव्य—कविता कौमुदी भाग २ मेंसे—भारतेन्दु, अंबिकादत्त व्यास, श्रीधर पाटक, अयोध्याभिषेक, रा. देवीप्रसाद, नथुराम शर्मा शर्मा, मैथिलीशरण गुप्त, और सत्य नारायण के काव्य.

२ गद्य—

सुंदरदास—

सौ जान एक मुजान—बालकृष्ण भट्ट

प्राचीन पंडित और कवि—द्विवेदी

३ नाटक

शकुन्तला—राजा लक्ष्मणसिंह

उत्तररामचरित्र—सत्यनारायण

गजस्थान बेसरी—राधाकृष्णदास

४ व्याकरण और काव्य

हिन्दी व्याकरण—अम्बिका प्रसाद वाजपेयी

अलंकार मञ्जूषा—अता मगवानदीन

५ समालोचना और साहित्यका इतिहास -

समालोचना—

नवरत्नः मिथयन्धु
बिहारी सतसई—पद्मसिंघ

साहित्य का इतिहास—

संक्षिप्त इतिहासः मिथयन्धु
हिन्दी भाषा की उत्पत्ति—द्विवेदी
नागरी अंक और अक्षरः ओझा

बंगाली

- १ पद्य—मेघनाद बोध, गीताजलि, पलासीर युद्ध.
- २ गद्य—निवृत्ति चिन्ता, प्रतिव, प्राचीन साहित्य.
- ३ नवलकथा—दुर्गेशनन्दिनी, गोरा, दत्त.
- ४ नाटक—शाहजहाँ, डाक-घर (टागोर) रिजियावेगम.

ENGLISH

1 English Language and Literature

Books recommended:

An Introduction to the study of English Literature:

Paucoast

The Making of English: H Bradiey

2 Prose Including Essays and Novels—

English Essays: Lobban

Speeches on Taxation and Representation; and on

Conciliation with America: Burke

Essays on Goldsmith and Johnson; Macaulay

Spanish Military Nun: De Quincey

The English Mail Coach: De Quincey

Heroes and Hero Worship: Carlyle

Essays in Criticism—2nd. Series: M. Arnold

Pride and Prejudice: Jane Austen

Kenilworth: Scott

Pickwick Papers: Dickens

The Ordeal of Richard Feverel: George Meredith

A Modern Utopia: H. G. Wells

Last Days of Pompeii: Lytton

Unto This Last: Ruskin

3 Poetry Including Dramas—

Golden Treasury complete with additional Poems
 Paradise Lost—Book I: Milton
 Absalom and Achitophel—Part I: Dryden
 Child Harold—Canto IV: Byron
 In Memoriam: Tennyson
 Pippa Passes: Browning
 Othello: Shakespeare
 Julius Caesar: Shakespeare
 Merchant of Venice: Shakespeare
 Every Man in his Humour: Ben Jonson
 Doctor Faustus: Marlowe
 The Rivals: Sheridan
 The Doctor's Dilemma: G. Bernard Shaw
 The Post Office: Tagore

4 Special Author—One of the following:—Shakespeare, Tennyson, Browning, Carlyle, Burke, Ruskin, Tagore.

फारसी

सं १९८१-८२ माटे

गद्य-१. सफरनामाह-ईब्राहीम बेग- १५० पानां

२. रसाले अब्दुल वास्-येखां

पद्य-१. दीवाने हाकीम-याफ् दाह्.

सं. १९८१-८२ तथा १९८२-८३ माटे

गद्य-१. मीर अनुम सज्जतीन-(मात्र गूजरातना शहेनशाहो)

२. सफरनामाह-नामीर गुसरो

पद्य-१. कयायद जर्फी-५० पानां.

सं. १९८१-८२, १९८२-८३ तथा १९८३-८४ माटे

गद्य-१. मुन्तराधुत नयारीय-भा २ जो-२०० पानां

२. हमा-आन आलमगिरी

पद्य-१. कुलिजात चाकाना (पंजाब युनिवर्सिटीए बी. ए. ना अभ्यासक्रम माटे प्रसिद्ध करेलु)

પ્રશ્નપત્ર ૩ માટે ભલામણ-

૧. શેરુલ અજમુ
૨. સહુન્દાને ફારસ
૩. નિગરિસ્તાને ફારસ-આજ્ઞાદહુત

પ્રશ્નપત્ર ૪ માટે ભલામણ-

1. Literary History of Persia-Brown
2. History of Persia-John Malcolm

અરબી

સં. ૧૯૮ -૮૨ માટે

૧-૨. ગદ્ય-પદ્ય- અરબી ૨ જો અને ત્રીજી ચોપડી

સં. ૧૯૮૧-૮૨ અને ૧૯૮૨-૮૩ માટે

પંજાબ યુનિવર્સિટી પ્રસિદ્ધ કરેલો અરબીનો મૅટ્રિક્યુલેશનનો અભ્યાસક્રમ

શેરુલ અજમુ-સફા ૧૦૦

અલિફ લયલા-૨૦૦ પાનાં

દિવાન અબુલ અતાહિયા

૩. વ્યાકરણ- કવાયદ અરબી.

૪. ઇતિહાસ- ૧. અર્જુલ કુર'ન-ઉદુમાં-થે ભાગ

૨. અલહુતવાત અહમદીયા-ઉદુમાં.

ફ્રેન્ચ

૧. ગદ્ય-

Balzac-Père Goriot

A. France-Les opinions de Jerome Coignara

Ste. Beuve-Trois Portraits Litteraires

Hugo-Preface du Cromwell

Laboulaye-Abdullah

૨. પદ્ય-

Moliere-Le Bourgeois gentilhomme Les Femmes Savantes

Auzas-Les poetes francais du XIX me siecle.

Racine-Britannicus

Hugo-Hernane

Augier-Le gendre de M. Poirier

૫. સાહિત્યનો ઇતિહાસ-૬૦ સ. ૧૭૬૧ થી અત્યાર સુધીના ફ્રેંચ સાહિત્યનો ઇતિહાસ
મહામણ કરેલાં પુસ્તકો-

History of French Literature-Saintsbury
Histoire de la litterature Francaise-Lanson.

પ્રાકૃત

૧. વ્યાકરણ, ભાષાશાસ્ત્ર ૬૦

પ્રાકૃત વ્યાકરણ-પં. બેચરદાસ (છપાય છે)

ટેલી નામમાલા-હેમચંદ્ર

Wilson Philological Lectures-Bhandarkar

પ્રાકૃત શિલાલેખો-અશોકના યથા શિલાલેખો અને ચારવેલનો લેલ.

અશ્વધોપ, ભાસ અને કાલિદાસના નાટકોમાં આવતું પ્રાકૃત

૨. કાવ્ય, હૃદ-અપભ્રંશ

ગૌડવહો-સર્ગ ૧ થી ૫

મહિસયત્ત કહા-સંભિ ૧ થી ૧૧

પ્રાકૃત વિંગલ

ગાહાસત્તસદૈ

કુમારપાલ ચરિય-પહેલા ત્રણ અને છેલ્લા બે સર્ગ

હેમચંદ્રના વ્યાકરણમાંથી અપભ્રંશાદુદા.

વજ્રા લગ્ન

૩. ગદ્ય અને સાહિત્યનો ઇતિહાસ

વસુદેવ હિંદી-અધિકાર ૧ થી ૩

સમરાદિત્ત કહા-ભવ ૧ થી ૫

સામયિક આવશ્યકતાની કથાઓ

ઉત્તરાખ્યયન-૧૮ મા અધ્યયનની કથાઓ (ટીકા)

(પ્રાકૃત સાહિત્યના ઇતિહાસ માટે અધ્યાપકો વર્ગમાં વ્યાખ્યાનો આપશે)

૪-૫. જૈન આગમો, નિર્યુક્તિ ૬૦

આચાર્ય મુત્ત-પ્રથમ શ્રુત સ્કંધ પૂરો, અને ધીજા શ્રુત સ્કંધનું પહેલું અને છેલ્લું અધ્યયન

સૂયગંધ મુત્ત-પ્રથમ શ્રુત સ્કંધ પૂરો, અને વીજા શ્રુત સ્કંધનું 'આર્દ્રકીય' અધ્યયન.

ઉત્તરજ્ઞયથ મુત્ત-નીચેનાં ૧૧ અધ્યયન-૧, ૨, ૩, નમિ, ૧૦, ૧૭, ૨૩, ૨૫, ૨૮, ૨૯

અને તપ અધ્યયન

સામાદ્ય નિજ્જુતિ-નું માધ્ય અને ચૂર્ણ.

પાલિ

૧. મુત્ત અને વિનયપિટક

મજ્ઞિમનિકાય-ભાગ ૧ સૂતો ૧ થી ૫૦

મહાવગ્ગ (વિનયપિટકમાંથી)

મુત્તનિપાત

૨. અભિધમ્મ

અભિધમ્મત્થસંગહો (વિદ્યાપીઠ)

ધમ્મસંગણિ

૩. વ્યાકરણ અને ભાષાશાસ્ત્ર

કાતન વ્યાકરણ—વચ્ચાયન વ્યાકરણ

Gune's Comparative Philology

Wilson's Philological Letrures--Bhandarkar.

ભત્તિશતક—દ્રે રામચદ્ર કવિભારતી

૪. ઇતિહાસ—

મહાવસ-ભાગ ૧

અશોરના શિલાલેખો—લિપિજ્ઞાન સાથે

Buddhist India-Rhys Davids

૫. અટ્ટકથા

ભાગ ૩

નિવેદન અને યાદીઓ

૧ સં. ૧૯૮૦ ના પદ્મીદાન સમારંભ સમયે કરેલું નિવેદન

(સં. ૧૯૭૯.)

૧. અમદાવાદ સ્થાતે મહેલી ચોથી ગૂજરાત રાજકીય પરિપદે તા. ૧૯ જુલાઈ ૧૯૨૮ને દિને 'રાષ્ટ્રીય કેલ્ચરનીની સંસ્થાઓ રચવાની' તથા 'તે હેતુ રાષ્ટ્રીય શિક્ષણ મંડલ ગૂજરાતમાં સ્થાપના કરવા' માટે એક 'ગૂજરાતી વિદ્યાપીઠ સ્થાપનાની જરૂર' છે એમ સ્વીકારી, 'રાષ્ટ્રીય શિક્ષણનો ગૂજરાતમાં પ્રચાર કરવાને સાથ મોગ્ય ઉપાયો યોજવા' એક નાનકડું મંડલ નીમ્યુ હતુ એ મંડલમાંથી ગૂજરાત વિદ્યાપીઠની સ્થાપના થઈ.

૨. મંડલનું શરૂઆતનું કાર્ય શિક્ષણમાં અસહકાર કરવા શાબ્દાના અર્થસ્થાપકો, શિક્ષકો અને માબાપોને સમજાવવાનું, ધનિકોને વિદ્યાપીઠની સ્થાપનામાં મદદ કરવા વિનંતિ કરવાનું, ગૂજરાત મહાવિદ્યાલયની સ્થાપના માટે યોજના કરવાનું અને ગૂજરાત વિદ્યાપીઠનું સંચારણ નક્કી કરવાનું હતું.

૩. સદરહુ મંડલે ગૂજરાત વિદ્યાપીઠનું સંચારણ રત્ની સં. ૧૯૭૬ના આસો સુદ ૭ ને દિને એની સ્થાપના કરી, અને પ્રથમ નિયામકો તરીકે એ મંડલના સભ્યોની નીમણુક કરી. મહામા

માધીજીએ વિદ્યાવીરુદ્ધ મુલ્લતિ પદ રચીકાર્યું, અને શ્રી મિટવાળાજી કુલ્પાયક નાંમાયા મા વિદ્યા યા વિમુક્તયે ન વિશ્રાંતીના ધ્યાન મળ થયો. પના સાથે 'અલ્પ હીનમતો શાહુલ મૌમીન ફલમ્' વગરદલા જલ્લો 'વેદા' (શીરમન મુમત્તાનાની શૂમ નોરા વાજ છે, જ્વાથી ને મગી આથે ત્યાયા તેને હરે લેવા ન લેમના દત્ત છે) નુ દસ્તામી નુતિનુ મૂન પણ રમેરાયુ, અને આ રાતે મુખિના અને વિદ્યાના વ્પામના નુ વિદ્યાપાટનુ ખંદય થયુ.

४ विद्यार्थीद्वय परे ३ महीने का आचार्य कृतपत्रिचरित्त लेखे महाविद्यालयकी स्थापना
 धनु. हमनाम जना गनगने क्षण का मृग अथा है प्रविष्टान स्वयं ५० विद्यार्थीश्री
 अमरगार की महाविद्यालयमा नाम नौवाया १०० आ मत्रमा २० विद्यार्थीमा अभ्यास
 करे ७ आचार्य वया पाद सुस्त जने सुभमा एण गण्यव माग्या-शाना स्थापना थई,
 धने ते १ विद्यार्थीद्वय जाइया पैरा मत्रमा मात्र प्रथमाभा अभ्यासमन्त्रीन माइवा
 होवाथी हाल ए महाविद्यालयमा विद्यार्थी नया सुभमा गल ३३ विद्यार्थीमा छ.

૫. મહાવિદ્યાલયના સદસ્ય વિદ્યાર્થી મન:સંતોષના ૭ રૂપિય નિવેશન કરવાના છે.
દરેક મહિનામાં સ્વચ્છતા અને શાંતિના અભ્યાસ વર્ગકક્ષામાં ૭

ઔદ્યોગિક સ્થાપન મંદિર અને સ્મૃતિસ્થળ. મંદિર વિચાર ગાંધી મંદિરના પ્રથમ પરાક્ષા
યાદ ટ્રગ વપના અન્ધારા થયે ધાર પ્રશ્નપત્રાયા પરાક્ષા સેવાનો નિયમ છે તે પર્વા મે પ્રશ્નપત્રો
સ્વમાયા અને રાષ્ટ્રીય નાનાના પરાક્ષાના વિવિધના થાય છે

૬ મહાવિદ્યાલયની સ્થાપના સાયેજ વિદ્યારીઠ ઉપર તાત્કાલિક અગત્યતાનુ કામ પરીશ્ચાઓ લેવાનુ આવી વડુ અનેક વિદ્યાર્થીઓએ છેવટ પરીક્ષાને ટાલ્યેજ—કેટલાકે પરીક્ષા માટે અરજીઓ પળ કરી ચુકયા વાદ—અસહકાર કર્યા હતા મ ગાંધીજી અને વલ્લભભાઈ અસહકારનુ આગ્ધાન આપ્યા ભારતવર્ષના વિદ્યાર્થીઓને જરૂં હતુ, પળ વિદ્યાપીઠની તાલવટીય સ્થાપના સો કેવલ ગૂજરાતમાજ યદે હતી ગૂજરાત વિદ્યાપીઠનુ કાર્યલેખ તો ગૂજરાત અથવા ગૂજરાતીઓ પૂરતુજ અકાયેલુ હતુ, પળ આપ્યા હિદમાવી અનેક વિદ્યાર્થીઓ પોતે પરીક્ષા માટે ફરેલી મહેનત કાંકટ ન જાય એ વિચે હેતેજાર હતા તેથી શ્રી કુલનાયક ગિવપાળીને હિંદુસ્થાનમા કરતા કરતા આ વિદ્યાર્થીઓ માટે પરીક્ષા લેવાની સગવલ ગૂજરાત વિદ્યાપીઠ દ્વારા થવીજ જોડા. એમ લાગુ, અને એમની સૂચના સ્વીકારી ત્યાર પછીના, એટલે સ ૧૯૪૭ના રન્હાગ્રામા, આપ્યા ભારતવર્ષના અસહકારી વિદ્યાર્થીઓની પરીક્ષા પોતપોતાના વિપયોમા તેમની ગુનિવર્સિટીઓના અધ્યાત્મકમ પ્રમાણેજ લેવાનુ ટરાવવામા આવ્યુ ગુર્તના સ્થપાયેલ વિદ્યારીઠને આ પોંજો ડપાલવો અધરો પલત, પળ રોજો ડપાલ્યા પછી યોડા સમયમાજ પૂનામા ટિલ્ફ મહારાષ્ટ્ર વિદ્યાપીઠ અને પજાવના રાષ્ટ્રીય કેલ્ચરળો મલક સ્થપાયા, અને તેમળે પરીક્ષાની સર્વે વ્યવસ્થા વિદ્યાપીઠની ચતી કરી, તથા મ્નાતકોને પદવીદાન આપ્યા મત્રાસના વિદ્યાર્થીજાને માત્ર તળાવી પદવીદાન અને પ્રમાણપત્ર આપનાર કોઈ રાષ્ટ્રીય સસ્થા અસ્તિત્વમા આવેલા ન હોવાથી, એ વિદ્યાર્થીઓને ગૂજરાત વિદ્યાપીઠમાથી પ્રમાણપત્રો આપવામા આવ્યા છે અને ૯ સ્નાતકોને પદવીદાન આપવાના રહેલા હોવાથી આજે એમને માટે મલામળ કરવામા આરમે

* મૂળ નિવેદનમા આ પછા મહાવિદ્યાલયોના મદિરોની વેચણી આપેલી છે તે મા. ૨ મા આવી છે તેથી અર્દિવી કાઢી નાખી છે.

સ. ૧૯૭૭માં ગૂજરાત વિદ્યાપીઠ દ્વારા લેવાયેલી ભારતવર્ષીય પરીક્ષામાં નીચે મુજબ વિદ્યાર્થીઓ બેઠા હતા.

યુનિવર્સિટી	નિનીત પરીક્ષા	મધ્યમા પરીક્ષા	સ્નાતકપરીક્ષા
	ઝમેદવાર	ઝમેદવાર	ઝમેદવાર
મુબાઈ	૫૪૭	૧૦૮	૫૦
અઝાદનાદ	૧૧૨	૪૨	૨૫
મદ્રાસ	૬૯	૧૬	૧૬
પંજાબ	૨૫	૭	૧૪
બનારસ હિંદુ	૩
કલકત્તા	૩
પટના	૧	...	૨
કુલ	૭૫૭	૧૭૩	૧૧૦ જુમલે ૧૦૪૦

તે સાથેજ ગૂજરાત વિદ્યાપીઠમાં અભ્યાસ કરનારા વિદ્યાર્થીઓની સ. ૧૯૭૭ અને ૭૮માં પરીક્ષાઓ થઈ. આ પરીક્ષાઓ લગભગ મુબાઈ યુનિવર્સિટીના અભ્યાસક્રમ મુજબજ લેવાઈ હતી, કારણ કે જે વિદ્યાર્થીઓ વિદ્યાપીઠનાં મહાવિદ્યાલયોમાં જોડાયા હતા, તેમણે પોતાનો ધર્મોક્તરો અભ્યાસ એ યુનિવર્સિટીની પદ્ધતિ પ્રમાણે કર્યો હતો. ઘડારામાં ગૂજરાતી અને હિંદુસ્તાનના ફરજિયાત વિષયો ફાતલ કરવામાં આવ્યા હતા. સદરહુ વિદ્યાર્થીઓનો પદવીદાન સન્મારમ સં. ૧૯૭૮ ના જેઠ વદ ૩ ને રોજ થી ચામખાઈ અવેરમાઈ પટેલના પ્રમુખપનાથી થયો હતો તે વખતે ૬૬ ઝમેદવારોને પદવીદાન આપવામાં આવ્યાં હતાં. વિદ્યાપીઠના પ્રથમ ઝમેદવારોની નમાનલ્લી પરિશિષ્ટ ૧ પરથી જણાવે. ડપરના કોષ્ટકમા મુબાઈ યુનિવર્સિટીના ૫૦ સ્નાતક પરીક્ષાના ઝમેદવારો જણાવ્યા છે, તેમાં ગૂજરાત મહાવિદ્યાલય મારફતે બેઠેલા વિદ્યાર્થીઓનો પણ સમાવેશ થાય છે.

૭. પરીક્ષા લેવા માટેની આટલી વ્યવસ્થા પૂરતી જણાઈ નહિ. અસહકારનો સંદેશો આપવામાં મહાત્મા ગાંધીજીનો ઉદ્દેશ વિદ્યાર્થીઓને સરકારી સંસ્થાઓનો ત્યાગ કરાવવાનો હતો. અસહકારના અંગે રાષ્ટ્રીય શિક્ષણ સંસ્થાઓ સ્થાપવિજ અથવા અસહકારી વિદ્યાર્થીઓને શિક્ષણ કે પદવી પ્રાપ્ત કરવાનું સાધન કરી આપવું એવો પ્રધાન ઉદ્દેશ ન હતો જો કે આ વસ્તુને પ્રજાનો ધર્મો ઓછો ભાગ સમજતો હતો, છતાં કેટલાક વિદ્યાર્થીઓ આ વસ્તુ ચરાવેર સમજી ગયા હતા, અને તેથી છેક પરીક્ષાની પહોંચે અસહકાર કરી, કોઈ પણ મહાવિદ્યાલયની કે પદવીની અપેક્ષા રાખ્યા વિના તેમણે રાષ્ટ્રીય કાર્યમાં અપલ્લાવી દીધું હતું. આમાંના કેટલાકની કૉલેજની કારકીર્દી શક્યકર્તી હતી, રાષ્ટ્રીય કાર્યમાં પણ ઇમણે ભારે ભાગ મજવ્યો છે, કેટલાકને તેને

× પરિશિષ્ટ ૧ થી ૪ અને ૬ માં આપેલી હવીકત, આ વિજ્ઞાપકમાં ધીજે સ્થલે આપેલી હોવાથી, અહિં આવી નથી.

માટે ચારંવાર સજાઓ સહન કરવી પડી છે; કેટલાક માટે ઇમના પ્રાંતના કાર્યકર્તાઓએ એવા પ્રમાણપત્ર આપ્યાં છે કે એમને મોંઘેલા કાર્યક્ષેત્રમાં ઇમના ઉપરજ કાર્ય ટકી રહેલું છે. એ વિદ્યાર્થીઓને કોઈ પરીક્ષાના વિધિમાંથી પસાર થવા કહેયું મટલે એમને રાષ્ટ્રીય કાર્ય કેટલોક સમય સૂધી થપ કરવાજ કહેયું પડે. આ સર્વ વસ્તુઓની વિચાર કરી નથા તેમની સેવાની કદર કરવાનો ઇચ્છાથી મેં. ૧૯૦૮ના મહા મુદ ૧૫ ને દિવસે નિયામક ગમાએ નીચે પ્રમાણે એક ટરાવ કર્યો: “જે વિદ્યાર્થીઓએ સીનીઅર બી. એ. માંથી મદામમાના આમંત્રણને લીધે નવલવલ્લના કાર્યમાં પદવા અભ્યાસ મુલનર્વા રાખ્યો છે, તેમને પરીક્ષા લીધા ગિવાય સ્નાતકની પદવી આપવી.” આ ટરાવની રુદ્ધ ૧૬ વિદ્યાર્થીઓને હંપા પદવીદાન સમારંભ વગર વિશારદ પદવો આપવામાં આવી હતી. આજના સમારંભમાં ૧૫ થુ વિદ્યાર્થીઓ માટે મલામણ કરવામાં આવશે.

૮. એટલે આ સમારંભ દરમતે જે ઉમેદવારોને પદવો આપવા મલામણ થશે, તેમનાં ઘેંચળી નીચે મુજબ છે:—

૧ વિદ્યાર્થી—ગૂઝરાત વિદ્યાર્થીઓ, પણ મુબરં યુનિવર્સિટીને અનુમતી રહેલા ધોરણે ઉત્તીર્ણ થયેલા.

૨ વિદ્યાર્થીઓ—મદ્રાસ યુનિવર્સિટીને ધોરણે પરાક્ષિત.

૨૫ વિદ્યાર્થીઓ—ગૂઝરાત વિદ્યાર્થીઓના સ્વતંત્ર અભ્યાસનમ પ્રમાણે પૂર્ણ અધ્યાસ કરી ઉત્તીર્ણ થયેલા.

૧૫ વિદ્યાર્થીઓ—રાષ્ટ્ર સેવા કરી પદવી મેલવનારા.

કુલ ૫૦

સદરહુ ૫૦ ઉમેદવારોને જે પદવોથી ઇનાયત કરવામાં આવશે તેનું વર્ગીકરણ નીચે મુજબ છે:—

	૧ લો વર્ગ	૨ જો વર્ગ	સામાન્ય વર્ગ	સેવાર્થ
૧ માયા વિશારદ			૭	
૨ સમાજવિદ્યા વિશારદ	૧	૪	૧૫	૫
૩ ગણિત વિશારદ			૨	૨
૪ વાણિજ્ય વિશારદ		૩	૨	
૫ વિજ્ઞાન વિશારદ				૫
૬ તત્ત્વજ્ઞાન વિશારદ	૧			૩
કુલ	૨	૭	૨૬	૧૫
				૫૦

સ્નાતકોની નામાવલી પરિશિષ્ટ ૨ માં આપી છે.

૯. સ્નાતકની મુશ્ય પરીક્ષા ઉપરાંત તથા વિદ્યાર્થીઓ તરફથી ઉપર જણાવેલી પરપ્રાન્તીય ગૌણ પરીક્ષાઓ સિવાય બીજી ગૌણ પરીક્ષાઓ નીચે મુજબ લેવામાં આવી હતી:—

પરીક્ષા	મં. ૧૯૭૭ ઉમેદવાર ઉત્તીર્ણ		સ. ૧૯૭૮ ઉમેદવાર ઉત્તીર્ણ		સં. ૧૯૭૯ ચૈત્ર માસ ઉમેદવાર ઉત્તીર્ણ		સં. ૧૯૭૯ માહ. ઉમેદવાર ઉત્તીર્ણ	
વિનીત	૫૪૭	૩૭૪	૩૯૩	૨૯૩	૨૮૦	૧૪૮
પ્રથમા	૧૦૮	૭૪	૧૩૧	૧૧૧	૧૧૦	૭૯	૧૮	૧
સ્નાતક	૫૦	૪૦	૮	૭	...	૨૫	...	૧
પ્રથમા વૈજ્ઞાનિક	૧૩	૬
શાલાન્ત	...	૧૮	...	૮૫

૧૦. ગૂજરાત મહાવિદ્યાલયની સ્થાપના પછી થોડા જ વખતમાં માગશર મુદ્દ ૧૨ મ. ૧૯૭૭ ને દિવસે ગૂજરાત પુરાતત્ત્વ મંદિરની સ્થાપના થઈ. ગૂજરાત પુરાતત્ત્વ મંદિર નામ પ્રમાણે આ મંદિરનો ઉદ્દેશ પ્રાચીન હકીકતોનું સંશોધન કરવાનો છે. આ મંદિરને અગે અત્યાર સુધીમાં આઠ પુસ્તકો પહાર પડ્યાં છે, જે પૈકી પ્રથમ પુસ્તકો સામાન્ય વાચકોને ઉપયોગી છે.^૧ આઠમાંના ચાર નો પ્રધાન વિષય વૈદિક સંસ્કૃતિમાંથી છે^૨; પ્રથમો બૌદ્ધ સંસ્કૃતિમાંથી છે^૩, અને એકનો જૈન સંસ્કૃતિનો છે^૪. થીજાં પાંચ પુસ્તકો છપાય છે, જેમાંથી બે ભાષાસાહ્યને લગતાં છે, એક વૈદિકપાઠાવલી છે, એક બૌદ્ધ ગ્રંથ છે, અને એક જૈન ગ્રંથ છે. આ ઉપરાંત “પુરાતત્ત્વ” માટે એક ત્રિમાસિક પત્ર આ મંદિર તરફથી બહાર પડે છે.

૧૧. સ્યારવાદ સ. ૧૯૭૯ ના વૈશાખ વદી ૧૦ ને દિવસે શિક્ષકોને તૈયાર કરવા માટે એક અધ્યાપન મંદિર સ્થાપવામાં આવ્યું હતું. આ મંદિરમાં ૪૦ શિક્ષકોને એક એક સપ્તમાં તૈયાર કરવાની યોજના રાખી હતી, તે પ્રમાણે ચાર સમૂહ વહે ૧૧૪ શિક્ષકો તૈયાર થયા. પરંતુ આ રીતની યોજના સંતોષકારક ન બનાવાયી આ મંદિર મં. ૧૯૭૯ના મહા મુદ્દ ૧૫ ને રોજ અંત કરવામાં આવ્યું.

૧૨. આ ઉપરાંત વિદ્યાપીઠ દ્વારા સીધી રીતે અમદાવાદમાં નવી ગૂજરાતી શાળા (કુમાર મંદિર), નવા પાઝમાં રાષ્ટ્રીય કુમાર મંદિર અને કોચરવમાં રાષ્ટ્રીય શાળા ચાલે છે; તથા માંગરોળના રાષ્ટ્રીય કુમારમંદિરની વ્યવસ્થા તેના કક્ષમાંથી વિદ્યાપીઠની ડેસ્કેસ નીચે થાય છે.

૧ પ્રાચીન સાહિત્ય, બુદ્ધલીલા સાર સંગ્રહ અને આર્યના તહેવારોનો ઇતિહાસ.

૨ આર્યવિદ્યા વ્યાખ્યાનમાળા, પ્રાચીન સાહિત્ય, તહેવારનો ઇતિહાસ; અને ઉપનિષદો પાઠાવલી.

૩ બુદ્ધલીલા સારસંગ્રહ, પાર્લી પાઠાવલી અને અભિધર્મવ્યસંગ્રહો.

૪ પ્રાકૃત કથા સંગ્રહ.

૧૩ વિદ્યાપીઠની એક વીજી પ્રવૃત્તિ ધાટ્ય પુસ્તકની પ્રસિદ્ધિ વિષે છે. વિદ્યાપીઠનો ઉદ્દેશ ગૂજરાતી ભાષાદ્વારા સર્વ શિક્ષણ આપવું એવા છે. મહાવિદ્યાલયમાં કેટલાક મંદિરોમાં એ ઉદ્દેશ પરીક્ષિત થયો છે, કેટલાક મંદિરોમાં પુસ્તકોને અમાવે, અથવા ગૂજરાતી પર પૂરી કાઠૂ ધરાવનાર અધ્યાપકોને અમાવે અથવા આ વિષયમાં હજી આપણામાં રહેલી કેટલીક અશ્રદ્ધાને લીધે તદ્દન પક્ષભૂત નથી થયો, પરંતુ વિનય મંદિરોમાં ગૂજરાતીને કેન્દ્રબળીનું વાદન કરવાની રીતિ સારી રીતે અમલમાં આવતી જાય છે, અને તેને માટે પુસ્તકો પ્રસિદ્ધ કરવાનું નામ ટાંક સપાટા થઈ ચાલે છે, તથા વિદ્યાપીઠે અત્યાર સુધી પરિશિષ્ટ ૩ માં જણાવ્યા મુજબ ૨૫ પુસ્તકો છાપ્યા છે, તથા કેટલાકની યોજના થઈ છે.

૧૪ સરકાર સાથે પૂર્વે સ્વયં ધરાવતા વિનય મંદિરો પૈકી ચોથી ગુજરાત રાજકીય પરિપદ અને ત્યાર વાદની વચ્ચે તથા નાગપુરની દિલી મહાસભાના શાહાઓનો અસહકાર ઠરાવોને માન આપા આશરે ૨૦ વિનય મંદિરો અસહકાર કરી વિદ્યાપીઠ સાથે જોડાઈ ગયા હતા અસહકાર વખતે એ શાહાઓમાં વિદ્યાપીઠોની કુલ સંખ્યા ૨૦૦૦ થી ઊપર હતી

૧૫. તે સાથેજ કેટલાક રાષ્ટ્રીય ધુમાર મંદિરો અને વિનય મંદિરો નવા સ્થપાયા અને નવા મંદિરો એમાંથી કેટલાક પૈસાના અમાવે અથવા આંતરિક વિમરૂને લીધે નાની પડ્યા. ૪૧ જૂની શાહાઓએ પાઠો સરકાર સાથે સ્વયં જોડયો આજ દિને માન્ય મંદિરોની સરકાર આદિ નીચે પ્રમાણે છે—

મંદિરનો પ્રકાર	મંદિરની સંખ્યા	વિદ્યાર્થીઓની આશરે મળ્યા	શિક્ષકોની આશરે મળ્યા	આશરે વાર્ષિક આવક રૂ	આશરે વાર્ષિક સર્વ રૂ	વિદ્યાપીઠની મલક રૂ	પ્રાપ્તિક સમિતિની મલક રૂ	હસ્તરફાઢા વગેરે	શેરો
મહાવિદ્યાલયો	૨	૨૭૭*	૩૮	૨૭,૯૦૦	૮૯,૮૫૦	૪૨,૧૨૦	૨૨,૬૦૦
પૂર્ણવિનય મંદિરો	૧૩	૪૫૦૬+	૧૯૬	૧,૩૬,૦૩૬	૧,૮૬,૩૩૦	૧૮,૧૦૦	૩૨,૫૦૦	..	ચોક્કસ આ કડા ઉપલબ્ધ નથી.
અપૂર્ણ વિનય મંદિરો	૧૫	૧૩૮૬	૮૧	૧૮,૯૦૦	૩૯,૫૯૫	૩,૪૦૦	૫,૫૨૫	૮,૧૪૫	...
ધુમાર મંદિરો	૪૩	૨૭૦૦†	૧૨૦	૨૨,૦૦૦	૭૭,૦૦૦	૬,૮૦૦	૧,૮૦૦	૧૦,૩૦૦	આ કેવલ આદાજ છે પુષ્કલ આ કડા ઉપલબ્ધ નથી
સરવાળા	૭૩	૮,૮૬૨	૪૩૫	૨,૧૩,૮૪૧	૩,૪૨,૭૭૫	૭૩,૪૨૦	૫૮,૯૬૫		

સર્વે માન્ય મંદિરોની યાદી પરિશિષ્ટ ૪ માં આપી છે

*કન્યાઓ ૬

+કન્યાઓ ૪૩

‡કન્યાઓ ૧૪

†કન્યાઓ આશરે ૪૫૦

૧૬. આ ઉપરાંત અમદાવાદ, સુરત અને નડીઆદની મ્યુનિસિપાલિટીઓએ સાકારની ગ્રાન્ટ ન લેવાનો ઠરાવ કરવાથી, અમદાવાદ અને સુરતની મ્યુનિ-સિપાલિટીઓને ચરતરફ કરવામાં આવી. તેને લીધે અમદાવાદમાં પ્રજાત્રીય પ્રાથમિક કેલવણી મંડળ, અને સુરત તથા નડીઆદનાં રાષ્ટ્રીય કેલવણી મંડળોએ એ શહેરોની પ્રાથમિક કેલવણીનું કાર્ય પોતાના હાથમાં લઈ લીધું. એ ત્રણે શહેરોની પ્રાથમિક શાળાઓ રાષ્ટ્રીય હોવાથી એની દક્ષિણત આ નિવેદનમાં સામીલ કરવામાં આવી છે.

નામ	શાળા-ઓની સં.	વિદ્યાર્થીની આ. સં.	આગરે વાર્ષિક આવક રૂ.	આગરે વાર્ષિક સર્ચ રૂ.	પ્રાન્તિક પગેરે સમિતિની મદદ રૂ.	ફરક ફરે રૂ.
પ્રજાત્રીય પ્રાથમિક કેલવણી મંડળ, અમદાવાદ	૪૪	૧૪૫૩	૧,૫૪,૩૫૦	૨,૧૦,૪૦૦	૬૫,૬૩૦	૧૫૬,૦૫૦
રાષ્ટ્રીય શિક્ષણ સમિતિ, નડીઆદ	૧૧	૨૭૪૬	૬૫૦	૩૧,૧૦૦	૧૨,૫૦૦	૧૯,૩૫૦X
રાષ્ટ્રીય શિક્ષણ મંડળ, સુરત	?	૮૦૦૦	?	?	૧૬,૦૦૦	?

૧૭. આ ઉપરાંત વિદ્યાપીઠ વાસે માન્યતા ન મેલેલી એવી પણ કેટલીક છૂટી છવાઈ રાષ્ટ્રીય શાળાઓ છે. ગૂજરાત બહાર વસતા દૂર દૂરના ગૂજરાતીઓ ધીજી રાષ્ટ્રીય શાળાઓ પોત પોતાનાં ગામોમાં રાષ્ટ્રીય શાળાઓ ચલાવે છે. એની ચોક્કસ હર્ફકતો આપવી અશક્ય છે; પણ એવી સમગ્ર શાળાઓમાં ઓછામાં ઓછા ૭૦૦-૮૦૦ વિદ્યાર્થીઓ રાષ્ટ્રીય કેલવણી લેતા હશે જ. આવી શાળાઓમાં મુખ્ય વડવાળ કેલવણી મંડળનાં મદિરો છે; એમાં કુલ આશરે ૩૦૦ વિદ્યાર્થીઓ શીકે છે.

૧૮. આ રીતે સમગ્ર ગૂજરાતી રાષ્ટ્રીય વિદ્યાર્થીઓની સંખ્યા આસરે ત્રીસ હજારની ઉપર થાય છે. અને તેમને અગે જો આંકડા મળ્યા છે તે તપાસતાં વાર્ષિક સર્ચનો અંદાજ રૂ. ૩,૪૨,૭૭૫ નો થાય અને વાર્ષિક આવક તુલેમાં રૂ. ૨,૧૯,૪૦૫ ની થયેલી છે. આ આંકડાઓ અત્યંત અચોક્કસ છે. કારણ કે ઘણી શાળાઓ તરફથી છેલ્લી અથવા વીગતવાર માહિતી મળી શકી નથી. આવકમાં ઘણીરારી સંસ્થાઓનો આધાર દાનો કે સ્વરાજકાળા ઉપરજ છે. પ્રોપ્રાયટરી હાઈસ્કૂલ સિવાય ધીજી કોઈ પણ શાળા કેવલ પોની આવક પર પોતાનો નિર્વાહ કરી શકતી નથી, અને આને લીધે સ્વાભાવિક રીતે ઘણે ઠેકાણે શિક્ષકો અને કાર્યવાહકોને પૈસાની મુશ્કેલ રાત્રિદિવસ અનુભવવી પડે છે.

Xઆમાંથી જ રાષ્ટ્રીય વિનય મદિરનું સર્ચ નીકળે છે

૧૯. આ સવ નાની મોટા સસ્યાઓના શિક્ષકોની મહ્યાનો અદાજ ૮૦૦ નો છે આ

શિક્ષકો

પૈકી જુજ શિક્ષકોના પગારનું ધોરણ મતોપકાર છે, કેટલાકનો માઠ નિર્વાહ ચાલે છે, અને ઘણા સ્થાનો તો નિર્વાહ કેમ થતો હશે તે કલ્પનામા આવી શકતું નથી. યદ્યપિ શિક્ષણની દૃષ્ટિએ લાયક શિક્ષકોની ટળપ લાગ્યા જ કરે છે, છતાં જુદે જુદે ટેકાણે જે આપભોગ શિક્ષકો આપી રહ્યા છે, તેની કદર ગૂજરાતે કરવી જ જોઈએ. ઘણી જગ્યાએ તો શિક્ષકોના ભોગ ઉપર જ શાળાઓ ટકા રહી છે એમ કહેવું જોઈએ. શિક્ષકોને પેટ દાર્યા એટલી રહેવા ઉપરાંત કેટલીક વાર અનેક ધોજા પ્રકારની મુશ્કેલીઓમાં કામ કરવું પડે છે, કોઈક ટેકાણે ગામના લોકો ઘટલા અજ્ઞાન છે કે શિક્ષણમાં રસ જ લઈ શકતા નથી. કેટલીક જગ્યાએ શહેર કે ગામના લોકો શક્તિવાળા અને સમજદાર હોવા છતાં શિક્ષણ અથવા રાષ્ટ્રીય શિક્ષણ વિષે એમની ભાવના સેહાવેલી ન હોવાથી શાળાઓ વિષે બેપરવા છે, કોઈ ટકાણે જગ્યાની તો પાઈ ટકાણે સાધનોની અગત્ય વેઠવી પડે છે, કોઈ જગ્યાએ ૫ થી ૧૦ સારુકૂલ હોય છે, ત્યારે વિદ્યાર્થીઓના કાલીઓ ટૂંકી દૃષ્ટિવાળા હોય છે, આ થકામાં કાઈક જગ્યાએ શિક્ષણ વિષેના પ્રજાની શક્તિ ઉપરાંત રાષ્ટ્રીય સ્તરે મહત્વાકાંક્ષી આદર્શો પણ મુશ્કેલીઓ ઉત્પન્ન કરે છે.

૨૦. વિદ્યાપીઠ પાસે મદદ મેળવવા દરક મંદિર આદ્યા રાખી રહ્યું છે. છેલ્લા વર્ષમાં

મદદ

વિનય મંદિરોને રૂ. ૩૦૦૦૦) મુખી મદદ આપવાનું વિદ્યાપીઠે ઠરાવ્યું છે. પૈકી રૂ. ૨૧,૫૦૦) ની જવાબદારી સ્વીકારાઈ ચુકી છે. કુમાર મંદિરોને મદદ આપવાની અત્યંત જરૂરિયાત હોવા છતાં વિદ્યાપીઠને સેદપૂર્વક એ વિષે લાચારી બતાવવી પડે છે, અને જ્યાં સુધી વિદ્યાપીઠ સમૃદ્ધ ન થાય ત્યાં સુધી એવી લાચાર સ્થિતિ રહેશે જ.

૨૧. વિદ્યાપીઠના સ્થાપના મમયે દીવાળી નજીક આવેલી હતા, મં. ગાંધી છૂટા હતા.

વિદ્યાર્થીઓ

ઠકાણે ટેકાણે કરી એમણે લી, પુરુષ, બાલક, તરણ, વૃદ્ધ પામે દાન માંગ્યા અને મૈત્રેય પોતાના શરીર પરના કાગળોની કાટીને બાધ્યા. ત્યારવાદ એ કારાવાસમાં કાલ્યા ગયા. આથી ગૂજરાત પ્રાન્તિક સમિતિ ઉપર વિદ્યાપીઠના સભ્યોએ યોજા પચ્ચા કેટલોક સમય સ્વરાજ કાઢાની સિધ્ધાંત માટે અપાયેલી રકમમાંથી એ સર્વ ચલાધ્યા બાદ મ. ૧૯૭૮ના જાન્યુઆરી માસમાં કાર્યવાહકોએ વિદ્યાપીઠ માટે સ્થાન સ્થાપના ઉદ્ગમવાનું ઠરાવી ગૂજરાતી પ્રજાને રૂ. ૧૦) લાલ આપવા વિનંતિ કરા. ગૂજરાતી પ્રજાએ એ વિનંતિ સામઝા રૂ. ૧૦) લાલની ટીપ ભરી આ દાતાઓમાં ડૉ. પ્રાણજીવનદાસ જગજીવનદાસ મહેતાએ રૂ. ૨૫ લાલની રકમ જાહેર કરી પાલો ઉધરાવનારાઓની મહેનત રૂપી કરા ટીપ ભરાયા બાદ ગાળાની તમી દેશમાં સામાન્ય થઈ પડી, અને તેથી સ્થાપના ઉધરાવવાનું કામ મુશ્કેલ થઈ પડ્યું. ગયા વર્ષની આસર સૂધીમાં રૂ. ૫૫,૧૦,૫૨૫-૮-૦ પ્રાન્તિક સમિતિમાં વિદ્યાપીઠ સાથે જમા થયા છે. ડૉ. પ્રાણજીવનદાસ અને બીજા કેટલાય ગૃહસ્થો તરફથી એમના પાળા પેટે નિયમિત હપતા આવે છે, અને વાકીના પૈસા ઉધરાવવાનું કાર્ય ચાલુ છે રૂ. ૫૦૦) થી વધુ દાન આપનાર દાતાઓની યાદી પરિશિષ્ટ ૫ માં આપી છે.

૨૨. રાસ દાનોમાં અખિલ ભારતીય વિદ્યાર્થી પરિષદ તરફથી સ્નાતક પરીક્ષામાં ફરજિયાત

ગૂજરાતીમાં પ્રથમ આવનાર વિદ્યાર્થીને વ્યાજમાથી ફાઇનાન્સ આપવા
રાસ દાનો રૂ. ૧૬૫૦), X ગૂજરાત મહાવિદ્યાલયના વિદ્યાર્થીઓ તરફથી
પ્રસિદ્ધ થતા 'સાવરમતી' પત્રમાં શ્રેષ્ઠ લેરા લગનારને પ્રતિવર્ષે

'શ્રી તારાગરી ચંદ્રક' આપવા માટે રૂ. ૨૫૮), અને શ્રી. અમુલ્લ શાહ નિયમ ફાઇનાન્સ માટે
મલ્લેલા રૂ. ૫૦ ની નોંધ લેવી થતે છે. આ વર્ષના ફાઇનાન્સ મેલ્લનારાનાં નામ વગેરેની નોંધ
પરિશિષ્ટ ૭ ને અંતે માર્ગ દર્શાવે.

૨૩. સ. ૧૯૭૮ ના આગે વડ ૩૦ સૂચના અન્વેષકે તપાસેલા હિસાબો પ્રસિદ્ધ થઈ
સુધ્યા છે સ. ૧૯૭૯ ની આગર સૂચના આગર સર્વેનો સંક્ષેપ

હિસાબો પરિશિષ્ટ ૬ મા આપ્યો છે. તે મુજબ વિદ્યાપીઠ રાતે આ વર્ષના
પ્રારંભમાં રૂ. ૧,૨૪,૮૦૧-૧૩-૩* ની સીલક હતી તે ઉપરાંત

બાંધકામ માટે જુદી રાખેલી રૂ. ૧,૭૦,૦૦૦ ની રકમમાંથી રૂ. ૧૦,૬૧૭-૧૩-૯ ની સીલક
છે વિદ્યાપીઠના સર્વે જ્ઞાતાઓનો મળી સરેરાશ માસિક રાતે આ વર્ષમાં ફાઇનાન્સ વાર હજારથી
ઉપર જવા મંભવ છે

૨૪. વિદ્યાપીઠને માટે આ મમારમના સ્થાનકથી આગરે ફરક માઈલ દૂર રૂ. ૮૭,
૭૯૮-૬-૦ ની કિંમતની જમીન ખરીદવામાં આવી છે, અને

જમીન અને મકાનો તેની ઉપર વિદ્યાર્થીઓને રહેવાને છાત્રાલય બાંધવાનું શરૂ કર્યું છે.

છાત્રાલયના પાયા પુરાઈ જઈ ઓટલા સુધી કામ આવ્યું છે, તથા
પાઠશાળા અને સ્નાતકશ્રેણી અને કોઠાર બનાઈ ગયા છે ચાલનામ જાતે અત્યારસૂધીમાં
રૂ. ૭૯,૩૮૨-૨-૩ નો રાતે થયો છે.

૨૫. વિશેષ થનાઓની નોંધમાં શ્રી પ્રફુલ્લચંદ્ર રાયના હસ્તે સ. ૧૯૭૯ ના કાગળ વડ
૭ ને રોજ વિદ્યાપીઠના છાત્રાલયના જાતે મુદ્દતની ક્રિયા એ

વિશેષ થનાઓ મહત્વનો પ્રસંગ થયો

૨૬. આવી ગૂજરાત વિદ્યાપીઠની શ્રીજા વર્ષને અંતે તબીયત છે એના નિર્વાહ માટે જેમણે
જેમણે સેવાથી કે ધનથી મદદ કરી છે, તેમનો આભાર માનીએ

ઉપસહાર તેટલો ઓછો છે, પણ તોયે હજુ વધારે પોષણની જરૂર છે જ.
એને પોષણ આપી હૃષ્ટપ્રહ કરવું કે એને ક્ષીણ કરવું, એને લોકો-

પયોગી કરવું કે મારણ કરવું, એ ગૂજરાતના સેવકો અને દાતાઓના હાથમાં છે.

માગમર મુદ ૪ મં. ૧૯૮૦ મગલવાર તા ૧૧-૧૨-૨૩.

X આ રકમમાંથી રૂ. ૨૯૪-૮-૦ પાછા આપવા પડ્યા છે.

* આ આકલાઓ પ્રાન્તિક સમિતિના હિસાબો પ્રમાણે આપ્યા છે. વિદ્યાપીઠના છેલ્લા વર્ષના
હિસાબો મેલ્લવી ચોક્કસ કરવાના માલ્યો છે.

परिशिष्ट-५

दानाओंनी यादी

वर्ग पहिलो

- १ श्री. यशवतप्रसाद हरिप्रसाद देशाई
मुबाई १०,०००
२ ,, शेट जमनालाल बजाज ,, २१,०००
३ डॉ. प्राणजीवनदास महेता रगुन ७०,०००

वर्ग धीजो

- १ शेट रमणभाई साराभाई अमदावाद १२५०
२ अमदावाद न्यू कॅप्टन मिल्ल ,, १००१
३ श्री जीतेन्द्रलाल कनैयालाल परीख
नडीआद १००१
४ ,, हरिलाल वल्लभदास महेनागात्राळा
मुबाई १५०१
५ शेट दुर्गाप्रसाद शम्भुप्रसाद अमदावाद १००१
६ श्रीमती रेडी मुलोचना चीनुभाई
अमदावाद ५०००
७ श्री. प्रेमचंद सखेरचंद मुबाई १००१
८ ,, परपोतमदास रामजी ,, १५००
९ ,, जावणलाल एन्ड कु कलकत्ता ५०००
१० ,, छगनलाल पोतावर परीख
मुबाई १५०१
११ शेट भवानजी करसनदास ,, १००१
१२ शेट सोमनाथ रूपजी अमदावाद १५००
१३ एक पारमी बहेन मुबाई २००१
१४ एक गृहस्थ ,, २०००
१५ एस जे. अर्मान, देसाई एन्ड कु.
सोलासोटर्स मुबाई १०००
१६ तुलसीदास बी. पटेल एन्ड कु. ,, १०००
१७ एक गृहस्थ ,, १००१
१८ शेट गांगजी प्रेमजीर्मा कु रंगुन १०००
१९ शेट रतिलाल नाथालाल अमदावाद १००१
२० शेट खीमजी आसर वीरजी मुनई १०००
२१ ग्वादी प्रिय मन्जन ,, ५०००
२२ श्री. कानजी द्वारकादास ,, २५०१

- २३ श्री. गोरधनदास गेेतमी मुबाई १२५१
२४ श्री. कल्याणजी उन्नाभाई मुबई १००१
२५ ,, दामोदर आणदर्जा ,, १०५१
२६ ,, रतनजी मुलजी टपर ,, १०००
२७ ,, बापमी भारा ,, १५०१
२८ ,, केशवलाल रतनजी शाह ,, १००१
२९ ,, हीरालाल बकांरदास चोकमी ,, १०५१
३० ,, मेघजी जीवनदास ,, २५००
३१ ,, हीरजीभाई हारमगजी
रेलगासनाळा ,, १०००
३२ ,, केगुदास मोरायजी
बीरल्लगन ,, १०००
३३ शेट सोरावजी कावसजी
दीनशाजी ,, २००१
३४ सेक्रेटरी-बोम्बे क्लब, कलकत्ता ५०००
३५ ,, ३०७०
३६ एक रायी गृहस्थ ,, ५००१
३७ एक दानवीर ,, ५००१
३८ शेट करमचंद लालचंद ,, २५०१
३९ शेट उमरसी रायशीनी कु. ,, २००१
४० शेट केशवलाल धारमी ,, २००१
४१ शेट शोभाचंद अनुपचंद ,, १५००
४२ परचुरण (हा रा. करमचंद
लालचंद) ,, १०२२
४३ शेट दाद्यालाल मन्जनजी सखेरी
मुबई ४०००
४४ शा. पोपटलाल नैमचंदनी कु. ,, १००१
४५ श्री. वनमाळादास वीरजी ,, २५०१
४६ शेट एम. बी. भडुनी कु. ,, ३८३०
४७ श्री. जेठालाल रामजी दलाल ,, ३०००
४८ शेट मानसींग कचराभाई भुज-क्वच्छ २५००
४९ साताकुश प्रामरामितिना मन्नी मारफत १०८०
५० पा. एस. जोशी जेहानीसचर्मा १०१०
५१ श्री ब्रोजलाल केशवलाल अमदावाद १०००

૫૨ થાં પ્રાસ મરચન્ટ ઇસોશિયેસન	મુબાઈ ૧૦૦૧
૫૩ મોતીનો ધરમનો કાંટો	મુબાઈ ૫૦૦૦
૫૪ શ્રી નહાલચદ લલ્લુભાઈ	પાટણવાળા ,, ૨૫૦૦
૫૫. મો. આર. કે. મોદીની કુ. ,	૫૦૦૦
૫૬ શેઠ પરમુભાઈ વલ્લભદાસ પટેલ	મુંબાઈ ૧૦૦૦
૫૭ ,, વસનજી લોમજી એન્ડ સન્સ ,	૧૫૦૧
૫૮ ,, ત્રીમજી વિશ્રામની કુ. ,	૧૦૦૧
૫૯ ,, જેઠાભાઈ દેવજીની કુ. ,	૧૦૦૧
૬૦ ,, જમનાદાસ નરસી ઝીનોંગ એન્ડ પ્રેસીંગ કુ. લી. ,	૧૦૦૧
૬૧ ,, અલ્હનલાલ લોમજીની કુ. ,	૧૦૦૧
શ્રીજી ચર્ચ	
૧ શ્રી. શામળદાસ વહેચરદાસ વઢોદરા	૫૦૦
૨ એક પારસી ગૃહસ્થ અમદાવાદ	૫૦૧
૩ શ્રી. ડાહ્યાભાઈ મકનજી કાવેરી મુબાઈ	૫૦૦
૪ શ્રી મુબાઈ	૫૦૦
૫ શ્રી ગીરધરદાસ લીલાધર ,	૫૦૦
૬ મો. રતનબેન ,	૫૦૦
૭ શ્રી. શિવજી પુજા કોઠારી ,	૫૦૦
૮ શ્રીમતી હીરાબાઈ જમશેદજી પાંઢીટ	૫૦૧
૯. મુબાઈ મેરવાનજી	
સર જમશેદજી મુબાઈ ૫૦૧	
૧૦ ,, સ્ટ્રેન માનયાઈ ,	૫૦૧
૧૧ શ્રી. ભાળજીભાઈ ગોરધનદાસ ,	૫૦૧
૧૨ શેઠ હીરાચદ મુલચદની કુાં ,	૫૦૧
૧૩ એક પારસી ગૃહસ્થ ,	૫૦૧
૧૪ શેઠ ત્રીમજી દામજી ,	૫૦૧
૧૫ થી બેસ્ટ ઇસોશિયેશન ,	૬૨૬
૧૬ પાટીદાર પરિપદ ,	૬૦૧
૧૭ ગૂજરાતી મરચન્ટ મઢલ ,	૫૦૧
૧૮ શેઠ વરસનદાસ ધરમશી ,	૫૦૧
૧૯ શેઠ મગનભાઈ અમીનની કુાં. ,	૫૦૧
૨૦ શેઠ ડમેદરામ મગવાનદાસ ,	૫૦૧

૨૧ શેઠ ડમેદરામ જીવાભાઈ ,	૫૫૧
૨૨ થાં સહુભાઈ નરોત્તમ મુરત	૫૦૧
૨૩ ઠાકરમથુરાદાસ ઠાકરશીની કુાં. મુબાઈ	૫૦૧
૨૪ એક ગૃહસ્થ ,	૯૦૦
૨૫ શ્રી. મનમોહનદાસ ક્ષને અમરચદ ,	૫૦૧
૨૬ ,, હરિદાસ વલ્લભદાસ ,	૫૦૧
૨૭ ,, વરસનદાસ રણછોડદાસ ,	૫૫૧
૨૮ મુલેશ્વર શી. ચૉટ કમિટિના મંત્રી ,	૬૭૧
૨૯ એક ભાઈ તરફથી મુબાઈ	૫૦૦
૩૦ અક્કીઆવ (વરમા) ગામના ઉપરાખીના અક્કીઆવ	૬૦૫
૩૧ શેઠ મુલજી શીક્ષા ગોંડીઆ (મખ્ય પ્રા.)	૫૫૧
૩૨ ,, ચતુર્ભુજદાસ હાથીભાઈ વલ્લકતા	૫૦૧
૩૩ શેઠ કસ્તુરચદભાઈ ,	૫૦૧
૩૪ ,, એમ. ફેલીયાસની કુાં. ,	૫૦૧
૩૫ ,, લક્ષ્મીચદ ત્રીભોવનદાસ કાવેરી મુબાઈ	૫૦૧
૩૬ ,, મોતીલાલ મુલ્લજી ,	૫૦૧
૩૭ ,, દ્વારકાદાસ કાનજી ,	૫૦૧
૩૮ ,, વસનજી લેતસી દુબલીવાળા, દુબલી	૫૦૧
૩૯ ,, બાપુલાલ મોગોલાલની કુાં. મુબાઈ	૫૦૧
૪૦ ,, ફુલચદ કસ્તુરચદ ,	૫૦૧
૪૧ ,, રાયચદ મોતીચદ ,	૫૦૧
૪૨ ,, અમૃતલાલ રાયચદ ,	૫૦૧
૪૩ ,, પદ્મોત્તમભાઈ કચ્છ ડંજાર	૫૦૦
૪૪ પરચુરણ ઉપરાખાના હા. ગુલાબદાસ વિ. લાલજી	વેરાવલ ૧૮૫
૪૫ શ્રી. નાનાલાલ હમનલાલ શાહ મુબાઈ	૫૦૧
૪૬ શેઠ સહેરાવ વિટુલા ,	૫૦૧
૪૭ ,, માધવજી પેલાભાઈ ,	૫૫૧
૪૮ સ્ટ્રેન લક્ષ્મણી અમદાવાદ	૬૦૦
૪૯ શેઠ ડમેદરામ મગવાનદાસ મુબાઈ	૫૦૧
૫૦ થાં ગોરધનદાસ નાથાભાઈ પટેલ ,	૫૦૧
૫૧ ,, પૂનમભાઈ હનામહાઈ પટેલ ,	૫૦૧
૫૨ ,, ગોવિંદજી કાનજીની કુાં. ,	૫૦૧
૫૩ ,, લાલજી ઠાકરશીની કુાં. ,	૫૦૧
૫૪ ,, ઓથવજી શીવજીની કુાં ,	૫૦૧

૨ સં. ૧૯૭૯-૮૦ સુધી જુદાં જુદાં મંદિરોના અહેવાલ

ગૂજરાત મહાવિદ્યાલય

સ્થાપના—

ગૂજરાત મહાવિદ્યાલય સ. ૧૯૭૭ ના કારતક સુદ ૫ તા. ૧૫, નવેમ્બર ૧૯૨૦ ને સોમવારના રોજ મહાત્મા ગાંધીજીના હસ્તે કોચરવ પાસેના ઝેટ ટાઢામાઈ ફજતરામના ઘણામાં સ્થાપવામાં આવ્યુ હતુ. હાલ તે સત્યાગ્રહાશ્રમને રસ્તે થી, નરીમાન કોઠાવાલ અને થી, મૂલામાઈ પ્રાણજીમાઈ પટેલના મકાનમા છે. સંસ્થાનો નિમાય ગૂજરાત વિદ્યાપીઠ તરફથી થાય છે

સન્નો—

વર્ષમાં ત્રણ સન્નો હોય છે તેના વિભાગો વચ્ચતાં વચ્ચત નવી કરવામાં આવે છે દરેક સન્નુ લવાજમ રૂ ૩૦) હોય છે

સ. ૧૯૮૦-૮૧ ના વર્ષ માટે નીચે મુજબ સન્નો ગોટવવામાં આવ્યાં છે:—

પહેલુ સન્ન—જેઠ સુદ ૭ સ. ૧૯૮૦ (તા ૧-૬-૭૪) થી શ્રાવણ વદ ૭ મ. ૧૯૮૦ (તા. ૨૧-૮-૨૪) સુધી (દિન ૭૪)

બીજુ સન્ન—માદરવા વદ ૧ મ. ૧૯૮૦ (તા ૨૨-૯-૭૮) થી માગશર વદ ૨ સ. ૧૯૮૧ (તા. ૧૩-૧૨-૨૪) (દિન ૮૩)

ત્રીજુ સન્ન—પોષ વદ ૨ સ. ૧૯૮૧ (તા. ૧૨-૧-૭૫) થી ફાગણ વદ ૪ મ. ૧૯૮૧ (તા. ૧૪-૩-૭૫) સુધી (દિન ૬૨)

(કુલ દિન ૨૧૦)

આચાર્ય—

સ. ૧૯૭૭ ના કારતક સુદ ૫ થી મ. ૧૯૮૦ ના પોષ સુદ ૭ સુધી થી, અણુદમલ ટેકચદ ગિદયાળી આચાર્ય તરીકે હતા તે પછી થી, ઝીવતરામ મગવાનદાસ જુપાલાની આચાર્ય તરીકે નીમાયા છે.

મંદિરો—

ગયા વર્ષની આગરે દરેક મંદિરની હવીકત નીચે મુજબ છે

મંદિર	અધ્યાપકો	વિદ્યાર્થીની મહ્ય
આર્યવિદ્યા મંદિર	અ. હરિનારાયણ આચાર્ય અ. રામચંદ્ર ઘઢયત ઝાઢવલે અ. ડન્ડુમૂષળ મજમુદાર	૬

(પુરાતત્વ મંદિરના થી ધર્માનન્દ કોસમ્થી,
થી. રસિકલાલ પરીસ, પઢિત ઘહેચરદાસ અને
પઢિત મુસલાલજી પણ વર્ગો છે છે)

ભાયામદિર	અ હનિનાગયગ આચાર્ય-સસ્ત્રુત	૩૭
	અ રામચંદ્ર ચઢવત આઠવળ-સસ્ત્રુત અને મરાઠી	
	અ ચાલુરામ ગળપતરામ ટામોર-અયેત્રી અને પ્રેચ	
	અ અનુ કાપર નટ્ટો-ફારમી	
	અ બનતરંગીદાગ ચતુર્વર્તી-શિદી, જરમા અને ડું	
	અ ઇન્દુભૂષણ મનમુદાર-ચગાલી	
	અ ગમનારાયણ વિશ્વનાથ પાટક-ગૂજરાત,	
	લાચાર જાનતરામ રૂપાણી-અગ્રેજી	
ગણિત મદિર	અ ડહાલ ચીમનલાલ દયામીનારાયણ	૨
	અ ગિરમલાલ મનમુલલાલ શાહ	
સમાજ વિદ્યામદિર		
(ક) રાજકારણ	આચાર્ય જીવતરામ રૂપાણી	૧૨
	અ. રામચંદ પેસૂમલ કીપાદીમલાની	
(જ) સપત્તિશાસ્ત્ર	અ નારાયણ મલ્લના	૪
શાળિગ્ય વિદ્યામદિર	અ જલુલાલ અણુભાઈ દલાલ	૬૬
	અ. દયામલાલ હરિલાલ મગવતી	
	અ હોમી મુદત્તજી મહેતા	
સંગીતમદિર	અ શકર દત્તત્રેય પાટક	૨
	અ ધ્રોપાદ નેશવ પૂજારી	
પ્રથમ વર્ષ		૪૬
		કુલ ૧૮૫*

વિદ્યાર્થીઓની વર્ષવાર સહયા—

વિદ્યાર્થીઓની વર્ષવાર યાદો નીચે મુજબ છે

સવત	૧૯૭૭ ચૈત્ર વદ ૦)) સુરી	પ્રથમ વર્ષ	મદિરો	કુલ
૧૯૭૮	"	૩૮	૩૮	૭૬
૧૯૭૯	"	૧૦૪	૯૭	૨૦૧
૧૯૮૦	"	૯૧	૧૩૭	૨૨૮
૧૯૮૦	"	૪૬	૧૩૯	૧૮૫
૧૯૮૦ ૮૧	"	૬૫	૧૩૭	૨૦૦

શિષ્યવૃત્તિ અને ફેનામો—

સ્વામજી દયાલ સ્મારક પદ્મની ધ્યાપાર મદિરના વિદ્યાર્થીઓ માટે માસિક રૂ. ૨૦)ની આઠ શિષ્યવૃત્તિ છે જે અરજી મળુ થયા મુજબ આપવામાં આવે છે તે શિષ્યવૃત્તિ સવત ૧૯૭૯-૮૦ માં નીચેના વિદ્યાર્થીઓને મળ્યો હતો.

* સ. ૧૯૮૦-૮૧ના વર્ષમાં કુલ ૨૦૦ વિદ્યાર્થીઓ શાલિય થયા છે.

१ पटेल छोटामाई नारणमाई	५ महेता आनंदलाल नगनलाल
२ पटेल उमेदमाई नारणमाई	६ जोषी चंमनलाल बाळुमाई
३ शाह जीनराज हरिचंद	७ महेता रमणलाल नगनलाल
४ महेता भुरालाल आशाराम	८ पटेल चतुरभाई बाळमभाई

‘सावरमती’ द्विमासिकमां दरवर्षे उत्तम लेख रचणार विद्यार्थीने ‘तारगारी चंद्रक’ नामनो एक रुपानो चांद आपवामां आवे छे. आ चांद सं. १९७९ ना वर्समां विक्रमाई रतनजी देसाई अने गोपाल रामचंद्र कुलकर्णी आपवामां आव्यो हतो.

अध्यापक संघटनी सलाह लई सं. १९७८ ना कारतक मासथी आज सुधीमां नीचे गुजप अभियंताओंनी नीनधुंन करवामां आनी छे.

वर्ष	नाम
१९७९ ना कारतक वद ९	श्री रामस्वरूप शर्मा, श्री जीवणलाल कल्याणदास चांपानेरीआ श्री पी. बी. गोखले (नागसर मुद १ मुची)
१९७९-८०	श्री नगनलाल प्रभुदास देगदे, श्री जीवणलाल कल्याणदास चांपानेरीआ, श्री विठ्ठलदास नगनलाल कोठारी.

माफी विद्यार्थीओंनी वर्षवार संख्या :—

स. १९७७ थी स. १९८० ना फायण सुधीमां नीचे प्रमाणे विद्यार्थीओंने माफी आपवामां आनी हतो.

वर्ष.	प्रपन्न वर्ष	संक्षिप्त	कुल
सं. १९७७ चैन वद ०)	१९		१९
„ आपो वद ०)	१९	२५॥	४४॥
१९७८ चैन वद ०)	१८	२६॥	४४॥
„ आपो वद ०)	१२॥	१९॥	३२
१९७९ चैन वद ०)	१६॥	२०॥	३३
१९७९-८० पटेल सन	८	२९	३७
„ सीपुं सन	४	१८	२२
„ त्रीपुं सन	३	२३	२६

भावक तथा रचने—

वर्षवार आनक तथा रचने आंकटा नीचे सुत्र छे.

वर्ष	संख्या लवाजमनी आवक	खर्च
सं. १९७७ वियाना वद ०)	र. ३,७९४-८००	१९,४९५-९-०
„ आपो वद ०)	८,४१२-८-०	३१,९७६-१२-०
१९७८ चैन वद ०)	६,९६५-१४-०	२८,०१५-१-८
„ आपो वद ०)	९,५५४-०-०	२७,७०२-१-७

૧૯૭૯ ચૈત્ર વદ ૦)	૮,૮૨૩-૮-૦	૨૯,૭૩૬-૦-૩
૧૯૭૯ આસો વદ ૦)	૯,૫૫૨-૧૦-૮	૨૧,૨૯૧-૧૧-૫
† ૧૯૮૦ ચૈત્ર વદ ૦)	૪,૪૧૩-૫-૪	૨૪,૧૪૩-૪-૩

મહાવિદ્યાલયનાં છાત્રાલયો—

સં. ૧૯૭૯-૮૦ ની આગરે છાત્રાલયોમાં વિદ્યાર્થીઓની સંખ્યા નીચે મુજબ હતી.

છાત્રાલયનું નામ	વિદ્યાર્થીની સંખ્યા	ટેક્સ્ટરન રચનારનું નામ
હિંદ આશ્રમ	૮	શ્રી. રામનારાયણ વિ. પાઠક
તિલક છાત્રાલય	૨૫	શ્રી. શ્યામલાલ દ. નગવતી
ગુલિસ્તાન	૧૬	શ્રી. દિગ્ગમજી મજમુદાર
આનંદાશ્રમ	૨૨	શ્રી. જ્ઞાનચંદ સીપાહીમણી

કુલ ૭૧

મહાવિદ્યાલયની ધોંડી પ્રવૃત્તિ

મહાવિદ્યાલયને અને એક પુસ્તકાલય છે જેનો અદર ભાષાવાર અને દરેક જાતના વિષયવાર રૂ. ૩૬૫૦૦) ના ડાહરાનાં પુસ્તકો છે; જેનો લાભ અધ્યાપકો તથા વિદ્યાર્થીઓ છે. મહાવિદ્યાલયના જુના વિદ્યાર્થીઓ અને બહારના માનમોને પણ નિયમો પ્રનયે પુસ્તકોનો ઉપયોગ કરવા દેવામાં આવે છે.

આ ઉપરાંત સવત્ ૧૯૭૭ ના વર્ષમાં વિદ્યાર્થીઓએ તિલક સ્વરાજ પાઠ્યો ઉપરાયવાણું, મહાત્માના સમાસદ નોંધનારું અને દાહનાં પીઠાંપર ચોક્કસ કાર્ય કર્યું હતું.

મહાવિદ્યાલયના તથા વિદ્યાર્થીઓ દર વર્ષે પંચાયતની નીમણુક કરે છે. તેના દરેક સભ્યને પંચાયતનાં જુદાં જુદાં કામો સોંપવામાં આવે છે. પંચાયતના પ્રમુખ તરીકે આચાર્ય હોય છે. પંચાયત મારફતે મહાવિદ્યાલયનું કાર્ય ચાલુ હોય ત્યારે વિદ્યાર્થીઓ અને અધ્યાપકો શહેરમાં પરીને મહીનામાં એકાદ બે વાર ચર્ચાનું વેચાણ કરે છે. તે ઉપરાંત પંચાયત શ્યામશાહ્યા, વાંચનાલય અને ચર્ચા પરિપદ્તી પણ કાર્યવાહી કરે છે. વિદ્યાર્થીઓ નગરની એક દ્વિમાસિક 'માત્રમતી' શહેર પાટનામાં આવે છે અને બેઝાંટિક 'પંચતન' નાનકટો સ્ટાફલેડ પેપર કાટવામાં આવે છે. તે યંત્રેની વ્યવસ્થા પણ પંચાયત તરફથી થાય છે.

ગયા વર્ષના ગ્રીષ્મ સત્રમાં પ્રથમ વર્ષના વિદ્યાર્થીઓની સંનિધિ દરરોજ એક સમય કાંતવાનું રાષ્ટ્રવામાં આવ્યું હતું. યોના વિદ્યાર્થીઓ પોતાને વળે ન હોય તે વચ્ચે કાંતતા હતા. પુણીઓ પણ વિદ્યાર્થીઓ પોતાની મેઢે જ વનારી હતા.

આ ઉપરાંત શ્રી. દત્તાત્રેય ચાલકટ્ટણ મહાવીરની દેવરેલ તહે દિગ્ગમજી અને પોટોગ્રાફીના વર્ગો ચાલે છે.

† વર્ષનાં બે સત્રો હતા તેનાં ત્રણ સત્રો કરવામાં આવ્યાં છે અને દરેક સત્રનું લગભગ રૂ. ૪૪) ને વધતે રૂ. ૩૦) રાખવામાં આવ્યું છે તેથી લગભગની આવકનાં ઘટાડો જણાય છે.

રાષ્ટ્રીય મહાવિદ્યાલય, મુંબઈ

સ્થાપના—

રાષ્ટ્રીય મહાવિદ્યાલય મુંબઈની સ્થાપના તા. ૧ એપ્રિલ ૧૯૨૧ ના દિને આચાર્ય ગિદયાળોના હસ્તે કરવામાં આવી હતી. પ્રારંભિકમાં આઠ આચાર્યો અને ૧૧૩ વિદ્યાર્થીઓ હતા.

આચાર્ય—

આચાર્ય તરીકે સરઆનર્થા શ્રી. શ્રીકૃષ્ણ વ્યકટેશ પુણતામ્બેશ્વર સામ વને છે.

અધ્યાપકની કચ્છરસ્થા અને મંદિર—

મહાવિદ્યાલયની બે ગુપ્ત કચ્છરો છે.—માહિત્ય અને વિજ્ઞાન—માહિત્ય કચ્છરાનું ધામ મરાઠી કાઝાના મસ્જિદમાં સવારને સમયે ચાલે છે. ગુજરાત વિદ્યાર્થીઠના ધોરણ મુજબ આ મંદિરોમાં ચાર વર્ષનો અધ્યાપકમ છે પ્રથમ વર્ષનો સામાન્ય અને ત્રણ વર્ષનો વિશિષ્ટ. વિજ્ઞાન મંદિરનું મકાન ખાલ્યાલા આગલ ટ્રિવર્ટોર્ગના માલની પૂર્વ છે.

મહાવિદ્યાલયમાં વર્ષમાં બે સત્રો હોય છે અને સત્ર દોઢ હપ્તાનુ રૂ. ૫૦) રાખ્યું છે. વિજ્ઞાનના વિદ્યાર્થીઓને સત્ર દોઢ રૂ. ૧૦) પ્રયોગશાળા મટે વધારે અવકાશ પડે છે. તે ઉપરાંત કેટલીક છાત્ર વી વળ છે.

મંદિરો—તા. ૧૯૭૯ ના ચંદ્રની આગરે દરેક મંદિરની હકીકત નીચે મુજબ હતી.

મંદિર	અધ્યાપકો	સંખ્યા
માતા મંદિર	અ. ચિમલમોહન મુલુની—અમેરી અને વંગાલી અ. જન્મદાશ્વર મહાશ્વર યુવ (રલિન)—ગુજરાતી અ. વિશ્વનાથ ગોપાલ કોંડ્યે—મરાઠી અ. દિનકર વિષ્ણુ ગોપાલ—મહત્ત પંડિત કાશીપ્રસાદ તુલ્કે—હિંદી	૧૨

સમાજવિદ્યા મંદિર

(ક) રાજકારણ	આચાર્ય શ્રીકૃષ્ણ વ્યકટેશ પુણતામ્બેશ્વર અ. શંકર વિષ્ણુ પટ્ટનીસ—પ્રમાણસાત્ર અને સમાજસાત્ર	૧
(સ) દ્રષ્ટિદાસ	૧ આ. શ્રીકૃષ્ણ વ્યકટેશ પુણતામ્બેશ્વર ૨ અ. રામરાવ મળાપા પદ્મવીરી	૧
(ગ) સપતિસાત્ર	અ. છેલોલાલ મુખા	૮
વિજ્ઞાનમંદિર	અ. કૃષ્ણાજી ગોપાલ સોરે અ. મહાદેવ શેખર રાઠે	૩૭

વાણિજ્યવિદ્યા મંદિર

—

૩

આર્યવિદ્યા મંદિર

—

૧

પ્રથમ વર્ષ

૩

વિદ્યાર્થીઓની વર્ષવાર સંખ્યા—

વિદ્યાર્થીઓનો વર્ષવાર ચાદો નીચે મુજબ છે

સને	વિદ્યાર્થીઓની સંખ્યા	સને	વિદ્યાર્થીઓની સંખ્યા
૧૯૨૧-૨૨ પહેલુ સન	૮૬	૧૯૨૦-૨૩ ચીજુ સન	૮૪
૧૯૨૧-૨૨ ચીજુ સન	૭૫	૧૯૨૩-૨૪	૬૬
૧૯૨૨-૨૩ પહેલુ સન	૯૬	૧૯૨૪-૨૫	૪૦

શિષ્યવૃત્તિ—

શ્રી રેવાશંકર જાવેરી, શ્રી હાજીલાલ મલ્ખાજી જાવેરી અને મેસર્સ છોટાલાલ મોતીચંદની દ્વારા પ્રમાણે મુચાઈ તિલક સ્વરાજ પઢનો ટ્રસ્ટ પ્લોટી તરફથી ર. ૧૨૦૦ની રકમ નીચે પ્રમાણે મજૂર કરવામાં આવી છે.

રેવાશંકર શિષ્યવૃત્તિ

૧ એક શિષ્યવૃત્તિ	માનિક ર. ૧૫)	કુલ વાર્ષિક ૧૮૦
૨ પાંચ શિષ્યવૃત્તિઓ	,, ર. ૧૦)	” ૬૦૦
હાજીલાલ જાવેરી શિષ્યવૃત્તિ		
૩ એક શિષ્યવૃત્તિ	માનિક ર. ૧૦	કુલ વાર્ષિક ૧૨૦
૪ બે શિષ્યવૃત્તિઓ	,, ર. ૧૦)	” ૨૦૦
		ર. ૧૦૦૦)

આ પ્રમાણે ર. ૧૫) ની એક ર. ૧૦) ની છ અને ર. ૧૦) ની બે શિષ્યવૃત્તિઓ છે આ શિષ્યવૃત્તિઓ દસાશ્રીમાલ્યો જ્ઞાતિના વિદ્યાર્થીઓને આપવાની છે એ જ્ઞાતિનો કોઈ વિદ્યાર્થી ન હોય તો તે બીજા વિદ્યાર્થીઓને આપવામાં આવે છે.

ગયે વર્ષે શિષ્યવૃત્તિઓ નીચેના વિદ્યાર્થીઓને આપવામાં આવી હતી.

પહેલુ સન

ચીજુ સન

- ૧ અમીન એમ. સંયમજી
- ૨ મટ નાનુભાઈ દરિપ્રસાદ
- ૩ ધોષલકર શંકર મીલાજી
- ૪ કમોલિયા ધો. ધો.
- ૫ શિવકર વિષ્ણુ વિનાયક
- ૬ નાટકર્ણી રત્નાકર મણપત
- ૭ મહેતા ચંપકલાલ ટી.
- ૮ રાંદવાડા રમણિકલાલ ઠાકોરદાસ
- ૯ નાયક શાશીનાથ પાંડુરંગ
- ૧૦ સનડે દિવાલર હાલેરાય
- ૧૧ કાંડે નાગેશ પાંડુરંગ
- ૧૨ શાસ્ત્રી ધો. સિવરામ
- ૧૩ શામ્ભાવ નામપા મુલુદ

- ૧ ગોમલે આમારામ નાગવળ
- ૨ રાંદવાડા રમણિકલાલ ઠાકોરદાસ
- ૩ પટેલ નાથાભાઈ મોતીભાઈ
- ૪ નેવલિયા રમેશ્વરનસાદ
- ૫ શાસ્ત્રી ધો. સિવરામ
- ૬ વાટવે વાસુદેવ કેશવ
- ૭ પુરાણી જયદાસ દરિદ્ર
- ૮ નાટકર્ણી રત્નાકર મણપત
- ૯ સલપીઆ નારાયણ પંથોડી
- ૧૦ પટકે નાગેશ પાંડુરંગ
- ૧૧ સિવકર ધો. ધો.
- ૧૨ શામ્ભાવ નામપા મુલુદ
- ૧૩ પંચવાણ માલતી મનુદ
- ૧૪ રાંતર મુનુદન મનુદ
- ૧૫ કાંડે ટી. જય.

સંસ્થાનો નિભાવ—

સંસ્થાના નિભાવ માટે કાયમનું ફંડ નથી. ચતુર્થ ઇંચ મુંબાઈ પ્રાંતિક સમિતિ તરફથી આપવામાં આવે છે. જુન ૧૯૨૩ થી મે ૧૯૨૫ નાં બે વર્ષો માટે રૂ. ૫,૦૦૦૦) મજૂર કરવામાં આવ્યા છે.

માફી વિદ્યાર્થીઓ—

માફીની રકમ

૧૯૨૧-૨૨	૧૦
૧૯૨૨-૨૩	૧૦
૧૯૨૩-૨૪ પહેલું સત્ર	૬
,, બીજું સત્ર	૨

છાત્રાલયની વ્યવસ્થા—

સંસ્થા તરફથી છાત્રાલય માટે રૂંદે વ્યવસ્થા કરવામાં આવી નથી.

બીજી પ્રવૃત્તિ—

૧૯૨૧ ના જુનથી ઓગસ્ટ સુધી અભ્યાષકો અને વિદ્યાર્થીઓએ પરદેશી કાપડ એકઠું કરવામાં મદદ કરી હતી. ૧૯૨૧-૨૨ ના પહેલા સત્રમાં, ૧૯૨૨-૨૩ ના બીજા સત્રમાં અને ૧૯૨૩-૨૪ માં ચાર્જ વેંચાળદુ કામ થયું હતું.

વિદ્યાર્થીઓ પોતાની ચર્ચા પંચિત્ત્વ ચલાવે છે તેનું નામ ‘સરસ્વતી મંદિર’ રાખ્યું છે. તેની સભા દર શનિવારે થાય છે. એક ત્રિમાસિક ‘ઉદય’ પણ ગયા વર્ષથી છાપીને બહાર પાડવામાં આવે છે.

ગૂજરાત પુરાતત્ત્વ મંદિર

ગૂજરાત વિદ્યાપાઠની, કાર્તિક વદ ૩ મ. ૧૯૭૭ની, સભામાં મુનિશ્રી જિનવિજયજીની પુરાતત્ત્વ મંદિરના આચાર્ય તરફે નીમણુક કરી, કામચલાઉ પ્રથમ સમિતિની મદદથી, તેમને અધાજપત્રો, યોજના વગેરે નહીં કરવા વિનંતિ કરવામાં આવી હતી. તે ઠરાવનો ફરફ, તે સમિતિએ એક યોજના નિવાનસ સભા આગલ રજુ કરી અને નિયામક સભાએ તે માગશર શુદ્ધી ૧૨ સ. ૧૯૭૭ના બેઠકમાં મંજૂર કરી. (આ યોજના ભાગ ૧ના નાં આપવામાં આવી છે) તે યોજના પ્રમાણે નીમણુક નથી પ્રગટ સમિતિની સ. ૧૯૭૭ના કામળ શુદ્ધમાં મહેલો સભામાં નીચેના ઠરાવો વચ્ચે થયા હતા.

ઠરાવ ૧ —રેટ પુનઃકર્મ હીરાચર તરફથી આવેલા કામળની વાચત ધ્યાનમાં રહે આ પુસ્તક મળ્યાનું નામ “શ્રીમદ ગણપત્ર વનમળદાર” રાખવામાં આવે છે; અને આ મંદિર માટે સક્ષ કોટ લે માટે અધિક નાણાકીય આવી છે તે માટે તેમનો આ મંદિર આભાર માને છે. આભારનો ઠરાવ તેમના સત્ર મત્રા મત્રીઓને સત્તા આપવામાં આવે છે.

ઠરાવ ૨.—ના હાલના ત્રિ. પારેલે પોતાની વગત માત્રિકની લગભગ ચધો ફાટ્લો આ જ્ઞાનમજાગને મેટ આવી છે તે માટે તેમને આ મંદિર ધન્યવાદ આપે છે.

ઠરાવ ૩ —શ્રીમદ્ રાજવંશ જ્ઞાનમળદારના પુરતકોનો ઉપયોગ શૂ. પુ. મંદિરની અદર બ થશે. કોઈ પણ સમ્પદને તે બહાર સર્કે ગયા કેવામાં અજસે નહિ.

આ ત્રીજા ઠરાવના ચાલતમા નિયામક સભાની બે બેઠકોમાં ચર્ચા થઈ હતી; અને નિયામક સભાની બંને બેઠકોમાં તે ઠરાવ મંજૂર રાખવામાં આવ્યો હતો.

પ્રથમ સમિતિની સ ૧૯૦૭ ના બેઠક શુદ્ધ ૧ ના રોજ મહેલની સભામાં મંદિરના કામ કરતા અધ્યાત્મીઓ પાસે તથા અન્ય વિદ્વાનો પાસે વ્યાખ્યાનો અપાવવાનું તથા વ્યાખ્યાનમાળાનું નામ “આર્ય વિદ્યાધ્યાનમાળા” રાખવાનું નક્કી કરવામાં આવ્યું હતું.

આ ઠરાવ પ્રમાણે આ વ્યાખ્યાનમાળાનું પહેલું વ્યાખ્યાન શ્રાવણ શુદ્ધ ૧૫ સ ૧૯૦૭ ના રોજ મુનિ જિનવિજયજીએ ‘પુરાતત્ત્વ સંશોધનો પૂર્વે ઇતિહાસ’ એ વિષય ઉપર આપ્યું હતું. ત્યાર પછી ક્રમે ક્રમે ત્રીજા આઠ વ્યાખ્યાનો આપવામાં આવ્યા હતા.

આ વ્યાખ્યાનમાળા કરી પણ શરૂ કરવામાં આવી હતી. તેમાં અ ધર્માનંદ કોસમ્બીએ ‘બુદ્ધકાલીન રાજનીય તથા સામાજિક પરિસ્થિતિ’ એ વિષય ઉપર બે વ્યાખ્યાનો આપ્યા હતા. જાહેર પ્રધાને ભુગમ પટે તે માટે બેઠકના ગૃહસ્થોની સૂચનાઓ આ વ્યાખ્યાનો પ્રેમાભાઈ હોલમાં રાખવામાં આવ્યા હતા.

પ્રથમ સમિતિની સ ૧૯૦૮ ના માગશર વદ ૭ ની બેઠકના ત્રીજા ઠરાવમાં “પ્રાચીન સાહિત્યના જે વે પુસ્તકો પ્રસિદ્ધ કરવામાં આવે તે પ્રથમાઠાનું નામ ગૂજરાત પુરાતત્ત્વમંદિર અધ્યાવલિ રાખવું” એમ નક્કી કરવામાં આવ્યું.

પ્રથમ સમિતિના સ ૧૯૦૮ ના મહા શુદ્ધ ૮ ની બેઠકના ત્રીજા ઠરાવ પ્રમાણે અને આસો વદ ૧૦ ના પહેલા ઠરાવ પ્રમાણે “પુરાતત્ત્વ” નામનું ત્રૈમાસિક ગૂજરાતી ભાષા અને ગૂજરાતી લિપિમાં પ્રસિદ્ધ કરવાનું નક્કી કરવામાં આવ્યું.

અત્યાર સુધીમાં રૉયલ સાયકના પદર કર્મોના કદાચ આઠ અને વધારે પડી ગયા છે. પહેલો એક મહારાજા શાહજીની ૫૫મી જન્મતિથિને દિવસે શરૂ પાડવામાં આવ્યો હતો.

પોતાના હેતુઓ પાર પાડવા માટે આ મસ્યાનું પ્રથમ કાર્ય જ્ઞાનભંડારમાં યોગ્ય પ્રયોનો સંગ્રહ કરવાનું હતું. સંસ્કૃત, પ્રાકૃત, અને બાલ ભાષાના છપાઈલા મહા સંગ્રહો તેમજ બધા પ્રયોનો સંગ્રહ કરવામાં આવ્યો છે, તેમજ કેટલાક અરબી અને ફારસી પ્રયોનો પણ સંગ્રહ કરવામાં આવ્યા છે. હિન્દુસ્થાનનાં વર્મ, તથા, ઇતિહાસ, પુરાતત્ત્વ, ભાષાશાસ્ત્ર, સાહિત્ય, કલા કળાદિને યોગ્ય ગૂજરાતી, મરાઠી, ક્ષાટ્ટી, હિન્દુસ્થાની, અંગ્રેજી, ફ્રેન્ચ, અને જર્મન ભાષામાં લખાઈલા પ્રયો તથા કૃતિ, પ્રકૃત, પાર્સી, અરબી, અને ફારસી પ્રયોનો તે તે ભાષામાં થઈને અનુવાદો કરાઈને આજે એ મહત્ત્વાર્થ મુનિધા કમલદેવજી તરફથી સત્યાગ્રહ આશ્રમ દ્વારા કેન્દ્રીય અને પ્રયો તથા હસ્ત લિખિત પ્રતો મંદિરને મોકલવામાં છે. બુલનાની દૃષ્ટિ ઉપરનાં થઈને તથા ધર્મ, તત્ત્વજ્ઞાન, સાહિત્ય, કલા કળાદિના કેટલાક સામાન્ય પ્રયો પણ રાખવામાં આવ્યા છે. ઉપરનાં વિષયોને લગતાં ચોપાનીઆ પણ મળાવવામાં આવે છે. (આમાં ઘણાં જરા પુરાતત્ત્વનાં વસ્તુઓ આવે છે. થોડાંકનું લ્હાજમ મારવું પડે છે.) ટુકામાં ભારતવર્ષની પ્રાચીન સંસ્કૃતિનું સર્વાંગ અધ્યયન કરવા માટે આવડતું પ્રથમ સામગ્રી મેળા કરવાનો પ્રયત્ન કર્યો છે. અત્યાર સુધીમાં આ યાજ્ઞતમા રૂ ૨૯૭૩૦-૦-૦ આશરે ચર્ચાયા

છે તથા વૈશાખ વદ ૦) સ. ૧૯૮૫ સુવીમાં ૪૪૮૭, ગ્રંથો ધોમદ્ રાજચંદ્ર જ્ઞાન મંદારમાં
 ફક્કા થયા છે.

ઉપરના ઉદ્દેશો પાર પાડવા માટે ચીજું કાર્યે ગ્રંથો તૈયાર કરવાનું છે. પુરાતત્ત્વ મંદિર
 ગ્રન્થાવલીમાં આજ સુધીમાં પ્રગટ થયેલાં પુસ્તકોની માહિતી આ વિગ્રાપક્રમે છેવટે આપેલી
 પુસ્તકોની યાદોમાંથી મળશે. તે ઉપરાંત નીચેનાં પુસ્તકો ટૂંક વચ્ચતમાં વહાર પડશે.

૧ કાવ્ય પ્રસાસનો અનુવાદ મા. ૧ (ડહાસ ૧-૬)

૨ ધમ્મપદ-(મૂલ તથા ગૂજરાતી અનુવાદ)

૩ સન્મતિ તર્ક ભાગ. ૧

૪ બૈદ્ધ સંપ્રદાયો પરિચય (ઘોડા વડત પછી છાપના અપાશે)

૫ વૈદિક પાઠાવલી (મૂલ ભાગ છગદે રહેવા આવ્યો છે. અનુવાદ સાથે ટૂંક સુદતમાં
 વહાર પડશે)

૬ પ્રાકૃત ભાષાઓનું મુલનાત્મક વ્યાકરણ.

પુસ્તકોનું સંપાદન ઘમેરે સંઘર્ષો નિયમો ભાગ ૧ હામાં આરવનાં આવ્યા છે.

ગ્રંથુ કાર્ય અધ્યાપનનું છે. મંદિરના અધ્યાપકો ગૂજરાત નહાવિદ્યાલયમાં અને જ્ઞાત
 અધ્યાપીઓ માટે ઘર્ગો છે છે.

આ ઘર્ગોનો લાભ હર્દે વક્રે તે માટે તેની જાહેર રાનર સ્થાનિક ઘર્ગમાનવનોમાં તથા પુરા-
 તત્ત્વમાં આપરાની આવે છે.

ધોમદ્ રાજચંદ્ર જ્ઞાનમંદારનો ઉપગોગ કરવાની સુગમતા પડે તે માટે સવારના આઠથી તે
 સાંજના પાંચ સુધી ઉપાડો રાનવાની ઘોટવળ કરી છે. મોટી રજાઓમાં પણ જ્ઞાનમંદાર ઉપાડો
 રાનવાની આવે છે. પહેરેરી રાનર આપનાર માટે જામ સગવડ જરી આપવામાં આવે છે.

નવી ગૂજરાતી શાળા, અમદાવાદ

સ્થાપના અને માન્યતા—

નવી ગૂજરાતી શાળા અમદાવાદની શરૂઆત તા. ૧-૩-૨૦ ના રોજ ધર્દે હતી. અને
 ઘર્દ ૧૯૬૮ ના રાનતક સુદ ૧ ને દિને ગૂજરાત વિદ્યાપીઠે માન્ય કરી હતી.

વિદ્યાર્થીઓની સરયા—

ઘર્પવાર વિદ્યાર્થીઓની સરયા નીચે સુજવ છે.

	છોકરાઓ	ઘન્યાઓ	કુલ
નં. ૧૯૭૮ કારતક સુદ ૧	૧૪૫	+	૩૨
આનો વદ ૦))	૧૯૫	+	૪૩
૧૯૭૯ ઘીમા જિઠ સુદ ૧૫	૧૫૪	+	૩૬
૧૯૮૦ પાગળ વદ ૦))	૧૫૩	+	૩૮
			૧૯૧

વર્ગવાર વિદ્યાર્થીઓ—

કુલ ૭૮૮ વર્ગો અને ૮૬ શિક્ષકો છે. વર્ગવાર વિદ્યાર્થીઓની સંખ્યા નીચે મુજબ છે.

વર્ગો—	વિદ્યાર્થીઓની સંખ્યા
૧ તાલીમ વર્ગ	૨૨
૨ ચાલ વર્ગ	૧૦
૩ ધોરણ ૧ છં	૨૮
૪ „ ૨ છં	૨૫
૫ „ ૩ છં	૩૧
૬ „ ૪ છં	૩૩
૭ „ ૫ છં	૨૬
૮ „ ૬ છં	૧૩
કુલ	૧૯૧

શાળાનો નિમાચ—

શાળાનું કાયમી ફંડ નથી. તેનો નીમાચ ગૂજરાત વિદ્યાપીઠ કરે છે. સ. ૧૯૮૦ ના વર્ષના સર્ચ માટે ર. ૪૨૩૦-૦-૦ મંજૂર કરવામાં આવ્યા છે.

રાષ્ટ્રીયશાળા (માંગરોઝ)

સ્થાપના અને માન્યતા—

શ્રી માંગરોઝ રાષ્ટ્રીય શાળાની સ્થાપના સ. ૧૯૭૮ ના વાર્તિક શુદ્ધ ૩ ને રોજ થઈ હતી.

અને તેજ તારીખે ગૂજરાત વિદ્યાપીઠે તેને માન્ય કરી હતી.

વિદ્યાર્થીઓની સંખ્યા—

વર્ષવાર વિદ્યાર્થીઓની સંખ્યા નીચે મુજબ છે.

	છોકરાઓ	કન્યાઓ	કુલ
સ. ૧૯૭૮ કારતક શુદ્ધ ૩	૨	+	૧ = ૩
„ આસો વદ ૦))	૧૭૨	+	= ૧૭૨
૧૯૭૯ વીજા જેઠ સુદ ૧૫	૧૧૬	+	= ૧૧૬
૧૯૮૦ ફાગણ વદ ૦))	૯૩	+	૧ = ૯૪

વર્ગવાર વિદ્યાર્થીઓ—

કુલ ૧૧ વર્ગો અને ૧૧ શિક્ષકો છે. વર્ગવાર વિદ્યાર્થીઓની સંખ્યા નીચે મુજબ છે.

વર્ગો	વિદ્યાર્થીઓની સંખ્યા
૧ તાલીમ વર્ગ	૧૪
૨ ચાલ વર્ગ	૧૩
૩ ધોરણ ૧ છં	૧૦
૪ „ ૨ છં	૯

૫	„	૩	જુ	૧૦
૬	„	૪	ધુ	૧૨
૭	„	૫	મુ	૧૪
૮	„	૬	દુ	૭
૯	„	૭	મુ	૫
				૧૪

શાળાનો નીમાલ—

શ્રી હરીદાસ પ્રેમજી દસ્તે ટ્રસ્ટી શ્રી જોડાલાલ રામજીદ શ્રી નાગરીલ કુમાર મંદિર ચલાવના માટે રૂ. ૨૦૦૦૦) વીસ હજાર ગુજરાત પ્રાન્તિક સમિતિમાં ભર્યા છે તેમાંથી રાંધે પેટે વિદ્યાર્થી દરવર્ષે અમુક રકમ આપ્યા કરે છે. સં ૧૯૮૦ના વર્ષ માટે રૂ. ૬૦૦૦-૦-૦ મહુર કરવામાં આપ્યા છે

કુમાર મંદિર (નવું વાઢજ)

સ્થાપના અને માન્યતા—

કુમાર મંદિર નવું વાઢજની સ્થાપના સરત ૧૯૭૭ ના વૈશાખ સુદ ૩ ને દિવસે થઈ હતી; અને તે જ દિવસે ગુજરાત વિદ્યારીઠે માન્ય કરી હતી.

વિદ્યાર્થીઓની સંખ્યા—

વર્ષવાર વિદ્યાર્થીઓની સંખ્યા નીચે પ્રમાણ છે.

સ. ૧૯૭૮ વારતન સુદ ૧	સંખ્યા.		કુલ :
	છોકરાઓ	કન્યાઓ	
„ આસો વદ ૦)	૫૭	૮	= ૬૫
૧૯૭૯ વીજા જોઠ સુદ ૧૫	૭૦	૨૧	= ૯૧
૧૯૮૦ વાગળ વદ ૦)	૬૫	૧૧	= ૮૪
	૬૩	૮	= ૭૧

વર્ગવાર વિદ્યાર્થીઓ—

કુલ આઠ વર્ગે અને શ્રેણી મળતો છે. વર્ગવાર વિદ્યાર્થીઓની ગણના નીચે મુજબ છે.

વર્ગ	વિદ્યાર્થીની ગણના
૧ બાલવર્ગ	૨૬
૨ ધોરણ ૧ છ	૮
૩ „ ૨ છ	૧૬
૪ „ ૩ છ	૧૨
૫ „ ૪ છ	૫
૬ „ ૫ મુ	૮
૭ „ ૬ દુ	૧
૮ „ ૭ મુ	૧

શાળાનો નીમાવ—

શાળાનું સર્વ મૂજરાત વિદ્યાપીઠ આપે છે સ ૧૯૮૦ ના વર્ષના સર્વ માટે ર. ૧૭૫૦-૦-૦ મંજુર કરવામાં આવ્યા છે.

રાત્રિશાળા (કોચરવ)

સ્થાપના અને માન્યતા—

રાત્રિશાળા કોચરવની સ્થાપના સ. ૧૯૪૭ના વર્ષનું કુલ ૧૫ ને રોજ થઈ હતી અને તે જ દિવસે મૂજરાત વિદ્યાપીઠે તેને માન્ય કરી હતી.

વિદ્યાર્થીઓની સંખ્યા—

વર્ષવાર વિદ્યાર્થીઓની સંખ્યા નીચે પ્રમાણે છે.

		સંખ્યા—	
		છોકરાઓ	કન્યાઓ
સ. ૧૯૭૮	ફારતક મુદ ૧	૧૬	૩ = ૧૯
„	આમો વદ ૦))	૨૮	૩ = ૩૧
૧૯૭૯	વીંગા જેઠ મુદ ૧૫	૧૪	૫ = ૧૯
૧૯૮૦	ફાગણ વદ ૦))	૧૬	૪ = ૨૦

આ શાળામાં ઘણા અવજ વિદ્યાર્થીઓ અને છે કુલ ચાર વર્ગ છે અને ત્રણ શિક્ષકો છે. વર્ષવાર વિદ્યાર્થી-ોની સંખ્યા નીચે મુજબ છે.

વર્ગ	સંખ્યા
૧ બાલ વર્ગ	૧૬
૨ ધોરણ ૧ નું	૧૦
૩ „ ૩ નું	૩
૪ „ ૪ નું	૧
<hr/>	
કુલ ૩૦	

શાળાનો નીમાવ—

શાળાનું સર્વ મૂજરાત વિદ્યાપીઠ આપે છે સ ૧૯૮૦ ના વર્ષ માટે ર ૧૯૭-૦-૦-૦ મંજુર કરવામાં આવ્યા છે.

સંવત ૧૯૮૦ ની સાલનું નિવેદન

શ્રીમાન કુલપતિજી,

કાર્યવાહક સમાજી આગવી ગતિ વર્ષનું નીચે પ્રમાણે નિવેદન રજુ કરવા રજા લઉ છું.

૧. વિદ્યારીટની પ્રાપ્તિઓમાં અદ્યવાલમાં ઉત્તરતાં પહેલાં પહેલી નોંધ કુલનાયકની લેખી થયે છે, મથા વર્ષના માર્ચ માસમાં થયેલી કુલનાયક મિદવાર્ગીઓની કુલનાયક ગિરફનારી થવાને આગેલી છે. ગિરફનાર થયા તે પહેલાંની નિયામક સભામાં ૩ વર્ષના કાર્ય પછી એમણે કુલનાયક પદ છોડી દીધું હતું અને એમની જગ્યાએ શ્રી. બાલ્લાલ નૈયયજીને ચુટવામાં આન્યા હતા, પરંતુ એમણે તે પદ સ્વીકારવા અસાધ્ય જણાવ્યાથી તે સ્થાન છાલી રહ્યું, તે હવે મુખે પૂરી થયેલું મર્ચ

૨. મથા વસતમાં લેદાણેલી વિનિત પરીક્ષામાં ૨૮૦ માંથી ૧૪૬ ઉમેદનારો પત્તીર્જ થયા હતા. તે પૈકી એક વન્યા હતી અને એક મુમલમાત હતી. વિનિત પરીક્ષા વિદ્યારીટનો સહઆતથી મથા વર્ષે મુખે આ પરીક્ષાનાં નીચે પ્રમાણે પરિણામો આપ્યાં હતાં.

	ઉમેદવાર	સ્તીર્જ
સં. ૧૯૭૭*	૫૪૭	૩૬૧.૫
સ. ૧૯૭૮	૩૯૩	૨૯૩
સ. ૧૯૭૯	૨૮૦	૧૪૮
સ. ૧૯૮૦	૨૪૨	૧૪૪

મથા વર્ષમાં વિનિત પરીક્ષાનાં ધોરણમાં વળી વેરફર કરવામાં આવ્યાં હતાં. વિદ્યારીટની સહઆતમાં સામાન્ય અભ્યાસક્રમને વધેલે વર્તનગતમાં કરનારા વિદ્યાર્થીઓને માટે એક હુદ્દી અભ્યાસક્રમ રાખવામાં આવ્યો હતો. તેને વધેલે મથા વર્ષથી સામાન્ય અને અંતરોગિક એવા બે અભ્યાસક્રમોની પરીક્ષા લેવામાં આવી છે. આ અભ્યાસક્રમ પ્રમાણે હિંદુસ્થાની અનુવાદ સાહિત ગૂજરાતી, એક અર્થચીન ભાષા, ઇતિહાસ અને રાજ્યવારણ, તે વિષયો મથે વિદ્યાર્થીઓને ફરજિયાત હોય છે અને તદુપરાંત સામાન્ય અભ્યાસક્રમમાં ગણિત અને એક પ્રાચીન રાષ્ટ્રના પ્રેમ્ય માત્રા અને તે ન લેવામાં આવે તો વળાટ, સુપારશામ, કૃષિ, વિદ્યારામ, મગીત, આલેરાન, વ્યાયામ અથવા વાણિજ્ય પૈકી એક સ્લોગ વસત કરવાનો હોય છે. સ્પર્શક ઉમેદનારોનું વિષયવાર વર્ગીકરણ નીચે પ્રમાણે છે—

* મથા નિવેદનમાં આ આંકડાઓ ખરડમાં મુજબ કરેલો. તે સુધારાને અર્થે આપ્યા છે.

	ઉમેદવાર	उत्तीर्ण
સામાન્ય અભ્યાસનમ	૭૭	૪૮
ઔદ્યોગિક અભ્યાસનમ	૧૬૫	૧૬
	<hr/>	<hr/>
	૨૪૨	૧૪૪

તે પેઠી—

વાગિજ્ય	૧૧૭	૫૮
વળાટ	૧૮	૮
શિષ્યકામ	૧૪	૫
સુતારકામ	૧૩	૧
સંગીત	૪	૪
ઘડાયામ	૨	૦
આલેસન	૧	૦
	<hr/>	<hr/>
	૧૬૫	૭૬

૩. ઔદ્યોગિક રસાયનની પ્રથમા પરીક્ષા સહ, ગયા વર્ષેની જે વલ્લભની પ્રથમા પરીક્ષામાં કુલ ૮૪ ઉમેદવારો બેઠા હતા, તેમાંથી ૪૩ વિદ્યાર્થી સફળ થયા પ્રથમા પરીક્ષા હતા; ૧૭ દ્વિતીય વર્ગમાં અને ૨૬ સામાન્ય વર્ગમાં. આગલા વર્ષેના આંકડા નીચે મુજબ છે—

	ઉમેદવાર	उत्तीर्ण
સ. ૧૯૭૮	૧૩૧	૧૧૧
સં. ૧૯૭૯	૧૨૮	૮૮
સં. ૧૯૮૦	૮૪	૪૩

ગયા વર્ષે મુખી પ્રથમા પરીક્ષામાં વિદ્યાર્થીની પસંદગી પ્રમુખ લેવાના વિષયોની યાદીમાં પ્રમાણશાસ્ત્ર, ગણિત, સંસ્કૃત, અરબી તથા ફારસી પૃથક વિષયો હતા. વિનિત પરીક્ષામાં વાગિજ્ય, સંગીત અને આલેસનના વિષયો દાખલ કરવામાં આવ્યા અને સ્નાતક પરીક્ષામાં પણ પહેલા જે વિષયો છે; તથા આલેસનનો વિષય પ્રથમા પરીક્ષામાં સ્થાન મંજોગેમાં લેવા દેવાની પરવાનગી આપવામાં આવી હતી. પૃથક સ. ૧૯૮૧ થી આ ત્રણ વિષયોને પ્રથમા પરીક્ષામાં પેન્સિલ વિષયોની યાદીમાં ઉમેરવામાં આવ્યા છે જે હાલના મુજબ વાગિજ્ય પરીક્ષાથી દિંદની આધુનિક રાષ્ટ્રવ્યવસ્થા અને મહાત્માનો રીલિજિયસ એ વિષયો ફરજિયાત દાખલ કરવામાં આવેલ છે.

૪. છેલ્લા વર્ષની જે સ્નાતક પરીક્ષાઓમાં હુદા હુદા મંદિરોમાંથી નીચે પ્રમાણે પરિણામ છે. સ્નાતક પરીક્ષા વિભાગીય ધોરણે દેવાની દોઝાથી કુલ સ્નાતક પરીક્ષા ઉમેદવારો પૈકી થોડા ઉમેદવારો જ આસી પરીક્ષામાં હેતનારા હોય છે.

આસી પરીક્ષામાં ઉત્તીર્ણ—

	ઉમેદવાર	૧ ઓ વર્ગ	૨ નો વર્ગ	નાનન્ય વર્ગ	કુલ
વાર્ષિકવિદ્યા મંદિર	૧૧
ભાષા મંદિર	૬૪	...	૫	૫	૧૦
સમાજવિદ્યા મંદિર	૪૯	...	૧	૪	૫
વાણિજ્યવિદ્યા મંદિર	૧૭	...	૫	૧૬	૨૧
ગણિત મંદિર	૬	૨	...	૧	૩
શૌચોગિક રમ્માયન	૨૨	૨	૬	૩	૧૪
સંગીત મંદિર	૨
કુલ.....	૨૫૧	૪	૨૦	૨૧	૫૩

છેલ્લા ત્રણ વર્ષના સ્નાતક ઉમેદવારોના આંકડા નીચે મુજબ છે:—

સવત ૧૯૭૭*.....૪૧, સ. ૧૯૭૮.....૭, સ. ૧૯૭૯.....૨૬

સ્નાતક પરીક્ષામાં પસાર થયેલા આ વર્ષના ૫૩ વિદ્યાર્થીઓમાંથી આજે ૫૧ વિદ્યાર્થી-નોંદ પદવી મેલવવા ઇચ્છા દર્શાવી છે. ગયે વર્ષે જાહેર થયેલ એક સ્નાતક પદવીપત્ર બાતી રહેલ હોવાથી એને પણ આજે તે મેલવવા ઇચ્છા દર્શાવી છે. એ રીતે આજે ૫૨ સ્નાતકો આસી પાસે પદવી મેલવવા સાથેજ રાગે છે. સ. ૧૯૭૮ માં સેવાઈ પદવી હેનાર સ્નાતકો મરિત ૬૬ અને સ. ૧૯૮૦ માં ૫૦ (બોડો ૧) સ્નાતકોને પદવી આપવાનાં આદી હતી, છુટે આ વર્ષના ૫૨ સ્નાતકો મઠી કુલ ૧૬૭ સ્નાતકો આન મુધીનાં વિદ્યાસીટનો પદવી મેલવને. આ વર્ષના પદવીના ઉમેદવારોનાં નાનનયી પરિશિષ્ટ ૧ નાં બાપો છે.†

* મગા નિરેદનમાં ૮૦ જાગડો છપાયો છે તે મૂલ છે.

† એ સુમે ટેરાગે બા પુન્નમનાં છપાયેલ હોવાથી અને પુનઃ છાપ્યું નથી.

૫. ઉચ્ચ શિક્ષણ આગવઃ માટે વિદ્યાપીઠની પાસે બે મહાવિદ્યાલયો છે. ગૂજરાત મહાવિદ્યાલય અને મુમૈદ રાષ્ટ્રીય મહાવિદ્યાલય. ગૂજરાત મહાવિદ્યાલયમાં ગયા વર્ષની મહાવિદ્યાલયો સરકારનાં ૨૦૫ વિદ્યાર્થીઓ હતા અને રાષ્ટ્રીય મહાવિદ્યાલયનાં ૩૭ હતા તે જ વર્ષની આશરે અનુક્રમે ૧૮૦ અને ૩૩ વિદ્યાર્થીઓ હતા. રાષ્ટ્રીય મહાવિદ્યાલયમાં સાહિત્ય વિભાગના વિદ્યાર્થીઓની સંખ્યા વધુ ઓછી થયેલી અને આ વર્ષના માર્ચ માસથી ચર્ચ કરવાનો મુમૈદની રાષ્ટ્રીય શિક્ષણ સમિતિ, ટરામ ચર્ચા છે.

૬. ગૂજરાત પુરાતત્ત્વ મંદિરે ગયા વર્ષમાં ૩ નવાં પુસ્તકો પ્રસિદ્ધ કર્યા છે તે મઝી ૯ મસ્થાના કુલ ૧૧ પુસ્તકો સાથે છે. નવાં પુસ્તકોનાં નામ- ગૂજરાત પુરાતત્ત્વ અધિધાનપરદીપિકા (સપાદક મુનિ જિનવિજયજી) સમ્મનિતકે મંદિર ભાગ ૧ છો (સપાદક ૫૦ મુગ્ધલાલ તથા ૫૦ બેચરદાસ), કાવ્યપ્રકાશ અનુવાદ ભાગ ૧ છો (અનુવાદક અ. રામનારાયણ પટ્ટક તથા અ. રસિકલાલ પરીસ) અને ધર્મપદ અનુવાદ સહિત. તે મિલાય પ્રાટ્ટ માપાઓનું વ્યાખ્યાન, વેદિક પાઠાવલી અને ચૌદમપનો પરિચય એટલાં પુસ્તકો ૭ મંદિર તરફની છપાવે છે. તે ઉપરાંત ' પુરાતત્ત્વ ' ઔપચારિક નિરૂપના પ્રમાણે ગયે વર્ષે પ્રસિદ્ધ થયું હતું.

૭. વિદ્યાપીઠે ન ૧૯૫૧ સુધીમાં ૨૫ પુસ્તકો પ્રસિદ્ધ કર્યાં હતાં. ગયા વર્ષમાં સપ્તશતી આ. ૫-૨ તથા વ્યાપારી ભૂગોળ (લેખક અ. ચંદુલાલ દલાલ) એ બે પુસ્તકો નવાં ઉમેરાયાં છે, તે ઉપરાંત વિદ્યાપીઠ માનવ-માણસની પહેલી તથા શ્રીજી ચોપડીઓની મુગરેલી આદિતિઓ ત્રાહમામા ચાલી હતી. તાત્ત્વમાનની ત્રીજી ચોપડી, ચગીચારની મુધારેલી ત્રીજી આગતિ, ઐતિહાસિક શાતામાઝા-મોંપલવડાની મુગરેલી ત્રીજી આગતિ, પ્રાદ્યતિક ભૂગોળ (લેખક ધી. છોટાલાલ પુરાણી) એટલાં પુસ્તકો છપાવે છે, તથા આંદાશાત્ર (લેખક અ. ચંદુલાલ દલાલ), અને રામનની મુધારેલી ત્રીજી આગતિ, એ છપાવવા નિશ્ચય થયો છે. વિદ્યાપીઠનું મપૂર્ણ (Calendar) પણ છપાવે છે.

૮. ગયે વર્ષે વિદ્યાપીઠ તરફની વધેલી પ્રવૃત્તિનાં નવજીવનના પ્રતિમાસે એક ધર્મ રાં ને એક દામ વેલરણી અને કાટવાસુ માંડે દેનામાં આવ્યું છે. સદરહુ વેલરણી શંકર નગરામાં ગયે વર્ષે ૭ અર વહાર પડ્યા હતા.

૯. માન્ય નદિમાં ગયા વર્ષના નિવેદન કરતાં જાણો પરક નથી. અને માનેના કોટમાં જ્યોત્સના અંતિદાનો પરથી વેદિક મુગરો થયેલો પણ માન્ય મંદિરો તામને. પણ એ મુગરા ઉપર વજન આપવા લેવું નથી, શરત કે ગયે વર્ષે વળા આરંભ હાલમાં માંડા પડના હતા અને થતા નહતા મઝી સંસ્કૃતિ જ ન હતા.

ગયે વર્ષે એક પૂર્વે મિનમંદિરે નગર સામે પાંચો સમય જોડો છે.

મદિરોનો પ્રકાર	મળ્યા	વિદ્યાર્થી તેની સંખ્યા સા. સુદ ૧/આગોષ ૩૦	શિક્ષકોની સંખ્યા	આગરે વાર્ષિક સર્વ	
મહાવિદ્યાલયો	૩	૨૪૦	૨૩૨	૩૦	૭૭,૦૫૧-૩-૨
પૂર્ણ વિનયમદિરો	૧૮	૮,૬૦૫	૪,૦૮૩	૨૦૯	૧,૭૧,૧૩૮-૫-૩૬
અપૂર્ણ વિનયમદિરો	૧૧	૯૨૦	૯૪૩૩	૬૩	૨૬,૩૮૬-૧૦-૧૬
કુમાર મદિરો	૪૭	૨,૮૧૮	૩,૦૮૫	૧૪૮	૫૧,૯૩૮-૧-૮
સરવાળા	૭૯	૮,૬૦૩	૮,૨૬૯	૪૫૦	૩,૨૬,૫૦૨-૪-૩

સવ માન્ય મદિરોની યાદા પરિશિષ્ટ ૨૧ મા આપી છે માન્ય મદિરોના બે કન્યા શાળાઓ અને ચાર અત્યજ શાળાઓ પણ છે તેના સાસ નોંધ ૨૬ થી આ ઉપરાંત કેટલીક ગુજરાત બહાર તેમજ ગુજરાતમાં ૧૭૧ રાષ્ટ્રીય ગુજરાતી શાળાઓ છે કે જેમને વિધિસર માન્યતા મેળવી નથી, પણ વિદ્યાર્થી સાથે પત્રવ્યવહાર અને સર્વટ મમલતનો સરખ રાખે છે

મળે થયે નરાણી રાષ્ટ્રીય શિક્ષણ પરિપદના ટકાઓને પરિણામે અત્યજો ધાવતના પ્રદેશ મદિરોમાં પુનઃ ગરબઝાટ મલાથી મૂક્યો હતો. એને પરિણામે ૩ કુમાર મદિરોએ અવમાન્યતા મેળવી હતી અને વિદ્યાર્થી તરફથી ચાલતા મુલાકાતના કુમારમદિરો અસ્તિત્વ જોખમના છે.

૨૦. સ. ૧૯૭૯ મા સ્વીકારેલી વિનય મદિરોને મદદ આપવાના પદ્ધતિ મળે થયે પણ ચાલ રાખવામાં આવી હતી. મદદ આપવાનું થયે વિસ્તારથી ચેત્ર

મદદ મુધીનું ગણવામાં આવે છે સ. ૧૯૮૦-૮૧ માટે રૂ ૩૫૦૦૦) મહુર કરવામાં આવ્યા છે.

૨૧. વિદ્યાર્થીના અન્વેષકે તપાસેલા હીસાઓ પરિશિષ્ટ ૨૧ મા સામીલ કર્યા છે.

સદરહુ હીસાઓ ઉપરથી આપ જોઈ શકશો કે વિદ્યાર્થી પાસે હીસાઓ શકી આગરે રૂપીઆ ૧,૨૯,૦૦૦* સંલગ્ન હતી અને આગરે રૂ. ૮૦૦ નું ચોક્કસ લેણું હતું વિદ્યાર્થીની સ્થાવર-જગમ મિલકતનો

૧. કન્યા ૧૦ ૫

૪. મે કન્યાશાળા તથા ચાર અત્યજશાળા

૨. કન્યાઓ ૩૬ અત્યજો ૮

૫. કન્યાઓ ૫૦૪ તથા અત્યજો ૧૪૨

૩. કન્યાઓ ૧૭

* નિવેદનમાં સમગ્ર સાતર આશ્વા આક્રમ આપ્યા છે. નફા હીસાઓ પરિશિષ્ટ ૩ માં આપેલા છે.

૧૧. જુરે ઉકાળે જ પુસ્તકમાં લખાયેલા હોવાથી પુનઃ આ સાથે છાપ્યાં નથી.

કિંમત ૪ લાચથી કાંઈક ઓછી આકારવામાં આવી છે. આ મિલ્કત સામે વિદ્યાપીઠ ઉપરની જવાબદારીને અંગે રૂ. ૩૬,૬૦૦ જેટલા ગણવાના છે; છતાં વિદ્યાપીઠને સરચવા મળી શકે એવી સીલક આશરે ૧૩,૨૦૦ રૂપીઆં દીવાલોને દિવસે હતી.

વિદ્યાપીઠે ગયે વર્ષે જુદી જુદી સંસ્થાઓ પાઠક નીચે પ્રમાણે સર્ચ કર્યું હતું :—

રૂ. આ. પા.	
શાળા મદદ સાતે	૩૩,૫૫૦—૦—૦
ગૂજરાત મહાવિદ્યાલય+	૨૬,૦૮૩—૩—૧
ગૂજરાત પુરાતત્ત્વ મંદિર	૧૦,૧૭૪—૬—૦
ગૂજરાત વિદ્યાપીઠ કાર્યાલય	૭,૩૧૭—૨—૦
નવી ગૂજરાતી શાળા	૩,૯૭૨—૩—૫
નવુ વાઙ્મય રાષ્ટ્રીય શાળા	૧,૫૦૧—૧૪—૯
કાચરન રાત્રીશાળા	૬૧૧—૫—૧૦
ધીજા સરચો	૧,૧૪૦—૬—૩

કુલ ૮૬,૦૩૦—૧—૧૦

આ સર્ચ સામે વિદ્યાપીઠને ઉપલો સરઘાઓની પી વગેરેની આવકા ઉપરાંત નીચે પ્રમાણે આવક થઈ હતી :—

રૂ. આ. પા.	
વિદ્યાપીઠ પુસ્તક પ્રકાશનનો નફો	૧,૦૧૫—૧૦—૩
પરીક્ષાના લવાજમ સાતે	૪,૬૧૮—૧૨—૩
મેટ	૧,૦૧૮—૧—૦
પરચુરણ આવક	૩૪૭—૬—૦

કુલ રૂ. ૭,૦૭૯—૧૩—૬

નક્કી સર્ચ રૂ. ૭૮,૧૫૦—૧૨—૪

૮૬,૮૩૦—૧—૧૦

આ સર્ચ માટે રૂ. ૭,૫૧૧—૭—૦૧ આગલા વર્ષના જમે હતા, અને રૂ. ૫૧,૩૩૯—૫—૩૧ વિદ્યારીઠ ફાલ્ગનાંથી ગયે વર્ષે ઓછા થયા છે.

૧૨. સ. ૧૯૭૧ માં વિદ્યાપીઠ ફાલ્ગનાં રૂ. ૫,૦૯,૨૬૫—૩—૩ વસુલ આવ્યા હતા, તેમાં :યે વર્ષે રૂ. ૧૧,૪૨૪—૯—૦ નો ઉમેરો થઈ કુલ રૂપીઆં વિદ્યાપીઠ ફાલ્ગે ૬,૦૦,૮૯૧—૧૨—૩ વસુલ આવ્યા છે. નવા દાતાઓનો યાદી પંચિનિદ નાં આપી છે.

+ આ વધા સર્ચો તે તે સંસ્થાઓની આવક રમન વાદ કરીને કાંઈ મૂક્યા છે.

૧૩. ગયે વર્ષે ગઢેલાં ચાસ દાનોમાં શ્રી. હીરાલાલ આત્મારામ પટેલ (મુંબાઈ) તરફથી મહાવિદ્યાલયમાં દસ દસ રૂપીઆની પાંચ છાત્રશ્રાવણો આપવા ચાસ દાનો માટે રૂ. ૬૦૦ મળ્યા હતા. છાત્રશ્રાવણો નામ દાતાની ઇચ્છાથી 'મહાત્મા છાત્રશ્રાવણ' રાખેલ છે અને તે મહાવિદ્યાલયના સ્નાતકવર્ગના પ્રત્યેક વર્ષમાં મળતા એક વિદ્યાર્થીને અને પ્રથમા વર્ગમાં મળતા એ વિદ્યાર્થીને આપવામાં આવે છે. સદરહુ છાત્રોને આને અંગે પ્રતિમાસે ૩૦૦૦ વાર સુતર કાંતણું કરજિયાત છે.

આજ રીતે શ્રી રામચંદ્ર ડો. નાઈક તરફથી ગરીબ વિદ્યાર્થીને મદદ તરીકે આપવા રૂ. ૫૦ મળ્યા હતા.

૧૪. શ્રી તારાભૌરી ચંદ્રક "સાધરમતી"માં ઉત્તમ લેખ દર્શાવતા માટે આપવામાં આવતા આ ચંદ્રક આ વર્ષમાં માઈ નગીનદાસ નારણદાસ પારેરાને આપવા ઈનામો રૂ. ૬૦ દર્શાવવામાં આવ્યું છે.

ફરજિયાત ગૂઝરાતી ઈનામ—અખિલ ભારતવર્ષીય વિદ્યાર્થી પરિપદનું ગઈ વાસન્તિક પરીક્ષણ આ ઈનામ માઈ મળિલાલ શકરલાલ ઠાકરને આપવા ઠર્યું છે.

આ વર્ષે ઈનામો આજે આપવામાં આવશે.

૧૫. વિદ્યાપીઠનો આજનો સમારંભ પોતાની જમીન અને મકાનોમાં થાય છે. એને છુલ્લુ શુક્રવાની ક્રિયા પણ આવે આજે કરવાની છે. આ જમીનની જમીન અને મકાનો કિંમત રૂ. ૮૫,૨૬૫-૯-૦ પડી છે, અને આ મકાનોની ઘાઘલ ગઈ દોવાલી ગુથીમાં રૂ. ૧,૯૭,૩૨૨-૧૧-૫. સર્વ થયો છે.

૧૬. ગયા વર્ષના વિદ્યોપ યનાઓમાં ઑગસ્ટ મહીનામાં થયેલી રાષ્ટ્રીય નિક્ષણ પરિપદની વિદ્યોપ યનાઓ નોંધ લેવી પડે છે.

૧૭. અધિષ્ઠમાં વિદ્યાપીઠને જે રીતે સોરણું પડે તે રીતે સૂચના કરવા આપને વિનંતિ હપસંહાર કરી નિવેદન પુરુ કરું છું.

પરિશિષ્ટ ૪

સં. ૧૯૮૦ માં ઉમેરાણલા દાતાઓની યાદી

વર્ગ પહેલો

૧	ડૉ. પ્રાણજીવનદાસ મહેતા, રંગુન	કુલ રૂ. ૧,૨૫,૦૦૦-૦-૦
૨	એક ગૃહસ્થ પુરાતત્ત્વ મંદિર સાર, અમદાવાદ	૨૫,૦૦૦-૦-૦
૩	શ્રી કૃષ્ણદાસ કચ્છારામ મસરવાલા, મુંબાઈ	૧૧,૦૦૦-૦-૦
૪	શ્રી જીવણલાલ યજ્ઞમદાસ તથા શ્રી પરશોત્તમ જીવણદાસ મુલગી, મુંબાઈ	૧૦,૦૦૦-૦-૦

વર્ગ બીજો

૫	શેઠ ઠાકરસી રણસીનો કું મુંબાઈ	૧,૦૦૧-૦-૦
---	------------------------------	-----------

વર્ગ ત્રીજો

૬	શ્રી હીરાલાલ આત્મારામ પટેલ	મુંબાઈ	૬૦૦-૦-૦
૭	,, રવજી નારણજી	,,	૫૦૧-૦-૦
૮	ગોવિંદલાલ નરસેરામ ઠાકોર	,,	૫૦૦-૦-૦

સંવત ૧૯૮૧ ની જુદી જુદી સમિતિઓ

કુલપતિ

મહાત્મા મોહનદાસ કરમચંદ યાધી (વિદ્યાપીઠની શરૂઆતથી)

કુલનાયક

૧ શ્રી અણ્ણદમલ ટેકચંદ ગિદવાળી (સ. ૧૯૭૭ના કારતક વદ ૩ થી સ. ૧૯૮૦ના પોષ વદ ૬ સુધી.)

૨ શ્રી. અબ્બાસ તૈયબજી (અધિકાર ન સ્વીકાર્યો.)

મહામાજી

૧ શ્રી. કિશોરલાલ ધનશ્યામલાલ મશહવાલા (સ. ૧૯૭૬ ના આતો સુદ, ૭ થી સ. ૧૯૭૭ ના પોષ સુદ ૩ સુધી.)

૨ શ્રી ત્રિકમલાલ મનસુખલાલ શાહ (સ. ૧૯૭૭ ના પોષ સુદ ૩ થી સ. ૧૯૭૯ ના ચૈત્ર સુદ ૩ સુધી)

૩ શ્રી. કિશોરલાલ ધ. મશહવાલા (સ. ૧૯૭૯ ના ચૈત્ર સુદ ૩ થી)

નિયામક સભા

[ગૂજરાત પ્રાન્તિક સમિતિના પ્રતિનિધિઓ]

૧ શ્રી વજ્રભાઈ શરેરભાઈ પટેલ

(સ્નાતક મતદાર મઢળ)

૨ „ મહાદેવ હરિભાઈ દેસાઈ

૧૫ શ્રી. જીવળલાલ ક. ચાપાનેરીઆ

૩ „ વલ્લભરાય પરમોદરાય ઠાકોર

૧૬ „ શાકરલાલ મા. ત્રિવેદી

૪ „ મણિલાલ વલ્લભજી કોઠારી

સં. ૧૯૮૧ના કારતક માસમાં જુંટાઈ

૫ „ હમામ અબ્દુલકાદર શાવશ્તીર

આવેલા પ્રતિનિધિઓ

૬ „ કુલચંદ યાપુજી શાહ

(સ્નાતક મતદાર મઢળ)

૭ „ દયાલજી નાનુભાઈ દેસાઈ

૧૭ શ્રી. દિલસુશ વ. દિવાનજી

૮ „ ગોપાલદાસ અયાઈદાસ દેસાઈ

૧૮ „ નટવરલાલ ગિ ત્રિવેદી

૯ „ અબ્બાસ एस. તૈયબજી

(કુમાર મંદિર મઢળ)

૧૦ „ ચંદુલાલ મણિલાલ દેસાઈ

૧૯ „ પ્રેમશંકર વસનજી રવે

સં. ૧૯૮૦ના કારતક માસમાં જુંટાઈ

(આચાર્ય અને નિરીક્ષક મઢળ)

આવેલા પ્રતિનિધિઓ

(મહાવિદ્યાલય મતદાર મઢળ)

૨૦ „ જીવળલાલ જી. દીવાન

(કિનય મંદિર મઢળ)

૧૧ સૈયદ અબુ શાફર નઢ્વી

૨૧ „ મણિલાલ મોહનલાલ ત્રિવેદી

૧૨ શ્રી શ્રીહરણ ચ્યંકટેશ પુળતાવેકર

૨૨ „ નાનાલાલ મોહનલાલ ત્રિવેદી

૧૩ „ શકર વિશ્ણુ ફઢળીસ

મેલવેલા નિયામકો

(આચાર્ય તથા નિરીક્ષક મઢળ)

૨૩ „ વલ્લભરાય ન. કાનુગા

૧૪ „ મનસુખલાલ કા પઢથા

૨૪ „ રમણકાત શ. દેસાઈ

- ૨૫ શ્રી. સુનીલાલ બે. મટ
- ૨૬ „ દત્તાત્રેય યા. કાલેલકર
- ૨૭ „ કૃષ્ણલાલ ન. દેસાઈ
- ૨૮ „ પરીક્ષિતલાલ લ. મજમુદાર
- ૨૯ „ પ્રાણસંકર હ. મટ
- ૩૦ „ શંકરલાલ બે. ચૈંકર
- ૩૧ „ પુંજાભાઈ હીરાચંદ
- ૩૨ „ ચંદુલાલ મ. દલાલ
- ૩૩ „ જીવતરામ કૃપાલાની
- ૩૪ „ મોહનલાલ વિ. ગાંધી
- ૩૫ „ યાસુરાવ ગ. ઠાકોર
- ૩૬ „ નરહરિ દ્વા. પરીક્ષ
- ૩૭ „ ત્રિરમલાલ મ. શાહ
- ૩૮ „ રામનારાયણ વિ. પાઠક
- ૩૯ „ શ્યામલાલ હ. ભગવતી
- ૪૦ „ ગોપાલલાલ નંદલાલ અબ્બાસ
- ૪૧ „ જ્ઞાનચંદ બે. સિપાહીમલાની
- ૪૨ „ હરિશંકર હુ. ત્રિવેદી
- ૪૩ „ હરિપ્રસાદ મ. દેસાઈ
- ૪૪ „ ભીસાભાઈ કુ. પટેલ
- ૪૫ „ છોટાલાલ યા. પુરાણી

જુના નિયામકો (પ્રતિનિધિઓ)

(મહાવિદ્યાલય મતદાર મંડલ)

- ૪૬ શ્રી. ધર્માનંદ કોસમ્બી
- ૪૭ „ નારાયણ મલકાણી
- ૪૮ „ મહાદેવ ગણેશ કાલે
- ૪૯ „ દિનકરરામ બંધુ (આચાર્ય અને નિરીક્ષક મંડલ)
- ૫૦ „ પાનાચંદ જાવેરચંદ સાંગાણી (કુમાર મંદિર મંડલ)

કાર્યવાહક સભા—

- સં. ૧૯૮૧ ની નિયામક સભાની પહેલી
ચેઠક ઠરાવ ૧ મિતિ કારતક વદ ૫/૮૧
- ૧ શ્રી. દત્તાત્રેય ચાલકૃષ્ણ કાલેલકર
 - ૨ „ શંકરલાલ ચેલાભાઈ ચૈંકર

- ૩ „ શ્રીકૃષ્ણ વ્યંકટેશ પુણતાંચેકર
- ૪ „ છોટાલાલ ચાલકૃષ્ણ પુરાણી
- ૫ „ જીવતરામ મ. કૃપાલાની
- ૬ „ ચલ્લંતરાય પરમોદરાય ઠાકોર
- ૭ „ રામનારાયણ વિધનાથ પાઠક
- ૮ „ ભીસાભાઈ કુવેરભાઈ પટેલ
- ૯ „ જીવણલાલ હરિપ્રસાદ દીવાન
- ૧૦ „ વાલ્લભભાઈ જાવેરભાઈ પટેલ
- ૧૧ „ નારાયણ રામચંદ મલકાણી

કુમાર અને ધિનય મંદિર સામિતિ—

- સં. ૧૯૮૧ ની નિયામક સભાની પહેલી
ચેઠક. ઠરાવ ૧૦ મિતિ કારતક વદ ૫/૮૧
- ૧ શ્રી. ચલ્લંતરાય પરમોદરાય ઠાકોર (પ્રમુખ)
 - ૨ „ હરિશંકર દુર્લભજી ત્રિવેદી
 - ૩ „ ભીસાભાઈ કુવેરભાઈ પટેલ
 - ૪ „ મનસુખરામ કા. પંચ્યા
 - ૫ „ દત્તાત્રેય ચાલકૃષ્ણ કાલેલકર
 - ૬ „ છોટાલાલ ચાલકૃષ્ણ પુરાણી
 - ૭ „ પાનાચંદ જાવેરચંદ સાંગાણી
 - ૮ „ દિનકરરાય જા. બંધુ
 - ૯ „ રતિલાલ મોહનલાલ ત્રિવેદી
 - ૧૦ „ દિલ્હુશ બ. દિવાનજી*

ધિયાનિધિ મંડલ

- ૧ શ્રી જીવતરામ મ. કૃપાલાની
(આચાર્ય તરીકે તથા સમાજ વિદ્યા સમિતિ તરફથી)
- ૨ „ શ્રીકૃષ્ણ વ્યંકટેશ પુણતાંચેકર
(આચાર્ય તરીકે)
- ૩ „ રામનારાયણ વિધનાથ પાઠક
(આચાર્ય તરીકે તથા વિદ્યાસમિતિ)
- ૪ „ અબુ સફર નદવી (ફરલામ્ વાગ્ વિદ્યાસમિતિ)
- ૫ „ ચાસુરાવ ગણપતરામ ઠાકોર
(યુરોપીય વાગ્ વિદ્યાસમિતિ)

* નિયામક સભા ૦/૮૧ ઠરાવ ૩૬

- ६ „ त्रिकमलाल मनसुखलाल शाह
(गणित विद्यासमिति)
७ „ हरिप्रसाद ब्रजराय देसाई (ललित
कला समिति)
४ „ श्यामलाल हरीलाल भगवती
(वाणिज्य विद्यासमिति)
९ „ बी. जी. कोठारे (आचार्य तरीके)

आर्यविद्या अने भाषा समिति

(स. १९८१ नी नियामक सभानी पहेली
बैठक ठराव १३ मिति कारतक वद ५-८१)

- १ श्री दत्तात्रेय बालकृष्ण कालेलकर
२ „ रामनारायण विधनाय पाठक
३ „ बनारसीदास चतुर्वेदी
४ „ धर्मनिन्द कोसम्बी
५ „ रामचद्र बळवत आठवले
६ „ इन्दुभूषण मजमुदार
७ „ मुनि श्री जिनविजयजी
८ „ रसिकलाल छोटालाल परीख
९ „ हरिनारायण आचार्य

इस्लामी भाषा समिति

स. १९८१ नी नियामक सभानी पहेली
बैठक ठराव १४ मिति कारतक वद ५-८१

- १ श्री सैयद अब्दु झफर नदवी

युरोपीय भाषा समिति:—

स. १९८१ नी नियामक सभानी पहेली
बैठक ठराव १५ मिति कारतक वद ५/८१

- १ श्री बाबुराव ग. ठाकोर
२ „ खानचद सीपाहीमलानी

समाज विद्या समिति

स. १९८१ ना नियामक सभानी पहेली
बैठक ठराव १६ मिति कारतक वद ५/८१

- १ श्री श्रीकृष्ण व्यंकटेश पुणतांबेकर
२ „ जीवतराम भ. कृपालानी
३ „ नारायण मलकाणी

- ४ „ खानचद सीपाहीमलानी
५ „ दत्तात्रेय बालकृष्ण कालेलकर
वाणिज्य विद्या समिति

स. १९८१ ना नियामक सभानी पहेली
बैठक ठराव १७ मिति कारतक वद ५/८१

- १ श्री चंदुलाल भगुभाई दलाल
२ „ श्यामलाल ह. भगवती
३ „ नारायण मलकाणी

गणित विद्या समिति

स. १९८१ नी नियामक सभानी पहेली
बैठक ठराव १८ मिति कारतक वद ५/८१

- १ श्री त्रिकमलाल मनसुखलाल शाह
२ „ नदलाल मणीलाल शाह

ललित कला समिति

स. १९८१ नी नियामक सभानी पहेली
बैठक ठराव १९ मिति कारतक वद ५/८१

- १ श्री शकरराव पाठक
२ „ रामचद्र बळवत आठवले
३ „ नारायण मोरेश्वर खरे
४ „ बी. जी. कोठारे
५ „ द. बा. महुलीकर
६ „ हरिप्रसाद ब्रजराय देसाई
७ „ रविशकर रावळ
८ „ नारायण मलकाणी
९ „ दत्तात्रेय बालकृष्ण कालेलकर

(पुस्तक समिति बपारे सन्तो नैळबवानी
सत्ता सहित)

स. १९८१ नी नियामक सभानी पहेली
ठराव ११ मिति कारतक वद ५/८१

- १ श्री ज्ञानकृष्ण हरिदास दावान
२ „ छोटालाल बालकृष्ण पुरानी
३ „ रामनारायण विधनाय पाठक
४ „ इन्दुभूषण मजमुदार
५ „ बाबुराव ग. ठाकोर

- ૬ „ મીયાભાઈ કુનેરભાઈ પટેલ
 ૭ „ કાલિદાસ વસનજી દવે (મંત્રી)
પુરાતત્ત્વ પ્રવંધ સમિતિ:—
 સં. ૧૯૮૧ ની નિર્વાહક સભાની પહેલી
 બેઠક ટરાવ ૧૨ મિતિ કોરતક વદ ૫/૮૧
 ૧ મુનિ ધી જિનવિજયજી—આચાર્ય

- ૨ શ્રી રતિકલાલ છોટાલાલ પરીણ (મંત્રી)
 ૩ શ્રી. ધર્માનંદ કોસમ્બી
 ૪ „ રામચંદ્ર ષઠાંત આટવંલે
 ૫ „ રામનારાયણ વિશ્વનાથ પાટક (મંત્રી)
 ૬ „ પંડિત મુગલલજી સંપલો
 ૭ „ દત્તાત્રેય બાલકૃષ્ણ ફાટેલકર

રૂંચત ૧૯૭૮ના પ્રથમ સમારંભમાં પદવી લેનારા સ્નાતકોની નામાવલી

સં. ૧૯૭૭ થી ૧૯૮૦ સુધીની સ્નાતક પરિક્ષાર્થીમાં પસંદ થયેલા વિદ્યાર્થીઓ*

- ભાષા વિશારદ**
પ્રથમ વર્ગ
 ૧ મહેતા કનૈયાલાલ ફકીરભાઈ
દ્વિતીય વર્ગ
 ૨ ધોનકર નારાયણ કૈશવરાય (ગૂ. મ.)
 ૩ ઢામી ફુલસિંહજી ભારતસિંહજી (ગૂ. મ.)
 ૪ પંજ્યા કરણલાલ હિમતલક્ષ (ગૂ. મ.)
 ૫ ગાંધી રણછોડદાસ કાઢીદાસ (મું. યુ.)
 ૬ કામટ પદ્મનાભ સુવરાવ (મું. યુ.)

- સામાન્ય વર્ગ**
 ૭ દવે સુનીલાલ રઘુરામ (મું. યુ.)
 ૮ દેસાઈ કાઢીપ્રસાદ ધનેશ્વર (મું. યુ.)
 ૯ હુદાર જોડિતારામ મીરાતરામ (ગૂ. મ.)
 ૧૦ ત્રિવેદી શકરલાલ ભાઈશંકર (ગૂ. મ.)

- દર્શનશાસ્ત્ર વિશારદ**
દ્વિતીય વર્ગ
 ૧૧ પટેલ મણિભાઈ વાઘરભાઈ (ગૂ. મ.)
 ૧૨ દેસાઈ રમણકાન્ત શંકરપ્રસાદ (મું. યુ.)

- સામાન્ય વર્ગ**
 ૧૩ પટેલ ચંદુભાઈ રાવજીભાઈ (ગૂ. મ.)
 ૧૪ પરાંજપે માલચંદ્ર ટ્રેવક (રા. મ.)
 ૧૫ દેસાઈ દલપતભાઈ ઢાઘાભાઈ (મું. યુ.)

- અર્થશાસ્ત્ર વિશારદ**
પ્રથમ વર્ગ
 ૧૬ દેસાઈ સંહુભાઈ કસનજી (મું. યુ.)

- ૧૭ નીલકંઠ હેમન્તકુમાર ગુણામાઈ (ગૂ. મ.)
 ૧૮ પટવર્ધન શ્રીપતિ પુરુષોત્તમ (મું. યુ.)
 ૧૯ ગોરે પુરુષોત્તમ વાસુદેવ (મું. યુ.)
 ૨૦ તલ્પદે રામગવ મોરેશ્વર (મું. યુ.)
 ૨૧ દેસાઈ હોટુભાઈ રૂપનાયજી (ગૂ. મ.)
 ૨૨ મહેતા ચલ્લવંતરાય ગોપાલજી (મું. યુ.)
સામાન્ય વર્ગ
 ૨૩ દેસાઈ લંચેલાલ મીયાભાઈ (ગૂ. મ.)
 ૨૪ દેસાઈ રતિલાલ વાપુભાઈ (ગૂ. મ.)
 ૨૫ પરીણ માળેકલાલ રણછોટદાસ (ગૂ. મ.)
 ૨૬ પટેલ આદિતભાઈ સુશાલભાઈ (ગૂ. મ.)
 ૨૭ પાટક લાભશંકર કૈશવલાલ (મું. યુ.)
 ૨૮ શાહ હીમચંદ કપુરચંદ (મું. યુ.)
 ૨૯ વંદ્ય પદ્મકાન્ત ચાલ્કશંકર (મું. યુ.)
 ૩૦ ફોજદાર રણછોડદાસ કરસનદાસ (મું. યુ.)
 ૩૧ ચાંપાનેરીઆ જીવણલાલ કલ્યાણદાસ (ગૂ. મ.)
 ૩૨ દેસાઈ ચતુરભાઈ કાશીભાઈ (ગૂ. મ.)
 ૩૩ પટેલ લલ્લુભાઈ શુલાવભાઈ (મું. યુ.)
 ૩૪ પટેલ પોપટલાલ શુલાવદાસ (મું. યુ.)
 ૩૫ શાહ દલસુલભાઈ મહીજીભાઈ (મું. યુ.)

- ગણિત વિશારદ**
પ્રથમ વર્ગ
 ૩૬ દેસાઈ મગન પ્રભુદાસ (ગૂ. મ.)
 ૩૭ શર્મા વ્યાસદેવ લક્ષ્મણદાસ (ગૂ. મ.)
દ્વિતીય વર્ગ
 ૩૮ ગુમ્બર હકીમરાય મયાદાસ (ગૂ. મ.)

*ગૂ. મ. = ગૂજરાત મહાવિદ્યાલય, રા. મ. = રાષ્ટ્રીય મું. યુ. = મુંવાદે યુનિવર્સિટી

सामान्य वर्ग

- ३९ दास रामोदर राव (गू. म.)
४० भट्ट केशव गणेश (मु. यु.)

विद्यान विशारद

प्रथम वर्ग

- ४१ कान्ठेबेट शंकरराव (मु. यु.)

द्वितीय वर्ग

- ४२ बीरा हीरालाल मयुरदास (गू. म.)

सामान्य वर्ग

- ४३ महेता हरिवदनराय आपनदराय (गू. म.)
४४ परीख वाडीलाल कचराभाई (गू. म.)
४५ पटेल हाटाभाई अरजुनभाई (मु. यु.)
४६ शाह जमनादास चुनीलाल (गू. म.)
४७ अमीन अंबालाल सवेरभाई (मु. यु.)
४८ कोठारी रमगलाल मणीलाल (गू. म.)
४९ पटेल रावजीभाई मथुरभाई (मु. यु.)
५० शुक्ल मजलाल मवागकर (मु. यु.)

संवर्धन पदवी प्रतिग्राहको

भाषा विशारद

- १ शाह चीमनलाल जेनीमभाई (मु. यु.)
२ मोदी अमृतलाल नाथाभाई (मु. यु.)
३ महेता अमृतलाल गोळदास (मु. यु.)
४ बलामे पांडुरंग विठ्ठल (मु. यु.)
५ व्यास अंबालाल पुरुषोत्तम (मु. यु.)
६ पटेल रामभाई चुनीभाई (मु. यु.)

अर्थशास्त्र विशारद

- ७ देशाई नातुभाई राजभई (मु. यु.)
८ पटेल ईश्वरभाई मोतीभाई (मु. यु.)
९ महेता प्रभुभाई विठ्ठलभाई (मु. यु.)
१० त्रिवेदी अंबालाल प्राणलाल (मु. यु.)
११ अमीन चीमनलाल त्रिभोवनदास (मु. यु.)
१२ पैमाई वापुभाई रणछोडजी (मु. यु.)
१३ सरैया जगमोहन पैलाभाई (मु. यु.)
१४ दरे दोलतराम मुदरजी (मु. यु.)

गणित विशारद

- १५ महेता प्राणनकर भणिशंकर (मु. यु.)
१६ शाह बरसिंह मुळजीभाई (मु. यु.)

सं. १९८० ना द्वितीय समारंभमां पदवी लेनार स्नातकोत्ती नामावली.

भाषा विशारद

सामान्य वर्ग

- १ नायर ज्ञानाभाई जोरणजी (गू. म.)
२ देशाई छगनलाल हरगोविंद (गू. म.)
३ पटेल छोटामाई उमेदभाई (गू. म.)
४ बारोट चुन लाल पुरुषोत्तम (गू. म.)
५ भट्ट चीमनलाल पुरुषोत्तम (गू. म.)
६ महेता जनाभाई हीरामाई (गू. म.)
७ देशाई केशवलाल मयुरदास (गू. म.)

समाज विद्याविशारद

राजकारण

द्वितीय वर्ग

- ८ पिंगले त्र्यंबक गणेश (रा. म.)

सामान्य वर्ग

- ९ पटेल भणिलाल हरजीवनदास (गू. म.)
१० त्रिवेदी नटरंग गिरिजाशंकर (रा. म.)
११ बंगेरा नरेशचंद्रया सदाशिव (रा. म.)

संपत्तिशास्त्र

द्वितीय वर्ग

- १२ कोठारी विठ्ठलदास मगनलाल (गू. म.)
१३ आचार्य ईश्वरलाल हिमतराम (रा. म.)
१४ यत्ते श्रीधर हरि (रा. म.)

सामान्य वर्ग

- १५ पटेल चुनीलाल चनजीभाई (गू. म.)

१६ परीख मणिलाल हरिलाल	(गू. म.)	२२ मोहिते प्रभाकर नारायण	(गू. म.)
१७ मजमुदार परिक्षित लल्लुभाई	(गू. म.)	२३ शाह उत्तमचंद दीपचंद	(गू. म.)
१८ धैर्यवान जयवंत कृष्णराव	(रा. म.)	सामान्य वर्ग	
१९ महेता धीरजलाल रेवाशंकर	(रा. म.)		
२० चोकसी गोर्धनदास मणिलाल	(रा. म.)	२४ परीख हीमतलाल बाडीलाल	(गू. म.)

घाणिज्य विशारद

गणित विशारद

द्वितीय वर्ग

सामान्य वर्ग

२१ त्रिवेदी नर्मदाशंकर जेठालाल	(गू. म.)	२५ पटेल छोटालाल शंकरलाल	(गू. म.)
--------------------------------	----------	-------------------------	----------

मद्रास इलाकाना स्नातको

[संवत् १९७७ मां पसार थयेला]

तत्त्वज्ञान विशारद
स्नातक वर्ग

२ दीनवल्लु सत्यनारायणम्	(म. यु.)
३ एन. एम. हिमतसिंघानी	(सं. यु.)

२६ डी. सुब्बाय्यर

समाजविद्या विशारद
प्रथम वर्ग

समाजविद्या विशारद

२७ रामराव उकील

४ हनमंत राघवेन्द्रराय मोहरे	(सं. यु.)
५ शंकर वामन देशपांडे	(सं. यु.)
६ पाठक के. एन.	(सं. यु.)
७ मानसिंग चूडरमल बालचंदाणी	(सं. यु.)
८ परसराम नारायणदास बालाणी	(सं. यु.)

सामान्य वर्ग

२८ हेरीअदका रामरायमल्ल्या

२९ फंद्रेगुल रामचंद्रराव

३० कृष्ण ध्वंकट राव

३१ देसराज रामचंद्रराव

३२ देसराज सत्य सुमहाय्यम्

३३ मुडिगण्टी जगन्न

गणित विशारद

९ सबनिवीशु बेकट सुमहाय्य कृष्णराव	(म. यु.)
-----------------------------------	----------

गणित विशारद

विज्ञान विशारद

३४ कीन्डा संजीव राव

सेवार्थे पदवीप्रतिप्राहको

आर्यविद्या विशारद

(सं = मुंबाई म = मद्रास यु = युनिवर्सिटी)

१० राम भोजराज मोटवाणी	(सं. यु.)
११ सी. डी. चलेछा	(सं. यु.)
१२ कृष्ण हरि मनोहर	(सं. यु.)
१३ शामराव अप्पाजी कामट	(सं. यु.)
१४ पथुमाई शोधदभाई भायी	(सं. यु.)
१५ हरिहरदिक्षीत रामनाथ अव्यर	(म. यु.)

१ हीराचंद करमचंद मण्जीजानो (सं. यु.)

સંવત ૧૯૮૧ ના તૃતીય સભારંભમાં પદવી લેનાર સ્નાતકોની નામાવલી

માપા વિશારદ

દ્વિતીય વર્ગ

સંસ્કૃત-ચંગાલી

વાણિજ્ય વિશારદ

દ્વિતીય વર્ગ

નામું-નીમતાનો

૧ તટ્ટુ ગજાનન મહાદેવરાવ (ગુ. મ.)

૨ મહેતા વિઠ્ઠલદાસ મધુરદાસ (ગુ. મ.)

સંસ્કૃત-મરાઠી

૩ સોમણ રામચંદ્ર જગન્નાથ (ગુ. મ.)

ઈંગ્રેજી-મરાઠી

૪ ગોલહે આત્મારામ નારાયણ (રા. મ.)

૫ વાઠ સદાશિવ વિઠ્ઠલ (રા. મ.)

સામાન્ય ધર્મ

ગુજરાતી-ઈંગ્રેજી

૬ ઠાકર મણિલાલ શંકરલાલ (ગુ. મ.)

૭ દેસાઈ હરિભાઈ ઢાગ્રાભાઈ (ગુ. મ.)

સંસ્કૃત-ઈંગ્રેજી

૮ શાહ શંકરલાલ રતિલાલ (ગુ. મ.)

માપા-જુનો અભ્યાસક્રમ

૯ દેસાઈ મણિભાઈ પ્રાણભાઈ (ગુ. મ.)

સમાજવિદ્યા વિશારદ

દ્વિતીય વર્ગ

સંપત્તિશાસ્ત્ર

૧૦ મારઠ અજિતરાય હરિલાલ (રા. મ.)

સામાન્ય ધર્મ

સંપત્તિશાસ્ત્ર

૧૧ દેસાઈ લઘુભાઈ રણછોડજી (ગુ. મ.)

૧૨ શામ્ભાગ નાગપ્પા મુરુદ (રા. મ.)

૧૩ શ્રીફ કંચનલાલ હરમોવનદાસ (રા. મ.)

રાજકારણ

૧૪ પટેલ રામભાઈ િવાભાઈ (ગુ. મ.)

૧૫ પટેલ ચતુરભાઈ વલ્લભભાઈ (ગુ. મ.)

૧૬ ત્રિવેદી ચીમનલાલ હીરાલાલ (ગુ. મ.)

૧૮ શાહ છોટાલાલ હરિવલ્લભદાસ (ગુ. મ.)

શરાફી

૧૯ મહેતા રમણલાલ મગનલાલ (ગુ. મ.)

સામાન્ય ધર્મ

નામું-નીમતાનો

૨૦ બમીન નટવરલાલ ઝમેદભાઈ (ગુ. મ.)

૨૧ દેવઢા મુલ્લજીભાઈ નારણભાઈ (ગુ. મ.)

૨૨ દેસાઈ છોટ્ટાભાઈ ખીલાભાઈ (ગુ. મ.)

૨૩ દેસાઈ જીવળજી ઢાયાભાઈ (ગુ. મ.)

૨૪ પટેલ નારણદાસ વલ્લભદાસ (ગુ. મ.)

૨૫ પટેલ ભાઈલાલભાઈ નારણભાઈ (ગુ. મ.)

૨૬ પટેલ મગનભાઈ વલ્લભભાઈ (ગુ. મ.)

૨૭ પલ્પા કમલાશંકર લલ્લુભાઈ (ગુ. મ.)

૨૮ પરીણ મદનલાલ કોદરલાલ (ગુ. મ.)

૨૯ શાહ કનૈયાલાલ માણેકલાલ (ગુ. મ.)

૩૦ શાહ વાઢીલાલ મોતીલાલ (ગુ. મ.)

૩૧ દેસાઈ છોટ્ટાભાઈ લઘુભાઈ (ગુ. મ.)

શરાફી

૩૨ જીપી ચીમનલાલ માલુભાઈ (ગુ. મ.)

૩૩ દેસાઈ વાપજીભાઈ મગનભાઈ (ગુ. મ.)

૩૪ પટેલ રમણલાલ જેઠાલાલ (ગુ. મ.)

૩૫ શાહ જીવનરાજ હરિચંદ (ગુ. મ.)

ગણિત વિશારદ

પ્રથમ ધર્મ

૩૬ કુલવર્ણી ગોપાલ રામચંદ્ર (ગુ. મ.)

૩૭ શેઠ ગિરધરલાલ ચતુરદામ (ગુ. મ.)

સામાન્ય વર્ગ

૩૮ ગોઢશે ગણેશ વાસુદેવ (ગૂ. મ)

વિજ્ઞાન વિશ્વારદ

પ્રથમ વર્ગ

ઔષ્ધોગિક રસાયન

૩૯ મુલે સહેરાડ ટ્રિપ્લર (રા. મ.)

૪૦ રોલે હરપન્સ લાલ (રા. મ.)

દ્વિતીય વર્ગ

૪૧ કરદીકર આત્મારામ સદાગિવ (રા. મ.)

૪૨ કાળીકર ગણેશ મણેશ (રા. મ.)

૪૩, ગગાલ અચ્યુત ગજાન (રા. મ.)

૪૪ ઘાણેશ્વર દત્તાત્રેય મણેશ (રા. મ.)

૪૫ દેસામુલ્ક ધ્રોપાદ મારેશ્વર (રા. મ.)

૪૬ પરીસ મણુલાલ ત્રિવલ્લાલ (રા. મ.)

૪૭ વિવલ્લકર શક્ત મીનાજી (રા. મ.)

૪૮ મટ નાનુભાઈ હરિપ્રસાદ (રા. મ.)

૪૯ અમીન અમ્મ રેમલકા (રા. મ.)

સામાન્ય વર્ગ

૫૦ કોળીકર વજ્ર નવાનાંશર (રા. મ.)

૫૧ ગડમાર મણેશ મળાગારા (રા. મ.)

૫૨ નાઢર્ણી શકર મારુતિરાવ (રા. મ.)

૫ માન્ય મંદિરો

મહાવિદ્યાલયો (૩)

ક્રમાંક મુસ્તાબુ નામ અને સ્થલ

૧ ગુજરાત મહાવિદ્યાલય, અમદાવાદ

૨ રાષ્ટ્રીય મહાવિદ્યાલય, મુબાઈ

૩ કોલેજ ઓફ ફાઈન આર્ટસ, મુબાઈ

પૂર્ણ વિનય મંદિરો (૧૦)

અમદાવાદ જીલ્લો

૪ પ્રોપ્રાયટરી હાઈસ્કૂલ, અમદાવાદ

સહ્યા જીલ્લો

૫ લો તિલક વિનય મંદિર, નઢિયાદ

૬ દાદામાઈ નવરોજી વિનય મંદિર, આણંદ

૭ એલવર્ડ સ્મારક વિનય મંદિર, શેરસદ

મુરત જીલ્લો

૮ રાષ્ટ્રીય વિનય મંદિર મુરત

૯ " " " અમલસાદ

મહ્ય જીલ્લો

૧૦ ન્યુ ઇંગ્લિશ સ્કૂલ, મહ્ય

૧૧ દક્ષિણામૂર્તિ વિનય મંદિર, માવનગર

૧૨ રાષ્ટ્રીય શાળા, રાજકાંઠ

૧૩ " વઢવાળ શહેર

મુબાઈ

૧૪ રાષ્ટ્રીય શાળા મુબાઈ

અપૂર્ણ વિનય મંદિરો (૧૦)

તેઢા જાલ્લો

૧૫ રાષ્ટ્રીય વિનય મંદિર કરમસદ

૧૬ " જોડ

૧૭ " અઢાસ

૧૮ " મુળાવ

૧૯ " આરુલાવ

વનમહાલ જીલ્લો

૨૦ રાષ્ટ્રીય વિનય મંદિર, વાલોલ

મદ્ય જીલ્લો

૨૧ સયુક્ત રાષ્ટ્રીય શિક્ષણ મંદિર, નિકોરા

૨૨ એલવર્ડ વિનય મંદિર, આમાદ

૨૩ રાષ્ટ્રીય વિનય મંદિર, બલેશ્વર

ગાયન્ધાલ રાજ્ય

૨૪ રાષ્ટ્રીય વિનય મંદિર પાકરોલ

કુમાર મંદિરો (૩૨)

અમદાવાદ જીલ્લો

૨૫ નવી ગુજરાતી શાળા અમદાવાદ

૨૬ રાત્રી શાળા કોચરમ

२७ राष्ट्रीय कुमार मंदिर	नयु वाडज	४४ राष्ट्रीय कुमार मंदिर शिकेर (ता. वारडोली)
२८ श्री मोहन विद्या मंदिर	मांडळ	४५ " " स्यादला "
खेडा जील्लो		४६ " " समथाण "
		४७ " " अमेटी "
२९ नवी गूजराती शाळा	बोरसाद	४८ " " पेरा "
३० " "	आणद	४९ " " अकोटी "
३१ अत्यज शाळा	नडियाद	५० " " रायेम "
३२ राष्ट्रीय कुमार मंदिर	वासद	५१ " " सेगवा (स्यादला) (ता. ओरपाड)
३३ " "	ओड	५२ " " रादेर (ता. चौर्यासी)
३४ " "	रास	५३ " " रीसोदरा (ता. जलालपुर)
३५ मद्रेसा ए हिदायतुल इस्लाम	चिखोत्रा	५४ " " मटवाड "
पंचमहाल जील्लो		५५ " " पारडा (सरपोर) "
३६ अत्यज शाळा	गोधरा	५६ राष्ट्रीय कुमार मंदिर कराडी (ता. जलालपुर)
भरुच जील्लो		५७ " " नरथाण (ता. ओरपाड)
		५८ " " एरथाण "
३७ राष्ट्रीय शाळा	वागरा	दिल्ही
मुरत जील्लो		५९ राष्ट्रीय शाळा दिल्ही
३८ राष्ट्रीय कुमार मंदिर वालोड (ता. वारडोली)		देशी राज्यों
३९ " " साकळी "	६० अत्यज शाळा	धीदडा
४० " " वराड "	६१ राष्ट्रीय शाळा	मांगरोळ
४१ " " हरिपुरा "		थाणा जील्लो
४२ " " सोंगोद "	६२ राष्ट्रीय कुमारी मंदिर	मलाड
४३ " " आफवा "	६३ लक्ष्मी राष्ट्रीय शाळा	धोरीवली

६. पुस्तक समिति मंजूर करेली पुस्तको

(क) पुस्तकालय माटे मंजूर

पुस्तकनु नाम	प्रकाशक के ऐश्वर्यनु नाम
१ कविवाणी भा १, २, ३,	विलेपार्ले साहित्य मना
२ नीति वाचनमाळा भाग १, २, ३, ४	
३ धीखोनो बलिदान	
४ Poems from Tagore	
५ शाळक	
६ श्रीमद भागवत संहिता	
७ A Selection from English Letters	के. ए. ए. ए. ए.
८ School Selections from Modern Prose	"

पुस्तकजुं नाम

- १ Lotus Book of English Verse
- १० हिंदुस्तानी द्वितीयदेशमांसी वातो
- ११ अनवारे मुहेलीमांसी वातो
- १२ मुकुल
- १३ बाळ भजन संग्रह भा. १, २
- १४ दुबतुं बहाण (डागोर)
- १५ सहकार प्रवृत्ति
- १६ भीष्म चरित्र भाग १
- १७ एशियातु कलंक
- १८ Quentin Durward
- १९ Kenilworth
- २० Story of Aeneas
- २१ The Prisoner of Zenda
- २२ A Legend of Montrose
- २३ West-Ward Ho !
- २४ स्वास्थ्य कुजी
- २५ King Arthur
- २६ हिंदु संक्षिप्त राज्यबंधारण
- २७ Nagnatham at School
- २८ पारसमणि याने हृदय तेज
- २९ विजय कळा
- ३० Inductive Logic.
- ३१ The Man born to be King
- ३२ Heroes of Industry
- ३३ The White Company
- ३४ Stories from the Earthly Paradise
- ३५ Stories from the Deccan History (उर्दू)
- ३६ भारतीय इतिहास के नायक
- ३७ भारत के उपाख्यान
- ३८ रामकथा
- ३९ पंचतन्त्र की कहानियाँ
- ४० सूरजवाई
- ४१ श्री कृष्णचंद्र की बाललीला
- ४२ सीताराम
- ४३ The Laureate Poetry Books Pts. I to XII

प्रकाशक के लेखकजुं नाम,

- के. एन्ड जे. कूपर, मुंबाई
मेकमीलन एन्ड कुं. मुंबाई
"
युगधर्म कार्यालय, अमदावाद
गोविंदराम बालाशंकर ठाकर
कृष्णप्रसाद मणिशंकर शास्त्री
गुजरात बर्नाक्युलर सोसायटी
बैद्यशास्त्री दामोदर कानजी
सौराष्ट्र मुद्रणालय
ओक्सफर्ड युनिवर्सिटी प्रेस मुंबाई
"
"
"
"
"
बाबुराय गंग मुसकरनगर
ओक्सफर्ड युनिवर्सिटी प्रेस
भारत मंडळ बडोदरा
के. एन्ड जे. कूपर, मुंबाई
साकरचंद माणिकचंद घडीयाजी
"
मेकमीलन एन्ड कुं. मुंबाई
लॉगमन्स ग्रीन एन्ड कुं. मुंबाई
"
"
"
"
"
"
"
"
"
"
"
"
"

પુસ્તકનું નામ

પ્રકાશક કે લેખકનું નામ

૪૪ Hindu India from Original Sources ૪ Pts.	કે. એન્ડ જી. કૂપર
૪૫ The Bride of Lammermoor	"
૪૬ Letters to Boys	"
૪૭ Cobbett's Advice to Young Men	"
૪૮ પ્રાચીન કાવ્યસુધા ભાગ. ૧, ૨	"
૪૯ શાવન	જીવણલાલ ક. ઠાકર અમદાવાદ
૫૦ પંડિયારની જીવનકથા	"
૫૧ ભરત મક્તિ	ચોમનલાલ જી. પરીસ કજરી
૫૨ શ્રી રુક્મિણીહરર્ણમ્	નાગરદાસ બ. પઢયા વડવાળ
૫૩ જય ભારતી	વર્ધમાન એન્ડ સન્સ મુંબાઈ
૫૪ Personality	મૅક્મીલન એન્ડ કું. મુંબાઈ
૫૫ Sacrifice	"
૫૬ Mashi	"
૫૭ The Fugitive	"
૫૮ The King of the Dark Chamber	"
૫૯ The Home and the World	"
૬૦ ધોરસીંહની ધોરતા	નાયાભાઈ મ. પટેલ
૬૧ કારતયાસુની ધ્રુણ ધાર્ગાઓ	નવજીવન કાર્યાલય
૬૨ મોટી રહેન	"
૬૩ શાના કહેનારને	દક્ષિણામૂર્તિ વિદ્યાલય માવનગર
૬૪ ચાલવાર્તા ભા. ૧	"
૬૫ દનયન્તી-ચરિત્ર (સચિત્ર)	મહાશકર પાઠક
૬૬ કેટલાંદર સ્તોત્રો	દક્ષિણામૂર્તિ વિદ્યાર્થીભવન
૬૭ અચલાચતન	નવજીવન કાર્યાલય
૬૮ આશ્રમ મજનાવલી	"
૬૯ અમદાવાદ શહેરની મૂગોલ	નારણદાસ મોતીલાલ અમદાવાદ
૭૦ આંચા હરણ	"
૭૧ ધામદ્ ભાગવત પ્રવેશિકા	મૂલશકર કેશવરામ શાસ્ત્રી
૭૨ કુમાર (માનિક)	રવિશંકર રાવલ
૭૩ કલકત્તાનો કારાગૃહ	ગાડીવ સાહિત્ય નદિર મુરત
૭૪ વોમ્બયુગનુ વગાજા	"
૭૫ હાય ! આમામ ! ! !	"
૭૬ નીતિ ધર્મ અને સર્વોદય	"
૭૭ નહાના ગાંધીને પુષ્પાંજલિ	"
૭૮ વાઝ વિહાર	વર્ધમાન એન્ડ ગન્મ મુંબાઈ
	ગાડીવ સાહિત્ય

પુસ્તકનું નામ

પ્રકાશક કે લેખકનું નામ

૭૯ રથયાત્રા	યુગધર્મ કાર્યાલય
૮૦ મોહનમાઝા	છોટાલાલ નારણદાસ પટેલ
૮૧ સંસ્કૃત ભાષા પ્રદીપ	ઠાકોરદાસ જમનાદાસ પંજી
૮૨ ગાંધી-શિક્ષણ ભા. ૧ થી ૧૩	નયીનદાસ ધમુલસરાય મુવાઈ-ઘાટકોપર
૮૩ વર્નાસ્કુલર સ્કૂલ યોગ્રાફી હિંદી ધો. ૫ માટે	લોંગમેન્સ ગ્રીન એન્ડ કું.
૮૪ " " " " " " " " " " " "	વિ. ૨ જો " "
૮૫ " " " " " " " " " " " "	ધો. ૬ માટે " "
૮૬ " " " " " " " " " " " "	વિ. ૩ જો " "
૮૭ " " " " " " " " " " " "	ધો. ૭ માટે " "
૮૮ " " " " " " " " " " " "	વિ. ૪ થો " "
૮૯ " " " " " " " " " " " "	ધો. ૮ માટે " "
૯૦ વર્નાસ્કુલર સ્કૂલ યોગ્રાફી (અર્ધ) ધો. ૫ માટે	લોંગમેન્સ ગ્રીન એન્ડ કું.
૯૧ " " " " " " " " " " " "	વિ. ૨ જો " "
૯૨ " " " " " " " " " " " "	ધો. ૬ માટે " "
૯૩ " " " " " " " " " " " "	વિ. ૩ જો " "
૯૪ " " " " " " " " " " " "	ધો. ૭ માટે " "
૯૫ " " " " " " " " " " " "	વિ. ૪ થો " "
૯૬ " " " " " " " " " " " "	ધો. ૮ માટે " "

(જ) પાઠ્ય પુસ્તક તરીકે મંજૂર

૯૭ સરલ વાલ્મીકી	નવી ગૂજરાતી શાળા, અમદાવાદ
૯૮ હિંદી છુબોધિની માઝા ભા. ૧ થી ૪	મીમાસેકર શર્મા
૯૯ ગીર્વાણ ભાષા પ્રવેશ	પાંડુરંગ વિઠ્ઠલ ધક્કામે
૧૦૦ વીજ ગણિત	મંગલદાસ હરકીશનદાસ સુરત
૧૦૧ હતરતા ધર્મો માટે મૂળોલ	ચેકમીલન એન્ડ કું.
૧૦૨ Types of English Poetry Pts. I. & II	" "
૧૦૩ Matriculation and Intermediate Unseen	" "
૧૦૪ રામ અને કૃષ્ણ	નવજીવન પ્રકાશન મંદિર
૧૦૫ બુદ્ધ અને મહાવીર	" "
૧૦૬ સીતા હરણ	" "
૧૦૭ કુરબાનીની કથાઓ	સૌરાષ્ટ્ર મુદ્રણાલય રાણપુર
૧૦૮ Simple Poems Book III	કે. એન્ડ લે. કુપર
૧૦૯ Prose Selections from Scott	" "
૧૧૦ પદ્ય-પાઠ સંગ્રહ ભાગ ૧	કેશવલાલ દુવ અને દેરાસરી
૧૧૧ History of Gujarati Language &c. Vol: I	મેકમીલન એન્ડ કું.

पुस्तकनु नाम	प्रकाशक के लेखकनु नाम
११२ युजराती भाषानु लघु व्याकरण भाग १, २	रा ॥ कमळाशकर निवेदी
११३ „ मध्य	„
११४ Types of English Poetry Parts I & II	इन्डीयन प्रेम, अशाहाबाद
११५ राष्ट्रिय अनुलेखनमाळा मणका १ थी ६	बी ए जोशीनी कु, लोड
११६ Tale of the Two Cities	ओक्सफर्ड युनीवर्सिटी प्रेस-मुंबई
११७ Don Quixote-Abridged	„
११८ The Last Days of Pompeii	„
११९ Stories from Scott	„
१२० Scott's Ivanhoe	„
१२१ Fort Amity	„
१२२ Gulliver's Travels	„
१२३ The Cloister and the Hearth	„
१२४ आरोग्य विज्ञान	मेकमीलन एन्ड कु
१२५ Guinevere	„
१२६ Hereward the Wake	ओक्सफर्ड युनीवर्सिटी प्रेस
१२७ A First Book of English Verse	के एन्ड से कूपर मुंबई
१२८ Poets for Schools	„
१२९ The Golden Book of English Verse	„
१३० School Favourites IV & V	„
१३१ Robinson Crusoe	„
१३२ The Vicar of Wakefield	„
१३३ आपणा देशी इतिहास भा २	नृसिंहप्रसाद
१३४ बालवार्ता भा. ३	दक्षिणामूर्ति विमलमणि
१३५ हिंदु सक्षिप्त राज्य वर्धरण	भारतमंडळ बंबोदरा
१३६ रचनात्मक भूमिति	गणेश रामराव भोकरा
१३७ न्यु इंग्लिश प्रायमर ४ भाग	बंगाल लायब्रेरी ढाका
१३८ Stories of Love & Life	
१३९ Stories of the Teacher and the Taught	
१४० विद्यार्थी गणित भाग १ हा	चरोत्तर केळवणी मंडळ
१४१ Micah Clarke	लॉगयेन्स ग्रान एन्ड कु
१४२ Tom Brown's School Days	„
१४३ Tangle wood Tales	„
१४४ Tales from Shakespeare	„
१४५ Readings in Modern Prose	„
१४६ Geography of the Indian Empire (चर्चु)	„

पुस्तकें नाम

प्रकाशक के पते नाम

१४६ Gould's Youth's Noble Path Parts I & II	लॉगमेन्स प्रीन एन्ड कु.
१४७ भूमितिनां मूलतत्त्वो	चरोतर केळवणी मंडळ
१४८ Story Poems	के. एन्ड जे. कूपर
१४९ Progressive English Composition	"
१५० Swift's Gulliver's Travels	"
१५१ A First Book of English Verses	"
१५२ The Simple Parts of Speech	"
१५३ धीरपसली	श्री जीवकोर यनिताविश्राम अमदावाद
१५५ कौटिल्य अर्थशास्त्र	मोतीलाल बनारसीदास, लाहोर
१५६ उर्दू की पहली प्रायगर	बाबु गोपालचंद आग्रा
१५७ " दूसरी "	"
१५८ गांधी गीरामृत	आपामाई मोतीमाई पटेल
१५९ हिंदी सुभाषितो प्रथम वर्ष	दक्षिणामूर्ति विद्यार्थीभवन
१६० कैलास मानसरोपर दर्शन	"
१६१ भूमितिनां मूलतत्त्वो भा. २	चरोतर केळवणी मंडळ आणंद
१६२ गद्य सग्रह	"
१६३ गीर्वाण भाषा प्रवेश	दक्षिणामूर्ति विद्यार्थीभवन
१६४ प्रेमानंदनां काव्य	नारणदास मोतीलाल
१६५ नळाख्यान क. १थी ६४	"
१६६ कुंवरबाइनु मामेरं क. १थी १६	"
१६७ भूमितिनां मूलतत्त्वो भा. ३-४	चरोतर केळवणी मंडळ
१६८ राष्ट्रीय सरवावली	गांधीव साहित्य मंदिर मुरत
१६९ डॉलफोयनी त्रण घातार्थो	"
१७० बालनवनीत	टिलक राष्ट्रीय विद्यालय खामगांव
१७१ नरसै महेतानु आख्य न	गुजरात बर्निक्युलर सोसायटी
१७२ अनता	युगधर्म कार्यालय अमदावाद
१७३ संस्कृत साहित्यनो इतिहास	गुजरात साहित्य परिषद् भडार-मुबाई
१७४ Selections from the Valmikiya Ramayana हिंदु युनिवर्सिटी कारी	
१७५ संस्कृत प्रातिपदिक रूपावलि	ठाकोरदास जयनादास पजी मुरत

(ग) शिक्षकोने उपयोगी

१७६ A Simple Algebra for Middle Schools	के. एन्ड जे. कूपर
१७७ A Modern Algebra Part- I to IV	"
१७८ Map Studies for Schools in India	के. एन्ड जे. कूपर
१७९ Geography for Indian Schools	मेकमीलन एन्ड कु.

પુસ્તકનું નામ

પ્રકાશક કે લેખકનું નામ

૧૮૦	બ્રિટીશ સામ્રાજ્યનો ઇતિહાસ	મેકમિલનની કું.
૧૮૧	New Readings from Indian History	કે. એન્ડ જે. કૂપર
૧૮૨	A Short History of Hindu India	"
૧૮૩	Poetical Selections	"
૧૮૪	Picture Composition	"
૧૮૫	A Book of Verse	"
૧૮૬	Mughal Administration	એમ. સી. સરકાર એન્ડ સન્સ કલકત્તા
૧૮૭	Hindu India from Original Sources Pts. I & II	કે. એન્ડ જે. કૂપર
૧૮૮	દરેજી રાજ્ય સંધારણ	ગુજરાત બર્નામ્યુલર સોસાઈટી અમદાવાદ
૧૮૯	ગુજરાતી ભાષાનું વૃહદ્ વ્યાકરણ	કમલકાશકર પ્રા. ત્રિવેદી
૧૯૦	The English People	મેકમીલન એન્ડ કું
૧૯૧	હોશીની વાતો	સૌરાષ્ટ્ર મુદ્રણાલય રાણપુર
૧૯૨	Easy stories from English History	કે. એન્ડ જે. કૂપર
૧૯૩	A Simple History of England	"
૧૯૪	A First History of England	"
૧૯૫	કેઠ્ઠવળીના અલ્તરા ૧૯૨૧-૨૨	દક્ષિણામૂર્તિ મરન ભાવનગર
૧૯૬	પરિચય પદ્ધતિ	"
૧૯૭	A First History of India	કે. એન્ડ જે. કૂપર
૧૯૮	Easy Stories from Indian History	"
૧૯૯	સમ્પૂર્ણ રૂપકોષ ભાગ ૧ અને ૨	
૨૦૦	શિક્ષક અને શિક્ષણ	દક્ષિણામૂર્તિ વિદ્યાર્થીભવન

गूजरात विद्यापीठचुं सं. १९८० ना आसो नद ०)) ना रोज पुरा यता वर्षेनुं सरयेयुं.

न

२,२६७-७-३ शिष्यवृत्ति, चंद्रक, इनाम वि० साते देवा.

६००-०-० धी. महात्मा छात्रवृत्ति

५००-०-० ॥ रामचंद्र डी. नाथक छात्रवृत्ति

२८८-०-३ ॥ तारामौरी चंद्रक

१२६९-७-० ॥ विद्यार्थी परिषद इनाम

२२६७-७-३

२४,३८७ ३-० सार्च, संस्था अने आसामीभोना देवा.

७६-१३-३ केळवणो अंक

३१६००-०-० शाळामरद, यादी न. १ मुजर

६००-०-० निरीक्षण मरद वाटोळी

९-०-० परीक्षा अनामत

१०११-११-६ राष्ट्रीयशाळा, मांगरोड

३४-३-९ श्री. भीरामाद कु. पटेल

५-०-० श्री कुमार कार्यालय

१४-११-९ ॥ नवजीवन पुस्तक प्रकाशन

७३-९-० ॥ पुस्तक वेवाण

१२७-१-९ ॥ सजीवास न. हवे

उ

२,८२,५८८-८-५ जमीन खरीदी तथा मकान बांधकाम साते लेणा.

८५२६५-९-० जमीन खरीदी

१९७३२२-११-५ मकान बांधकाम सचें

२,८२,५८८-४-५

१,०५,०५७-१०-७ सत्यागो वासे लेणा:

५५३१५-८-८ गूजरात महाविद्यालय-यादी नं. २

४४२९९-१५-६ गूजरात पुरातत्त्व मंदिर-यादी नं. ३

१९८४-१३-० सवी गूजराती शाळा-यादी नं. ४

१४२९-१५-६ गूजरात विद्यापीठ कार्यालय-यादी नं. ५

१२५५-९-८ अभ्यापन मंदिर-यादी नं. ६

६१४-८-३ राष्ट्रीयशाळा नवुं वाडज-यादी नं. ७

५७-४-० कोचर रात्रिशाळा-यादी नं. ८

१,०५,०५७-१०-७

५७,४२५-१३-३ सार्च, धर्मकुण, अदाजपन तथा पुस्तक प्रकाशन

साते लेणा

५०-०-० परपुरण रोजमेळ

૧૨૫-૦-૦ શ્રી. રસિકલાલ છો. પરીવ
૩૨૦-૦-૦ " જમનાદાસ પ્રજાલલ

૩૪,૩૮૭-૩-૦

૫,૩૯,૩૫૦ ૬ ૧૧૩ શ્રી વિદ્યાવીર સ્વાજાનકલાની આશ્રક.

૫૦૯૨૬૫-૩-૩ ચલુલ આવી આસો ચ. ૦))૭૯

૧૧૪૨૪-૯-૦ " આસો ચ. ૦))૮૦

૬,૦૦,૬૮૯-૧-૨-૩ કુલે ચલુલ મલ્કો.

આવક સ્વં રાતાના વચારાના

૭૧,૪૩૯-૫-૩૬ રાવંની યારીના માલવાળા

યાદ યાદો ન ૧ પ્રમાણે

૫,૩૯,૩૫૦-૬-૧૧૩

૫,૬૫,૯૦૫-૧-૨૬

ઉપરનું સર્વંયુ ધમોણ ગૂજરાત વિદ્યાપીઠના મ. ૧૨૮૦ ની સાલના
વિશાનના ચોપડાઓ સાથે મેળુ છે, અને ત્તો જાના આપીએ છીએ કે
તે ધમારા સારામા તારા અભિપ્રાય તથા મત પ્રમાણે ચરાવર છે.

ગૂજરાત મહાવિદ્યાલય રાને લેના ૬ ૫,૬૧,૧૮૮-૮ અને
ગૂજરાત પુરાતત્ત્વ મંદિર જાતે લેના ૬ ૪૪,૨૯૯-૧-૬ છે, તે મધ્યે તે
દરેકની પામે એક એક પુસ્તકાલય છે, જેમા અનુક્રમે ૬ ૭૮,૦૭૮-૫-૧૧
અને ૬ ૩૦,૮૫૨-૪-૬ ની કિંમતના પુસ્તકો છે

તા ૧૦-૧૨-૨૪

નર્ગાનદાસ એન્ડ માણેકલાલ
અન્વેષકો (ઑર્બિટર્સ)

૫૦-૦-૦-૦ ધર્મશુભ

૩૬૫૫-૦-૦-૦ અદાલપત્ર

૧૦૭૭૫-૧૩-૩ પુસ્તકપ્રકાશના સ્ટોરની કિંમત

૪૭,૪૨૫-૧-૩

૧,૨૮,૯૯૯-૧૩-૧૩ રાસ લેણા

૧૦૬૬૦-૧-૭-૧૦ ગૂજરાત પ્રાતિક સમિતિ

૨૩૨૯૮-૫-૩૬ શેઠ નેમવદ કચરામાંડે

૧૨૮૯૯૯-૧૩-૧૩

૭૯૯-૧૪-૩ પરચુરણ લેણા.

૭૪૫-૧૪-૯ શ્રી. માલગોવિંદ કુબેરદાસ

૫૩-૧૫-૬ રાષ્ટ્રીય મહાવિદ્યાલય, મુંબાઈ

૭૯૯-૧૪-૩

૧૦૦૦-૦-૦ રોકાણ:

આર્યોદય સ્ત્રીનીંગ એન્ડ વીવીંગ કુ હી. ના શેર
ન ૪ ની કિંમત. આ શેરો ગૂ. વિદ્યાપીઠના
રાજાસી શેઠ નેમવદ કચરામાંડેના નામ ઉપરના
તેમને ત્યાં છે

૩૩-૬-૭ હાથપર રહેલ ચીલક.

૫,૬૫,૯૦૫-૧-૨૬

તા ૧૦-૧૨-૨૪

ચીમનલાલ દ. શાહ.
હિસાબનીચ.

કિશોરલાલ ઘ. મશરુવાળા
મહામાન.

गूजरात विद्यापीठनो सं. १९८० ना आसो यद ०)) ना राज पुग गना नर्वनो आवक जावकनो हिसाव.

आवक

३५११-७-०३ श्री मरणाद बाओ देता. आनो ७. ०))/७०

१५२-१२-०० रेंडियानी लोननी आवक:

बा. खुमर राष्ट्रीयशाळने रेंडियानी लोन आपेली,
ते शाजा कथ धवार्थी स. १९८८ मां मोही बालेका
ने रेंडियाना वेचणनी उपजना

१,३४८-७-००

नग्री गूजराती शाळानी आवक.

३५०-३-०० बा. विद्यार्थीओना मासिक लवाजमना

९८-४-०० बा. गस्तुरण खानानी मांडवाळना

३१४८-७-००

१,०१५-१०-३ श्री गूजरात विद्यापीठ पुस्तक प्रकाशन आवक

२०३०३-१२-२ वेचण; स्टोक आसो व. ०))/८०

९५२७-१५-००; १०,७७५-१३-३

१९२८८-२-० स्टोक का. रु. १/८०; वार्षिक प्रसिद्धि खर्च

८,२३२-१३-३; ११,०५५-४-९

१,०१५-१०-३ नकाना

१,२८९-७-१ श्री गूजरात महाविद्यालयनी आवक

१५,१६९-७-१ विद्यार्थीओना सवलराजमना

खर्च

३१०-१५-९ श्री अध्यापन मदिर खाते खर्च.

बा. विद्यार्थीओने दफ्तरातमां आपेल लोन, ते पछो
शिक्षणुत्तिनी पद्धति दामल धवार्थी पाछो वसुल
आववा संभव न होवार्थी मांडवाळना
२८७-८-०० श्री वणटलोन खाते खर्च.

बा. राष्ट्रीयशाळा, रेंडिर आने चीसलीने वणट माटे
आपेल लोन, ते शाळाओ पावेथी पाछो वसुल
आववा संभव न होवार्थी मांडवाळना
१४-१२-९ श्री राष्ट्रीय शिक्षण परिषद खर्च.

बा. गू. वि. मारफत बोलावेल उपरोक्त परिषदनी
वेदक अगे धणल खर्चना
१,२२७-३-९ "सादरमती" द्वैमासिक खर्च:

१२४-९-९ वर्य दरमीआन ६ अंकलु खर्च

१०७-०-० लवाजम वि०

१,१२७-२-९

३३,५५०-०-० शाळा मदद साते खर्च:

बा. सं १९७९-८० नी मंजुरी मुजब चूकवायेल

रकम यादी नं. ९ मुजब

४३,४७२-१०-८ गूजरात महाविद्यालयनो मंग:

३२०५४-६-० पगार

६५३८-१२-९ मकान भाडुं तया वेरो

१,९७-०-०-० ना. छात्रालय सत्र लवाजमना
३५०-०-० ना. विद्रकजना वर्ग "

१७,३८९-७-१

१०४-३-६ श्री गुरुपुत पुराताव मदिरा आवकः

११९९४-७-३ वेचण; स्टोक था. व. ०))८०

२- ३०७९-१३-९; ११,५८४-९-६

११९४५-९-९ स्टोक का मु १/८०; वार्षिक प्रसिद्धि सबै

९,७३७-३-९ ३९१८-६-०

१८-१३-६ चोहलो नको.

४२-१४-३ वैमासिक खाते थोले नको

६२-६-९ परदेसानी हुडीना वटावना

१०४-३-६

५,९११-७-३ श्री गुरुपुत विद्यापीठ हस्तकर्म आवक.

४,९१८-१२-३ परीक्षा रातानी आवक

१००-१४-९ पदवीदान रातानी आवक

३५-०-०० स्नातक मतदार मठवनी आवक

३-११-३ सत्याग्रहधमना रातानी मांडवाळना

५०-०-०० व्याजमतानी आवक

६-०-०० उपलक रातानी मांडवाळना

१,०९८-१-० मेट रातानी आवक

५,९१३-७-३

२७१३-१५-९ छात्रालय भाडु तथा वेरो

६२-४-० " सरसामान घसारना

१७०-६-० सरसामान घसारना

१०८-१३-० वाजीनसालना सामानना

घसारना

४३-१०-४ चित्रशाळा "

१३९-४-७ रेडिया "

१०८-०-० टाईप राइटर "

३-६-० गणित साहित्य "

२७३-१०-९ पुस्तकालय, वेंक्रींग, पोस्टेज

२८३-०-० पुस्तक वधामणी

८३-७-९ रेडिया-चाडु सचे

१९१-९-६ तार, टपाल, स्टेशनरी

३२-४-० टाईपराइटर सचे

३९७-१-६ गाडीभाडु

३२७-१२-३ परतुरण सचे

६१-१५-६ छात्रालय परतुरण सचे

४३,४७३-१०-८

११,०७८-८-६ श्री गुरुपुत पुरातस्व मादिरा सचे

९१०२-१-९ पगार

१२७०-०-० मकानभाडु

३४५-३-० पुस्तक वधामणी

૭૧,૮૧૬-૫-૨૬ ગુજરાત વિદ્યાપીઠ સ્વરાજકાળની આવક:
 બા. સર્વેના રૂ. ૧,૦૬,૮૭૨-૧૦-૫ માંથી આવકના
 રૂ. ૨૫,૪૨૩-૫-૧૩ે જતાં છુટતા સર્વેની રકમની
 માંડવાટના

૧,૦૬,૮૭૨-૧૦-૫

૭,૩૧૭-૨-૦

શ્રી ગૂજરાત વિદ્યાપીઠ કાર્યાલયનો સર્વે

૩૬૬૮-૩-૩ પગાર

૧૪૫૪-૭-૩ નિરીક્ષણ સર્વે

૭૫૫-૦-૦ મકાનભાડું

૪૭૬-૬-૦ હપામણી

૩૬૧-૧૦-૬ તાર, ટપાલ, ગાઢીભાડુ

૩૪૮-૧૨-૬ સમાસદ લેવાજમ

૧૬૬-૧-૬ સ્ટેશનરી

૧૪૧-૬-૦ પરચુરણ સર્વે

૨૧-૧૩-૦ સરસામાન ઘસારાના

૭,૩૧૭-૨-૦

૭,૩૨૦-૧૦-૫

શ્રી સ્વી ગૂજરાતી શાળાનો સર્વે.

૫૭૩૮-૧૧-૫ પગાર

૧૧૬૮-૪-૦ મકાનભાડુ

૧૨૦-૧૪-૦ પરચુરણ સર્વે

૧૨૦-૦-૦ કટ્ટીજન્ટ

૬૧-૮-૦ છામણી-ફનામ

૭૧-૫-૦ મુસાફરી-પર્યટન

૭,૩૨૦-૧૦-૫

૧૫૦૧-૧૪-૬ ધી રાષ્ટ્રીયશાલ્ય, નવુ વાહલ્લો મર્વ.

૧૨૩૬-૩-૬ વગાર

૮૮-૮-૦ મક્કન માડું

૧૩-૧૪-૩ રેડિયા સાથે મર્વ

૧૩-૧૫-૦ કંટીજંટ

૧૪૯-૫-૬ રેડિયાસર્વ, આગલ્લો નહીં માંડી વાહલ

૧૫૦૧-૧૪-૬

૬૧૧-૫-૧૦ ધી કોચરદ રામોશાલ્લો સર્વ.

૫૧૧-૧૫-૧૦ વગાર

૩૬-૦-૦ મક્કન માડું

૩૫-૧-૦ મ્યારતેલ

૧૭-૧૫-૦ ફેવામ

૯-૬-૦ કંટીજંટ

૧-૦-૦ પરતુરણ સર્વ

૬૧૧-૫-૧૦

૧,૦૬,૮૭૨-૧૦-૫

તપાસું મને લગત છે.

તા. ૧૭-૧૨-૨૮

નગીનદાસ વંડુ માનેકલાલ

અન્યેવકો (ઓરીડમ)

વાદી નં. ૨ ધી ૮ વિસ્તારમયથી છાપી નથી.

ચીમનલાલ દ. સાય

દિવાલનોસ.

કિરોરલાલ ઘ. ગદાવ્યાલા
મદામાન.

यादी नं. ९

शाळा मददनी यादी

शाळांचे नाम	मंजूर-१९७९-८०	चुक्रवेल-१९८०	शेरा,
राष्ट्रीय शाळा, अमलराड	१०००-०-०	१०००-०-०	
राष्ट्रीय विनयमंदिर, करमसद	२४००-०-०	२४००-०-०	
न्यू इंग्लीश स्कूल, भरुच	५०००-०-०	५०००-०-०	
राष्ट्रीय शाळा, वलराड	१०००-०-०	१०००-०-०	
राष्ट्रीय विनयमंदिर, उत्तरसंडा	१२००-०-०	१२००-०-०	
राष्ट्रीय आदर्श विनयमंदिर, अमदावाद	३२००-०-०	३७००-०-०	अवमान्य थपायी छेडो हप्पो चुक्रवदानो नर्पा.
दादाभाई न. विनयमंदिर, आणंद	४७००-०-०	४७००-०-०	
राष्ट्रीय विनयमंदिर, मोडापा	२५००-०-०	२५००-०-०	
एडवर्ड स्मारक विनयमंदिर, घोरसद	२५००-०-०	२५००-०-०	
राष्ट्रीय विनयमंदिर, आमोद	१०००-०-०	१०००-०-०	
" गुणाव	१२००-०-०	१२००-०-०	
" ओड	१३५०-०-०	१८००-०-०	र. ३५०-०-० चुक्रवदा यादी छे.
टिळक राष्ट्रीय विनयमंदिर, नडियाद	३५००-०-०	३५००-०-०	
राष्ट्रीय विनयमंदिर, निकोरा	६००-०-०	६००-०-०	
" आकलाव	५००-०-०	५००-०-०	
" कालोल	७००-०-०	७००-०-०	
" शाळा, समरेठ	१६५०-०-०	१६५०-०-०	
मंजूर—	३४०००-०-०	३३२००-०-०	चुक्रवेल
तहि चुक्रवदाना	४५०-०-०	३५०-०-०	चुक्रवदाना
	३३५५०-०-०	३३५५०-०-०	

शाळा मददनुं सं. १९८० ना आसा चद ०)) ना रोज पुरा यता धर्पनुं सरचैयुं.

जमा रकम

शाळामदद अनामत	२२४००-०-०	जुदी जुदी शाळाओ खाते मंजूर करवा बाकी रहेली रकम.
राष्ट्रीय विनयमंदिर, ओड	३५०-०-०	
दादाभाई न. वि. मं. आणंद	२५००-०-०	
न्यू इंग्लीश स्कूल, भरुच	३७५०-०-०	
राष्ट्रीय विनयमंदिर, करमसद	२६००-०-०	
	३१,६००-०-०	

ભાગ ૪ પત્રકોના નમુના

(ક) શાહાઓને ભરવાનાં પત્રકો

૧ શાહાની માન્યતા મેલવવા માટે ભરવાનાં પત્રકો

(૧) અરજી

શ્રી૦ મહામાત્ર,

ગૂજરાત વિદ્યાપીઠ,

અમદાવાદ

વિ.

મંદિરને

માન્ય કરવા માટે અરજી, કહું છું. મંદિર સંઘી સર્વે માહિતી જોડેના પત્રકમાં મરીને મોકલું છું.

૨

લી. સેવક^૧

(૨) માન્યતા મેલવવા માટે મોકલવાની વિગતો

૧. મંદિરનું નામ અને ઠેકાણું	
૨. મંદિરની સ્થાપના થયાની મિતિ	
૩. મંદિરના વ્યવસ્થાપકો અને માલીકોનું નામ અને ઠેકાણું. જો મંદિર કોઈ પણ મંદલ તરફથી ચાલતું હોય તો તેની કાર્યવાહક સમિતિના સભાસદોના નામ અને ઠેકાણાં.	
૪. કેટલાં ધોરણો ધુપી મંદિરમાં શીલ-વવાની વ્યવસ્થા છે, તેની વિગતવાર માહિતી.	

૧. આચાર્ય, વ્યવસ્થાપક અથવા વ્યવસ્થાપક મંદલ હોય તો તેના પ્રમુખનો સહી કરવી અને હોદ્દો લખવો.

૨. ગામનું નામ, ઠેકાણું અને મિતિ લખવાં.

૫. દરેક વર્ગમાં વિદ્યાર્થીની સંસ્થા અને સરેરાશ હાજરી.

૬. વિદ્યાર્થીઓનું જાત અથવા ધર્મવાર વર્ગીકરણ.

હિંદુ-અંત્યજ

ચીજી કોમના

જન

પારસી

મુસલમાન

ખ્રિસ્તી

ચાહુદી

છોકરા

છોકરીઓ.

કુલ.

૭. અધ્યાપકોનાં નામ, લાયકાત અને પગાર.

૮. મંદિરના દરેક ધોરણના અધ્યાપકનું અને પાઠ્ય પુસ્તકો સંબંધી માહિતિ.
(જો મંદિરે સ્વતંત્ર અધ્યાપકનું રાહ્યો હોય તો)

૯. મંદિરની સ્વચ્છતાનાં સાધનો અને સ્વચ્છતાનાં આંકડો.

૧૦. મંદિરનાં સ્થાનનાં સ્થાપનાં અને સ્થાપનાં આંકડો

૧૧. દરેક ધોરણની ફી, પ્રવેશ ફી, નીચી ફીઓ.

૧૨. મફત અને ઓછી ફીએ મળતા વિદ્યાર્થીઓની સંખ્યા.

૧૩. મંદિરમાં કેટલા રૅટિયા ચાંલે છે ?	
૧૪. કેટલા વિદ્યાર્થીઓ કાંતે છે ? દરરોજ સરેરાશ કેટલા કણક ?	
૧૫. દરરોજનું કેટલું સુતર પેદા થાય છે ? (છેલ્લા પચ્ચાશિયાની સરેરાશ લઈને જગાવવું)	
૧૬. સૂતારની શી વ્યવસ્થા થાય છે ?	
૧૭. ધાર્મિક શિક્ષણ, હિન્દુસ્તાનીનું શિક્ષણ તથા અધ્યોગિક શિક્ષણ માટે કાંઈ પ્રવંચ છે કે કેમ ? હોય તો કેવા પ્રકારનો છે ?	

મિતિ

પ્રમુખ, મંત્રી અથવા આચાર્યની સહી

(૨) નિરીક્ષકનું નિવેદન

શ્રી. મહામાત્ર,

ગુજરાત વિદ્યાપીઠ)

અમદાવાદ

તિ.

મંદિરની તપાસ મેં

કરી છે. એ વિષે મારો અહેવાલ અને સત્કાંક્ષ નીચે મુજબ છે :

૧. મંદિરની ગામનાં જરૂરીયાત છે નથી. કારણ કે વિદ્યાર્થીઓનો સંખ્યા છે. ગામના લોકોનો ઉત્સાહ સારો છે. ગામના લોકોએ મંદિરના નિર્માણ માટે નીચે મુજબ યગવદ્ કરી છે નથી.
૨. મંદિરના મકાનની હવા, અજવાલ અને તંદુરસ્તીના નિયમ પ્રમાણે યોગ્યતા સારી છે નથી. વિશેષતા સામીઓ
૩. મંદિરમાં તંદુરસ્તી અને વ્યવસ્થિતતા ઉપર ધ્યાન સારું અપાય છે અપાતું નથી. સામીઓ

૪. મંદિરમાં શિક્ષણને માટે યોગ્ય અને પૂરતાં સાધનોની સામગ્રી $\frac{\text{છે}}{\text{નથી}}$.

विशेषता

સામીઓ

૫. મંદિરના અધ્યાપક વર્ગ અને તેમના પગાર વિષે મારો નીચે મુજબ અભિપ્રાય છે.

૬. મંદિરોનાં પત્રકો અને હીસાબો રાખવાની પદ્ધતિ ચોક્કસી છે નથી

૭. મદિર અને ગામના લોકોનું અંત્યજો પ્રત્યે વલ્લભ નીચે મુજબ છે.

८. मंदिरमा औद्योगिक शिक्षण उपर सारं ध्यान अभावछे अपातनयी

विशेषता

स्वागतीथो

૧. મંદિરના વિદ્યાર્થીઓ ઘિપે મારા ઉપર નીચે પ્રમાણે છાપ પડી છે.

૧૦. મદિરની આર્થિક સ્થિતિ $\frac{\text{સારી}}{\text{નબદ્ધી}}$ છે.

११. एकदरे मारी सलाह छे के मंदिरने मान्य करहुं नहि.
 बीयेनी शरतेबी धोरण सुधी मान्य करयु.
 शरतो—

ली० सैयक

निरीक्षक

(४) मान्यतानुं प्रमाणपत्र

समिति आगन्तु रज्जु

मिति शुद्ध सं. १९

ठराव: _____ मंदिर गाम _____

राष्ट्रको _____ जिल्लो _____ ने धोरण

मुधी नीचेनी शरते मान्य करवामां आचे छे.
मान्य करवामां आवतुं नथी.

शरतो—

सिद्धो

मिति सुद १९
बद

महामन्त्रि

૨ મદદ મેલવવા માટે મરવાનાં પત્રકો

પત્રક ૧

(૧) મદદની અરજી માટેનો નમુનો

શ્રી. મહામાત્ર,

ગૂજરાત વિદ્યાપીઠ

અમદાવાદ

જત વિદ્યાપીઠે મદદ માટે ઠરાવેલા નિયમોને અનુસરીને સ. ૧૧ ના સુદી ૧ થી
સ. ૧૧ ના વદી ૩૦ હુધી એક વર્ષ માટે

૨. અંકે રવિયા

નો મદદ કરવા વિનંતિ કર છું.

મદિર સનર્ધી સર્વ માહિતિ સાથેના પરિશિષ્ટ ૧-૨-૩ મા આપી છે.

૨લી.

પત્રક ૨

(૨) નિરીક્ષકનું નિવેદન

શ્રી. મહામાત્ર,

ગૂજરાત વિદ્યાપીઠ

અમદાવાદ.

વિ. વિનય મદિરની મદદ માટેની
અરજી વિષે તપાસ કરી હું નીચે મુજબ જણાવવા રજા રુઠ છું

ક. મદિરની ગામ અગર લતામાં જરૂરીઆત છે. કારણ કે
નથી.

ગ. મદિરના મકાનની હવા, અજવાળા અને તદુરસ્તીના નિયમો પ્રમાણે યોગ્યતા સારી
છે. ચામીઓ
નથી.

ગ. મદિરમાં તદુરસ્તીના નિયમો ઉપર ધ્યાન સાદ અપાય છે
અપાતુ નથી
વિશેષતા ચામીઓ

ઘ. મદિરમાં શિક્ષણને માટે યોગ્ય અને પૂરતાં સાધનોની સામગ્રી છે
વિશેષતા મામત્રાં

૧ વિનયમદિરનું નામ

૨ મદિરના માલીકે અથવા વ્યવસ્થાપક મહાત્મા પ્રમુખે સર્વ કર્મ, અને જે કરવા
સહી કરી હોય તે અધિકાર જણાવવો.

ચ. મંદિરના અધ્યાપક મંદળની કાયદાત અને પગાર વિષે મારો અભિપ્રાય નીચે મુજબ છે.

મંદિરના ડિ કનો પોતાને હાતે માસિક વાર્ષિક ઉપાડ ર. છ; મારા માનવા

મુજબ એ ઉપાડ વ્યાજવી છે^૧ નથી.

જ.શ. મેં મંદિરનું કાયમનું મંદોલ અને તેને જિલ્લા કે તાલુકા સમિતિ તરફથી મળેલી રકમ ધ્યાનમાં લીધી છે.

ઝ. મંદિરની ઔચોગિક શિક્ષણની સગવડ સંતાપકારક છે નથી

વિશેષતા સ્ત્રામીઓ

ટ. અંત્યજ વિદ્યાર્થીઓ પ્રત્યે મંદિરમાં દર્શાવાતી શ્રુતિ વિષે મેં પુછપરછ કરી છે. મને લાગે છે કે અંત્યજોને દાખલ થવા માટે મંદિરમાં પરંતુ અનુકૂલ વાતાવરણ છે^૨ નથી

મંદિરોનાં પત્રકો તથા હીસાબો વિગેરે સ્ત્રોલ્લી રીતે રાખેલા છે નથી

સ્ત્રામીઓ

ઠ. મંદિરને મદદ આપવા માટે મારી નીચે મુજબ સલાહ છે. મંદિરને મદદ નીચે પ્રમાણે કરવી

૧. મદદની રકમ—

૨. ધ્યારે—

૩. ફંદ વાવતમાં સર્વેશ—

૪. કેવે પ્રકારે—

૫. શાસ કારતો—

લી. સેવક

સમિતિ આગલ રજુ મિતિ

સુદ
૫૬

સં. ૧૧

નિર્ણાયક

સમિતિનો ઠરાવ :

^૧ વાજવી ન હોય તો વાજવી આંકડો સૂચવવો.

^૨ ફંદ શાસ પ્રસંગો જાણવામાં આવ્યાં હોય તો તેની નોંધ લેવા.

(३) माहिती
परिशिष्ट १
माहिती स्वतंत्र माहिती

२. **उत्तर**

मिति

વિદ્યાર્થીઓનું જાતબાર વર્ગીકરણ

2

१२२

[illegible]

परिशिष्ट १ (चालु)

11

30

३००

[illegible]

परिशिष्ट २ (बाह्य)

मिलकतनी वीगत	किमत	चंगम मिलकतनी वीगत	किमत
१. कागमनी भडोल एन. व्याजना दर साथे वीगत मुजब		१. मरसमान	
		२. पुतको	
		३. ओजारे	
२. श्यावर पिस्तक		४. औद्योगिक माल	
		५. प्रयोगशालाओं से माल	
३. सागाओ			

टीपः—उपर जणाया मिबाय बीजा अगयनां खार्तायोनां उपज, खर्च, माल, भडोल, वेगेली माटिली छेन्ना भांगदारी भांगदारीकडो पारी मौनयो

૩ નિરીક્ષણ કરવા માટે

(૧) હિંમતવારું નિવેદન

મદિરનું નામ _____

ગામ _____

તાલુકો _____

જિલ્લો _____

સ્થાપના મિતિ _____

માન્યતા મિતિ _____

બીગત	છેલ્લા નિરીક્ષણ સમયે (મિતિ)	આજ રોજ (મિતિ)
૧. ધોરણ સરવા		
૨. વિદ્યાર્થીની સંખ્યા		
પત્રક પ્રમાણે	છોકરા . છોકરી ... કુલ	
દાખલ	છોકરા . છોકરી .. કુલ ...	
૩. શિક્ષકોની સંખ્યા		
૪. કાતળ		
આજ સ્થિતિમાં રહેલો કુલ		
અગવનાર શિક્ષકોની સંખ્યા		
રહેલો માટે મોટા કેટલો સમય અપાય છે		
મુત્તમ સરેરાશ ઉત્પત્તિ		
રાજ્ય માટે જપાત પીઠવા અને પીઠ- વા નો અવસ્થા	છે નથી	છે નથી
કામ નો અવસ્થા સહાય		
પીઠવા		
અગવનાર હોય તો આવીની કાલ સહાય		
શતરજોની કાલ		
પટોની		
૫. ધોરણ કોઈ ધધા હોય તો તે અધા વિશે		

નિરીક્ષક તપાસ કરવા આવે, ત્યારે આ પત્રક મરીને નિરીક્ષકને આપવું. *પત્રક પદ્ધતિ
રોગ નો અધારથી તે મિતિ સાથે મૂકવવું. *ઉત્પત્તિ દૈનિક, આઠાદિક કે માસિક ૧ અગવનાર.

६. प्रगति १ अभ्यासमा २ उद्योगमा

७ प्रकीर्ण १ मकाननी स्थिति भाडाउ होय तो रकम

८ बहार गायना छोकरा

९ छेला निरीक्षण पछि मन्दिरनी मुलाकात कोने लीधी ?

५ छेला निरीक्षण बाद कोईनी कसुर जनाई होय, धने सेने भाटे शिष्टा के प्रायश्चित्त करपामा आध्या होय तो सेनी वोगत

कसुरनो प्रकार

कसुर करनाउ नाम

शिष्टा के प्रायश्चित्तना प्रकार,
कोई बीजाए प्रायश्चित्त कयुं
होय तो सेनी सबप

५ मंदिरनी जरूरियाती

६ मंदिरनी विशेषताओ

विद्यार्थीभोनी धोरणवार हकीकत[illegible]

શિક્ષકનાં નામ દોરા સાથે	સાયકાલ	કુચું ધોરણ કેટલી મુદત થી લખ્યું		રજિસ્ટર સહિત	હાજર સહિત	પાઠ સહિત	નોંધરીની મુદત		પગાર	ક્તનો	વિશેષ ફીકલ	શેરા
		ધોરણ	મુદત				ગતાર્માં	આ શાલ્યમાં				

(૨) નિરીક્ષકનું નિવેદન

નિરીક્ષકના મન પર થયેલી અસર

	વિચાર્પીઓનાં	શિક્ષકોનાં
૧. તકુરસ્ટી વિષે		
૨. શારિત્ર વિષે		
૩. શિસ્ત વિષે		
૪. અભ્યાસ વિષે		
૫. સ્વચ્છતા વિષે		
૬. સ્વચ્છતા વિષે		
૭. હાજરી વિષે		
૮. અસજો પ્રત્યેની હુસિ વિષે		

૪. પ્રશ્નો.

૧. દાક્તરી કમતી રહેતી હોય તો તેનું કારણ
૨. કદ કોમ ગામમાં થયેલી હોય છતાં તેના વિદ્યાર્થી આવતા નથી; અને તેનું કારણ
૩. મંદિરના શિક્ષણમાં પ્રત્યક્ષ જણાયેલી ક્ષામીઓ અને લીધેલાં ફાજ
૪. મંદિર તથા શિક્ષકો પ્રત્યે લોકોનો માવ કેવો છે ?
૫. મંદિરના આચાર્ય વિષે અભિપ્રાય
૬. મંદિરના મકાનની સ્થિતિ
૭. છેલ્લી પરીક્ષાનાં પરિણામો વિષે ટીકા
૮. નિરીક્ષકે લીધેલી પરીક્ષાનો પ્રકાર અને તે વિષે ટીકા
૯. સૂચનાઓ
૧૦. સામાન્ય ટીકા

મિત્રી

નિરીક્ષકની સહી

આચાર્યની સહી

(૩) માસિક નિવેદન

માસ સંવત્ ૧૯૮

મંદિરનું નામ

ગામ

તા.

જિલ્લો

વિદ્યાર્થીઓની સંખ્યા:—

કારતક શુદ્ધ ૧ ને રોજ

ગયે માસને અન્તે

{ દફતર ઉપર...

{ સરેરાશ હાજર

માસ દરમ્યાન ટકી ગયેલ

" " દાસલ ગયેલ

આ માસને અન્તે

{ દફતર ઉપર...

{ સરેરાશ હાજર

છોકરા	કન્યા	કુલ

* પોતાને આ નિવેદન વિષે કોઈ જણાવ્યું હોય તો તેનો ફોટો આની ઉપર જ કરી, નિરીક્ષકને સ્થાપી, આ નિવેદન અને પોતાનું નિવેદન કાર્યાલયમાં રવાના કરવું.

ધોરણ અને જાતવાર વિદ્યાર્થીઓનું વર્ગીકરણ —

ધોરણ	હિંદુ*		અંત્યજ	મુસલમાન	પારસી	ચિસ્તી	કુલ
	રજઝિયાત	પછાત					
૭ મુ							
૬ છ							
૫ મુ							
૪ છ							
૩ મુ							
૨ છ							
૧ મુ							
બાક	—						
તાલીમ							
કુલ				— —			

શિક્ષકોની સંખ્યા પગાર-પ્રેષ્ટ રૂ. પગાર કનિષ્ઠ રૂ. સરેરાશ રૂ.

આ માસની વપજ રૂ. , કુલ વપજ (ચાલુ વર્ષના છેલ્લા માસની મઝી) રૂ.

આ માસનું સર્વે રૂ. , કુલ સર્વે „ „ રૂ.

આ વર્ષે કરેલો અદાજ રૂ.

અદાજ પ્રમાણે આ માસ સુધીમા સર્વે થાત રૂ.

અદાજ પ્રમાણ આ માસ સુધીમા ચૂકી જોઈતી વપજ રૂ.

અર્થાતઃ અને તે સચવી વિશેષ વિગતો—

મન્દિરની જરૂરિયાતો:—

જાળણાજોગ યનાચો+:

મિતિ આચાર્યની સહી

* જેનોને રજઝિયાત હિંદુમા ગણવા

+ પોઈ શિક્ષક શાળા છોડી જાય કે નવા આવે તો તેમનાં નામ, કારણો અને પગાર દર્શાવવા

સૂચના:—આ નિવેદન સર્વે માન્ય મંદિરોપ માસ પૂરો થયા પછી શુદ્ધ ૫ શુધીમા મોકલવું નિયમિતતા રાખવા સાચું વિનંતિ છે

(ख) पुस्तकौना अवलोकन सर्व्वी एमकी

१ अभिप्रायनु पत्रक

गुजरात विद्यापीठ—पुस्तकसमिति

मिति Date	निर्णय अंक Decision No.	पुस्तकनु नाम Name of the book	लेखक वा संपादक Author o Editor	प्रकाशक Publisher	मूल्य Price	अभिप्राय Decision	टिप्पण या प्रकाशकने माटे अवलोकनकारानो हेतु Remarks by reviewers (for the author or publisher)

मिति
Dated

ग्र/ष सं. १९ }
192

सहायक

(Registrar)

૨ અવલોકન માટે મોકલવાનું પત્રક

ગુજરાત વિદ્યાપીઠ કાર્યાલય,

અમદાવાદ

મુદ
રોડ

સ. ૧૯૭૯ને વાર

માર્ફમી,

વિનંતી કે આ સાથે કૌંસમાં જનાવેલું પુસ્તક મોકલ્યું છે, તે ઉપર નિયત સમયમાં
આપનો અભિપ્રાય મોકલશો.

સી. સેવક,

મહામાત્ર,

મળ્યું

મુદ
રોડ

પાછું મોકલ્યું

મુદ
રોડ

અભિપ્રાય:—

(ગ) જુન્ટનીનાં પત્રકો

૧ નિયામક સમાની જુન્ટનો માટે

(૧) સ્નાતક મતદાર મંડલમાં નામ નોંધાવાનું અરજીપત્ર

શ્રી. મહામાત્ર,

(. .)

ગુજરાત વિદ્યાપીઠ,

અમદાવાદ

માર્ફમી,

હું નીચે સહી કરનાર આપી જનારું છું કે ગુજરાત વિદ્યાપીઠના સરકારી અને માન્ય છે
અને એના કાર્ય વિષે હું સહાયભૂતિ ધરાવું છું, તેમજ કોઈ પણ સરકારી વિદ્યાપીઠ સાથે મારે
પ્રત્યક્ષ સંબંધ નથી.

હું સ્નાતક મતદાર મંડલમાં મારું નામ નોંધાવવા ઇચ્છું છું અને આ સાથે જ્ઞાતમના
૬. ૨૫ મોકલવાનું છું, તે મારું નામ સ્નાતક મતદાર મંડલમાં નોંધાવો.

(૫ વાર્ષિક હફતાના)

સી-

સહી

પરિપૂર્ણ નામ

ચરનામું

કઈ વિદ્યાપીઠના સ્નાતક

કયા વર્ષમાં

ચીની પરનોઓ મંબંધી હકીકત

(૨) દાતા-મતદાર-મંદબાં નામ નોંધાવવાનું ધરજોપત્ર

શ્રી. મહામાત્ર,

ગુજરાત વિધાપીઠ

અમદાવાદ

માફેશ્રી,

હું નોંચે સહી કરનાર આપી બળાણું છું કે ગુજરાત વિધાપીઠના ઉદ્દેશો મને માન્ય છે.

હું દાતા-મતદાર-મંદબાં મારું નામ નોંધાવવા રજૂ છું, અને આ સાથે કયામતને વાર્ષિક રૂ. ૨૫) અને પચીસ મોકલાવું છું, તો મારું નામ દાતા-મતદાર-મંદબાં નોંધાશે.

સી.

સહી

પૂરેપૂરું નામ

અરનામું

(૨) પ્રતિનિધિ દરખાસ્ત પત્ર

શ્રી. મહામાત્ર,

ગુજરાત વિધાપીઠ, અમદાવાદ

માફેશ્રી,

વિનંતિ છે અને વિધાપીઠના

મંદબાં સભ્યો હોઈ છે મંદબાં તરફથી સેવત ૧૯

મતદાર ની શુદ્ધીમાં અમારા મંદબાં નીચેના

સભ્યની નીમણુંક કરવા દરખાસ્ત કરીએ છીએ.

નામ

શ્રી. સેવકો

સહી (૧)

તિથિ

ટેકણું

સહી (૨)

તિથિ

ટેકણું

सूचित सम्बन्धी प्रतिज्ञा

हू उपरोक्त सम्बन्ध जणालु हू के गूजरात विद्यापीठना सिद्धान्तो मने मान्य छे भने सदरहु मन्त्रक तरफथी मारी पसदगी करवामा आवे तो हू ए मन्त्रक तरफथी नियामक सभाभा प्रतिनिधि रहेवा खुशी हू,

ली० सेवक ।

सही

तिथि

ठेकाणु

(नीचेनी बीगती उमेदवारै भरवानी नयी)

दरखास्त पत्र मळ्यानी तिथि

क्रमांक

प्रतिनिधिनु नाम मतदार नौधमा

क्रमाके तथा दरखास्त करनाराभोना

नामो

तथा

क्रमाके नौधामेला छ

महामान

(घ) विद्यार्थीओने भरवामा पत्रको

१ महाविद्यालयना प्रथम वर्षमा दाखल भवा माटे

श्रीमान् आचार्य,

गूजरात महाविद्यालय

अमदावाद

विनति जे हू महाविद्यालयमा दाखल भवा इच्छु हू, तो कृपा करी मने दाखल करशो-
मारा सबधा नीचे प्रमाणे विगतो छे —

पूरू नाम

ठेकाणु

जात

जन्मतिथि

धर्म

विवाहित के अविवाहित

आज पूर्वोअभ्यास

बालु अभ्यास

मातृमाया

आधुनीक भाषा

एच्छक

छेली शाला

विद्यापीठ परीक्षानी क्रमांक

फो मर्या मिति

अरजो दाखल कर्या मिति

सी. लाङ्गिकित,

(૨) દાતા-મતદાર-મઢઢ્યાં નામ નોંધાવવાનું અરજીપત્ર

શ્રી. મહામાત્ર,

ગુજરાત વિધાપીઠ

અમદાવાદ

માફેથી,

હું નીચે સહી કરનાર આપી જણાવું છું કે ગુજરાત વિધાપીઠના ઉદ્દેશો મને માન્ય છે.

હું દાતા-મતદાર-મઢઢ્યાં માર નામ નોંધાવવા રચ્યું છું, અને આ સાથે સ્વાગ્રમનો વાર્ષિક રૂ. ૨૫) અને પચીસ મોકલાવું છું, તો માર નામ દાતા-મતદાર-મઢઢ્યાં નોંધશે.

શ્રી.

સહી

પૂરેપૂરું નામ

અરનામું

(૩) પ્રતિનિધિ દરલાસ્ત પત્ર

શ્રી. મહામાત્ર,

ગુજરાત વિધાપીઠ, અમદાવાદ

માફેથી,

વિનંતિ છે અને વિધાપીઠના

મઢઢ્યાં સભ્યો હોઈ તે મઢઢ તરફથી સવત ૧૯૮ ની જુલનીમાં અમારા મઢઢના નીચના સભ્યની નીમણુક કરવા દરલાસ્ત કરીએ છીએ.

નામ

શ્રી. સેવકો

સહી (૧)

ટેકાણું

તિથિ

સહી (૨)

ટેકાણું

તિથિ

सूचित सभ्यनी प्रतिष्ठा

हु उपरोक्त सभ्य जणाहु हु के गुजरात विद्यापीठना सिद्धान्तो मने माग्ग छे अने सदरहु मळ तरफयी भारी पसदगी करवामा आवे तो हु ए मळ तरफयी नियामक सभामा प्रतिनिधि रहेवा खुसी छु,

ली० सेवक

सही

तिथि

ठेकाणु

(नीचेनी बीगतो समेद्वारे भरवानी नथी)

दस्तास्त पत्र मळ्यानी तिथि

कमाक

प्रतिनिधितु नाम मतदार नोधमा

कमाके तथा दस्तास्त करनाराओना

नामो

तथा

कमाके नोधायेल छे

महामान

(घ) विद्यार्थीओने भरवामा पत्रको

१ महाविद्यालयना प्रथम वर्षमा दाखल भवा माटे

धोमान् आचार्य,

गुजरात महाविद्यालय

अमदावाद

बिनति जे हु महाविद्यालयमा दाखल भवा इच्छु छु, तो हुपा करी मने दाखल करशो-
मारा सवधा नीचे प्रमाणे विगतो छे —

पूरु नाम

ठेकाणु

जात

जन्मतिथि

धर्म

विवाहित के अविवाहित

भाषा पूर्वनाञ्ज्यास

चालु अभ्यास

मातृभाषा

आधुनीक भाषा

पेच्छक

छेली शाखा

विद्यापीठ परीक्षानी क्रमांक

की मर्या मिति

अरजो दाखल कर्या मिति

शी. आश्रित,

(૨) પ્રથમા પરીક્ષામાં લેખવા માટે

શ્રી. મહામાત્ર,

ગુજરાત વિદ્યાપીઠ, અમદાવાદ

વિ. નં. ૧૯૮ ના માસમાં લેખમાં આવનારી પ્રથમા પરીક્ષાના ઉમેદવાર સરોચી માફ નામ નોંધાવો. પરીક્ષાના સ્વાજમના રૂ. ૧૦) માથે મોકલ્યા છે. મારી ફરજીયાત મુકામે પરીક્ષામાં લેખવાનો છે વિશેષ હકીકત નીચે મુજબ છે—

પૂર્વ નામ^૨

ટેકાનુ

અર્વાચીન ભાષા^૩રાષ્ટ્ર ભાષા^૪સ્વભાષા^૫એચીઠ વિષય^૬

વિનોત પરીક્ષાનુ પસાર કર્યાનુ વર્ષ

વિદ્યાપીઠનુ નામ

જન્મ તિથિ

જન્મસ્થાન

ધર્મ

આ પૂર્વે સાથે જોડેલા પ્રમાણ પત્ર મુજબ

વિષયો ઉત્તીર્ણ કર્યા છે, એટલે એ વિષયો મા

મારે પરીક્ષા આપવાની મળે.^૭

મિતિ મ. ૧૯૮ ના

મુદ્દ/વદ

ને

બાર

લી. સેવક

મહાવિદ્યાલયનુ પ્રમુખપત્ર

જણાવુ છું કે ઉપર આપેલી હકીકત બરાબર છે. ઉમેદવાર પરીક્ષામાં લેખવા લાયક છે, અને એને મારો તરફથી પરીક્ષામાં લેખવા પરવાનગી છે. ઉમેદવારે નીચે પ્રમાણે મહાવિદ્યાલયના હાજરી ભરી છે —

મ. ૧૯	ના	સન્નમા	દિવસમાધી	દિવસ
મ. ૧૯	ના	સન્નમા	દિવસમાધી	દિવસ
મ. ૧૯	ના	સન્નમા	દિવસમાધી	દિવસ

આચાર્ય

મહાવિદ્યાલય

૧ અમદાવાદ તથા મુબાઈ મુકામે પરીક્ષા થશે. ૨ અટક પહેલો લખવા ૩ મરાઠી, બંગાળી, ફર્નેસી કે પ્રેન્ચ. ૪ હિન્દી કે ઉર્દુ. ૫ ગુજરાતી, મરાઠી કે હિન્દી પૈકી સ્વભાષા સરોચી કેમાં પરીક્ષા આપવી હોય તે સ્પષ્ટવો. ૬ પ્રમાણસાક્ષ, ધનિત, સંસ્કૃત, અરબી, ફારસી સંગીત, ચિત્રકલા કે વાગિજ્ય. ૭ જે આવી પરીક્ષામાં લેખવાના હોય તેમણે આ વાક્ય ઉઠી નોંધવું. ૧ છ, ૨ છ ૩૦ લખવું. વર્ષાસન્ન પહેલ, ચરદસન થીજી, અને તિતિરસન્ન થીજી સમજવું.

સ. ૧૯૮ ના માસમાં લેખમાં આવનારી પ્રથમા પરીક્ષામાં લેખવા દેવાનું સ્વાજમ રૂ. ૧૦) ઉમેદવાર તરફથી મોકલ છે.

મિતિ મ. ૧૯૮ ના

મુદ્દ
વદ

બાર

આચાર્ય

મહાવિદ્યાલય

(३) स्नातक परीक्षामा बेसवा माटे

श्री. महाशय,

गुजरात विद्यापीठ, अमदावाद

दिनांक के स. १९८ ना मासमां टेसमां आवनारी स्नातक परीक्षामा

उमेदवार तरीके माटे नाम नोंगजो. परीक्षामा लवानम माटे प्रश्नपत्र दीड रु. ३ देखे रु.)
रुपिआ नामसाथे भोकवा छे. मागी इच्छा मुकाम परीक्षामा बेसवानो छे. विशेष
हकीकत नीचे मुजब छे.पूर्व नाम^२

ढेकाणु

प्रश्नपत्रां नाम: फराजियात (१) ३ (२) ४

मराजियात^५ विद्या नदिर वास्तान^६

प्र० प० ()	प्र० प० ()
प्र० प० ()	प्र० प० ()
प्र० प० ()	प्र० प० ()
प्र० प० ()	प्र० प० ()
प्र० प० ()	प्र० प० ()

विनीत परीक्षा पमार कयांनु वर्ष संस्थान नाम

प्रथमा परीक्षा पमार कयांनु वर्ष " "

जन्मतिथि वनन जात रम

मने आ परीक्षामा बेसवानो कार्यवाहीत ममाना ठगवा^१ श्री प्रधानमंत्री

मनी छे. मे आ पूर्व मागे जोदेवा प्रमाणपत्रमा जथात्या मुजब प्रमाणपत्रां

परीक्षा उत्तीर्ण करी छे.

दिनांक स. १९८ ना सुदसद ते दार) श्री. सेवक

महाविद्यालयना आचार्यनु प्रमाणपत्र^८:

जथांनु छु के उपर आयेली हकीकत बराबर छे. उनेपार परीक्षामा बेसवा साथ छे,

१ अमदावाद के मुवाई. २ अटक परेदी सखी. ३ स्वभाषा (गुजराती के माया).
४ राष्ट्र भाषा (हिंदी के जड) (आ ने विषयमां बेसव न होय तो सीटी छेरी नांखनी).
५ बोधपत्रमां जथादेली योजना प्रमाणे प्रश्नपत्रां नाम बराबर सखी. ६ पहिली बार स्नातक
परीक्षामां बेसवार उमेदवारे प्रमाणपत्र मावे जोडनु. ७ सामान्य उमेदवारोण जा सीटी छेरी
नांखनी. ८ सामान्य उमेदवारो माटेज जा प्रमाणपत्र मगवुं.

અને એ મારી તરફથી પરીક્ષામાં લેવા પડવાની છે. તેમજવારે નીચે પ્રમાણે મહાવિદ્યાલયનાં હાજરી ભરી છે:—

સં. ૧૦	સપ્તાંક	દિવસ	/	સં. ૧૧	સપ્તાંક	દિવસ	/
સ. ૧૦	સપ્તાંક	દિવસ	/	સ. ૧૧	સપ્તાંક	દિવસ	/
સં. ૧૧	સપ્તાંક	દિવસ	/	સ. ૧૧	સપ્તાંક	દિવસ	/
સં. ૧૧	સપ્તાંક	દિવસ	/	સ. ૧૧	સપ્તાંક	દિવસ	/
સં. ૧૧	સપ્તાંક	દિવસ	/	સ. ૧૧	સપ્તાંક	દિવસ	/

અરજી મંજૂર.

આચાર્ય,

મહામાન.

મહાવિદ્યાલય.

સં. ૧૧ ના _____ માસમાં લેવામાં આવનારી સ્નાતક પરીક્ષામાં લેવાનું
સ્નાતક ર. _____) વિદ્યાર્થી _____ તરફથી મળેલ છે.
મિતિ _____

મહામાન વતી

મહાવિદ્યાલયના આચાર્યની મહી.

(ચ) પ્રમાણપત્રોના નમુના

૧ વિનિત પરીક્ષા

વિદ્યાર્થીના

નિકી

વિનિત પરીક્ષા

વિદ્યાર્થી _____ વિનય મંદિરના

સંવત ૧૯ ના _____ માસમાં લેવાયેલી વિનિત પરીક્ષામાં સ્વીકૃતિ મળેલ છે. અરજી
સમગ્ર ઉપરના સુચક વિદ્યાર્થીની ઉત્તરિતિ _____ છે.

અમદાવાદ

સ. ૧૧ ના _____

મહામાન

૧ આ પ્રમાણે મળ્યું: સં. ૧૯૭૯ સપ્તાંક ૨ દિવસ ૬૭/૮૦ વર્ષાસત્ર, શરદાસત્ર ૨ ને
ક્રિશ્ચિત્તર અનુક્રમે ૧ ક. ૨ હ અને ૩ પુ મન સમજવું.

૨ પ્રથમા પરીક્ષા

વિદ્યાર્થીનો
તિનો

પ્રથમા પરીક્ષા

વિદ્યાર્થી (પરીક્ષાનાં ક્રમાંક)

મે. ૧૯ ના માસ સુધીમાં દેખાયેલી પરીક્ષાઓનાં નીચેના સંદે વિષયોનાં ધર્મમાં
હતીયે ધરાવતું આ પ્રમાણપત્ર આપવામાં આવે છે.

વિષય	ગુણ		હસ્તાક્ષર કર્યાં વર્ષ
	કુલ	મેટ્રિકેલા	

૧ ૧૯ ના મુદ્દા ને પાર
બદ

મહામાન

સૂચના—વિદ્યાર્થીને આ પ્રમાણપત્ર સાચવી રાખવું, અને કોઈ કન્વે પરીક્ષામાં બેસતી
વાને અગતી રાત્રે જોડતું આ પ્રમાણપત્ર લોડે નાખવાના આવશે તો શો રન માટે ૬ ૧
સગો વગર

(૪) પદ્મી મેન્ડેચનાર વિદ્યાર્થી માટે

વિદ્યાર્થીનો

સિક્કો

ધીમાન

એમને ગુજરાત વિદ્યાર્થીના ધારાચોરણ પ્રમાણે ના
મહાવિદ્યાલયમાં તાલીમ લઈ અને અભ્યાસ પૂરો કરીને અધ્યાપકો અને પરીક્ષકોને સતોષ
આપી ના વિષયમાં જ્ઞાત યોગ્યતા
મેળવેલી હોવાથી, તથા હવે પછી સ્નાતક થઈ જીવનની કરજો અથા કરવા ઇચ્છા ધરાવના
દેવાથી, ઉક્ત ધીમાનને, અને ગૂજગન વિદ્યાર્થીના કુલપતિ અને નિયામકો સર્વે મહી
'વિદ્યાર્થ'ની પદવી આપીએ છીએ; અને તેમના અભ્યયનનું પરીક્ષણ કરી
તેમને ધ્રુણીમાં મૂકીએ છીએ; તથા રવિશર્મેનું પાલન કરી ગૂજરાત વિદ્યાર્થી,
સ્વદેશ અને સ્વભાષાની પ્રતિષ્ઠા વધે એ રીતે પોતાનું જીવન ચાલવા આદેશ આપીએ છીએ.
મિતિ મે. ૧૧.૮ મા ને નાર તા. ૧૧૨
મુકામ અમદાવાદ.

હું પ્રતિષ્ઠા કરું છું કે જીવનવર્ષેત મારા
ધર્મનું પાલન કરવા અને મારાં વિદ્યાર્થી, દેશ
અને ભાષાની પ્રતિષ્ઠા વધે એવી રીતે જીવન
ચાલવા નિરંતર પ્રયત્નમાં રહીશ. પરમાત્માની
કૃપા અને ગુરુજનોના આશીર્વાદથી મારી પ્રતિષ્ઠા
પાર પડે. મિતિ સદર.

ઉક્ત સ્નાતક

કુલપતિ

* 'અને તેમનો મૂકીએ છીએ' એટલો ભાગ સામાન્ય વર્ગમાં ઉત્તરો થનાર
માટે થાદ.

गुजरात विद्यापीठनां प्रकाशनो

पुरातत्त्व मंदिर ग्रंथावली

१	आर्थविद्या व्याख्यानमाला—डॉ. डी. पी. पटेल	रि. २—०—०
२	आर्थविद्या व्याख्यानमाला—डॉ. डी. पी. पटेल	रि. २—०—०
३	आर्थविद्या व्याख्यानमाला—डॉ. डी. पी. पटेल	रि. २—०—०
४	आर्थविद्या व्याख्यानमाला—डॉ. डी. पी. पटेल	रि. २—०—०
५	आर्थविद्या व्याख्यानमाला—डॉ. डी. पी. पटेल	रि. २—०—०
६	आर्थविद्या व्याख्यानमाला—डॉ. डी. पी. पटेल	रि. २—०—०
७	आर्थविद्या व्याख्यानमाला—डॉ. डी. पी. पटेल	रि. २—०—०
८	आर्थविद्या व्याख्यानमाला—डॉ. डी. पी. पटेल	रि. २—०—०
९	आर्थविद्या व्याख्यानमाला—डॉ. डी. पी. पटेल	रि. २—०—०
१०	आर्थविद्या व्याख्यानमाला—डॉ. डी. पी. पटेल	रि. २—०—०
११	आर्थविद्या व्याख्यानमाला—डॉ. डी. पी. पटेल	रि. २—०—०
१२	आर्थविद्या व्याख्यानमाला—डॉ. डी. पी. पटेल	रि. २—०—०
१३	आर्थविद्या व्याख्यानमाला—डॉ. डी. पी. पटेल	रि. २—०—०
१४	आर्थविद्या व्याख्यानमाला—डॉ. डी. पी. पटेल	रि. २—०—०
१५	आर्थविद्या व्याख्यानमाला—डॉ. डी. पी. पटेल	रि. २—०—०
१६	आर्थविद्या व्याख्यानमाला—डॉ. डी. पी. पटेल	रि. २—०—०
१७	आर्थविद्या व्याख्यानमाला—डॉ. डी. पी. पटेल	रि. २—०—०

पाञ्च पुष्पाङ्गमाळा—कुमार मंदिरो माटे:—

- ४, १ चालणमाडी नानी-बाळपोत-सचित्र कि ०-४-० मोटरी-बीजी आगृति कि ०-३-०
- ११ राजीवोर—(वाङ्मयितालोमो मग्रह राजी आगृति) भाग १ कि ०-१-३
भाग २ कि ०-२-० भाग ३ कि ०-३-० पण भाग साये कि ०-१-०
- १२ रायण—(रणावोर बीजी आगृति वधेलो मो माट) बीजी आगृति
३ भाग दरेकनी कि. ०-३-०
- १५, १७ प्रियापीठ वाचनमाळा—पहेली चोपडी (बीजी आगृति) कि ०-३-०
बीजी चोपडी (गुहारेली-बीजी आगृति) कि ०-६-० बीजी चोपडी कि ०-६-६

कुमार अने विनय मंदिरो माटे:—

- १६ ऐतिहासिक वार्तामाळा—मोगलन (बीजी आगृति) कि ०-१२-०
- २० लक्षित करणप्रलं कि. ०-१२-०
- २३ पाठसचय भाग १ छो—गो धा चरहरि डा परीत कि ०-१३-०

विनय मंदिरो माटे:—

- १८ Poetical Selections for the Vinita Examination कि ०-८-०
- २४ हिंदी तवारीख (तृ० अन पठण समयना इतिहास) कि ०-१२-०
- २५ प्राकृतिक भूगोल—० धा छाताल वा पुगणा (छपाय छ)

विनय मंदिरो अने महाविद्यालयो माटे:—

- १० मुस्ताखेवात उट्टे—गो मो० अणु जपर नदय कि ०-४-०
- १४ पूर्वरंग—(हिंदी प्राधान समयना इतिहास) ले० धा द वा कालेस्तर कि १-०-०
- २५ व्यापारी भूगोल—० धा चहुलल भगुभाड दला कि ०-८-०

महाविद्यालयो माटे:—

- २, ६, १३, १६ नपसिशास्त्र—भाग १ ते ० (गो० माटे हा मगठा
पुस्तकना आवारे) भाग १ कि. ०-३-०, भाग २
कि ०-८-०, भाग ३-४ कि १-४-०, भाग ५-६
कि ०-८-०. एस्टर कि २-४-०
- ८ Poetical Selections for the Prathama Examination कि ०-८-०
- ९ प्रमाणशास्त्र प्रवेशिका—० धा रामनारायण वि पठक कि २-०-०
- १९ गोविंद समन—० धा रामनारायण वि पठक कि ०-८-०
- २० हिन्दी राष्ट्रीय लक्ष—ले० धा सुशांत ललकशा शाह कि ०-८-०
- २१ Prose Selections for the Prathama Examination कि. १-८-०
आकटाशास्त्र—० चहुलल भगुभाड दला (छपाय)

અધ્યાપકો માટે:—

૧	સ્વતંત્ર ચાલકશિક્ષણ—(શ્રી. ચવેલાનુ ધ્યાન્યાન)	ફિ. ૦—૩—૦
૨	ચાલકવાર્તાઓ પર ધ્યાન્યાનો—શ્રી. ચવેલા તથા શ્રી. કાલેગર	ફિ. ૦—૩—૪
૭	ગણિતકૃતિ પરિભાષા—કર્તા શ્રી. હર્ષદ પ્રા. મટ	ફિ. ૦—૪—૦
	કુમાર મંદિરો માટે અભ્યાસક્રમ	ફિ. ૦—૪—૦
	ચિનય મંદિરો માટે અભ્યાસક્રમ	ફિ. ૦—૪—૦
	ચિનીત પરીક્ષાનો અભ્યાસક્રમ	ફિ. ૦—૩—
	મિહાવદાલયનું ઘોષપત્ર ન. ૧૯૮૦ (અભ્યાસક્રમ)	ફિ. ૦—૫—૬
	” ” ન. ૧૯૮૦-૮૧ ”	ફિ. ૦—૫—૬
	ગૂજરાત વિદ્યાપીઠનું ત્રિપ્રાપક (વેન્ડર) ન. ૧૯૮૦-૮૧	ફિ. ૧—૮—૦

ગૂજરાતી તથા દિલી માગ પુસ્તકોનો દર ચાલી વિદ્યાપીઠ તપાસી પ્રતિદ્ધ થયેલી છે; કિંમત અનુક્રમે ૦-૧-૦ અને ૦-૦-૬

વેપારીઓ તથા બિલન વિચાર મધ્યાશ્રમે તેનજ નામની પુસ્તકો તરીકે જગ્યાને નિજમ મુજબ નોંધ વજાર કરી આપવામાં આવે છે.

પુસ્તકો વેચનાર મુખ્ય બાદતીશા:—શા.ચાલકોર્વિર્દ કુચેરદામ

ઢે. પ્રોપ્રાયટરી હાઇસ્કૂલ માટે, અમદાવાદ